הארץ

13 אג' שנה נ"ה יום ו' ז' באדר א' תשל"ג 9 בפבר' 1973 V. 55/16,387/FEBRUARY, 9 1973

VOLVO
שכירות ורכישה
LEASING
בתנאים נוחים
ת.ב.ג.ל. רח' אבן גבירול 9 ת"א, טל. 222205

ברגע האחרון

גשר בין ר"ג ות"א התערער ונסגר

(ע). גשר רחוב זהלכה, המחבר את רמת-גן עם צפון ת"א נסגר אמש לתנועה, לאחר שבדיקות הראו, כי זהו התערער.
נוסע שעבר עם רכבו על הגשר, הודיע למשטרה, כי ראה בור ליד הגשר. למקום הוזעק מהנדס משעם עיריית ת"א, ולאחר בדיקה שטחית קבע, כי יש לסגור את הגשר לתנועה כיוון שנראים סימני התערערות.
הבוקר ייבדק הגשר באופן יסודי.

ג. מאיר: לא אביא לארה"ב רעיונות חדשים להסדר

"לא קיים כיום לחץ עלינו"

(צ). — ראש הממשלה הבהירה אמש, כי היא לא הביאה עמה שום רעיונות חדשים בביקורה הקרוב בוואשינגטון, אך הייצג ישראל חזקה המסוגלת להגן על עצמה.
הגב' מאיר, שנשאה את דברה בפעלה עצרת הסוכנות בירושלים, הצהירה, כי "אין כל רע ברצונו היהדי הישנים", וציינה, ש"אם אצל הערבים לא נשתנה דבר והם מתכוננים למלחמה, הרי גם לנו אין מה לחדש".
ראש הממשלה הזכירה את הסכם גרמניה ופולין על גבולות שנקבעו ביניהן לאחר מלחמת העולם השנייה, שבמהלכה התקיפה גרמניה את פולין. היא אמרה, כי מר וילי בראנדט, הידוע כמי שהתנגד מאז ומתמיד לשלטון הנאצי התוקפני, הכיר בעובדה שאין להחזיר את התוקפן למקום שממנו יצא להתקפה. ובכן מדוע מה שטוב בהסכם על גבולות שלום חדשים בין גר־

(הסוף בעמוד 2, טור 3)

ביקור חוסיין ללא הד בקרב הדיפלומטים

מיחסים יותר חשיבות לביקור הצפוי של גב' מאיר והייכל

מאת צ'ארלס פאניהאפי
סופר "הארץ" בוואשינגטון

וואשינגטון, 8 (מיוחד ל"הארץ") ביקורו של חוסיין כבעט אינו מוזכר בחוגים דיפלומטיים ערביים ומזרחיים בבירת ארצות הברית. חוגים אלה מייחסים קצת יותר חשיבות לביקורה הקרוב בארה"ב של ראש הממשלה, הגב' גולדה מאיר, ואח"כ לביקורו הצפוי של השליח המצרי, שכפי שסבורים יהיה חסנין הייכל.
את עיקר דעתם נותנים הדיפלומטים כאן על מגעי ארה"ב עם אירופה המערבית והמזרחית ועל סיכויי השיפור הניכר ביחסי וואשינגטון-פאקינג. ממשלת ארה"ב עסוקה, כפי שסבורים, בשני עיונים מדיניים עיקריים: האחד על צמדה חדשה של ארה"ב בענייני סחר, תחום שבו כתגושות אלו באלו הכלכלות של סוגים ליברלים וחוגים פרוטקציוניזם. העיון השני בו עוסקת ממשלת ארה"ב הוא במה שקרוי משבר האנרגיה. משבר זה קשור בתלותה הגוברת בנפט המזרח-תיכוני ובתכניות תעשיית הנפט של ארה"ב להעלות מחירים ולבטל את התקנות הסביבתיות החדשות נגד הזיהום.

חוסיין בסנאט: אני מוכן להיכנס למו"מ ישיר ונפרד עם ישראל

"אך תיקוני הגבול צריכים להיות מיזעריים"

וואשינגטון, 8 (אי-פי). חוסיין מלך ירדן אמר היום בדברו לפני ועדת החוץ של הסנאט האמריקאי, כי הוא מוכן להיכנס למו"מ נפרד על שלום עם ישראל.
סנאטורים שהשתתפו בשיחה מסרו, כי חוסיין אמר, שהוא אופטימי נוכח אווירת השלום שהשתררה בעולם, בהזכירו באופן ספציפי את סיום מלחמת וייטנאם.
צוין, כי חוסיין אמר, כי הוא מוכן לפתוח במו"מ ישיר עם ישראל, אם אפשר יהיה לעבד מראש סדר-היום מתקבל על הדעת. עם זאת הדגיש המלך, שלדעתו יש לעשות רק שינויים מזעריים בגבולות שהיו לפני מלחמת ששת הימים. אך לא הזכיר את שאלת נסיגת הכוחות הישראליים מן השטחים הערביים בהקשר לסדר-היום.
שר החוץ הירדני, אבו זאיד, הילווה את חוסיין בביקורו, נפגש היום עם מר רוג'רס.

למעשה — הקשחה

סופרו המדיני של "הארץ" מוסר: ארה"ב מוסיפה להחזיק בדעה שהסדר עם מצרים יקדם למו"מ עם ירדן. פקידים אמריקאיים בכירים אמרו, כי המלך חוסיין מעודד אמנם רושם של מי שמבקש להתקדם להסדר, אולם הם סבורים, כי למעשה יש הקשחה בתנאיו הטריטוריאליים.
נראה שבימים אלה תחדש ארה"ב את מגעיה עם מצרים בשאלת ההסדר החלקי, אם כי נציגה בקהיר, ביר גרין, הביע באוזניהם פסימיות לאור הקשחת תנאי מצרים. בשלב זה ממתין סאדאת להמשך המגעים המדיניים של חאפז איסמעיל במוסקבה

(הסוף בעמוד 2, טור 7)

מקור אמריקאי:

אין סיכוי למו"מ במזה"ת לפני הסתיו

"לא יהיה שום מו"מ לפני הבחירות בישראל"

מאת אליהו סאייט,
סופר "הארץ" בצרפת

פאריס, 8 (מיוחד ל"הארץ"). ממשלת ארה"ב סבורה, שאין סיכויים למו"מ של ממש לפני תום הבחירות הכלליות בישראל בסתיו, אך לדעתה ניתן בינתיים להחליף דעות ולקיים מגעים במזה"ת — אמר מקור דיפלומטי אמריקאי יודע דבר.
המקור הוסיף, כי ביקור המלך חוסיין בוואשינגטון לא נועד לפתוח מו"מ רשמי או לא רשמי כלשהו להסדר במזה"ת, ובוואשינגטון משערים שגם לאחר ביקור ראש הממשלה הגב' גולדה מאיר, לא ייערך מו"מ כלשהו.
המקור שולל את הדעה שנתפרסמה היום ב"לה מונד" כאילו יש תאום בין-מעצמתי בין ביקור חוסיין בארה"ב וביקור יועץ הנשיא סאדאת, חאפז אסמעיל, במוסקבה, וכאילו יש לראות בכך "שיחות מקבילות".

כוכב ביתרון פוריץ קולע לסל ריאל מאדריד, בעל ראשם והירלאן — אמש במשחק בין אלופות על גביע אירופה. (צילום: אפי קושין)

מדיצ'י חוזר לרומא

מאת חולדה ליברמה
סופרת "הארץ" באיטליה

פירנצה, 8 (מיוחד ל"הארץ"). שר החוץ האיטלקי, ג'וזפה מדיצ'י, יסיים ביום ו' (היום) את ביקורו בביירות וישוב לרומא.
באיטליה רואים חשיבות בהסכם המכני התרבותי שחתם השר עם ממשלת סוריה, מאחר שיפתח פתח לתעשיינים איטלקים להקים מיפעלים בארץ זו.

פרידה מאכזבת מגביע אירופה

מכבי תל-אביב נכנע לריאל מדריד 87:88

מאת יחיאל ארזי
סופר "הארץ"

מכבי תל-אביב נפרד אמש בקול צנוע מגביע אירופה בכדורסל, כשהוא מותיר עשרת אלפים אוהדים מאוכזבים בהיכל הספורט ביד-אליהו. דווקא לאחר משחק ביותר שציפו בו לניצחון יוקרה מכבי המציאות היתה עגומה כאשר ריאל מאדריד, בי משחק מאקט נבון ויעיל, גרמה מפח-נפש לאלוף הישראלי וגברה עליו 87:88 — בראשון מ־שני משחקי רבע-הגמר האחרונים לעונה זו.
במצב בו אפס הסיכויים להעפיל לחצי-הגמר, נדמה היה, כי כדורסלני מכבי יוכלו לשחק הפעם כמשוחררים ממתח ולהפגין את מלוא כוחם, בפרט שהיריב הספרדי המנוצח ביד-אליהו לפני חמש שנים 96:88, אלא שדווקא ריאל, ללא כוכבה האמריקאי הפצוע קליף לוק, גילתה כיריב הקשה ביותר, הגם שלכאורה שוב לא היה לה על מה להיאבק. בניגוד ליוגוסלאבים ולאיטלקים, שספגו כל אחד יותר מ־100 נקודות במבצר הישראלי, לא זו בלבד שהספרדים לא התמוטטו, אלא אף יצרו לעצמם יתרון לקראת הסיום ולא שמטו אותו עד לשניות האחרונות.
מכבי שיחק אמש ללא אהרן ד־עשה ודחם עייף וחסר יוזמה. גם ה־

טקס החגיגי שקדם למשחק — בו ענד נשיא ריאל מאדריד, סנטיאגו ברנבאו הקשיש (83), סיכת זהב של המועדון לדש מקטורנו של שר-הביטחון משה ידין, כאשר שניים מתחבקים לקול תשואות — לא סחף את הישראלים למשחק בלב־ היב. הפסדם, אף שהיה כתיפאלי, היה בבחינת פגיעה קשה ביוקרתם

(סוף בעמ' 2, טור 5)

שליחו של סאדאת קיים שיחה ממושכת עם ברז'נייב

כן נפגש במוסקבה עם יארינג לבחון אפשרות חידוש התיווך במזה"ת

ליאוניד ברז'נייב — חאפז איסמעיל — גונאר יארינג

מוסקבה, 8 (ע"ר, יופי"ע ר־ע"צ). בריה"מ גילתה היום עניין בולט במצב במזה"ת, בארגנה פגישה בין מנהיג המפלגה הקומוניסטית, ליאוניד ברז'נייב, לבין שליחו המיוחד של הנשיא סאדאת.
דובר של חאפז איסמעיל, יועץ סאדאת לענייני הביטחון הלאומי, שהגיע לכאן שלשום כדי לעמוד על הכוונות הסובייטיות במזה"ת, אמר, כי איסמעיל נועד עם ברז'נייב בקרמלין.
קרמלין וכי ברז'נייב צידד בחידוש המאמצים למציאת פיתרון למשבר במזה"ת.
סאדאת שיגר איגרת אישית ל־מוסקבה, ומניחים, כי זו נמסרה היום ע"י איסמעיל למנהיג הסובייטי.
קודם לכן ערך איסמעיל ביקור בלתי צפוי אצל השגריר השוודי במוסקבה, ד"ר גונאר יארינג, שניסה לתווך במזה"ת בשליחות האו"ם.
ידוע, כי יארינג המשיך לקיים מגע עם הארצות השונות המעורבות בסיכסוך. פגישתו האחרונה עם נציג מצרי היתה בדצמבר, כאשר נועד בניו יורק עם מוחמד אל-זייאת, שגריר מצרים באו"ם.
ידיעות מקהיר אמרו, כי בריה"מ ומצרים דנו בגישה משותפת כלפי יוזמת שלום אמריקאית שתועלה כנראה באביב, במטרה לפתוח מחדש את תעלת סואץ.
פקידים מצרים אמרו, כי השיחות בין גרומיקו ואיסמעיל יימשכו ביום ו' (היום).

שיחה ממושכת

הפגישה בין איסמעיל וברז'נייב נמשכה יותר משעתיים ומחצה. היתה זו הפגישה הראשונה בין ברז'נייב לבין נציג ממשלתי מצרי מאז גירש מצרים את היועצים הצבאיים הסובייטיים ביולי אשתקד.
ראש ממשלת מצרים, עזיז סידקי, נועד באוקטובר עם ראש הממשלה אלכסיי קוסיגין והנשיא ניקולאי פודגורני, אך לא נפגש עם ברז'נייב.
מוחמד חאפז גאנם, חבר הוועד המרכזי של מפלגת השלטון המצרית, ויחיא עבדל קאדר, שגריר מצרים במוסקבה, נכחו בשיחה שנערכה בקרמלין.
ביקור איסמעיל בבריה"מ, שאמור היה להימשך 48 שעות בלבד, יוארך עד שבת (מחר).
לאחר השגת הפסקת-אש בווייטנאם רמזה ההנהגה הסובייטית ברורות, כי היא תומכת בהסדר ישראלי-ערבי באמצעות מו"מ, וסבורים, כי פגישת איסמעיל-יארינג נועדה לבחון את השאלה אם ניתן לחדש את מאמצי התיווך ואם ד"ר יארינג יוכל למלא בהן תפקיד.
משלחת צבאית סובייטית הגיעה בשבוע שעבר לקהיר. אולם, משקיפים במוסקבה, הביעו את דעתם, כי בריה"מ לא תעשה מאומה בשלב זה כדי לערער את מאזן הכוחות במזה"ת. במקום זה היא תנסה לסייע לביצור מעמדו של הנשיא סאדאת בקרב מפקדי צבאו ובקרב מנהיגים ערביים אחרים, ע"י משלוחי נשק מסויימים.

40 הרוגים בהתרסק מטוס קרב בארה"ב

פגע בבניין מגורים והפכו לעיי מפולת

אלמידה (קליפורניה), 8 (ע"ר). כ־40 איש נהרגו כנראה בהתרסק מטוס-קרב סילוני במשקל 20 טון על בניין מגורים באלמידה אמש.
עד שעות הבוקר נתגלו שבע גופות — חמישה מבוגרים ושני ילדים ולכבאים בחליפות אסבסט הוסיפו להיאבק בדליקה ולנסות לפנות את עיי המפולת של בניין הדירות בן 3 הקומות שהתמוטט כולו על יושביו בהתנגש המטוס בבניין במהירות של 1,200 קמ"ש.
הלהבות שפרצו מן הבניין פשטו במהרה גם על בניין שני ובו 28 דירות בשדרה המרכזית באלמידה, הנמצאת בצד השני של מפרץ סאן פרנציסקו, מול המטרופולין.
אנשים שראו את המחזה, פרזוק ולא יכלו להתקרב בשל החום הרב מן הדליקה, שמעו את זעקות ה־אנשים שנלכדו במפולת וכן ראו אנשים שקפצו מן החלונות של ה־בניין השני שאף הוא התמוטט אחר כך.
גם בניין שלישי נדלק, אך נשאר עומד על תילו.
המטוס היה בטיסת אימונים.

בון קנתה עוד 1.7 מיליארד דולר

שמועות בגרמניה על יסוף היאן

מאת ארתור כהן
סופר "הארץ" בשוויץ

בזל, 8 (מיוחד ל"הארץ"). ה־בנק המרכזי של גרמניה המערבית קנה היום 1.7 מיליארד דולר באמצע נמכר להתמוך במטבע האמריקאי, ובס"ה רכש למטרה זו המיכה מיליארד דולר מאז תחילת הבכבר לפני כשבוע. שער הדולר ירד היום ל־3.15 מארקים גרמניים. מחיר הזהב מוסיף לעלות בהתמדה והגיע ל־67.56 דולר לאונקיה.
בגרמניה נפוצו היום שמועות, כי יפאן תיסף את היאן לפני תחילת השבוע. נמסר, כי נציגו המסחרי הראשי של הנשיא ניכסון ביפאן אמר לממשלת טוקיו, כי ארה"ב מצפה שתיסף את היאן.
שר האוצר של בון אמר היום, כי גמור ובטוח אתו להגן בכל כוחו על שער המארק והוא מצפה לכך שהקהילה האירופית תנקוט צעדים שיסייעו לבון במאבקה. כמשלת בון אינה חושבת מאמצים לצמצם את כמות הכספים שהוזרמה ע"י זרימה העצומה של הדולרים כדי לבלום אינפלציה.
בלונדון נמסר, כי זרימת הדולרים לגרמניה המערבית גרמה למחסור חמור בשוק האירו-דולרים.
המשבר הנוכחי דיו את קרן המטבע הבינלאומי להגיע להסכמה מהירה על הרפורמה במערכת המוני־

(הסוף בעמוד 2, טור 9)

ניכסון ינאם לאומה על מצב מקורות האנרגיה

ידגיש הצורך להחיש את המחקר על מקורות אנרגיה אלטרנטיביים

מאת רפאל רוטשטיין,
סופר "הארץ" בניו-יורק

ניו-יורק, 8 (מיוחד ל"הארץ"). הנשיא ניכסון ישא בקרוב נאום לאומה על מצב מקורות האנרגיה — זו לראשונה בתולדות ארה"ב. מצפים, כי ידגיש את הצורך לתפח ולמצוא מקורות אספקה מקומיים נוספים של נפט וגאז ולהחיש את המחקר על מקורות אנרגיה אלטרנטיביים.
דאגת ממשלת ארה"ב נוכח התלות הגוברת בנפט הערבי והידלדלות מקורות האנרגיה המקומיים בארה"ב באה לאחרונה לביטוי בהוראת יועץ הנשיא, ד"ר הנרי קיסינג'ר, לאנ"ס להכין מחקר יסודי כדי להגישו למועצה לביטחון הלאומי.
לגבי תעשיית הנפט האמריקאית, שהזהירה בטיפוח "משבר האנרגיה" בעייה היא לשפר את היחסים עם ארצות ערב המפיקות נפט ולהגדיל מכסות היבוא משם. נטיה זו, שהיא פרו-ערבית, מוצאת הד בדברי פרופ' א. ג'. מאיר מאוניברסיטת הרווארד: "אין להכחיש, כי ארה"ב תיעשה תלויה יותר ויותר באספקת נפט וגאז ממדינות ערב ומוטב לספח את הידידות עם העמים והמנהיגים משני צדי הגבול הישראלי-ערבי, ולא רק מצדו האחד".

1 אחר חצות

רדיו ליברוויל מודיע על ביקור אבן

בראזאוויל, 8 (ע"ר). רדיו ליברוויל הודיע היום, כי שר-החוץ, אבא אבן, יערוך ביקור רשמי בגבון לפי הזמנת נשיא גאבון, אלברט ברנרד בונגו.
לדברי הרדיו של גאבון תגביר ישראל את סיועה לגאבון במיוחד בתחום הספורט וכימי הטיוע הסכני.

סוון אבסן — השגריר המיועד של דנמרק בישראל

קופנהגן, 8 (ע"צ). לאחר כהונה של למעלה משבע שנים כשגריר דנמרק בת"א, יחלוף השגריר מר סיגוארלד כריסטנסן (65) בבר סוון אבסן (62), ב־1 במאי, — הודיע היום משרד החוץ הדני.

עירק העניקה למחבלים 4 מיליון דולר

בגדד, 8 (ע"צ) שני מנהיגי מחבלים, אבו עייד, סגן מפקד פתח ד איף חזאהכה, ראש החזית לשיחרור פלשתין, הודו היום לעירק על החלטתה להעניק 4 מיליון דולר לאירגוני המחבלים. כולל מיליון דולר למשפחות מחבלים שנהרגו.

✱ מזג האוויר

גשם מקומי בבוקר ואח"כ מעונן. הטמפרטורות החזויות להיום: ירושלים 6 עד 14, ת"א 9 עד 19, חיפה 9 עד 18, באר-שבע 7 עד 20, אילת 14 עד 24, רמת-הגולן 3 עד 12 מעלות.

מוסקבה תוקפת את פייסל הקורא לג'יהאד נגד ישראל

"הוא כורך את המאבק בציונות — במניעים דתיים"

מאת מיכאל גורדוס,
מיוחד ל"הארץ"

ראדיו מוסקבה תקף אמש בחריפות רבה את פייסל מלך סעודיה על מדיניות החוץ אותה הוא מנהל ובמיוחד על כשהוא קורא לעמי ערב לצאת לג'יהאד נגד ישראל ובכך כורך את המאבק נגד הציונות במניעים דתיים.
ראדיו מוסקבה בשידורו באנגלית, המכוון למזה"ת, אמר, כי הג'יהאד שפייסל קורא לנהל נגד ישראל, הוא מכוון גם נגד הקומוניזם וכי הצורה הכלכלית שהוא מבקש לארצות ערב, כביכול למטרת המאבק נגד ישראל, מיועד לגעה כדי לאפשר לשלטון הסעודי ליצור לחץ מדיני על כל ארצות ערב.
פרשן הראדיו הסובייטי טען עוד, כי פייסל פועל עתה ברחבי העולם ובמיוחד באפריקה כדי להכשיל את פעולות הסיוע של המדינות הסוציאליסטיות למדינות המתפתחות ביבשת השחורה. ראדיו מוסקבה תקף גם את מדיניות סעודיה כלפי ארה"ב. לדברי פרשן התחנה, במקום להתנגד למדיניות ארה"ב שהיא אנטי-ערבית, טוענים הסעודים, כי דרך יעילה יותר למאבק היא להדק את היחסים עם ארה"ב ועי כך לגרום נזק לקשרי ישראל עמה. בסיום שידורו אומר הראדיו הסובייטי, כי סעודיה מנסה להקים באזור המפרץ הפרסי חזית יבשת בהנהגת ממשלת ריאד, אשר תשלוט באזור זה.

הסכם בין מלטה ולוב

ואלטה, 8 (צ"ר). מלטה ולוב חתמו היום על הסכם משבע שמטרתו להקל על תנועת ההון להשקעות בין שתי המדינות.

טא"ס על פגישת ברז'נייב איסמעיל:

תנאי לשלום — נסיגה מוחלטת

מוסקבה, 8 (יופי"צ). בהודעת [illegible]"ס על פגישת יועצו לענייני ביטחון לאומי של הנשיא סאדאת, חאפז איסמעיל, עם ליאוניד ברז'נייב, [illegible] נאמר, כי "הודגש ששלום צודק [illegible]קיימא במזה"ת עשוי לקום רק [illegible] כוחות ישראל יסוגו מכל השטחים הערביים שנכבשו ב־1967".
בהודעה נאמר שאיסמעיל וברז'נייב דנו ב"שאלות המצב במזה"ת [illegible] חיזוק יחסי בריה"מ ומצרים". השיחות תוארו כ"חמימות וידידותיות".

מנהל תעלת סואץ:

קהיר מוכנה להתחיל מייד בהכשרת התעלה

"אם נקבל אור ירוק"

מאת אליהו זהבי
סופר "הארץ" בסקנדינביה

קופנהאגן, 8 (מיוחד ל"הארץ"). [illegible]נו מוכנים להתחיל כל רגע בעבודה פינוי תעלת סואץ, אם נקבל אור ירוק לכך, — אמר מנהל [illegible]ה סואץ, קאסם סולטן, בראיון [illegible]ן השוודי דאגנס ניהטאר.
[illegible] פקד הבכירי הוסיף, כי לרשות [illegible]דים 11,000 עובדים וכי אפשר [illegible]שיר את התעלה תוך 6 חודשים [illegible] לנצבה ביוני 1967.
[illegible]שות התעלה מקיימת בדיקות [illegible]פות כדי לעמוד על מצב ה[illegible] הנעמקתה ל־12 מ' והרחבתה [illegible] 3 מ' באופן שתקלוט מיכליות [illegible] 300,000 טונות, יצריכו 5 עד [illegible]ים, — אמר.
[illegible] כסרה חברת ספנות שוודית [illegible] מיכלית-נפט בת 220,000 [illegible] הוחכרה להפלגה של 60 יום אירופה למפרץ הפרסי במחיר [illegible] לבעליה רווח נטו של 1.15 [illegible] דולר. תעריף זה מעיד על ה[illegible] התלולה שחלה בענף זה ב־

דרה ב"הארץ" מהיום:

ברחות מאורגנות דרך נמל חיפה

מאת סופר "הארץ"

[illegible] ת"א מוכים חמורים על קיום הבר[illegible] מאורגנות דרך נמל חיפה ופ[illegible]ות אנשי העולם התחתון על [illegible] בדברי יבואנים ועסקים אח[illegible] בעיר, — נהגו בכהלך חקי[illegible] "הארץ", שנערכה בשבועות ה[illegible]נים.
[illegible] היותר נתגלה, כי בראש רוב [illegible]ם כסוג זה עומד אדם בעל [illegible] פלילי, שהוחשד בשעתו גם [illegible] שוחד לכבה כאנשי העירייה [illegible]טרה בחיפה.
[illegible] אמר הראשון בסידרת "פשע [illegible]ן בישראל: הקשר החיפאי". [illegible] אבי ולנטין, בהתפרסם בגליון (עמ' 15).

יום ב"הארץ"

[illegible]

אירופה בכיסך

106

هكذا من الأصل

هكذا من الأمل

"אל־אהראם":

סוכל קשר חדש במצרים

„סכנה ממשית לעקרונות המהפיכה המצרית"

קהיר, 8 (אי. פי.). שילטונות מצרים חיסלו קשר חדש להפיל את השילטון שיזמו תומכי סגן ה־נשיא לשעבר, עלי סברי, וכמה סוכנים שלא זוהו, — כך מסר מחמוד האפז מחמוד, סגן המזכיר הראשון של מפלגת השילטון במצרים, ב־כנס פוליטי שנערך אתמול באי־זור דמנהור.

דברי מחמוד פורסמו היום ב„אל־אהראם". הוא הדגיש, כי הסטייה הפוליטית של כמה אישים היא ה־גורם להתנועות הסטודנטים. כן אמר, כי היהודים במפלגת השילטון ההלו לאחר שמוסדות המפלגה חשו לראשונה בסכנה ממשית לעקרונות המהפיכה המצרית, בצד השמאל ה־הרפתקני והימין הריאקציוני כ־אחד.

פאריס, 8 (עי"צ). — הנשיא פומ־פידו רמז אמש בראיון בטלוויזיה, כי לא יסכים להמשיך בתפקידו כ־נשיא המדינה, אם ינצחו כוחות ה־שמאל.

רבת־עמון, 8 (עי"ר). ממשלת יר־דן המתיקה את עונש המוות של 3 אסירים פוליטיים והמירה אותו ב־מאסר עולם.

המפלגה הליברלית
פעולות
ראה עמוד 28

סופרים והוגי־דעות בקהיר:

מצרים רותחת מבפנים; עלולים להתרחש אסונות

„רגשות של תיסכול, דאגה ובילבול אצל ההמונים ✶ המערכה היתה למלה סתומה ✶ המשכילים מושלכים לחולות החזית ואינם מוצאים שם אויב להילחם נגדו"

מאת עודד זראי
כתב „הארץ" לענייני ערביים

מצרים רותחת כיום מבפנים ב־צורה שכבר אי אפשר להסתירה מאיש; מצב זה עלול להביא כל רגע להתפרצות ואז יתרחשו אסונות — זאת קובעים סופרים והוגי־דעות מצריים בתזכיר ש־שיגרו לראש הממשלה, מזכיר מפלגת השילטון, מועצת העם וה־עתונות.

בין החתומים על התזכיר הסופ־רים המצריים הידועים נג'יב מחפוז, תופיק אל־חכים ואחרים. שכבר הו־דחו בשל כך, לרבות ד"ר לואיס עוד, יוסף אידריס, לוטפי אל־חולי, ת'רוות אבאזה, מוחמד אמין אל־עאלם ועוד.

בינתיים נתחדשו ההפגנות באוני־ברסיטאות עין שמס וכוחות־הביטחון נצטוו לנקוט באמצעים דרסטיים נגד הסטודנטים המפגינים. כ־200 סטו־דנטים מאוניברסיטת עין שמס הפ־גינו אתמול בחצר הקמפוס, קראו סיסמאות ותבעו לשחרר את חבריהם שנעצרו לפני לכפלה מחדש. שני סטודנטים נעצרו אתמול. כוחות מש־טרה מוגברים הוצבו לא־הרחק מ־אוניברסיטת קהיר.

התזכיר הסופרים והוגי־הדעות ה־מצריים פורסם בעתון הבירותי „אל־אנואר" והדבר עורר את רוגזו של שר־ההסברה המצרי, ד"ר עבד אל־קאדר חאתם, אשר סיכם עם נציגי המתגברים לגנות את התזכיר. בתזכיר נאמר, כי רגשות התיסכול, הדאגה והבילבול של ההמונים המצריים וב־עיקר הצעירים־המשכילים, נובעים מאי־הבהירות של הדרך אשר לפ־ניהם. הסופרים מציינים, כי המדינה [illegible] בבקשה באמצעות הזעקה למערכה, להבהיר את הראות בדרך הצפוי האפלה. אולם למרבה הצער, הימים עוברים והמילה מערכה הפכה למי־לה סתומה, שאין לה גבול ואין ני־תוח לישוח־זיה. הסופרים מגנים ב־הזכירם על הסטודנטים היראים ל־הם „החלק הרגיש באומה שאינו רואה מולו אלא את המחר הענום".

להלן כהגדרים הוגי הדיעה את ה־מצב בקרב ההמונים, בציינם, כי „ה־נוער מתאבק בליה־הדי כדי להשיג העמדה גמור והוא זוכה לדעת, כי זו העמדה אשר יחד עימה הוא כוסלך אל חולות החזית והוא שוכח כה שלמה. כמו כן אינו מוצא אוייב אשר נגדו יילחם וזהו התיסכול וההמ־עיה".

אשר ליתר התושבים — מציין ה־תזכיר — הרי עוברים עליהם חיים קשים, השירותים הציבוריים הם גרועים ביותר, וכל השלטה בחוסר, מחדל או תקלה, מסתתרים מאחורי קול המערכה, הציפייה למערכה ו־דברי רהב על המערכה. הענין הו־פך בעיניהם ללעג ולקלס ולהרגשה במילה.

לא יתכן שיהיה פיתרון למצב זה אלא בכנות. הכנות בלבד היא ש־תשים קץ למבוכה. האי לכך הוא שלמדינה לא תהיה דעה מוקדמת אלא האזין — בכנות ובצדק — ל־השקפה הכבדית החופשית ושהיא תגבש את דעתה כתוך דעת העם ונציגיו ולא שתגבש דעה, תקבע סיס־מאות ותכפה את דעתה עליהם — קובע התזכיר.

מקהיר נמסר אתמול, כי נשיא סוריה, חאפז' אסד, ערך שיחות עם עמיתו סאדאת בקהיר, שנמשכו 3 שעות. אסד עזב אתמול עדיין ב־קהיר אם כי נסתיימו דיוני מועצת־הנשיאות של הפדרציה המשולשת.

שליט לוב, מועמר קדאפי, השת־תף אתמול בסימפוזיון בקהיר ש־נערך ע"י מפלגת השילטון המצרית בדבר „לאומיות המערכה נגד ישר־אל". קדאפי סקר את ואני מאמין שלו בנושא הנדון והדגיש, כי „הדת והלאומיות הם הגורמים היסודיים ה־קובעים את גורל התפתחות הע־מים". הוא ציין, כי באיסלאם ובנצ־רות אין סימנים של קיצוניות דתית וכי הלאומיות אינה מבחינה בהש־תייכות דתית.

מקאריוס נבחר מחדש נשיא קפריסין

„המניחים פצצות הם קברני האיחוד עם יוון"

ניקוסיה, 8 (יופי"צ, עי"ר, עי"צ). הארכיבישוף מאקאריוס פתח היום בתקופת כהונתו השלישית כנשיא קפריסין, לאחר שלא התייצב מולו שום מתמודד.

מייד עם בחירתו הכהן מחדש על תמיכתו באיחוד עם יוון, אך הוקיע את מתנגדיו, כ„קברניטי" העלולים בשיטותיהם לעשות את קפריסין ל־מדינה טורקית.

„אלה המניחים פצצות ופועלים ל־מען אנדרלמוסיה, טוענים, כי הם תומכים באנוסיס (איחוד עם יוון). אולם, למעשה הם קברני האנוסיס", אמר הנשיא בן ה־59.

יותר מ־150 אלף קפריסאים יוו־נים מילאו את הכיכר שבחזית מרכז הכנסיה האורתודוכסית היוונית, שם ניצב מקאריוס, לבוש בגלימה שחו־רה, ונשא את דברו מעל מירפסת דקות ספורות לאחר שהוכרז כנשיא לתקופת כהונה נוספת בת 5 שנים.

פאריס, 8 (עי"צ). יום־השנה ה־300 למותו של מולייר (17 בפברו־אר 1673), יחוג ברוב פאר בצרפת ובעולם כולו.

שחקנית הקולנוע דבי ריי־נולדס משוחחת עם עליה, מלכת ירדן (מימין) המבקרת עם ה־מלך חוסיין בארה"ב, בהופעת שלושים בוואשינגטון. משמאל — רעיית שר־החוץ האמריקאי וי־ליאם רוג'רס. (צילום ראדיו של אי. פי.)

רוג'רס: קיים סיכוי שהסכם וייטנאם יבוצע

התחלת שחרור השבויים — ביום א' או ב'

וואשינגטון, 8 (אי.פי., יו.פי. ו־עי"צ). ההתפתחויות בוייטנאם מאז נחתם הסכם הפסקת־האש מחזקות את ציפיות ארה"ב, כי ההסכם יתג־שם, — אמר שר החוץ האמריקאי, ויליאם רוג'רס, בהופיעו היום בווע־דה לעניני חוץ של הסנאט.

מר רוג'רס אמר, כי השתתפות בריה"מ וסין בוועידה הבינלאומית שתיערך החודש כדי להבטיח הסדר בוייטנאם, תהיה צעד משכנע רא־שון לקראת המעבר לשלום בר־קיימא בהודו־סין.

על המצב בלאוס אמר, כי עד ש־תושג שם הפסקת אש, תוסיף ארה"ב לתמוך בכוחות צבא לאוס. הוא ציין כי הפסקת־האש תיכנס לתוקף ב־לאוס תוך זמן קצר. כן ציין מר רוג'רס, כי בקמבודיה הצטמצם היקף הקרבות במידה ניכרת מאז הכריז נשיאה לון נול על הפסקת אש חד־צדדית ב־28 בינואר.

בסייגון אמר היום נשיא דרום־וייטנאם, נגוייאן ואן תיו, כי למעשה אין הפסקת אש של ממש, משום ש־הקומוניסטים ממשיכים בהתקפותי־הם. עם זאת ציין, כי בימים האח־רונים הצטמצמו הקרבות, משום ש־לקומוניסטים נגרמו אבידות כבדות. לדבריו עשויים הם לפתוח במתקפה נוספת לאחר שיושחררו כל שבויי המלחמה האמריקאים.

מקורות של הפנטאגון מסרו, כי הוייטקונג רמז שישחרר ביום א' ב־ערב 28 שבויים אמריקאים. לעומת זאת מסרו מקורות צבאיים בסייגון, כי החלפת השבויים הראשונה תבוצע ביום ב' ליד אן לוק ובמסגרתה יוח־לפו 45 אמריקאים ו־1000 דרום וייט־נאמים תמורת 2000 קומוניסטים.

פרופסור הנרי קיסינג'ר הגיע היום לבנגקוק. הוא יבקר גם בסייגון, ב־פנום פן, בוויינטיאן, בהאנוי ובפ־קינג.

סוכנות הידיעות השוודית:

ניכסון חדל לדווח לואלדהיים וליארינג

מאת אליהו זהבי
סופר „הארץ" בסקנדינביה

קופנהאגן, 8 (מיוחד ל„הארץ"). הנשיא ניכסון חדל לדווח למזכיר האו"ם, ד"ר ואלדהיים, ולשליחו ל־מזה"ת, ד"ר יארינג, על נסיונות ה־תיווך של ארה"ב במשבר המזה"ת, — מוסרת סוכנות הידיעות השוו־דית.

לדבריה, ישוב הנשיא וידווח לאו"ם לכשתתקבל הצעת פיתרון בקווים כלליים.

בשוודיה נאמר היום, כי ביקור חאפז אסמעיל במוסקבה נועד בין היתר להכשיר הקרקע להחזרת חלק ממומחי־הצבא הסובייטיים למצרים.

תיקונים בהסכם הפטור משירות צבאי כפול — בין ישראל וצרפת

מאת סופרנו המדיני, של „הארץ"

ישראל וצרפת הסכימו להכניס תיקון בהסכם ביניהן, המבטל את הצורך בשירות צבאי כפול. התיקון נעשה עפ"י בקשת צרפת ותוך חילו־פי איגרות בין שר־החוץ אבא אבן, לבין השגריר הצרפתי פראנסיס איזה.

ההסכם, שאושר לפני כמה ימים בממשלה, קובע, כי אזרחים צרפ־תיים המשרתים בצה"ל יהיו משוחררים משירות בצבא צרפת, ולהי־פך. אולם, התיקון שהוצע ע"י פא־ריס הוא למקרה של מלחמה. במקרה זה תורשה ממשלת צרפת לקרוא לשירות בצבאה את אזרחיה גם אם שירתו בצה"ל, כמו כן שמורה ע־מדה גם לישראל.

בארץ יש ישראלים רבים שהיו אזרחים צרפתיים ומוסיפים להחזיק בדרכונים צרפתיים.

עיר הותיקן, 8 (עי"ר). שבועון הותיקן, „לה אוסרבטורה דה לה דומניקה" כתב היום, כי צריך היה לגנות את נישואיה של אשה לבנה עם אוכל אדם „משום האהבה ומשום שאפילו לאוכלי אדם יש נש־מה".

האופרה הישראלית מציגה את מיטב סוליה — האופרה והבלט ב„ערבי שירה ובלט" מיוחדים

לתחילת חודש מרץ תציג האופרה הישראלית את כל סולני האופרה והבלט שלה בארבעה מופעים מיו־חדים של „ערבי שירה ובלט" ש־יתקיימו בתל־אביב (הבכורה ב־4.3.73).

על התכנית החדשה והעשירה של קטעים מובחרים מאופרות אופרטות ובלטים ינצחו ביארלד קרגן ופרנק־לין ציוסט. כן תשתתף תזמורת האו־פרה להקת הבלט המקהלה בהדר־כתו של ד"ר ת. פינקוס.

לקהל הרחב תינתן ההזדמנות לע־שות הכרה עם שורה של אמנים צעירים, מספר אמנים מקומיים ועו־לים חדשים הגדול ביותר המופיע כיום על במה כלשהי בארץ. האופרה תציג את סוליה הקבועים והם: קלאודיה אולה, אסתר באמונד, סמי בכר, קורה בגאדו, מרדכי בן־שחר, ביביאנה גולדנבל, סימה גר־ריצקיה, רוברט גרבר, נתניה דברת, אבה מרית הם, מיכאל כהנא, מרים לרון, מלוין פול, פיטר פלדמן, אג־טן פליקאוס, לינדה ריידר, מישא רייצין, ליליה שני יהודה שמואלי ועוד.

בין האמנים שלום מבריק השפע־צת וארה"ב. בלט האופרה הישרא־לית יופיע בכוראוגרפיה של פימה צ'ארטקוב. (ס.)

חידון סמליק
בכל יום ששי
במוסף השבועי של הארץ
חדש
16 ענק
פרידמן
ועוד שפע פרסים יקרי־ערך

קהיר תקבל מבון מילווה בסך 160 מיליון מרק

החוב שלה לבון — 470 מ. מרק — יוחזר בתשלומים

מאת צ'ארלס ריבר
סופר „הארץ" בגרמניה

בון, 8 (מיוחד ל„הארץ"). מצ־רים תקבל מילווה בסך 160 מיל־יון מרק וערבות ליצוא של הממ־שלה הפדרלית בסך 80 מיליון מרק, עפ"י הסכם שנחתם היום בקהיר.

ההסכם נחתם לאחר שבוע של מו"מ בקהיר בין שתי המדינות. מצרים התחייבה להחזיר בתשלומים את 470 מיליון המרקים שהיא חיי־בת לבון מהלוואות קודמות.

קהיר לא קיבלה הלוואות חדשות מבון מאז 1965, מועד ניתוק היחסים ביניהן.

האשראי החדש, ניתן שנה לאחר חידוש היחסים בין בון וקהיר והוא כפליים מן האשראי שניתן באחרונה למדינות ערביות אחרות.

גב' מאיר בירושלים

(סוף מעמוד 1)

כניה ופולין, לא יכול להיות טוב גם בהסכם שלום בין ישראל לשכ־נותיה? — שאלה.

גב' מאיר אמרה, כי לפני שנתיים־שלוש היו נסיונות להפעלת לח־צים על ישראל כדי שתיסוג מקווי הפסקת־האש. אולם, כיום אין לח־צים כאלה, וזאת משום שהערבים עצמם שיכנעו את העולם בנאומים המלחמתיים שלהם.

ראש הממשלה ציינה כי בשעתו הוצע, כי לאחר פינוי כחות ישראל משארם א־שייח' יוצבו שם נציגי המעצמות — ולא משקיפי או"ם — כדי שלהבטיח את השייט החופשי במיצרי טיראן. „אנו מע־ריכים ומכבדים את הכוחות של המעצמות, אולם אנו סומכים רק על כוח אחד קטן — כוחה של ישראל עצמה. זוהי הערובה הטובה ביותר להבטחת חופש השייט בטי־ראן".

אשר להפסקת האש בתעלה, הס־ציינה כי השקט שם שורר רק תוד־דות לעוצמתה המרתיעה של ישראל. עם זאת הזהירה, כי האש עלולה להיפתח מן הצד המצרי, „משום שקטנינו מגיעים לעתים, למסקנות משונות וגם נוהגים לפיהן".

אברמוביץ: אתמוך במסקנות משל בפרשת המהנדסים

מאת סופר „הארץ"

יו"ר המחלקה לאיגוד מקצועי, אוריאל אברהמוביץ, מכחיש את ה־טענה, כי התערבותו מנעה מכ"מ מזכיר ההסתדרות, ירוחם משל, ל־הגיע להחלטה בסיכסוך שבין ה־ממשלה לבין המהנדסים וההנדס־אים.

בשיחה עם סופר „הארץ" אמר מר אברהמוביץ, כי אמר למר משל, שהוא סומך את ידו על שיקוליו וכוח שיפוטו והוסיף: „אני מניח שההסתדרות תתייצב מאחורי ה־מסקנות שיפרסם מר משל". כן אמר, כי דברים בנוסח זה הוא העלה במכתב ששלח השבוע למר משל.

בעיקבות אי־הגשת מסקנות משל ביום ד', כתום המועד שניתן לו, ונסיעתו לחו"ל למשך שבוע, הא־שימו שלושם מזכירי הסתדרות המהנדסים וההנדסאים, אליהו מד־נס וזלמן שנקמן, את ראשי המחלקה לאיגוד מקצועי ואת מר אברהמו־ביץ, כי התערבותם היא שמנעה החלטה. מר אברהמוביץ סירב לו־מר מהי עמדתו האישית בסיכסוך ואמר: „אני לא נכנס לגופו של עניין. משל לגבי הוא בורר ואני לא נוהג להפריע בעבודת בוררות".

הימנון לאירגון אחדות אפריקה

אדיס־אבבה, 8 (עי"ר). ל־41 מדי־נות אירגון אחדות אפריקה יהיה הימנון רב־לאומי משלהם, — על כך הוחלט היום באדיס־אבבה בכנס מועצת שרי האירגון המכין את התכניות לחגיגות למלאת 10 שנים לאירגון בקאי השנה.

הידעת כי
עובדי התעשיה האוירית
נהנים מהנחה ניכרת
מדמי המנוי
פנה עוד היום
לשרות אשראי לעובד
הארץ

הודעה
הננו מתנצלים בפני לקוחותינו
על העיכובים שחלים באספקת
מכונות צלום, נייר צלום
וחומר מחזיר אור
עקב שביתת מכס יפו
ושיבושים בנמל אשדוד.
בני משה קרסו בע"מ
אגף ציוד משרדי
סוכני 3M

ספיר יבקש בארה"ב שיפור תנאי המילווה

ינהל מגעים לגיוס תרומות לפרויקטים מיוחדים

(ע). שר־האוצר, פנחס ספיר, יצא אתמול לארה"ב, שם ידון עם שר־האוצר האמריקאי על הכוו־נה לכימון פעולות פיתוח שונות בארץ.

בתשובה לשאלה על סיכומי ועדת המחירים המשותפת לממשלה, להס־תדרות ולמעבידים, אמר אתמול ה־שר, כי הוא מאמין שתושג החלטה משותפת.

תחנתו הראשונה של מר ספיר היא העיר ציריך, שם ייפגש עם קבוצת משקיעים, רובם בעלי־הון מגרמניה, שכוונתם להקים חברת השקעות ב־ישראל, עם הון יסוד של 25 מיליון דולר.

שר־האוצר יופיע גם בכמה אירו־עים מטעם מיפעל איגרות המילווה הכבגבית המאוחדת בכמה ערים ב־ארה"ב. מר ספיר ייעדר מן הארץ כשבועיים.

סופר „הארץ" בירושלים מוסר: מר ספיר יבקש מעמיתו האמריקאי לשפר את תנאי המילווה האמריקאי בסך 300 מיליון דולר שיינתן ליש־ראל בשנת־התקציב האמריקאית ה־באה. חוגים באוצר מסרו, כי מר ספיר ינסה להקטין את שיעור הר־בית ולהאריך את תקופת הפירעון. האמריקאים מציעים עתה את החז־רתו ל־10 שנים, ברבית של 7—6 אחוזים. מר ספיר יבדוק גם את ה־אפשרות לקבל סיוע אמריקאי כולל מענקים בשנים הבאות.

בעת ביקורו בארה"ב יהיה שר־האוצר (אליו נלווים יועצו דן הל־פרין וח"כ עדי יפה), אורח כבוד בארוחת צהריים שתערוך לכבודו הנהלת צ'יס מנהטן בנק. אירוע זה נחשב לאחד החשובים בעונה־הכל־כלה בארה"ב וזוכים לו בדרך כלל ראשי מדינה בלבד.

בארה"ב ינהל מר ספיר גם מגעים לגיוס תרומות לפרויקטים מיו־חדים. עד כה השיג מר ספיר במס־גרת זו התחייבויות ל־150 מיליון דולר מחו"ל ו־100 מיליון ל"י בארץ.

האופוזיציה במק"י מגנה את ההנהגה

מאת סופר „הארץ"

114 חברי האופוזיציה הפנימית ב־מק"י חתמו על הצהרה המגנה את הנהגת המפלגה על שאסרה על גב' אסתר וילנסקה את הפעילות ב„פו־רום השמאל" ובכתב־העת „הבמה", המבטא את השקפות ה„פורום".

העצומה נמסרה ליו"ר הוועד ה־מרכזי של מק"י, ראול טייטלבוים.

נוסף לביטול ההחלטה הקשורה עם גב' וילנסקה, דורשים אנשי ה־אופוזיציה לערוך דיון כללי במפ־לגה בעניין הקמת חזית שמאלית. הם מצביעים על היחס הסלחני של ראשי מק"י לצעדו של פנחס כר־בין, שעבר למפ"ם, לעומת תגובה חריפה לגבי אנשי האופוזיציה ה־פנימית.

הנשיא אושפז

מאת סופר „הארץ"

נשיא המדינה, זלמן שזר, אושפז אתמול בביה"ח בילינסון. בלשכתו נמסר בתשובה לשאלה, כי הוא אושפז לצורך בדיקות ש־גרתיות ומקווים שייצא מביה"ח ב־זמן קצר.

דיין ביקר אצל הבישוף וסיליוס שנפצע

מאת יהודה ליטני
כתב „הארץ"

שר הביטחון משה דיין, ערך אתמול ביקור אצל הבישוף וסיליוס, נציג בכיר של הכנסיה היוונית אורתודוכסית בעיר ירושלים, אשר נפצע שלשום בעינו כתוצאה מסכסוך שנתגלע בינו לבין אב ובנו [illegible] רבילה.

לטענת וסיליוס, התפרצו שני יש־ראלים במהלך דיון בעניני קרקע שהתנהל בינם לבין הבישוף, הח־לו לדפו. אח"כ היכו אותו ופצעו בעינו.

אנשי הכנסיה קראו למשטרה, ש־עצרה את האב ואת בנו. הם ש־וחררו בערבות עד להעמדתם למשפט. הכנסיה היכה גלים בגדה ובבית הדיירית ויכואללה שיחה מכתב מחאה רשמי למשרד הדתות.

ביקור מר דיין לא נערך על רקע הסיכסוך בין הבישוף לבין שני ישראלים, אלא לשם איחולי החלמה בלבד.

ח"כ בן־פורת במרכז מפלגת־העבודה:

על בן־אהרון להתפטר ואז יביע דעה פרטית על השטחים

נציגי העבודה בהסתדרות דורשים רפורמה ושינוי שיטת הבחירות

מאת רן כסלו, סופר „הארץ"

ח"כ מרדכי בן־פורת תקף את־מול בישיבת מרכז מפלגת העבו־דה את מזכיר ההסתדרות מר יצ־חק בן־אהרון, על הדברים שהשמ־יע בישיבת מזכירות המפלגה בדבר פינוי השטחים לפני חתימת הסכם שלום.

מר בן־פורת טען, כי מר בן־אהרון לא היה רשאי לומר דברים אלה בלי להתפטר מתפקידו כמזכיר ההסתד־רות. „בן־אהרון שייך לעילית המב־צעת במדינה והוא נמצא בשורה אחת עם ראש הממשלה ועם השרים שב־ידיהם נמצא שרביט ניהול המדינה", — אמר. „הוא אחראי על כל שנעשה ומצביע על המדיניות הזאת במרכז המפלגה, בסיעה בכנסת ובוועדת החוץ והבטחון".

לכן, — המשיך מר בן־פורת, — אין לקבל את הנימוק שהיתה זו דע־תו הפרטית. „חבר הכנסת, חבר ה־מזכירות, יכול להביע דעה, אבל לא אנשי ביצוע. בן־אהרון אינו רשאי לומר דברים הנוגדים את המדיניות של הממשלה. אלא אם הוא רוצה להתפטר מתפקידו כמבצע. צ־ריך אומץ להינתק ממוקד הביצוע וללכת לעשות נפשות, אבל לא כ־אשר אתה קשור לכסא הביצוע שלך", — הטעים בן־פורת.

דיון על ההסתדרות

ישיבת המרכז היתה מוקדשת ל־המשך הדיון בעניני ההסתדרות. ב־דיון השתתפו אתמול בעיקר חברי המרכז הממלאים תפקידים שונים במוסדות ההסתדרות. למעשה תמכו כל הנואמים — בלי הבדל השתיי־כותם לחטיבות — בדרישות בן־אהרון לגבי שינויים בהסתדרות.

מר אהרון הראל, יו"ר מחלקת ה־אירגון בהוה"פ, אמר, כי במפלגה קיים פחד לא־מובן מפני שינויים בהסתדרות. ועידת ההסתדרות הח־ליטה בזמנו על הפרדה בין שנת ה־בחירות לכנסת ולהסתדרות. אך ה־מפלגה סיכלה החלטה זו. האמת על שינוי שיטת הבחירות נכונה לא רק לגבי כנסת, אלא גם לגבי ההסתד־רות.

מזכיר הסתדרות פועלי הבניין, מרדכי אמסטר, טען, כי בדיבור על כלליות של ההסתדרות יש יותר מיסטיקה מאשר מציאות. „ש־הה של מדיניות שכר כוללת הי־תימה היא קיימת צוו"". — אמר ו־קרא לעצמאות האיגודים המקצ־עיים.

חבר הוועדה המרכזת, יהושע ור־שצ'ינה, אמר, כי אמנם אין מרד נגד ההסתדרות אך קיים סיכסוך מהב־בין הנציגות העליונה לבין ציבור העובדים. הקונפליקט הוא בין נציגות מקומית, בוועדי עובדים, שהם נבחרים ישירות ע"י העובדים, ל־בין הנציגות המרכזית שנבחרת ב־רשימות מפלגתיות.

מר ורשצ'ינה חלק על הדעה כי בחירות ישירות למוסדות ההסתדרות במפעלים מהוים סכנה למפלגה.

בון קנתה

(סוף מעמוד 1)

סורית הבינלאומית, תוך הדגשת חוקים שימנעו שיבושים בשוק התשלומים הבינלאומי.

בשוויץ סבורים שגרמניה לא תו־כל להימנע מלייסף בסופו של דבר את המארק, תוך התחשבות גם בחומ־שיו של וואשינגטון.

ממשלת בון מנסה נואשות לדחות את ההכרעה בתקווה שהספקולנטים יוציאו את כספם בחזרה מגרמניה.

בשוויץ מציינים כי [illegible] את הלחצים על גרמניה המערבית לנידד או לייסף את המארק.

בוואשינגטון נמסר כי הממשלה האמריקאית שוקלת הנהגת היטל על היבוא לארה"ב כדי למנוע זרם הדולרים מהמדינה ולצמצם את הגר־עון במאזן התשלומים.

סיכוי שהנשיא יבוא בארה"ב

וואשינגטון, 8 (עי"ר). — הנשיא ניכסון מעיין ברצינות בהצעת ה־ממשלה לבוא לארה"ב, בשבוע אלין את שותפי הסחר של אמריקה להשתתף בוועידה בינלאומית של עניני המדיניות המוניטרית והסח־רית, — מסרו מקורות בהיטים ה־יום.

למשפחת כאסקי
אנו משתתפים בצערכם הרב בהלקח מכם
ללא עת בתאונת דרכים
דוד כאסקי ז"ל
משפחת סרור, רמת־השרון
משפחת שייכה
משפחת שרבת

בצער רב אנו מודיעים על פטירתו של יקירנו
שמריהו ב"ר צבי ולדשטיין ז"ל
ההלויה תתקיים היום, יום שישי, ד' אדר א' תשל"ג 9.2.73
בשעה 11 לפנה"צ בבית העלמין בחולון
אוטובוס מיוחד יצא מרחבת היכל התרבות ע"י בית הכנסת
ת"א בשעה 10 לפנה"צ ויחזור ליד השער החדש של בית העלמין
המשפחה
המתאבלת

במלאות שלושים לפטירת יקירתנו
מינדלה רייך
(לבית בריקמן) ז"ל
נעלה לקברה ונקיים טקס גילוי מצבה
בבית העלמין בקרית שאול, ביום ראשון ה' אדר א' תשל"ג
(11.2.73) בשעה 15.00
נפגשים ע"י השער.
ההסעה לבית העלמין בשעה 14.30 מרחוב הנביאים 28 ת"א
המשפחות: רייך
ד"ר ירון
בריקמן

כתב „נ. י. טיימס" מפי מומחים צבאיים בארה"ב:

מאזן הכוחות במזה"ת משתנה לטובת ישראל

„לא ייתכן מאמץ ערבי מתואם"

ואשינגטון, 8 (סס"א). מומחים צבאיים בכירים מעריכים כאן, כי מאזן הכוחות במזה"ת משתנה בהתמדה לטובת ישראל.

כתב „ניו־יורק טיימס", וויליאם ביצ'ר, ששוחח עם מומחים אלה ב־פנטאגון ובמשרד־החוץ, מסר, כי ההערכה היא, שלא ייתכן מאמץ ערבי צבאי מתואם גם לאחר התחייבויות שהנציגים השונים הש־מיעו בשבוע שעבר בוועידת קהיר.

המומחים הצבאיים של ארה"ב סבורים, שקלושים ביותר הסיכויים שמצרים, סוריה, עיראק, ירדן ולוב, יאחדו לפתע את כוחות האוויר של־הן ויפעילום בהתקפה מתואמת נגד ישראל. גם לא הצליחו ארצות ער־ביות אלו להשיג תיאום פעולה מקיף כזה והיו פותחים בהתקפה אווירית כללית, לא היה עולה בידיהם לה־ביס את ישראל, אפילו יש להם יתרון חמרי של 3:1 בתחום מטוסי ה־מלחמה.

במצב תיאורטי כזה — אמרו ה־מומחים הצבאיים הבכירים בוושינג־טון — ייתכן שמספר מטוסים ער־ביים יצליחו לחדור בעד ההגנה ה־ישראלית ולהטיל מספר פצצות, אך לא יותר מזה, — אמר קצין בכיר.

העתון מוסר, כי 22 מכלל 42 מטוסי הפאנטום שארה"ב הסכימה לספק לישראל, לפי ההסכם בין ה־נשיא ניכסון לגב' גולדה מאיר ב־דצמבר 1971, כבר נמסרו לישרא־לים. יש להניח, כי שאר המטוסים יסופקו עד הסתיו הבא.

מכלל 80 מטוסי הסקייהוק שעל אספקתם הוסכם באותה פגישה — נמסרו כ־20 וכ־60 הנותרים יגיעו לישראל עד אביב 1974.

העתון מוסיף, כי בביקורו האחרון של השר דיין בארה"ב, הוא הציג ש„הזרם של נשק כזה יימשך". עם זאת אומר העתון, שישראל לא ביק־שה בקשה ברורה בעניין המשך ה־אספקה. העתון מוסיף: „פקידים אמ־ריקאים אינם בטוחים כי גב' מאיר תבקש פורמלית המשך האספקה בעת ביקורה אצל הנשיא ניכסון".

חוסיין בסנאט

(סוף מעמוד 1)

קבה ולמגעים עם מדינות המערב.

בירושלים אושרה אתמול ידיעה, כי הנשיא ניכסון שיגר איגרות ל־מדינות שונות, בכללן ארה"ב, בה מסר על מצוקתו המדינית של סא־דאת.

בירושלים נאמר אתמול, כי לשיטו לא היתה כל הצעה מעשית בעניין זה ואיגרתו היא בבחינת מימוש הב־טחתו לסאדאת.

ההערכה האמריקאית היא, שמע־מדו של סאדאת איתן וכי הטיהורים האחרונים בין השמאלניים בארצו אינם מצביעים על חולשתו. עניין זה הוא כמובן נושא להערכות, אם כי גורמים שביקרו באחרונה בקהיר טוענים שהמשטר אינו יציב. איש־דת שהגיע באחרונה מקהיר הביע אתמול את דעתו, כי האחים המוסל־מים מסכנים עתה את משטרו של סאדאת.

בינתיים נפוצו אתמול בירושלים שמועות, כי מעמדו של שר־החוץ, מחמד זיאת, שוב אינו איתן כב־עבר. לא כן הנבנע, כי הוא יוחלף בסגן שר־החוץ, פאהמי. לידיעה זו אין עדיין אישור.

עמדת סאדאת היא שעל בריה"מ לתבוע עתה מארה"ב להתערב בסיכ־סוך במזה"ת ולדרוש מישראל להס־כים לנסיגה. עמדה זהה זו הם הדב־רים שאמר שר־החוץ זיאת לד"ר ואלדהיים, שעל ישראל להודיע, כי היא מקבלת את החלטת מועצת־הבי־טחון על כל חלקיה — כתנאי להס־כמה מצרית למו"מ על הסדר חלקי.

מכבי תל־אביב נכנע

(סוף מעמוד 1)

לא היתה זו אמש אותה קבוצה מבריקה, מוכנת, המצאנית, אשר לפני שבוע את סימנטל מילאנו בהפרש 28 נקודות. כבר במחצית ה־ראשונה, מול שמירה אזורית הדו־קה של הספרדים, היה ברור כי מכ־בי מתקשה להכריע יריב מנוסה זה. ברודי, ציובין, מנקין, לוי'ה ושורץ אמנם הוליכו 2:8 ו־12:6, אך ה־ספרדים השוו אחרי כמה דקות ואף עלו ליתרון של 26:20. לפני שדון דאנלפ קבע שוויון — 27:27. המאבק השקול, שבו איבדו ציובין וברודי כדורים ספוים, ותסיר־נות הקליעה שלנו נכשלו הכופות מרי, נמשך עד להפסקה. מכבי אמנם הוליך 39:37. אך הספרדים קלו ה־הובלה, בניצחה של הרכז הסבוייר ראמוס, וירדו למנוחה ביתרון של 43:41.

עתה כבר היה ברור, גם למי ש־לא רצה להאמין בזה, כי מכבי ידר־קק למאמץ רב אף כדי לנצח — בג־לל אחוז קליעה נמוך, התמאות כ־שורצות ותולשה של שני שחקני כפ־הת כמו אריק מנקין וסטיב ציובין, שלמרבה הצער איכזב דוקא במשחקו האחרון במדי אלוף ישראל לעיני קהל אוהדיו.

לא הורשה

אף כי בחמש הדקות הראשונות ש־לאחר ההפסקה צברו הספרדים עבי־רות אישיות בקצב גובר, לא ניכ־רה אף לא לרגע חולשה של ממש בשורותיהם. האמריקאי הוותיק וויין בראבנדר והצבא המערב־גרמני נור־ברט טים הוסיפו לצלוף ללא הרף, כדי לשמור על שוויון — 49:49. מכבי קלע שלושה סלים רצופים, הצורר לרגע תקוות שוא, אך ריאל שוב השיגה שוויון ומכבר 56:56 הכתיבה את הקצב ולמעשה הובילה ביתרון עד לסיום.

מכבי עדיין עשה מאמץ נואש כדי לא לפגר (63:66), אבל סיכוייו פ־חתו הלכו לנוכח יעילותם של ה־ספרדים, שהתבססו עד כה (דקה 35) ביתרון של תשע נקודות — 74:65. המאבק נראה מוכרע, אם כי סיומו המרתק חיפה במידה כה על חולשת הישראלים בשלבים קו־דמים. מבינות של 72:82 הגיע מכבי ל־82:84 אחרי סידרת קליעות שב־שין מצלחות של ברודי, אך ארבע נקודות נוספות של הספרדים — ש־לא חששו לקלוע אף במצב הגרוע — איפשרו למקסי ברקוביץ לצמצם את הפער ל־87:88 בלבד עם שריקת הסיום.

יציאתם של ראמוס ושים בחמש עבירות, עשר דקות ויותר מהסיום, לא הפיקה הפסם מבכבי את כוח ה־מתק לשם הכרעה הדייב — במידה רבה בשל כושר הקליעה של בראבנדר, שהשיג בסיום 33 נקודות ו־היה השחקן היעיל במגרש. טים הס־פיק לקלוע 20 נקודות לפני שיצא. ואת היתר השיגו רולאן (12), אב־ליאנו והדריגז הוותיק בן ה־34 (10), ראמוס (5), קאברדה (4), כריסט־באל (4) ופאגיגאזה (2).

של ברודי, לא בשיא כושרו, קלע 26 נקודות למכבי; דאנלופ 15, בר־קוביץ 14 (כולן עם כניסתו בשלבי הסיום), מנקין 8, סטרקמן 7, שורץ 7, לוי'ה 4 ונוימרק, שישחק לרא־שונה מאז פציעתו — 2 נקודות.

שיפוטם של בלאנשואו מצרפת ו־פטרוצ'י מרומניה לא היה ביתי ב־מידה שניתן לצפות לה במשחקי גביע אירופה, ובעיקרון השפיע על התוצאה הסופית. מיפגש הגומלין, בשבוע הבא במאדריד, לא ישנה ב־מילא דבר — אם כי יתן אולי למכ־בי הזדמנות אחרונה להוכיח, כי הוא מסוגל לשחק מחוץ לביתו טוב יותר מאשר בבלגראד ובבילאנו.

בר. יכולתו בביצוע הימוש היא מוגבלת. ירדן ויתרה לבעבנה על הכשרתו כמפציץ־קרב וביקשה מ־חברת נורתרופ, יצרנית המטוס ל־הכשירו לקרבות אוויר בלבד.

מכל הבחינות לא ניתן להשוותו כלל לפנטום או למיראז', אף כי מבחינה אחת הוא מצטיין ביותר: בכושר התימרון שלו, המעניק לו אפשרות התמודדות עם מיג 21.

נוסף לירדן, הזמינו את המטוס טורקיה, איראן, סעודיה, כאתיופיה, טייוואן ומדינות אמריקה הלאטינית. מחירו יהיה זול במיוחד, הקצ־לוה האחזקתו פשוטים והתאי־[illegible] לות־האוויר של מדינות [illegible]

זכו בפיס

בהגרלת במפעל הפיס כפ' 6/73 זכו הכרטיסים הבאים:

ב־150,000 ל"י: 032847; 418410.

ב־50,000 ל"י: 789917.

ב־12,500 ל"י: 322047; 364651.

ב־6,250 ל"י: 194949; 373926; 517843; 692022.

ב־600 ל"י — הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־20423; 50079; 50139; 57575; 65028; 65227; 67568; 69332; 86593; 88099.

ב־250 ל"י — הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־06143; 07759; 14902; 25338; 26659; 28050; 34423; 34860; 35398; 39821; 40510; 59399; 62712; 62770; 63228; 64853; 70491; 71614; 75455; 80623; 83006; 82297; 85793; 91556; 93674.

ב־100 ל"י הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־0918; 4962; 5374; 6061; 6396; 7603; 9800.

ב־50 ל"י הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־0355; 0432; 0825; 1054; 1809; 1818; 2132; 3246; 2272; 2445; 2735; 2839; 3065; 3615; 3815; 4866; 5372; 5786; 6031; 6063; 6172; 6920; 6234; 7236; 7363; 7446; 7808; 8036; 8236; 8329; 8352; 8401; 8635; 9171; 9372; 9708; 9733; 9791.

ב־4 ל"י כל הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־8.

ב־1,250 ל"י: 047273; 063718; 154288; 185859; 271626; 293415; 293578; 305756; 366526; 395430; 469571; 475108; 494548; 504593; 516284; 561514; 599403; 680996; 729533; 737085; 751580.

כריש שמשקלו [illegible] ג נלכד במימי מפ[illegible] פה

מאת סופר „הארץ"

כריש שמשקלו יותר מ־300 ק"ג נלכד אתמול במימי מפרץ חיפה ברשת שנפרשה על־ידי הדייג שמעון בסון. היתה זו רשת־הקפה לדיג סרדינים.

הכריש, שאנשי התחנה לחקר הדיג זיהו אותו כ„כריש המש־הנף" (כיוון שהוא שוהה על פני המים) מת בעת שהועלה לסירת־הדייג.

כפי שנמסר נרכש פגרו של הכריש על־ידי המוזיאון הימאו־לוגי בחיפה שיפחלנו. כריש מ־הסוג שנתפס נראה באזור בסבי־בה.

נפצע קשה בהתהפך משאית

מאת סופר „הארץ"

בהתהפך אמש משאית מלאה בי־צים של חברת טנא, מכביש נהריה־מצובה, נפצע בצורה אנושה נהג החברה. הוא הועבר לביה"ח בנה־ריה ונותח בו הלילה.

המשאית נהרסה כליל. אלפי בי־צים כיסו את הכביש בקטע של עשרות מטרים.

נציג מחבלים נחקר בצרפת

פאריס, 8 (עי"ר). המשרד הפא־ריסאי של האירגון לשיחרור פלס־תין האשים אמש, כי אחד מנציגיו המקומיים נעצר ע"י המשטרה הצר־פתית, בנסיון להרתיע אש"פ ב־צרפת.

הנציג נלקח לחקירה כאשר ירד עם שלושים מרכבת בעיר בור אן־ברס בדרום־מרכז צרפת, שם עמד לשאת הרצאה על בעיית פלשתין.

רומא, 8 (עי"צ). פרקליט בית ה־משפט של רומא דרש היום מאסר 18 שנה לקארלו באספי, ארכיבר במסכנות כתפאלקונה, שהואשם ב־ריגול לטובת מצרים.

ההסתדרות בוחרת נציגיה לוועדה לבלימת האינפלציה

מאת סופר „הארץ"

נציגי ההסתדרות בוועדה העליונה לבלימת האינפלציה נפגשו אתמול כדי לקבוע את שליחי ההסתדרות לוועדות המישנה.

בישיבה הועלו הצעות שההסתד־רות תעלה בישיבה הבאה של ה־וועדה. ההלים שבעקים הקרובים יתקיים דיון נוסף.

הארץ

יום שישי, ז' באדר א' תשל"ג
9 בפברואר 1973

תל־אביב: המערכת וההנהלה מזא"ה 56, ת. ד. 233, טלפון 623311. מח' המודעות רח' מזא"ה 56, ת. ד. 233, טלפון 611576, 623311. מח' הפצה ומנויים מזא"ה 75, טל' 623311 ת. ד. 233. מס' מיקוד: 61000.
ירושלים: רח' התבצלת 2 טל' 224245-6, ת. ד. 273
חיפה: רחוב עורדי 20 טלפון 661166-8, ת. ד. 5259

תמו"ל: הוצאת עתון הארץ בע"מ. דפוס הארץ מזא"ה 56 תל־אביב
העורך: גרשום שוקן. האחראי: גדעון סאמט.
אין המערכת אחראית לתוכן המודעות ואינה מחזירה כתבי־יד.
HAARETZ Daily Newspaper, Tel-Aviv, Israel - P.O.B. 233, Tel. 623311

ועדת שרים מיותרת

היועץ המשפטי לממשלה העניק את הגושפנקה המקצועית שלו להערכה שהיתה ידועה זה מכבר: התערבותה של ועדת השרים המיוחדת בבקשת חברת נשר — להרחיב את שטח הכרייה שלה על הכרמל — משוללת בסיס חוקי בכל מה שנוגע להליכי הרישוי. הסמכות להעניק רשיונות לחציבה מסורה על פי חוק התכנון והבניה לוועדות המחוזיות.

היועץ המשפטי לממשלה ראוי לברכה על עיבוד את חוות הדעת האמורה. יש בה גילוי של ערנות לאיום על הסדר הטוב ועל המערכת החוקית הגלום בהתערבותה של ועדת השרים בפרשה. חוות הדעת נזהרת מלומר במפורש כי התערבות זו משוללת תוקף חוקי וזאת משום שהיועץ המשפטי לא התבקש להביע הערכה בסוגיה זו. כל מה שעשה היה ליתן חוות דעת מוסמכת על המצב החוקי לגבי בקשת נשר. חוות הדעת קובעת כי מצד אחד מוגן השטח הנדון על־פי חוק הגנים הלאומיים, ומצד שני אישור בקשות לחציבה מסור לרשויות התכנון המקובלות. מכלל הן אתה שומע לאו: ועדת השרים אינה מוסמכת — על פי חוק כלשהו — לשנות את יעודו של שטח שהוכרז גן לאומי, ואינה גם גורם מוכר על פי חוק התכנון.

מוטב שהאיתות הצפון בחוות הדעת של מר מאיר שמגר ייקלט על ידי חברי ועדת השרים בראשותו של מר חיים גבתי: התערבותם בעניין נשר פסולה. עליהם להבין כי דיוניהם מאיימים על אמינות המערכת החוקית הנוגעת לתחום התכנון. מן הראוי שוועדת השרים תסיק מכך את המסקנה המתבקשת ולא תסתפק בדיונים נוספים שעל תוקפם ערער היועץ המשפטי לממשלה.

לא לחזור על השגיאה

מאבקם של בעלי הטיולית נגד ההוראה השרירותית של האוצר לייבא שילדות מכוניות מפורקות במקום שילדות שלימות ולכוון אותן להרכבה במפעל ליילנד אשדוד צודק לגופו. הוא גם תואם את ההתנגדות לייקור בלתי מוצדק של הטיוליות ומצביע על הבנה הצפוי במקרה כזה כחודש במשק הרכב למוד־השגיאות.

אין כל הצדקה לכך שלאחר שבעלי הטיוליות קיבלו את רשיונות היבוא, תיכנוב על פיהם את יבוא השילדות וקבעו לעצמם את סדרי הפעולה. אולם ההתנגדות לדרישות האוצר יש בה גם משום מאבק נגד ייקור הנובע מבזבוז מיותר. יבוא שילדות בלתי מורכבות ספק אם יחסוך מטבע זר ואם יחסוך יהיה זה במחיר הרכבה בלתי־סביר במטבע מקומי. התוצאה תהיה טיוליות יקרות יותר וטיולים קרים יותר.

אולם אין זאת רק שאלה של מחיר מקרה ספציפי זה. פרשת הבונוסים השגיאות בהרכבת רכב בארץ עדיין טריה מכדי שלא יעורר התנגדות נמרצת לנסיונות האוצר להחיות מחדש את הכשרונות המשקיים בליילנד־אשדוד. טענות בעלי הטיוליות מצטרפות אפוא גם להסתייגות שיש לבטא כלפי הכוונה לחזור על נסיון לכלי כושל ששכרו ידוע.

גובר הטרור בצפון אירלנד

בימים האחרונים שוב פרצו להבותיה של מלחמת הקאתולים והפרוטסטנטים בצפון אירלנד בתבערה. מספר הקורבנות בנפש, בשלש השנים האחרונות, עבר את ה־700.

קשה לקבוע מה גורם להתלקחות מדי פעם, אך הסיבות העמוקות ידועות: בסיכסוך שלא נראה לו פתרון באופק, חסר בשני המחנות משקל נגדי לחוגים הקיצוניים, שכל אחד מהם סבור כי שני אלימות עשויים להכריע את הכף לטובתו. הקאתולים הקיצוניים מודים כי החרפת הסדר תאלץ, בסופו של דבר, את לונדון להשלים עם רעיון איחודה של אירלנד הצפונית אל הרפובליקה האירית. הפרוטסטנטים הקיצוניים, השואפים להנציח את העליונות הפרוטסטנטית, מצליחים כנראה להקנות מן ההרגשה הרווחת בחוגים רחבים יותר של בני עדתם, כי אכן קיימת סכנה שבריטניה תמכור אותם כדי להיפטר מצרות הטרור הקאתולי.

ויגנה של המחתרת הפרוטסטנטית גבר לאחר שהכוחות הבריטיים עצרו, בפעם הראשונה, שניים מחבריה במעצר מינהלי, לפי תקנות שעת חרום נגד הטרור — שיטה אשר עד כה היתה שמורה לחשודים קאתולים.

רשימת הקורבנות הגדולה היא אחת התוצאות של הגברת כוחו של משני הצדדים. התוצאה השניה — ואולי לא פחות חמורה ממנה לטווח ארוך — היא שבשני המחנות מצטמצם הפער בין קבוצות הרוב המתונות יחסית ובין הארגונים הקיצוניים שבמיעוט. ולאו דווקא לכיוון המתינות. ביטוי אחרון לתהליך זה היתה הנסיגה של מנהיג המפלגה הקאתולית של אלסטר מאזהרתו הקודמת כלפי הקיצונים הפרוטסטנטים. לפני חודש עוד אמר שארגונו יחסל את האשמים במעשי רצח־לגמר נגד הקאתולים. השבוע הכריז אותו מנהיג, כי אין ביכולתנו להשתלט על הקיצונים הפרוטסטנטים".

יחסי ארה"ב־סין אחרי סיום מלחמת וייטנאם

מאת ברנארד גורטמן
מיוחד ל„הארץ"
מ„ניו־יורק טיימס"

וואשינגטון
...קידי ממשל אמריקאים מאמינים, ...פתחות מהירה יותר ביחסי ארה"ב—סין עשויה להיות אחד היתרונות העיקריים שהפיק וואשינגטון ...דר וייטנאם.

...קידים אמרו שהם גם מצפים ...זה הקשרים האמריקאים עם ...ת... לאחר שסולק „ה...י הוייטנאמי".

...ך כדברי הפקידים ברור של...ם תהיה להסכם השלום השפעה ...קה יותר ומיידית יותר על ה...ים עם סין, שהתפתחותם היתה ...ת לכדי כאן ביקורו של ניכסון ... בפברואר 1972.

...הם פקידים סבורים, שמוסקבה ...ינג כילאו תפקיד בהבאת הס... השלום בוייטנאם. סבורים ש...תן לארה"ב את ניכסון על אף ...זבות, הרבה יהוסת הבידוד ה...י בהאנוי וחיזקה בצפון־וייטנאם... את עמדתם של אלו שטענו ... הסדר בדרך של כוח.

...וסים היו פעילים בחודשים ה...נים. הם הבטיחו להאנוי ש...שינגטון אכן הותרת באבלה ... לקראת הסכם, והם בשרו ...דבריה על האנוי לבית הלבן ...רים אמרו שמוסקבה לא ... להתהך לגבי נקודות ספציפיות ...ב.

...זה ידוע מה בדיוק עשתה ... אך הדעה השוררת — כפי ...אה על ידי ויליאם סאליוואן, ...נוחר בזיכור הבכירה לעניני ...סיה והאוקיינוס השקט — היא ... פעלה לבקן הסכם כדי לבלום ... השפעתן של מוסקבה והאנוי ...ריסין.

...ידים אף אמרו שנראה להם כי ... וייטנאם הגביר את גמישותה ... ארצות הברית בנגציה והימלר... ...ם, לא רק עם ארצות קומוניס... ...ת, אלא אף עם אירופה ואמורים ...ם, בסביבה דפארבנה השד...

מעז השערות, שניכסון עשוי להחליט לנסוע לאירופה באביב.

מומחה אחד אמר שציו אן לאי מסר למבקרים רבים שהיו לאחרונה בסין, כי וייטנאם היתה המכשול העיקרי להגברת חילופי התרבות והמגעים מדיניים ומסחריים בין סין לארה"ב.

פקידים רבים אמרו שהמשך הברית של וואשינגטון בממשלה הלאומנית של טאיוואן מוציא, קרוב לודאי, מגדר אפשרות כינונם של יחסים דיפלומטיים רשמיים בין ארצות הברית לפאקין.

סאליוואן, שהופיע בתכנית „פגוש את העתונות" של חברת השידורים הארצית ב־28 בינואר, אמר ביום הפסקת האש, שברור באור כי גישתה של סין השפיעה רבות על הדרך בה נוצר המצב הנוכחי.

סאליוואן אמר שכאשר החליט ניכסון במאי 1972 למקש את נמלי צפון וייטנאם, הוא יצר מצב בו הפכו הצפון־וייטנאמים תלויים לחלוטין בסין בקבלת ציוד. כל דבר שבא מברית המועצות חייב היה לעבור דרך טריטוריה סינית.

סאליוואן המשיך: אף דבר לא יכול היה להגיע להייפונג דרך הים. פירוש הדבר הוא שדאגתה של סין בענין הכיתור הרוסי נכנסה לכלכלתם. כלומר, שבכוונה למשחק הרוסי הסינית כי מוטב שיהיו ארבע ארצות מפוצלות בהודו־סין, מאשר הודו־סין הנשלטת בידי האנוי, וקרוב לודאי נתונה להשפעת מוסקבה.

ניכסון דיבר, הנרי קיסינג'ר, שהה ב־30 בינואר בבית הלבן עם ביכיסטר החוץ הדרום וייטנאמי, כראן ואן לאם, שטס לוואשינגטון עם ביכיסטר החוץ ויליאם רוג'רס לאחר חתימת ההסכם בפאריס.

ויליאם פורטר, ששימש הנציג האמריקאי העיקרי בשיחות הקבועות על פאריס, אמר להצעת יחסי ההוק של הכמצאס, ש„השלום הינו אפשרות סבירה". אך לאחר שנים רבות של איבה „הוא לא יבוא בין לילה". הוא אמר שארצות הברית תחליט אם להעניק סיוע לצפון וייטנאם או להודית על יסוד שמירת ההסכם. דעה זו הביע עוד קודם לכן קיסינג'ר.

„שב ואל תעשה" אינו פתרון

מאת פולס

ראש הממשלה החליטה כי אין סיבה לסטות מקו המחשבה הגורסת שהסדר חלקי עם מצרים צריך להקדים הסדר כלשהו עם ירדן. כאשר התגובה האמריקאית סומכת את ידיה על גישה זו, אין לכאורה עילה לשנותה. יתכן כי התקשוה שהורגשה בעמדת המלך חוסיין זה כחודשיים, משקפת את אי־רצונה של ישראל לבחון את סיכויי ההסדר עם ירדן במידה מירבית של סבלנות; ואין זה מן הנמנע כי הטענות לפיהן אין מלך ירדן יכול להסתכן בהעמקת בדידותו במחנה הערבי כתוצאה מהסדר עם ישראל, היו בחינת נבואה המקיימת את עצמה. יהא הדבר כאשר יהא: הקו הישראלי נקבע באופן השולל משא ומתן סימולטאני עם ירדן ומצרים; וממשלת ישראל מצביעה על הסדר חלקי עם מצרים כעל האפשרות המעשית היחידה להגיע לראשית הסדרים מדיניים עם מדינות ערב.

★

המחשבה פונה אפוא בחזרה אל הסוגיה הזאת כדי למצוא דרך להתקרב אל הבשורה. הנסיון מלפני שנה וחצי עלה בתהו; וקשה לסלק את הפקפוק בהצלחתו הפעם כי אין רואים דרך לישוב ניגודי הדעות אשר הכשילו את הנסיון בשנת 1971. כלום יהיה טעם לדוש עוד פעם בבעיות שהעסיקו אותנו אז? כפי הנראה גם המצרים מטילים ספק בכך. אמנם אפשר שיחזרו (אם לבסוף יסכימו להשתתף ב„שיחות קירבה" תחת חסות ארה"ב) על דרישתם להעביר לצד המזרחי של התעלה כוח צבאי בעוצמה מסויימת; ואפשר שיוסיפו להתנגד לתנאי שלנו שהסדר חלקי (המקפל בתוכו נסיגת צה"ל מקו המעוזים הידוע) מוכרח להיות מרבן ומוכר כסיום של מצב הלחימה. אך עד כמה שניתן להבחין, אינה עומדת קהיר על דרישות אלה בתוקף כמו בעבר. במקום זה היא שמה עתה את הדגש על השלישית שבין טענותיה הישנות: היא הטוענת כי הסדר חלקי אינו קביל לגבי מצרים אם לא יבטיח כי יהיה קשור בהתחייבות לנסיגה ישראלית עד לקו הבין־לאומי הישן.

חילוקי הדעות בנידון זה עלולים להיות חריפים לא פחות מאשר ביחס לשתי הדרישות האחרות: אין זו פלוגתא שאפשר לסייח אותה בעזרת איזו „נוסחה גואלת". ואין זאת שאלה סמאנטית; בין שקוראים לדבר בשם הסדר חלקי, בין הסדר־ביניים, בין בכינוי אחר — הגבולות הסופיים יוכלו להיקבע רק במסגרת של הסדר כולל. ואין, ולא יכול להיות לנו, ענין בהסדר חלקי אשר למעשה כבר יכלול בתוכו את עיקרי ההסדר הסופי.

אין להסתפק בהמשך הפסקת־האש

לו היתה ישראל מוכנה להסדר סופי אשר יחזיר את כל סיני, ללא יוצא מהכלל, לשליטה מצרית, היה בהסדר חלקי מן הסוג כפי שקהיר רוצה עליו, כדי להמתיק מבוטנת היקיקה את הגלולה המרה של התקפלות טוטאלית. אך אין אנו נמצאים במצב כזה, ואם המצרים מקווים שיושג מצב כזה רק בעזרת מאמץ דיפלומאטי, טעות בידם. הרי מוכרח להיות ברור להם כי האופציה השניה, היא המאמץ הצבאי, סגורה בפניהם.

המצב עשוי היה להיות שונה, לו היו הסובייטים מפעילים לחץ ממשי על קהיר שתסכים להסדר חלקי לפי המושגים שלנו. ואמנם נשמעים מדי פעם קולות ממוסקבה המעוררים רושם כאילו הסובייטים חדלו מלפסול את רעיון ההסדר החלקי, ובמידה שהם חוזרים להתנגד לו, אפשר לפרש התנגדות זאת לאו דוקא כסימן של התנגדות מחולטת, אלא כתמרון שבעזרתו הם רוצים להשיג הסכמת ואשינגטון לשתף את בריה"מ בשושביניות להסדר חלקי. אך עדיין אין זה יותר מאשר פירוש; סך הכל של העמדה הסובייטית שאפשר להתייחס אליה ברגע זה כאל עמדה רשמית מחייבת בכל הנסיבות, אומר שהקרמלין מצדד בהסדר מדיני של הסכסוך המזרח־תיכוני, להבדיל מהסדר בדרכי מלחמה. אך הוא עדיין נמנע מלהיכנס לפרטים.

✶

מוסכם להניח כי הסדר חלקי שיאפשר פתיחת התעלה המצרית מחדש, היה פועל לטובת אינטרסים רוסיים. אף אומרים כי בפנטאגון יש שאינם רוצים בהסדר חלקי, מסיבה זו. אך לו היו הסובייטים רואים בפתיחת התעלה אינטרס חיוני לעצמם, הדעת נותנת שהיו לוחצים על קהיר שתסכים להסדר חלקי. הקרמלין לא היסס ללחוץ על גרמניה־המזרחית שתסכים לחוזה עם גרמניה־המערבית אשר במסגרתו התחייבה גרמניה המזרחית להקל על התנועה בין שתי הגרמניות ושני חלקי ברלין. לעומת זה לא הורגש עד עתה כל לחץ סובייטי על קהיר למען פתיחת התעלה.

ואם הסובייטים הסתדרו בקשר להגשת עזרה לצפון־וייטנאם למרות שהתעלה היתה סגורה, משך חמש וחצי שנים בהן היו צריכים להיות מעוניינים מאד בקיצור הדרך לאוקיאנוס ההודי, ספק אם דוקא עכשיו יעמדו במלוא התוקף על כך שלא יעמדו אניות הנשק הרוסי לעבור את יבשת אפריקה כדי להגיע לדרום־הודו־אסיה. ואם אצלנו אין מצפים ללחץ אמריקאי עלינו שנרכך את תנאינו להסדר חלקי, יתכן מאד שגם הסובייטים לא יפעילו לחץ על מצרים שתוותר לישראל למען פתיחת התעלה. על נקלה אפשר לתאר כיצד הסובייטים יגידו לקהיר שהם בעד הסדר חלקי — אך לעימות עם מצרים לא ייכנסו בשל כך.

על כן יש רגליים לסברתו של מר דיין כי „התבשיל התקרר". השאלה היא אם ניתן לחממו מחדש, וכיצד לחממו כדי ששני הצדדים ירגישו כחודש תיאבון לאכלו. לפני כחצי שנה הציע שר הבטחון את הרעיון כי היה כדאי להגיע לקביעת „קו כפירו" בסיני שיבטיח סוחה בטחון למרשמי האוכלוסיה בישראל ומצרים כאחת". לא היה באמירה זו רק נכונות להגדיל את סוחה הנסיגה של צה"ל לעומת זה אשר ראש הממשלה עמדה עליו בחודשי מאי־יוני, 1971; היה בזה גם משום נסיון לשוות ל„תבשיל" גוון חדש של טעם שיוכל לעשות אותו ערב יותר לחיכם של המצרים.

הצרה היא כי הסדר חלקי בעל היקף כזה עלול לחזק דוקא את החשד של קהיר כי הוא ירחיק עוד יותר את הסיכויים של הסדר כולל לפי רצונם; הסדר חלקי שיקבע לפי קווים אלה או אחרים, חלוקת סיני, עשוי להתקרב למתכונת של הסדר כולל בשיעור שיהפוך את האחרון למיותר בעיני ישראל — ביחוד אם ישאיר את שארם־א־שייך בידי ישראל, הרי אין להניח כי נוותר על מרחב שלמה. אף החזרתם של מעינות הנפט באבו רודס — ספק אם היתה משכנעת את קהיר להסכים להסדר חלקי שירחיק את ההסדר הכולל עד לעתיד הבלתי נראה לעין.

מכל האמור לעיל אין להסיק כי מטרת הסדר חלקי עם מצרים היא דמיונית. אפשר כי דרושה סבלנות עוד יותר גדולה ותקופת המתנה נוספת עד שהמצרים יגיעו למסקנה שלא נותרה להם ברירה זולתי „שיחות קירבה" כדי למצוא לשון משותפת אתנו. השגריר רבין סבור כי בוואשינגטון מסתפקים בהמשכת הפסקת האש ורואים בשמירה עליה את המטרה העיקרית לטווח קצר. והיות וקשה ביותר להניח שתעורער — ועל אף כל הדיבורים שאין לסמוך על הגיון ערבי, עדיין יש מקום להאמין כי שום שליט מצרי לא ילך לקראת התאבדות בדרך של מבצע צבאי נגד ישראל — מבטיחים לנו כמעט כל המשקיפים המוסמכים כי הקו של „שב ואל תעשה" אינו כרוך בשום סכנה ואף מבטיח לנו הישגים בטווח ארוך יותר.

✶

יתכן כי הצדק אתם. אך בעוד שאין לנו ממה לחשוש מהמשך המצב הקיים ומאי־השגת הסדר חלקי בשנה זו, אין בהכרח להשתכנע מן הסברה כי משום שישראל סוגרת את האופציה לפתרון צבאי ולהסדר כולל, תהיה מצרים נאלצת באיזה מועד שהוא להסכים להסדר חלקי. אפשר שאלה הגורסים כך, אינם מעריכים כראוי את יכולתה של מצרים להמשיך ולהיות בסטאטוס קוו, ככל שהם מכריזים שהוא „בלתי נסבל". לא חסרים אצלנו כאלה הסבורים כי לא ניזוק מהמשכת מצב האיבה בין מצרים לבינינו, וכי נוכל בשיוויון נפש להתמיד בו. אמנם ניתן לשאול מדוע נצטרך להיות מעוניינים להשיג את המתיחות עם מצרים מאחר שהרוסים יצאו ממנה?

לקראת סוף השנה הששית אחרי מלחמת ששת הימים מצטיירת תמונה של הרחקת הסיכויים להסדר כולל עם ירדן ושל ספקות רציניים אם הסדר חלקי עם מצרים יהיה קרוב. חלק מן הציבור שלנו מרוצה מתחזית זו, וחלק אחר משלים עמה. הבטחון שעזרה אמריקאית מובטחת לנו גם בעתיד, מחזקת את שתי העמדות האלה. נראה כאילו באזור רב זכינו למצב שהיינו יכולים להגיע אליו בשנת 1967 לו הנשיא ג'ונסון היה פועל מיד אחרי המלחמה במרץ להרחקת הסובייטים מן האזור, מבלי שנהיה נאלצים לותר על שטחים כפי שהנשיא המנוח ודאי היה כופה עלינו כדי להביא לשלום בין מדינות ערב לבינינו.

✶

הפתגם האנגלי אומר כי „אין טעם לצעוק על חלב שנשפך". המחיר שאנו משלמים תמורת השיפור בנוץ בכך שבלי ויתור על שטחים אין שלום; אמנם יש לנו גבולות „בני הגנה", אך אין לנו גבולות „בטוחים ומוכרים". קוי הפסקת האש הם בני הגנה בשיעור אופטימאלי, אבל הם אינם „בטוחים" כיוון שאינם „מוכרים" בתור גבולות. ההנחה כי הנכונות הנפשית לשלום מצד מדינות ערב תלך ותגבר בשל האכזבה מן האפשרות להביא לשינויים בכוח עצמם או בעזרת המעצמות הגדולות, איננה בהכרח אמינה; אפשר גם ההפך. היינו, כי הנכונות תלך ותתמעט ככל שהסטאטוס קוו יימשך.

תמיכתה של ארה"ב נראית מובטחת בזכות עמדתו של הנשיא ניכסון, וזהו גורם בעל כוח אדיר. מדוע לא להסתמך עליו? הבעיה היא שאין לנו שום משענת אחרת מחוץ לארה"ב, ובתוך ארה"ב אנו סומכים כמעט בלעדית על הבית הלבן. בהנאה רבה מצביעים סנגורי הקו הנוכחי של ממשלת ישראל שהנשיא ניכסון גילה כאיש המסוגל „להפתיע", ושהוא מבטל את דעת הציבור אם לא תמך בו. איש מהם לא שאל את עצמו עד כה אם אותו נשיא לא יהיה מסוגל להפתיע אי־פעם — לא רק רוסים ויפאנים, אלא גם אותנו, ושבמקרה זה יוכל להעלים עין גם מדעת קהל אמריקאית שהיא באופן מסורתי אוהדת לישראל. ובינתיים נישאר תקועים ביחסנו עם ירדן, והמדינה תמשיך לשאת במעמסה הכבדה של הוצאות הבטחון, — וכאשר תוסיף להתקיים כמבצר בתוך סביבה עוינת, תוסיף גם המנטאליות של מבצר להתעצם בפנים. כל זה סביר וקביל לתקופת מעבר; כלום זה פתרון לאורך ימים?

שכר הזלזול

מאת יואל מרקוס

„שמ בעקבות השמש לישראל". סיסמה יפה באמת של משרד התיירות. אלא שהולך ומתברר שיש לנו יותר שמש ופחות תיירים שבאים בעקבותיה. כבר כתבו רבות על בתי־המלון הריקים ועל המטוסים המסיעים יותר כסאות מאשר נוסעים, ואין טעם לחזור על העובדה הידועה שיש סימני משבר בענף התיירות, דווקא בשנה שציפו למספר־שיא של תיירים.

ואל יוחה הדבר קל בעינינו. כשאומרים תיירות אין זה עסק של חברות תעופה ומלונות בלבד, אלא ענינו של משק שלם החי בתיירות ובעקיפין מתיירות. די אם אומר שבשנה המוכחת (אילו התמלאה התחזית) יכלו התיירים להוריד למשק בצורות שונות קרוב למיליארד וחצי לירות. זהו סכום אדיר. זהו ענף היצוא הגדול מכולם שיש לנו. פי שלושה לפחות מיצוא היהלומים. וכשאתה רואה סימנים ראשונים להתמוטטות אפשרית — דווקא כשבעולם הופכת התיירות לנחלת מאות מיליוני אנשים — מן הדין שתישאל השאלה: מדוע? איך זה קרה? היכן היתה השגיאה?

רחוק ויקר

קשה לתת תשובה חד־משמעית על שאלות קשות אלו. אך דומני שבכר־גים מעט ותיק והיטב בכל זאת לתת הסבר קולע למצב. הוא אמר: קרה תהליך פשוט — במשך כל השנים היתה ישראל נגד התייר — עתה התחיל התייר להיות נגד ישראל... ואמנם אפשר לומר שאין ישראל, מסיבות אובייקטיביות שונות, ארץ מושכת לתיירים בהשוואה למוצע בתחום זה בעולם כולו. אילו הייתי תייר זר שאין לו נימוקים צליניים לבקר במקומות הקדושים או שאינו ציוני ונפשו לא יוצאת לראות את הכותל או לשמח את לבו במראות בניין הארץ, לא הייתי מוצא הרבה נימוקים בעד ביקור בישראל.

ראשית: זה רחוק ויקר להגיע אליה. במחיר שעולה ביקור אחד בישראל, מגרמניה למשל, אפשר לבקר שלוש־ארבע פעמים בספרד.

שנית: ישראל איננה ארץ מעבר שאתה יכול לעבור בה בדרכך לארץ אחרת. כלומר אם באת אליה אתה צריך לראות בה את היעד העיקרי של בילוי חופשתך השנתית. העדר הרציפות הטריטוריאלית לארצות שכנות גם מונעת ממך את האפשרות הנוחה לתייר במכונית. (מחצית מתוך 28 מיליון התיירים הנכנסים לספרד באים במכוניותיהם).

שלישית: ישראל היא ארץ יקרה מאד באופן אבסולוטי ולא רק יחסי. לא רק הדרך הגישה אליה אלא גם השהות בה עומדת בדרגת היוקר של היקרות במדינות העולם.

רביעית: לעומת מיגבלות אלה אין ישראל מדינה שיש לה הרבה להציע לתייר. מבחינת אתרים היסטוריים או אוצרות אמנות אין הרבה מה לראות בהשוואה לערי אירופה, למשל. אף המקומות הקדושים ששמם יצא לתהילה אינם אלא — עם כל הכבוד להם — מבנים צלובים כאטרקציות תיירות לאדם שאין לו מניע של עליה לרגל. הוא לא ימצא בהם לא את היופי ולא את אוצרות האמנות שימצא למשל בכנסיית פטר הקדוש ברומא. עם כל גאוותי על ארצנו, חוששני שגם במקום נופש יפה ונוח איננה יכולה להתחרות עם מקומות נופש בעולם כמו דוביל, החופים הספרדיים, האיים היווניים, קאן וניצה. החופים שלנו מזוהמים. המדוזות שורצות בכל החופים שבהם מתרכזים תיירים. אפילו אילת איננה אותה אבן מושכת לתיירים כפי שנדמה לנו. גם בתחום הבידור אנחנו מתחת לאפס. מה יש לתייר בישראל לעשות אחרי שהתבונן בירושלים וטייל בגליל? מה יש לעשות בערבים?

חמישית: הביקור בישראל קשור במידה של חיפושים ובנטילת סיכון — ומנהו מסוג זה אינו בדיוק מה שעולה בדעתו של אדם המתכונן לו תופשה נבוכה בחו"ל.

תופעה כפולה

בקיצור: לא קל לבוא אלינו מסיבות אובייקטיביות, אך הצרה היא שמלבדן נתקל כאן התייר בהפתעות בלתי נעימות שמקורן בזלזול או בהרגשת עודף ביטחון מופרז, הנובעת מהמחשבה שהתיירים הם „בכיס". השירות גרוע. יש אוברבוקינג (תיירים שהזמינו חדרים נשארים בלי חדר), יש פשיטת עור ויוקר מוגזם ללא תמורה מתאימה.

התייר שואל היכן מסעדת יוקרה. נותנים לו כתובת. כשהוא מקבל את החשבון תחשכנה עיניו. הרי במחיר הזה יכול היה לאכול ב„טור דארג'ן" או ב„גראן ופורי", שתיים מתריסר המסעדות הגדולות בעולם. כשהוא עורך קניות הוא מגלה לעתים כי באפולי היא סמל ההגינות.

וכך נוצרת בהדרגה תופעה כפולה: התייר בעל המעמד הבינוני נמנע — וזה רוב התיירות בעולם כיום — עוזב את הארץ ממורמר על שפשטו את עורו. ואילו התייר העשיר חש כשהוא עושה את חשבון הכספי הקר שתמורת הכסף שהוציא כאן ברמה הגבוהה ביותר של מקומות ששהה יכול היה לקבל תמורה הרבה יותר גדולה ברוב ארצות־התיירות האחרות בעולם. ואצל שניהם ודאי חלף ההרהור הזה: „ארץ נהדרת ומעניינת. באמת כל הכבוד איך שהם עומדים. אך בשנה הבאה ניסע לספרד."

כל אלה דברים ידועים פחות או יותר. ואם אני חוזר עליהם הרי זה משום שזה מרגיז. הרי שנים כותבים על דברים אלה ומתריעים על הזלזול והחוצפה. כמו בדברים אחרים גם כאן איש לא מתייחס ברצינות לביקורת.

ועתה בא תור הנקמה. הנקמה על הזלזול. לפני תשע שנים עבר תהליך דומה על צרפת אשר בה היו היחס והשירות לתיירים בערך ברמה שלנו. עד שיום אחד נתגלה שהתייר יודע גם לנקום. הוא הפך את פאריס מעיר ששוהים בה משבוע עד שבועיים לעיר ששוהים בה יום אחד. התיירים קפצו לראות את שדרות אליזה, את הלובר, את גלרי לאפייט את הלידו — ונסעו הלאה. הזלזול של הגילוי היה כה גדול, שממשלת צרפת נחלצה למבצע בעל עדיפות עליונה לשפר את השירותים לתיירות. ההבדל בינינו לבין צרפת שאנחנו לא פאריס ואיננו נמצאים בדרך לשום מקום. ואם ייצא לנו שם רע לא יבואו אלינו אפילו ליום אחד.

יותר מדי סנטימנטים

יש לנו מיניסטריון שלם העוסק בתיירות וכדאי לשאול אותו בעצם מה הוא עושה בקשר לכל זה? לפי דעתי שגיאתו הגדולה של משרד זה גם שהוא בנה את מפעלותיו ואת תכנוניו (אם היו לו כאלה) לא על התייר המצוי שעליו נאבקות כל המדינות השואפות להגדיל התיירות אלא על התייר הנוצרי הדתי ובעיקר על התייר היהודי הציוני. אלא ששני דגמים אלה הם על־פי רוב מבקרים של פעם אחת ודומה שפוטנציאל זה — במיוחד של הציונות בתיירות — הולך ומתמצה. כפי שהגדיר זאת סוכן תיירות וותיק: „בנו אצלנו יותר מדי על סנטימנטים ציוניים והזנחנו את התייר שבראש דאגותיו לא בניין ארץ־ישראל, אלא סתם בילוי חופשה נעימה בחוץ לארצו.

הדיעות על מותה של התיירות הציונית אולי מוגזמות, אך יש סימנים רבים לכך שאם רבים מבתי־המלון בתפוסת־שפל שלא היתה כמותה, הרי זה נובע גם מהצטמצמות התיירות הציונית אך בעיקר בגלל שלא נתנו את הדעת איך למשוך לכאן את התייר המצוי. והסיסמה כ"ה שנים לישראל ודאי שאין בה למשוך את הסוג השני של התיירים ש„יום הולדתו" של מדינה כלשהי אינה סיבה מספקת לבלות בה חופשה שנתית.

כמו שאנו לא מוכרים תפוזים על בסיס של סנטימנטים יהודיים, אלא מתחרים עם מיטב התפוזים בשוק העולמי, כך היה צריך לנהוג לגבי תיכנון ענף התיירות. אך אנחנו עדיין לא הגענו לקטסטרופה. וכדאי היה שהממשלה תחפש דרך לחרוג מהשיגרה ולחשוב מה ניתן לעשות לתיקון המצב. ובזמן כבר לא נתבקשה מטבע־לשון יחימיאלית כמו בסיום מאמר זה, ולא אהסס להשתמש בה: יפה שעה אחת קודם.

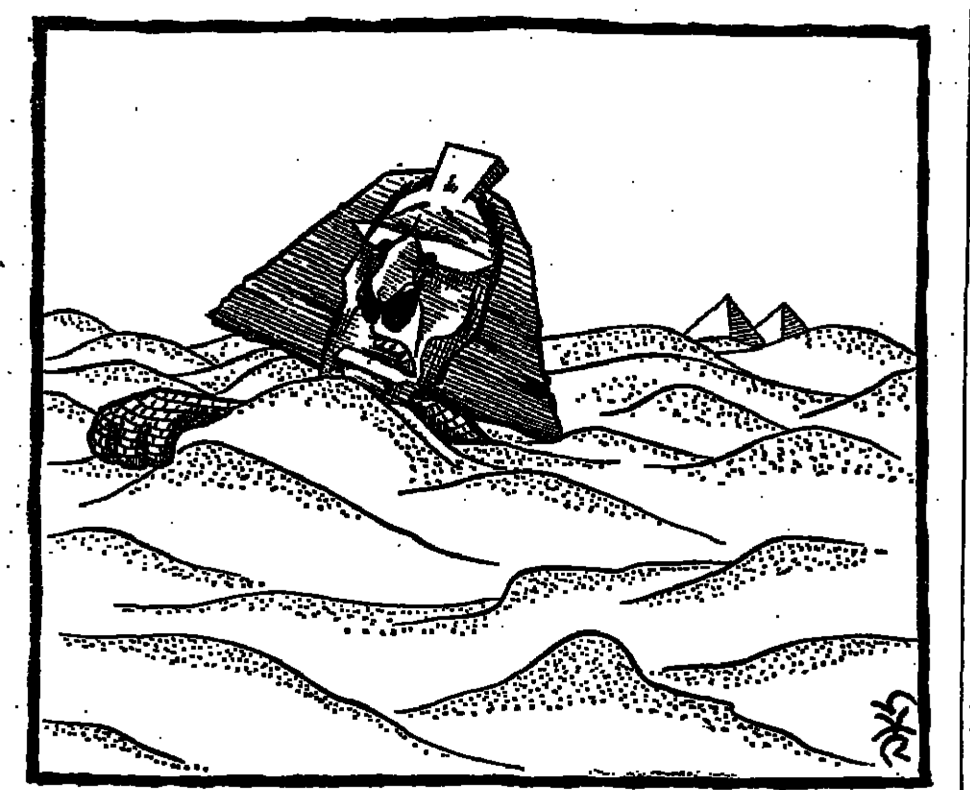

ללכת בגדולות

מאת א. שוייצר

חילופי דברים בישיבת הכנסת, בה סיכם שר האוצר את הדיון בהצעת התקציב לשנת הכספים הקרובה, הוכיחו למעט היושבים באולם כי בסוף מאי תיערך בירושלים ועידה כלכלית. ועידה זו עשויה במתכונת הידועה משנת 1968 ויאשרו בעלי עסקים ישראליים וזרים, יהודים ולא־יהודים, ביניהם מן השורה הראשונה של אילי־הון ותעשיה בעולם. באי הועידה ישמעו נאומים ויסיירו בארץ: שטיח תגיעי אדום יהיה פרוס בכל אשר תדרוך רגלם. אך אם יתנהלו הדברים כפי שהתנהלו ב־1968, יעזבו ברובם את הועידה מבלי שיידעו את תכליתה — להוציא רגעים של רוממות רוח ואוזניות כבוד.

ב־1968, שנה אחרי הנצחון הדרמאטי במלחמת ששת הימים, אפשר היה לראות בהזדהות ובהפגנה השיוויונית, תכלית מספקת. וגם סופרי הכסף המקצועיים, עם מר פנחס ספיר בראשם, יכלו להצביע על הישגים כלשהם, כמו ייסוד החברה לישראל ומשיכת תשומת ליבם של משקיעים אחרים שקודם לכן לא הכירו את ישראל. אך במבט לאחור צריך להיות ברור, כי על אף שמה, לא היתה זו ועידה כלכלית, כלומר התכנסות שנועדה לשרת מטרה משקית מוגדרת: וכך היו גם ההישגים החלקיים מקריים ושוליים.

✶

יש יסוד לסברה, שגם השנה תתמך ההתכנסות להפוך את הועידה לאירוע בעל משמעות וסדר גודל כמו זו שכינס דוד בן־גוריון ב־1950 ושבה נוסד מפעל הבונדס. הסיבה המשותפת לכך, כמו סיבת כשלונה היחסי (יחסי בהשוואה למה שאפשר היה להלל בה) של הועידה ב־1968, היא היעדר יעד מרכזי, מטרה אשר לצד המטרות הקטנות, תעורר תשומת לב, מחשבה יוצרת חדשה וההתפעלות. ונראה כי אם לא תוצב לפניהם מטרה מעין זו, עלולים המשתתפים בועידה להתפזר כלעומת שבאו, לאחר שהגדולים ביניהם חתמו על צ'קים גדולים, אשר ייזקפו בספרי חשבונותיהם הפרטיים על קרן הצבי.

האופטימיסטים באוצר, במשרד המסחר והתעשיה ובמרכז ההשקעות אשר עליהם הוטל התפקיד להכין תוכניות השקעות שיוצעו לבאי הועידה, אולי עשויים להאמין כי בעלי הון זקוקים לסיועם הפעיל של פקידי ממשלה ישראליים ביזום עסקים. אך אם אמנם הם מאמינים בזה, הם היחידים שכזו אמונתם. אם יש מקום לעסק — ולא חשוב מה טיבו — חזקה על באי הועידה שיגלו אותו זמן רב לפני פקידי הממשלה הטובים; ואם המדובר בסוג עסק שדווקא אנשי הרשות מקדימים לגלותו, מוטב שלא ייעשה, כי הוא רק יעלה כסף ותמורתו תהיה דלה.

יש רק תחום אחד שבו צומחות להם סגולותיהם הייחודיות של עובדי מדינה ואנשי ציבור: באיבחונם של צורכי ציבור מקיפים, לא כאלה שעונים על דרישותיהם של פלוני או אלמוני, אלא שהחברה כולה או חלקים גדולים ממנה זקוקים להם. אלה הם איפוא המתנאים: אם יש רצון בהצלחת הועידה, יש להציב לה מטרה שתהיה לה מוקד וסמל; והואיל ואת המטרה יכולים להציג רק עורכי הועידה, כלומר אנשי ציבור העוורים עובדי המדינה, היא צריכה להיות מותאמת לסגולותיהם הייחודיות (הצטיינות באבחנת צרכים חברתיים מקיפים).

✶

ואולי כדאי להתחיל במה שלא דרוש: לא דרוש כינוסו של עוד גוף העוסק באיסוף ובתיעולם של משאבים פיננסיים, לא של תרומות ולא של השקעות. כאלה יש די והותר וכל המוסיף גורע. ומשנאמר כזאת לא נחוץ, יש לומר שמטרת־מוקד של ועידה כלכלית מוצלחת חייבת להיות גדולה במונחים של סכומי כסף הדרושים להגשמתה, ועוד צריך שתהיה ממושכת, כדי לא לפטור משתתפי הועידה — כלומר העיקריים שבהם — בחתימה הפגבית על צ'ק בעל ספרות רבות. הענין המתמשך בישראל, קשירת גורמים רבי עוצמה אליה ואל הנעשה בכלכלתה, הוא העיקר שהיה מונח ביסוד הועידה הראשונה; מן הראוי שרעיון זה לא יילך לאיבוד בועידה הבאה עלינו לטובה.

רוח הזמן — יש אומרים, השפעה הסלטה — מאלצת גם בעלי הון וחברות אדירות, להצטייד בהרדעה חברתית. לא על כל עסק מסתכלים רק מבחינת הרווח שהוא עשוי להכניס. חשובים, ולעתים חשובים במיוחד, האפקט החברתי, התרומה לרווחת הכלל, ההיבט הסביבתי וכיוצא באלה, שעליהם לא כתוב בספרי כלכלה. חברות גדולות נמצאות היום בשוק לא רק כדי להרוויח כסף, אלא גם כדי לקנות יוקרה ואהדה — ועל כן הן עשויות להיות פתוחות לפניה שרמתה הכספית קטנה יותר כן המעמד והיקף המוקרן על מי שנענה לה.

לחברה כמו פורד או יולאט־פאקרד, עשויה עוד כמה מאות אלפי דולרים רווח, הוא לא מטרה בסלה אך גם לא המשאלה היחידה. במיוחד אמורים הדברים אם אגב העשיה אפשר להגיע לפריצה טכנולוגית או אם אפשר לבנות שיטת ניהול מיוחדת — ובקיצור אם מדובר בפרויקט שאפשר ללמוד ממנו לקחים ישימים לגבי פרויקטים אחרים. את דמי הלימוד מוכנות חברות גדולות לשלם אגב הלקוח הראשון; הרווח ייעשה על הלקוחות הבאים אחריו כן. ומכל האמור כאן, אפשר לגזור את קוי האופי של מטרת־מוקד, שעורכי הועידה הכלכלית יישבו לעשות את הצגתה לבאיה: דרוש פרויקט העונה על בעיה יסודית ורבת היקף, שביצועו עולה כסף רב ונמשך זמן ארוך, המביא כבוד ויקר למבצעיו הודות לאופנה השוררת בכל הנוגע לסביבתיות, והמאפשר ניסוי ולימוד בתחומי הטכנולוגיה והניהול.

✶

בלי יומרה כלשהי לבלעדיות, אלא בעיקר לאילוסטראציה של האמור לעיל, מוצע להביא בפני באי הועידה (וזה מחוץ לפרויקטים הקמעניים שהם השיגרה בכל מפגש בין נציגי ישראל ובעלי הון) פרויקט ענק שנושאו בניית מערכת הסעה ציבורית ארצית או פתרון בעיית האנרגיה והמים בישראל. זה או זה, או שניהם יחד, הם בעלי קדימות גבוהה — אך בשל יוקרם מהססת הממשלה לגשת לביצועם. זה וזה מצריכים שימוש בטכנולוגיות מתקדמות או מתהוות. משניהם, לוא בוצעו, הייתה ישראל מפיקה תועלת לאומית אדירה, ושניהם גם יחד יכולים לשמש נושא ללימוד ולהעתקה במקומות אחרים. זה או זה היו מקנים כבוד ויקר לקשורים בהם. — אם כי שניהם אינם רווחיים במובנים המקובלים בחשבונאות רווח והפסד עסקי, תועלתם החברתית הכללית לא תסולא בפז.

מתבקשות כאן שתי הערות, אחת לגבי שיטת הביצוע, האחרת לגבי תועלתה הכלכלית של הגישה המוצעת. הכוונה היא, שהממשלה תציע את הרעיון לאירגון הועידה, וזו, מאורגנת במין קונסורציום, תיטול על עצמה את תיכונו, ביצועו ומימונו של הפרויקט הנבחר, כשהממשלה פועלת בהגדרת היעדים ומסייעת בהשגת מימון (למשל בקבלת מלוות מממשלות ידידותיות). היא יכולה גם לערוב לתשואה כלשהי, כדי להבטיח את הרווח — והרווח הוא מרכיב חשוב כאין כמהו במפעלים מעין זה — כי לא מדובר כאן במעשה צדקה. ועוד, פרויקט בתחום התשתית משמש מנוף אדיר לפיתוח־משני: דוגמת הרכבת במאה ה־19 מוכיחה, כמה רבה עוצמתו הכלכלית של פיתוח תשתית. במקום להתקדם מן המפעל התעשייתי הבודד אל הצבר למימון פיתוח בסיסי, צריך לגשת לפיתוח התשתית ולהביא ליזמים פרטיים, מקומיים וזרים, לבנות על יסוד זה תעשיות משניות ושירותים.

כפי שגילו מכבר — גם בזמנים דשנים פחות — ליזמים בעלי עין פקוחה וכושר ארגוני: הכסף אינו בעיה. המצרך המצוי בצמצום, היום כמו בעבר, הוא הרעיון המניע את ההון הטוב. ואת הכוח הגלום בבני־אדם הפועלים בביצוע משימה גדולה. באי הועידה לא יתקשו לתת כסף ולגייס את יתר המשאבים הדרושים, אם ממשלת ישראל תציע להם רעיון המצית את הדמיון. רעיון כעין זה, לאחר שיתגבר יותר בעבודות הנמלים בהכנת פרויקטים לייצור נצלים ושוקולאד ליצוא, יעלה את הועידה למאורע היסטורי הראוי, במלאת עשרים וחמש שנה לישראל; בהיעדרו, ספק אם תיזכר הועידה אפילו שנה אחת אחרי עריכתה.

כשאתה עומד לקנות דירה,
אתה בודאי בודק
את איכות הבניה.

האם בדקת פעם
את איכות הסביבה?

אחד מארבעים וארבעה אתרי בניה
ב־30 ערים - יתאים בודאי גם לך!

לוד: שד' דוד המלך, פינת שלמה המלך • בת־ים: רוטשילד 34, טל. 863395 • חולון: שנקר 47, טל. 845264 • כפר־סבא: ויצמן 32, טל. 924010 • רעננה: ראה הרצליה טל. 937578 וכפר־סבא טל. 924010 • אשדוד: רוגוזין 4, טל. 055-25861 • פתח־תקוה: ראה בני־ברק טל. 784191/2 • ירושלים: כנפי 6, טל. 02-227935 • תל־אביב: אבן־גבירול 148, טל. 447545 • בני־ברק: דובוביצקי 7 (פינת רחוב רבי עקיבא), טל. 784191/2 • רמת־גן: ראה בני־ברק טל. 784191/2 • הרצליה: סוקולוב 58, טל. 937578 • ראשון־לציון: רוטשילד 59, טל. 947043 • פאן לון בינלאומי: ת"א, פרישמן 10, טל. 240224, 240225

פאן־לון

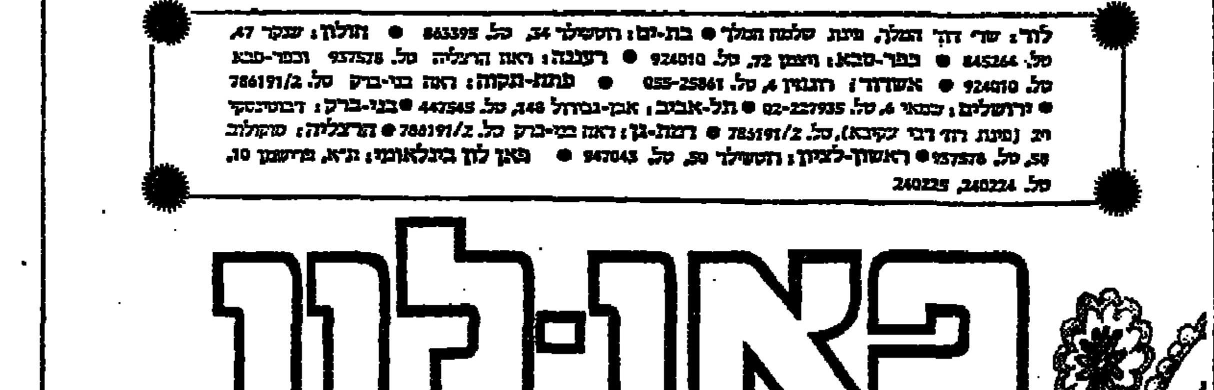

סטודיו פאן
עידן־יועצים לפרסום

هكذا من الأصل

אנרכיה ברשות השידור (ז')

בזבוז בתקציב גרעוני

מאת **יאיר קוטלר**

מיטל: אם יהיה ניצול טוב יותר של כוח האדם — יגדל הגרעון

ארנון צוקרמן, שהיה סמנכ"ל רשות השידור עד לפני כמה חודשים חוזר ומדגיש כי אין במשמעת מקצועית ברשות ואין בה בעל בית. זאת הסיבה העיקרית לאנרכיה שפשטה בכל האגפים. בדיקת התקציב כבתישה תופעה מדאיגה זאת.

תקציב 1972/73, הנגמר בסוף מארס 1973, מסתכם ב־66,850,000 ל"י, אך על־פי קצב הוצאת הכספים צפויה הוצאה של כ־76.5 מיליון ל"י — בכ־10 מיליון ל"י יותר מכפי שאישרה מליאת רשות השידור.

כמה דוגמאות:

✱ לרדיו אושר תקציב של כ־15.8 מיליון ל"י, אך יוציאו יותר מ־18 מיליון ל"י.

✱ לטלוויזיה אושרו כ־17.2 מיליון ל"י — ויוציאו כ־21.7 מיליון ל"י.

✱ להנדסה ואולפנים הקציבו כ־7.4 מיליון ל"י — ויוציאו בפועל כ־9 מיליון ל"י.

✱ למינהל ואירגון הרשו להוציא יותר מ־11 מיליון ל"י, אך יוציאו כ־13.4 מיליון ל"י.

✱ אושרו הוצאות חד־פעמיות של 400 אלף ל"י, אך ימשכו כ־500 אלף ל"י.

להלן הגרעונות בכמה סעיפים בולטים:

כוח־האדם ברשות השידור תפח מעל התקן ב־19 משרות כאשר האבטלה ברדיו ובטלוויזיה (בעיקר באחרונה) זועקת. המחיר שנדרש משלם המסים לשאת בו: כמיליון ל"י.

בסעיף כתבים בחו"ל הוקצבו כ־550 אלף ל"י, אך בפועל יוציאו כ־800 אלף ל"י ואולי יותר. הסיבה: ב־1972/73 התחלפו כתבים בארה"ב, בפאריס ובבריטניה, אך השינויים לא בוצעו ביעילות. הסופרים שנתבקשו לשוב לארץ נשארו זמן ניכר בחו"ל אחרי בוא מחליפיהם ורשות השידור שילמה בעת ובעונה אחת לחדשים ולוותיקים — כפילות שלא היה לה קיום.

מחלקת החדשות בטלוויזיה (הפקה עצמית) כמעט הכפילה את תקציבה. אושרו לה 900 אלף ל"י, אך בפועל יוציאו כ־1.6 מיליון ל"י. מחלקת מבט לחדשות תשלם בעד שירותי סוכנויות ופילם 900 אלף ל"י לעומת 300 אלף ל"י שאושרו.

סכנאים ושעות נוספות, בגלל הסכמי העבודה החדשים, האבטלה הסמויה והעדר משמעת מקצועית, יעלו 650 אלף ל"י במקום רבע מיליון ל"י.

שיחות טלפון יעלו 3.5 מיליון ל"י לעומת 2.8 מיליון ל"י.

החריגה היותר בולטת מסתתרת בסעיף קמ"ש/אש"ל: הוצאה של 3,250,000 ל"י לעומת תקציב מאושר של 1.6 מיליון ל"י.

מליאת רשות השידור אישרה 60 אלף ל"י בסעיף קבלת אורחים, אך ההוצאה בפועל מסתכמת ב־230 אלף ל"י, כולל סובסידיות למזנון, כ־50 אלף ל"י, כדי שאפשר יהיה לספק (למה ומדוע ועל חשבון מי ?) ארוחות־בשר בשלוש ל"י לעובד. סעיף „קבלת אורחים" מנוצל בעיקר על־ידי הצמרת והנאמניה לסעודות צהרים באחת ממסעדות הפאר והיוקרה בירושלים. בגלל התקציב שתפח הסכימה המסעדה האמורה להעניק הנחה לצמרת רשות השידור, גובה „רק" 25 ל"י לארוחת צהרים במקום 60 או 80 ל"י המחירים ה„רגילים" שמשלמים סתם ישראלים — טעם לפגם ויותר מזה.

הגב' מרים רוטשילד, מנהלת כוח־האדם, אומרת כי „יש באולפן ב־מחלקת עניני היום ברדיו כי אין מנהל". היא טוענת כי פריון עבודה תלוי בשל תנאי רשות השידור „מתחילה להיות קריסית" החל מגיל 50.

שאלה לגב' רוטשילד: מה קורה לעתונאים החל מגיל 50 ?

רוטשילד: הם מתחילים להתחיבש. מה לעשות אתם ? שמא יסבירו לי המשפטים. אינני יכולה להוציא לפנסיה אפילו כזה שהוא חצי חרש או אילם...

שאלה: מה בדעת מחלקת כוח־האדם לעשות בעובד ותיק ומוכשר כהנרי פינסקר, הנמצא בהשתלמות בלונדון כשנתיים ועולה כסף רב לרשות ?

רוטשילד: הוועד המנהל אישר להנרי פינסקר השתלמות של שנתיים (המסתיימת בקיץ — י.ק.) אחר־כך אין הסכם לגבי מה יעשה... הוא גם יכול ללכת, לפרוש... הוא שילם בעד הנסיון הכר שסבר עליו... הוא שבר את הראש על המיכרז... אינני יודעת איך לשבצו בשיבוץ... אלון שמוקלר, שיצא כישראל לפני כמה שנים, אמר: אחרי ארבע שנים אשוב... קודם שישברו אוחזים את הראש בטלוויזיה.

— האם נכון כי אושרו להנרי פינסקר תנאים מפליגים, וגם פה חופשה ארוכה שהגיעה לו, וזאת כאשר לא דאגתם כראש לשבצו בתפקיד כותאים במובן מן ההשתלמות ?

רוטשילד: אושרו לו תנאים ככל משתלם. פדיון החופשה נעשה על־פי אישור של האוצר פינחס ספיר. הגיעה לו המון חופשה.

— המדיניות שלכם לאשר חלטורות לעובדים ליבראלית מאוד. אולי אם הייתם מקפידים על משמעת עבודה לא היתה אבטלה כה רבה ולא היה צורך בניפוח המנגנון שנה אחרי שנה.

רוטשילד: המדיניות שלנו לחלטורה היא כמקובל בכל המדינה — ליבראלית. כתוב לאשר כאשר שיעבדו כתיבת לשולחן כל עוד החלטורה אינה בניגוד לאינטרסים שלנו, לא מפריעה לעבודתו של המבקש ואינה מביישת אותו — וגם אינה באה על חשבון העבודה הסדירה. החלטוריסטים הם בעיקר קריינים, צלמים, במאים, מפיקים, עתונאים, כתבים לענינים ערביים. הרבה באד עושים חלטורות ביום העבודה. האם אפשר לאסור חלטורות ? לא אפתח משרד בלשות. אני חושבת מפעם־לפעם כאשר החלטוריסט זוכה בתמורה גבוהה מדי...

✱ ✱ ✱

שכרם של עובדי רשות השידור, בעיקר במקצועות היוצרים, אינו מן הגבוהים. השכר הממוצע של כתב בטלוויזיה הוא הוותק נע בסביבות 1500 עד 2000 ל"י בחודש ברוטו, כולל שעות נוספות ואחזקת רכב — שני סעיפים כלפוהו בחלקם נחשבים פיקטיביים. כתב בכיר משתכר כ־2500 עד 3000 ל"י בחודש בממוצע — כולל ההטבות. מפיקים בטלוויזיה משתכרים כמעיתיהם העתונאים. שכרם של הסכנאים נע בין 1500 ל"י ברוטו לחודש עד 3000 ל"י, ושכר הצלמים — 1500 עד 2000 ל"י.

התעריפים בשביל חלטורות מרקיעים. החלטוריסטים מנצלים ציוד רשות השידור לעבודות פרטיות, לבד כמובן מימי העבודה שהם מקדישים לעצמם מסידור העבודה. בשוק הפרטי, המבקש לשכור לשימוש יומי מצלמה בי"אל יידרש לשלם 150 ל"י. צלם יידרש לעצמו 150 עד 200 ל"י. אך חלטוריסט־צלם עובד הטלוויזיה גובה — לדברי מנהלי אולפנים פרטיים — 120 ל"י ליום עבודה פלוס 60 עד 100 ל"י בעד השימוש במצלמה הפילם — רכוש רשות השידור המופקד בידי עובדיה ללא פיקוח.

מנהלים ברשות השידור סיפרו לי כי הצלמים המשתכרים בחלטורות הרבה יותר מהסכומים המקובל לעיל. לדבריהם הפדיון היומי של חלטוריסט־צלם מגיע לכ־350 ל"י, מזה כ־150 ל"י תמורת המצלמה הפילם. תאורן מרוויח 120 ל"י ליום־חלטורה, אנשי קול, סכנאים — 100 ל"י ליום תמורת ציוד „אגורה" להקלטה ועוד 120 ל"י שכר עבודה. מפיק: 2000 עד 3000 ל"י לחלטורה (הפקת סרט), ואותה תמורה מרצגה לבמאי.

במצב זה, מה פלא שתמיד חסרים צלמים, מפיקים, סכנאים, במאים ? האם נכון — אני שואל את הגב' רוטשילד — כי רשות השידור מבקשת מן האוצר לאשר קליטת 285 עובדים חדשים ב־1973/74 ? הגב' רוטשילד מאשרת כי אמנם מתנהלים מו"מ בנושא זה עם האוצר. כוח־האדם החסר דרוש בעיקר לשם הרחבת השידורים לחו"ל והשידורים בערבית, וכן „תוספת למקצועות הפ־קה" בטלוויזיה (התמונה לחלטוריסטים) — בסך הכל כ־100 איש...

✱ ✱ ✱

רשות השידור לא הצליחה להתגלם על גביית האגרות. כך, למשל, גבו אגרות בחודשים הקובעים של ינואר־מארס 1972 רק כ־320 אלף בעלי מקלטי־טלוויזיה ו־316 אלף בעלי מקלטי רדיו כאשר ידוע שמצויים בשימוש יותר מחצי מיליון מקלטי טלוויזיה (המספר קרב לכ־600 אלף) ו־800 אלף מקלטי רדיו. התוצאה: באגרות רדיו הסתכם הפיגור ב־7.5 מיליון ל"י ובטלוויזיה ב־15 מיליון ל"י.

הנרי פינסקר

מנהל המחלקה הכלכלית ברשות השידור, מר אליהו בן־עמרם, שפרש ב־1 בפברואר מתפקידו, קובע: רק ניהול שלומיאלי יכול להצדיק גביה כה לקויה. הסמנכ"ל אהרון מיטל אינו יודע בדיוק כמה אגרות גובים. הוא מניח שהגביה בקיפה כ־90% מבעלי מקלטי הטלוויזיה הרדיו. כמה מקלטים בשימוש ? מר מיטל אינו יודע, אך מניח כי יש והדאי בין 400 ל־600 אלף מקלטי טלוויזיה. הוא קובע: הרבה מקלטי־טלוויזיה הובהרו לישראל בין הגדה ומישראל אל הגדה. כמה מקלטי רדיו בשימוש ? לדברי מיטל — כ־900 אלף, אך רק מ־50% עד 60% (לדבריו) גובים את האגרה (היום, 30 ל"י ברדיו ו־95 בטלוויזיה).

מר מיטל מאשר כי אשתקד גבתה רשות השידור אגרות רק מ־320 אלף בעלי מקלטי־טלוויזיה אך השנה מקוים לגבות מ־400 אלף, והפיגור יוסיף להעמיק בהתחשב עם גידול מספר מקלטי הטלוויזיה הנמצאים בשימוש.

כ־100 אלף מקבלי קיצבות זקנה פטורים מתשלום האגרות. זקנים, שאינם בעלי מקלטי טלוויזיה או רדיו, מעבירים את הזכות לפטור לבניהם, או לקרובי משפחה אחרים. פטורים מהתשלומים גם 30 אלף מקרי־סעד ו־30 אלף נכי צה"ל ובשמותם שכורלות.

שאלה למר מיטל: טוענים על בזבוז משווע במשאבים ובכוח־אדם ברשות השידור בגלל העדר ניהול משקי־רציונאלי. האמנם כך ?

מיטל: צפוי גרעון בהוצאות של כ־8 מיליון ל"י, ואיני רואה צורך אך הגרעון צפוי בהכנסות. הגרעון נובע בעיקרו מהתייקרויות במשק. אם נשווה עצמנו למשרד ממשלתי, איני חושב שעלינו יותר. סך הכל הגרעון קצת יותר מ־10% מן התקציב המקורי. נכון כי אפשר היה להקטין את הגרעון על־ידי שמירה יותר קפדנית על התקציב, אך לא בהרבה. אנו שומרים על התקציב יותר טוב מאשר בקופות אחרים. אנו עושים סקנדלים, הובעים. בכל חודש דו"ח. ספק אם אפשר להדק את הפיקוח יותר, כי מסתכנה בכך של סכנה של היוכרים פיזוזים. קשה לתקן התקציב הקיים בגלל ליקויים משנים קודמות. אבל לגבייה, איני חושב שאצלנו היא היותר גרועה בעולם.

✱ ✱ ✱

— כוח־האדם לא מנוצל כדבעי והאבטלה זועקת.

מיטל: אם ננצל יותר טוב את כוח־האדם שלנו, יגדל הגרעון. 20% מסך כל ההוצאה בטלוויזיה מופנים לכוח־אדם. נכון כי מצויים לא מנוצלים, אך אם ינוצלו הם יפיקו יותר תוכניות והכך יגדלו ההוצאות... האבטלה הסמויה אינה הגוגנית ולכן ניצולה רק יעמיק ההוצאות...

— אם כך המצב, לכה קלטתם כל־כך הרבה עובדים מיותרים ומבקשים להגדיל התקנים בכל שנה ? לכה אינכם מפטרים ?

מיטל: אי־אפשר לפטר. השיקול הקובע הוא תכביתי ולא על־פי כוח־האדם הכבוי אצלנו. וכך בהכרח חלק מהעובדים מובטל חלק מסויים מן הזמן... הופעתה לטובה מיתוד העבודה ברשות. התמונה המצטיירת בעתונות מעוותת, אך זאת לא אמרת שאני כרוצה מן היחסים הקיימים. אצלנו מדברים על יחסים מעורערים, ואולי הדבר נכון, בעוד במקומות אחרים מצויה אותה תופעה, אך מדברים עליה פחות. מדובר בעתונאים — הם מדברים. אם הם יהיו להקשות על שרים בראיונות, לכה לא יעשו זאת על מנהלי רשות השידור?

— האם נכון כי רוב העובדים היוצרים מתוסכלים ומכאן פריון העבודה הירוד, העדר משמעת, השביתות, הביקורת כלפי המנהלים ?

מיטל: ציבור העתונאים נמצא אצלנו במתח רב, כי סולם ההערכה כלפיו לא כצוי ברשות אלא בכל בית, על המסך הקטן. יש ביקורת חריפה כלפי היוצרים שלנו ולכן הם מתוסכלים. התיסכול מתפזר בכל האירגון — והוא חמור ביותר. הלחץ על היוצר חמור. לרוב זוכים היוצרים בביקורת שלילית, ומכאן המרירות הנצברת והמתפרקת בתוך בנין הטלוויזיה, איש כלפי רעהו — וגם כלפי מעלה. זאת בעיה חמורה מבחינה מינהלית. אינני יודע איך להתמודד אתה.

— וההנהלה בסדר ?

מיטל: ברור שאין לשחרר את ההנהלה מההתמודדות עם הבעיה. יש תמיד מחסור באמצעים טכנים וכספיים לעומת האספיראציה האמנותית. סבאי שהנהלה מופנה כלפי הצמרת. יש כמיהה אצלם — כמו בכל מקום אחר — למטיעות כריזמטית. קשה מאוד לבנות חוט שדרה ניהולי. עד המועלה לדרגת מנהל שכרו פחות ביד ב־50%, כי אינו יכול לעבוד שעות נוספות בשכר ולעשות חלטורות.

— אבל ממנים אצלכם אנשים לתפקידי־ניהול כשהם אינם מתאימים לכך.

מיטל: כן. כאשר מעלים אנשים לדרגות ניהול, בייחוד בענף העתונות, עושים זאת על־פי קריטריון מקצועי גרידא, ולא מתחשבים בכושר הניהול. קשה למצוא מזיגה — ומכאן קשיי הניהול ברשות השידור. אינני משוכנע שהמיבנה הכללי של הרשות הוא האידיאלי, כאשר המינהל בנוי במתכונת משרד ממשלתי, אך איני רואה בכך את הפגם היותר חמור. המיבנה של מליאה וועד כבדה לא מאפשר לסמנכ"ל מדיניות של יד חזקה, אך מבטיח איזון פוליטי. יתכן גם שמספר רמות הניהול רב מדי.

✱ ✱ ✱

— איך מתקנים את הניהול ? מה הפתרון ?

מיטל: אין מכה קסמים אחד שיביא פתרון. יש 11 ועדים ושלושה איגודים מקצועיים. צריך לספר באורח רדיקלי את דרג המנהלים על ידי בחירה נכונה ומתן תמריצים. האחריות חלה על ההנהלה והיא מתחבטת בכך.

— אבל מנהלים טובים פורשים בכם ללא הרף בגלל האינטריגות. בימים אלה פרש מנהל המחלקה הכלכלית אלי בן־עמרם, שגם מבקריו טוענים כי היה איש מקצוע מעולה.

מיטל: נכון. פרישת בן־עמרם היא אבידה גדולה לרשות השידור.

— מה יהיה על תקציב 1973/74 ?

מיטל: הבעיה חמורה מאוד. לרשות אין שליטה על הכנסותיה, הנקבעות כמעט כולן על־ידי גורמי חוץ וגורמים פוליטיים. אנו חיים בעיקר מאגרות. דילאמה זאת תתמיד ותלך. האגרה יכולה להיות בגובה מסויים, אך מספר האוכלוסין הקטן לא מאפשר בניית תוכניות ומתן שירותים. ההוצאה הריאלית ב־1973/74 תהיה 80 מיליון ל"י, האם לא רוצים לקצץ בשירותים, שלא לדבר על הרחבה, צריכים לשריין 110 מיליון ל"י עקב ההתייקרויות הצפויות. בכל האקרובטיקה שעשינו הגענו עם האוצר להקציב של 80 מיליון ל"י ב־1973/74. האוצר הבטיח לכסות את גרעון השנה (1972/73) אם ימצא כי ההתייקרויות היו מוצדקות.

(המאמר הבא ביום שישי)

ביטול הצנזורה וחופש המשחק הציבורי

בהיעדר הצנזורה אין בשורה גדולה ליצירה הספרותית

מאת **שבתי טבת**

אלה כשרי־הממשלה שהצביעו נגד ההחלטה לבטל את הצנזורה על מחזות, רשאים להטיח את כשלונם כלפי ועדת־הצנזורה עצמה. לולא התעוררה לפתע לפעולה, בגין מחזהו של קינן „חברים מספרים על ישו", היתה יכולה היא להתקיים גם להבא, כי יודע עד כתי, בלא שיוחשו בה, כפי שהתקיימה עד כה. דומה, כי נכון יהיה לומר שלרבים נודע לראשונה על הצנזורה על מחזות מפירסום ההחלטה על ביטולה.

כיוון שהפילה להחלטה התובעת ביטול הצנזורה נגוצה איכשהו במחזה הנ"ל, נוח לנצל נקודת־מוצא זו לתחילה. ובכן, אם רצתה ועדת־הצנזורה לאשש את הדעה המקובלת — אבל לאו דוקא נכונה — שהכישור החיוני להיות צנזור הוא הבצלות על ראש־תותב, הרי בצאת השיגה את מבוקשה באיסור מחזהו של קינן. שכן כל מי שחזה בו ללא דעות קדומות או רצון להתפס להסות, לא היה יכול לחוש או למצוא בו עלבון כלשהו לדת הנוצרית ולמאמיניה השונים.

המחזה היה בסך־הכל מחרוזת של קטעי־סאטירה, בחלקם מוצלחים, שבמרכזם עמד הצעיר הישראלי החייב לשרת בצבא וללחום בערבים, שלפי דעת קינן מועלה על הצלב כדי לכפר על עוונות של אחרים. הקטעים ברובם דנו באותם עוונות של החברה הישראלית הממוסדת והמושחתת. קינן לקח לו מונחים ודמויות נוצריים כדי להתחשבן עם היהודים בישראל.

לכל היותר היתה כאן פאראפראזה לא כל כך מוצלחת על נושא העקידה במחזה — שוב סידרת קטעי סאטירה — של חנוך לוין, „מלכת האמבטיה". לוין הראה את הצעיר הישראלי הנופל בשדה הקרב, או נהפך בו לבעל־מום, כמי שנעקד על־ידי אבותיו, כלומר החברה הממוסדת. דומה, כי קינן רצה לומר כדברים האלה כשבמקום הבן הנעקד הוא שם את הבחור הצלוב.

ברור היה איפוא לכל בר־דעת שהנמקת ועדת־הצנזורה לאיסור המחזה, ההגנה על רגשות הנוצרים, היה בה לא מעט מהאמתלה ומהתכסים. נוצר הרושם, כי המניע האמיתי לאיסור היה הרצון לאסור תופעה הפוגעת במה שוועדת־הצנזורה חושבת לקודשי העדה היהודית בישראל — חללי ופצועי צה"ל, צה"ל, היחסים עם התפוצות, התרומות וכו' — ולא דוקא להחיש סעד להגנת קודשי העדות הנוצריות.

הצורך באמתלה ובהתבסס העיד קודם כל על חוסר הביטחה העצמית ועל המבוכה של ועדת־הצנזורה. ואולי יש מקום להרהר שלולא הרעש שקם נגד המחזה „מלכת האמבטיה" — שלא נאסר להצגה — לא היתה ועדת־הצנזורה פוסלת אף את „חברים מספרים על ישו". אבל לאחר „מלכת האמבטיה" אולי חשה הוועדה ש„צריך לעשות משהו" כדי למנוע רעש חדש.

כנראה כלל־הזהב של צנזורה הרוצה בהמשך קיומה הוא לא לפסול דבר. כלל זה הוכיח עצמו, שכן ועדת־הצנזורה שלנו נהגה לפיו יותר מעשרים שנה ועד למחזהו של קינן פסלה להצגה רק מחזה אחד. לוא הסתפקה בשלל זה ייתכן מאוד שהיתה יכולה להמשיך ולהיפגש לישיבותיה הצונתיות גם להבא.

✱

בהרהור נוסף ניתן לומר שנסיון העבר של הצנזורה אין בו כלל משום סיכון לעתיד. אם במשך עשרים שנה לא פסלה הצנזורה יותר ממחזה אחד, יכולה הסיבה להיות בצוצה בנסיבות. עד לאחר מלחמת ששת הימים היתה החברה הישראלית יותר שלמה — או אדישה — בנפשה לגבי דרכה של ישראל. ואכן לא מעטים מהלוחמים היותר צעקניים עתה נגד הצנזורה היו דווקא אלה ששרו הלל ושבח לאותן תופעות שעתה היו מטרה לחיצי הסאטירה של לוין וקינן. פיצוץ בתים של ערבים וגירוש יושביהם בשום אופן אינם מיוחדים לימים שלאחר מלחמת ששת הימים. הרס כפרים ופיצויים נעשו במלחמת הקוממיות ולאחריה לא פחות, אם לא יותר, מאשר עתה.

מה שהשתנה באמת בישראל הוא מצב־הרוח. קשה לקבוע בדייקנות באיזו מידה מצב־הרוח הנגד־מימסדי נוצר כאן בהשפעת רוחות מעבר לים. אבל אין ספק, כי כמו לכל פרובינציה הגיעו גם אלינו הד אופנות של העולם הגדול. הנוער האמריקאי לפני עשרים־וחמש שנה לא מיחה נגד מלחמת קוריאה, מלחמה שלא היתה שונה הרבה ממלחמת וייטנאם.

מצב־הרוח החדש מסוגל איפוא לייצר ביטויי־מחאה שכלל לא היו קיימים בעשרים וכמה השנים הקודמות. למנוע ביטויי־מחאה יש רק דרך אחת — שינוי מצב־הרוח. בעיד שיהיה של ועדת־צנזורה תקצר לעשות זאת בכוחות עצמה. וכך אנו מגיעים לאותה מסקנה אירונית, כי כאשר אין לצנזורה מה לעשות היא יכולה להתקיים, ואילו כאשר יש לה מה לעשות אין היא מסוגלת לכך. במלים אחרות, בימינו אין שום צורך בצנזורה על מחזות.

אבל בהיעדר צנזורה אין מקום בשורה גדולה ליצירה הספרותית. אלה שטענו לביטול הצנזורה כדי לשחרר את כל כשרוני היצירה המדמתים בחברה הישראלית, עתידים לנחול אכזבה מרה. שכן, לפחות בעת האחרונה, לא כבלה צנזורה ידיו של שום יוצר בעל ערך, או אף בעל חצי־ערך. די לנו להצביע על סולז'ניצין, שכותות צנזורה חזקים לאין־ערוך יותר מאלה שאצלנו, לא כנעו את יצירתו. ואילו בעולם המערבי לא הביאה התמוטטות הצנזורה שום יוצרים או יצירות בעלי ערך. איני יודע, למשל, על יוצר אחד שהצביק משהו בעל ערך באנגליה או בארצות־הברית מאז בוטלו או רוככו חוקי הצנזורה. כלומר, הסרת המחסום לא גררה בעקבותיה פרץ של יצירה.

✱

מה שקרה בארצות התרבות המערבית הוא, שבעקבות התפתחות מורכבת ומסופפת מאוד נגזרו הרגלים חדשים. במלה אחת — מתירנות. אבל המכשולים העיקריים שההתפתחות זו גבהה עליהם, או הדגשה בהם, לא היו צנזורה, אלא דווקא חוקים פליליים האחרים.

גם אצלנו יש חוקים למכביר שבכוחם לאסור תופעות שונות אף לאחר שהצנזורה תבוטל. התקנות הפליליות האוסרות לפגוע ברגשות הדתיים של האזרח נושאות עמן עונש של מאסר. אם ירצה המימסד לאסור את מחזהו של קינן בשל פגיעה ברגשות הנוצרים, יוכל לעשות זאת גם לאחר שלא תהיה עוד צנזורה ועל־סמך תלונה של אזרח אחד. באותה מידה יוכל למנוע — בכוח החוק האוסר התנהגות מגונה בציבור — הצגות שיש בהן עירום או התייחסות למין. החוקים המגינים על הסדר המבקשים למנוע את הפרתו, יש בהם די סעיפים המקנים לממשלה ולרשויות המקומיות ולבאי־כוחן אמצעים מפליגים.

למעשה יכול היה האזרח, או השלטון, להפעיל חוקים אלה גם בעת שלא היו חילוקי דעות על הצנזורה. אף־על־פי־כן, לא ידוע לנו על תלונות של האזרחים שבכוחן הפעילו הממונים על החוק את סמכויותיהם. האם יש להבין מכך שכל המחזות שהועלו על הבימה, כל הסרטים שהוצגו על המסך, כל המערכונים המזמזגים בקאבארטים, לא הרגיזו או לא הכליבו אף לא אזרח ישראלי אחד ? כלום הופעה של בחורה עירומה כביום היוולדה במחזה „השלום" לא עוררה רוגז בחוגי חרדים בבני־ברק, לצורך המשל ? אף־על־פי־כן נמנעו אזרחים ומוסדות לנצל את ההגנה על רגשותיהם, המוקנית להם על־פי החוק.

דומה, כי זו היתה התועלת העיקרית בצנזורה. על אף שבה עצמה לא היה צורך, היתה היא כעין אוטם־זעזועים. כל עוד היה ידוע שהיא קיימת נטו אזרחים להבין, כי מה שקיבל את אישורה של הצנזורה ממילא יש לו זכות קיום המוגנת על־ידי החוק, או שהסיכוי להצליח בבית המשפט, לאחר אישור הצנזורה, כמעט ביותר. (ודי יזן מה לכצב זה יש למצוא בחוק האוסר הפלות; בהסכמה אילמת אז חוק זה מוטפל, הוא קיים במאבק ביטולו של החוק יצריך חקיקה חדשה, אשר עליה קיימים חילוקי־דעה כאלה שבכוחם להכשיל קואליציה ממשלתית. ומכאן נחזור להתפתחות סבירה ואולי דוכה גם בנבוא של פניכן).

שלא יהיה ספק לגבי עמדתי, ... חוזר על המשפט שאין ולא ... בצנזורה צורך. אף־על־פי־כן, ... לקחת בחשבון את האפשרות ש... טולה יסלק אוטם־זעזועים בין ... אזרח והחוק. יותר נכון, ה... עשוי להביא לעימות בין האזרח ... כבוציתו לחוקיה הישנים של ישראל. ייתכן, כמובן, שהאזרח הישראלי אדיש עד כדי כך, שלא ... בדעתו גם להבא לנצל את החו... לצרכיו, הרגשיים או הפוליטיים, א... בל היתכן גם אפשרות אחרת.

אם נוסיף ונביא את מחזהו של קינן כדוגמה, הרי מרגע שתבוטל הצנזורה ולא יהיה מחסום לתגו... ישו כמוכר אבטיחים תל־אביבי, י... אפשרות שיהודי חרד, או מוסד ה... מייצג חרדים, או גוף ממשלתי ב... לחץ הקואליציה עם הדתיים, יבקש להפעיל את החוק האוסר פגיעה ב... רגשות דתיים. בית־המשפט עשוי להצטרך בעניין ולהחריג משפט.

ברור כראש שיהיה פסק־הדין ב... בית־המשפט אשר יהיה, הוא לא יניח את דעת הכל. הואיל ואין ... קום לבאבק ציבורי על הכרעות ב... המשפט, ממילא יעבור המאבק ל... ביטול הצנזורה לזירת הכנסת, כ... לשנות את החוקים הישנים ול... חוקק חדשים במקומם.

✱

מאבק ציבורי לחקיקה חדשה ... בו ברכה רבה. חידוש חוקיה של ישראל לפי הנסיבות והמגמות ה... משתנות של חברתה הוא דבר רצוי בעקרון אולם, לא יכול להיות ספק שהדיון שיבוא להסיר חוקים מכוי־מים כהמשך לביטול הצנזורה, יהיה דיון רחב ורב־משמעות לצביונה של החברה בישראל ולשאיפותיה בעצם. יותר משיהיה דיון בהיתר חופש היצירה יהיה דיון בהודמיתו וסדרו של הציבור.

שאלה אחת היא האם מסוגלת היום החברה הישראלית על כל מרכיבותיה וניגודיה, על הנסיבות המיוחדות שלה, לקבל על עצמה משק־חופשי בין הכוחות והמגמות הגלומים בה, בלא להיקלע למלחמת־תרבות הרסנית, או שצריכה היא להוסיף ולחסות תחת הסכמים שדורותיים שנקבעו בעבר. העבר הוכיח לנו, כי בשעה שהגענו לפתחה של מלחמת־תרבות — כמו בשאלה מיהו יהודי — נסוגנו אל מה שמכונה סטאטוס־קוו.

היתר לחופש־משחק בין הכוחות והמגמות הפועלים בציבור הישראלי פירושו לא רק ביטול המעצה החיצוני של ועדת־הצנזורה, אלא גם עצם שלילתה המשמעותית של ... כות הכנסת להחליט בשביל הציבור. השאלה האחרת היא, אם גם הציבור הישראלי מבוגר ומבוסס די כדי לקבל על עצמו את חופש המשחק, בלא הגנה של הסכמי קואליציה בכנסת. שהשיקולים המדריכים אותם הם רבים ומגוונים, דומה לי שהתשובה חיובית.

סיוט המיליארדים הערביים

בידי מפיקי הנפט לא יהיה כוח השפעה כל־יכול

מאת **אליהו סלפטר**

מי ששנתו נדדה מפחד האפשרויות שתהיינה בידי הערבים לנצל את התלות הגוברת של המערב במקורות הנפט שלהם, לא יתמתק בתחזיות על הכמויות הגדולות והולכות של דלק שיידרשו באירופה, אמריקה ויפאן ב־1980 ועל ההכרה לכסות את הגרעונות המוגדלים מיבוא המזרח התיכון. הוא יכול להיבהל הרבה יותר מסיום ההון במאות מיליארדים (מיליארדים — לא מיליונים) של דולרים שיצטבר בקופות מדינות־ערב — מעל ומעבר לעשרות המיליארדים הערבים לצרכיהם מדי שנה.

יש הבדלים מסויימים באומדנים והכובן חוגים פרו־ערביים ואנשי חברות הנפט נוקבים, בדרך כלל, בסכומים הרבה יותר גבוהים מאשר מומחים אחרים. אך המימדים במדובר הם מדהימים, עד כי קל להשתכנע שאלה „סכומים אגדתיים" שיקנו לבעלי האוצרות כוח כמעט כל־יכול.

אומדני התקבולים הצפויים למדינות המאוגדות ב„אופ"ק" (כלומר למעשה המדינות המפיקות במזרח התיכון וצפון־אפריקה), בסוף העשור הנוכחי נעים בין 30 מיליארד ל־50 מיליארד דולר לשנה. הסכום שיצטבר בידי מפיקים אלה בעשר עד שתים־עשרה השנים הקרובות נאמד בין 250 ל־500 מיליארדי דולר.

הכנסה שוטפת כזאת היא בערך פי שבעה עד פי שנים־עשר מסך כל התקבולים במטבע זר (כולל הלוואות) של מדינת ישראל השנה, וההון המצטבר הנ"ל הוא בערך פי 250 עד פי 500 ממלאי מטבע חוץ הנוכחי שלנו.

משמעות ההכנסות

אך כאן אנו מגיעים לנקודה ראשונה המעוררת השגות. האם אנו מדברים על הסכומים המשמעותיים ובהשוואה המשמעותית ? היש לחשב הכנסות כל מדינות הנפט כשאנו חושבים בעצם רק על מדינות ערב ? מה טעם לדבר על סך־הכל של תקבולים כאשר מעוניינים בעיקר בכספים בלתי מנוצלים ? ולבסוף: האם להשוות את עשרות המיליארדים למימדי הכלכלה הישראלית או להיקף עסקותיהן הכספיות של ארה"ב ומערב אירופה ?

עלינו לבחון איפוא כמה נתונים והערכות: היקף הסכומים שיקבלו הערבים, כמה יישאר בידי המפיקים ומה יוכלו לעשות בכספים אלה.

וואלטר לוי, מגדולי המומחים העצמאיים האמריקאים לענייני נפט, מעריך שהתקבולים השנתיים של מדינות המזה"ת מנפט יגיעו בסוף העשור ל־30 עד 40 מיליארד דולר. ג'ון מק־לין, יו"ר חברת הנפט האמריקאית קונטיננטל אויל אומד את ההכנסות הצפויות של כל מדינות אופ"ק ב־50 מיליארד דולר לשנה. מק־לין מעריך שעד 1985 יצברו מדינות אופ"ק כ־500 מיליארד דולר. בעוד פרופ' מ. אדלמן, כלכלן ידוע מ„המכון הטכנולוגי של מאסאצ'וסטס" (אם.אי.טי.) בדעה, כי הסכום יהיה פחות כ־250 מיליארד עד 1980, כלומר — לפי שיעור של 30 מיליארד לשנה — כ־400 מיליארד דולר עד 1985.

מדינות המזה"ת וצפון אפריקה קיבלו בערך 77% מתקבולים אלה, ובתוך זה חלקה של איראן כחמישית. אך בסוף העשור ישתנו מעט היחסים: איראן, המקווה להכפיל את הפקתה בעשור השנים הקרובות, תספק כשליש מיצוא הנפט מהמזה"ת. מהעליות הצפויות במחירים במזה"ת תזכה איראן לא פחות מהערבים. יוצא איפוא שמתוך 30—45 מיליארד דולר שיקבלו מדינות המזה"ת וצפון אפריקה, ישארו לערבים 20 עד 30 מיליארד דולר לשנה.

אם נניח שהחלקה המוצעת של איראן בתקבולים שיצטברו עד סוף העשור יהיה 30% בערך, יוצא כי הערבים יצברו באותה תקופה כ־170 מיליארד דולר (על יסוד המספרים של הפרופ' אדלמן) או עד 315 מיליארד (על יסוד המספרים של מר מק־לין).

הערבים מוציאים את הזהב הכסף

סקירות, שנעשו באחרונה, מראות, כי עד עתה הוציאו מדינות ערב כ־80% עד 85% מהכנסות הנפט שלהן למימון תקציבי הממשלות (כולל הוצאות צבאיות), תקציבי הפיתוח ולמימון היבוא שלהן (לגבי כל אחת מהן שונה, כמובן, האחוז מכלל הכנסות הנפט, בהתאם למקורות הכנסה אחרים, מצד אחד, וגודל הכנסות הנפט, מצד שני). ושוב, יש הערכות שונות לגבי השיעור שהערבים ינצלו בעתיד מהסכומים המוגדלים של תקבולי הנפט בעתיד. הערכת מומחים ישראליים אחדים אומרת, כי השיעור יישאר, פחות או יותר, יציב גם ב־1980: אמנם יגדלו ההכנסות בצורה תלולה, אך יגדלו גם ההוצאות החיוניות והלא־חיוניות, החל מפיתוח ועד מוצרי מותרות. פרופ' אדלמן, באופן זהיר יותר, מעריך שמדינות אופ"ק יוציאו, בממוצע, כ־75% מהכנסות הנפט שלהן. העודף שישאר בידי הערבים יהיה, איפוא, בין 15% עד 25%.

הווה אומר, כי לפי ההערכה הגבוהה ביותר (הכנסה מכסימאלית, שיעור הוצאות מינימאלי) יהיו מידי שנה בידי הערבים כ־7,5 מיליארד דולר בלתי מנוצלים והון מצטבר של כ־97 מיליארד דולר. לפי ההערכה הצנועה ביותר יוצא, כי העודף השנתי יהיה כ־3 מיליארדים דולר והעודף המצטבר רק כ־25 מיליארד דולר.

אם נתבסס על חישוביו של הפרופ' אדלמן, המעריך את הסכום המצטבר עד 1980 של כל מדינות המפיקות ב־61 מיליארד דולר ונחשב את חלקו הצפוי של המזה"ת בכלל התפוקה ונצמית את חלקה של איראן, נגיע להערכה שבידי הערבים יהיה בסוף העשור סכום עודף של כ־33 מיליארד דולר.

זה כמובן הון עתק, אך רחוק מאוד מאותם 500 מיליארדים המוזכרים, ללא אבחנה, בהרצאות ומאמרי־אימה המופצים בשנה האחרונה.

גרעון התשלומים האמריקאי

המישור השני בו מעלים מספרי אימה הוא גידול הגרעון במאזן התשלומים האמריקאי כתוצאה מהצורך לייבא יותר מ־35% מהנפט שלה מחו"ל. ושוב, יש מרחק ניכר בין הערכות המומחים, בהתאם לאומדנה בצריכה מול העליה בהפקה בתוך ארה"ב, מצד אחד, ואומדני העליות הצפויות במחירי הנפט וההובלה, מצד שני. ג'ון מק־לין מעריך שגרעון הדלק בשנת 1980 „יכול להגיע להיקף של 20 עד 30 מיליארד דולר". ג'יימס אייקינס, מנהל מחלקת הדלק בסטייט דיפרטמנט (שאף הוא נחשב בהלתן במקצת על־ידי כלכלני נפט המשרנים) מעריך שהגרעון יהיה כ־10 מיליארדים לשנה.

גם זה סכום עצום, ביחוד אם מזכירים, כפי שעשה, למשל, מר מקלין בהרצאה בסוף ספטמבר, את האומדן שלו ל־1980 עם יצוא הסחורות ושרותים מארצות־הברית בשנת 1972.

אך כדאי טוב לבחון דברים בפרספקטיבה הנכונה. ראשית, היצוא האמריקאי מאז 1950 גדל ביותר מפי שניים מדי עשר שנים, כלומר יבוא הנפט יספוג ב־1980 בערך 10% עד 12% מן ההכנסות מייצוא (לפי אומדניו הזהירים של מר אייקינס). כיום למימון יבוא הנפט 6% בערך מהכנסות הייצוא מארה"ב.

חישוב כזה כשלעצמו הוא, כמובן, מלאכותי. אפשר באותה מידת הביון — אם לא יותר — להשוות את ההוצאות הצפויות על יבוא נפט עם הגידול הצפוי מהכנסות מהשקעות אמריקאיות בחו"ל. והנה מתברר, כי בשנת 1971 הכנסות אלה הסתכמו כבר ב־8.25 מיליארד דולר, ומבט לאחור מראה כי הסכומים גדלו בעקומה אכספוננציאלית: בין 1950 ל־1960 גדלו ב־100%; בין 1960 ל־1970 גדלו ב־125% (ובשנתיים 1970/1 בלבד גדלו ב־20%). אם נתבסס על שיעור הגידול בשנים 1950/70 יוצא, כי ב־1980 יכסו ההכנסות מהשקעות בחו"ל את ההוצאות המוגדלות על יבוא נפט.

חישוב נכון יותר, כמובן, הוא לראות את ההוצאות ליבוא נפט לפי משקלו בתוצר הלאומי הגולמי. בשנת 1972 הוציאה ארה"ב ליבוא נפט 0.26% (כלומר כרבע של אחוז אחד) מתמ"ג שלה. ב־1980, לפי אומדני תלויה לאותה שנה, היא תוציא 0.43%, כלומר פחות מחצי אחוז.

(במאמר הבא בסידרה: „ישראל בצל משבר הנפט העולמי")

המשמעות האסטרטגית בסטי"לים

טיבוע אילת — תפנית מדרבנת בהתפתחות חיל הים

מאת **זאב שיף**

במשך שנים רבות נהגו לכנות את חיל־הים „הצבא של חיפה". בכך ביקשו להדגיש, מן הסתם, את הפרובינציאליות ואת ההתבדלות של חיל זה משאר זרועותיו של צה"ל. בביקורת זו היה יותר מקורטוב של אמת, אך האשמה לא היתה מוטלת דווקא על חיל הים ומפקדיו. העדיפות הנמוכה שנקבעה לזרוע הימית קבעה את מעמדה והיחס אליה. עתה השתנו דברים במעמדו של חיל־הים, ומורגשת אינטגרציה רבה יותר של החיל בשאר זרועות צה"ל.

מה שמסמל את המצב החדש אינם דווקא הסטי"לים החדישים, אלא העברתה של מפקדת חיל־הים לקרבת המטכ"ל של צה"ל בתל־אביב. למפקדה החדשה הוקמה מערכת קשר ושליטה מתקדמת ביותר, בצורתה היא שולטת בקלות על שתי הזירות הימיות. משמעותו המבצעית של דבר זה בכך שמפקד ספינה אינו יותר מפקד בודד בים, כפי שהיה עד לעבר הקרוב, אלא שהוא כפוף כל הזמן לשליטה מרכזית, כמעט כמו בחיל־האוויר.

דומני כי מה שגרם לתפנית הוא דווקא מקרה אסון — הזעזוע שנגרם בעקבות טיבוע המשחתת אילת בשלהי 1967. היה זה אסון שבא לא במעט עקב הביטחון העצמי המופרז שלנו. צריך לזכור שצה"ל לא הצליח אז להגיש סיוע ועזרה מהירה למשחתת ולאנשיה. הזעזוע לא היה כתו־חלקו של חיל־הים בלבד הוא דירבן בעקיפין להחלטות חדשות, במנה יותר ולהגדרה בהירה של משימות החיל.

מי שעקב אחרי ההתפתחויות והשינויים אלה קיבל ודאי את ההודעה על ספינת הטילים הישראלית הראשונה כבצד נוסף קדימה במסגרת תוכנית כוללת. על ספינות אלה נכתב רבות בשבוע החולף. ראוי להדגיש שתי נקודות במיוחד, הקשורות להיבט האסטרטגי: בנייתה של ספינת טילים משוכללת בישראל היא הוכחה חד־משמעית ליכולת היצור של ישראל בתחום מערכות נשק מן הקו הראשון. אם כך בתחום הימי, יש להניח שיכולת יצור זו קיימת גם בתחומים אחרים.

בין שאר התכונות שמנו בסטי"ל הישראלי, החשובה שבהן קשורה לטווח הפעולה. זוהי הנקודה השניה הראויה להדגשה. טווח־הפעולה הושג אמנם על חשבון המהירות (בהשוואה לספינות שארבורג), אך חיסרונו מכריעת וחיונית בתנאי הזירה. זהו המימד האיסטרטגי בספינות אלה. על ספינות שארבורג נאמר כי הן מסוגלות להגיע, ללא תדלוק בים, לטווח של כ־1000 מילין. מכאן שהסטי"ל הישראלי מסוגל לכסות בערך את הים התיכון. אם נשווה את הטווחים הללו לים סוף, אשר אליו מיועדות הספינות החדשות, כדברי העתונות הזרה, הרי גם הוא יהיה בכיסוי הסטי"לים החדשים. לנקודה זו הופנתה תשומת־הלב של העתונות הזרה, אשר ניסתה לפרש את משמעות הופעתו של הסטי"ל הישראלי.

למימד איסטרטגי זה יש משמעות לגבי המשימות והתפקידים המוטלים מטעם המטכ"ל על חיל־הים. בעבר התנהל לא אחת ויכוח עד היכן מגיעה אחריותו המבצעית של חיל־הים, ומה ניתן לצפות ממנו. היו מפקדים בחיל הים שגילו נכונות לקבל על עצמם משימה הראויה למעצמה, של הגנה על כל „בריכוזיה ישראלית צפה".

אך סקיפתו של החיל באיכות כליו הבהיבה אחריות ומשימות כאופי שונה. הפיכת משימות החיל לא השתנתה גם אחרי מלחמת ששת הימים, עם פתיחתו של ים סוף בפנינו. אצל הרמטכ"ל הנוכחי, דוד אלעזר, מקבלת המסקנה שהוטלה על חיל־הים, כי עליו להיות מסוגל להשמיד כוחות אויב, משמעות מיוחדת בגלל הופעתן של ספינות חדשות, שלהן טווח־פעולה כה גדול.

הגברת עוצמה

תוספת של ספינות חדשות יש בה הגברת עוצמה, אך גם תוספת של בעיות. אם נכונה טענת העתונות הזרה, המתבססת בין השאר על מקורות בפנטגון, כי הספינות הללו נועדו לים־סוף, פירוש הדבר שעל חיל־הים יהיה להקים מערך לוגיסטי נרחב. מערך זה חייב לכלול בתי מלאכה לשיפוצים ותיקונים של מערכות־נשק ומערכות הפעלה חדישות ביותר. בלא מערך כזה — יאבדו הספינות מהר מאוד מיעילותן ומוכנותן. פירושו של דבר, גיוס כוח אדם מקצועי וטכני מעולה.

זהו אולי האתגר החשוב ביותר הניצב כיום בפני מפקדי חיל־הים. בעוד שאין קושי מיוחד בגיוס מתנדבים וקצינים צעירים (הקונצפציה של מעבר לכלים קטנים ורבים מחייבת גם מפקדים רבים יותר).

מבחינה תקציבית פירוש הדבר, כי ההשקעות בבניית הסטי"לים החדשים הן רק תחילתה של הדרך. על מנת לשמור על השקעות אלה, יש צורך בהשקעות נוספות, בעזרתן ייבנה לעצמו חיל־הים כוח המסוגל לעמוד כראוי במערכה עד תחילת שנות השמונים.

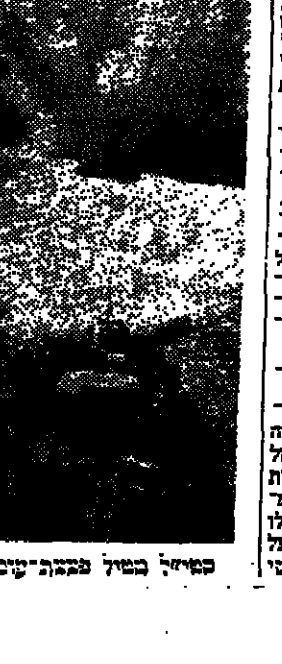

סטי"ל בשיט [illegible]

קניית טלוויזיה אינה הימור !

כאשר אתה קונה טלוויזיה **אלקטרה**
אתה בטוח כי קנית מקלט מצויין מבית טוב !

✱ חלקי חילוף חינם ל־3 שנים (במסגרת שרות אלקטרה)
✱ פיקוד אלקטרוני
✱ בקרה ע"י מכוונים זחלנים (SLIDE POTENTIOMETER)
✱ מנורת רקע למניעת סינוור ✱ נקודת חיבור לרמקול נוסף חיצוני

אלקטרה שרות נאמן שעמד במבחן

שיפרין - נעמ

סיכויים שקולים לשמאל ולגוליסטים

מאת אליהו מאייסי, סופר „הארץ" בצרפת

פאריס

המסע לקראת הבחירות בצרפת שייערכו ב־4 וב־11 במארס מתחיל בעלוא עיצומו באמצע פברואר. הכל משתקים בתחזיות. יש הסכמה כללית שהמפלגה הגוליסטית או.ד.ר. תפסיד את הרוב המוחלט שלה באספה הלאומית והקואליציה עם סיעת המרכז תפסיד מספר מושבים. כן מוסכם שהחזית עלייה בקולות ובמושבים של חזית השמאל, שהתלכדה סביב למצע וקויים־יסוד לצורך עליה לשל־טון.

היוכל השמאל להשיג רוב בפר־למנט (דבר שיצמיד, אגב, בעייה קונסטיטוציונית ביחס לנשיא פומ־פידו) התפלגנה מפלגות הרוב הנו־כחי למשוך לצדן את הרדיקלים ה־יושבים כעת באופוזיציה (המכונים „רפורמטורים") ולהקים באופן זה רוב חדש תוך תיאום עם פומפידו? על שתי שאלות אלה משיב כל אחד לפי נטיותיו והתחייבויותיו.

אף בין הסוציאליסטים והקומוניס־טים עצמם יש המודים כשהם מדב־רים בגלוי, כי אין לחזית השמאל סי־כויים רבים לזכות ברוב בכוחות עצמה. שיטת הבחירות הנהוגה, בלוכר בעיקר וחלוקתם הגיאוגרפית של מחוזות הבחירה, היא כזאת שיש לקומוניסטים „מבצרים" שבהם יש להם רוב גדול — יותר מכפי שדרוש — בעוד שבמחוזות־בחירה שכנים חסרים להם קולות שיכלו לסייע למועמד סוציאליסטי להיבחר. סבו־רים בדרך־כלל שהשמאל זקוק בסבי־בות 55% מן הקולות כדי שיהיה לו סיכוי רציני לזכות ברוב בפרלמנט — ולאותו כוח מגיעים רק לעתים רחוקות — ואילו הימין זקוק לפחות קולות בהרבה כדי להגיע לרוב, בשל החלוקה השווה יותר של תומכיו במחוזות־הבחירה השונים.

כל המפלגות עוסקות במסע הבחי־רות זה חודשים (אף כי המסע הרש־מי נמשך רק שבועיים) תוך מחשבות נסתרות באשר לעתיד.

הלכי־המחשבה בקרב הרוב היוצא הם כאלה:

* אין ספק שיש לפומפידו מח־שבות נסתרות, למשל למקרה שהרוב ינוצח, או שהמפלגה הגוליסטית כש־לעצמה תפסיד את הרוב המוחלט שלה. עד כה הסתפק לומר שעמדתו אחרי הבחירות תהיה „בהתאם לחו־קה".

* המפלגה השנייה של הרוב היוצא, הרפובליקאים העצמאיים, מקווה לזכות במספר מספיק של מו־שבים כדי שתוכל להיכנס בברית עם אנשי המרכז ולהשתחרר באופן זה מן השליטה השתלטנית של הגוליס־טים. אך אפילו כך לא יספיק לה הדבר כדי להקים רוב.

גם בקרב האופוזיציה של השמאל יש מחשבות נסתרות לרוב. הקומו־ניסטים עוסקים זה קרוב לעשר שנים בתמרון הנועד להקנות להם „מכו־בדות דמוקרטית", משום שברור להם עתה שכל זמן שאפשר להאשימם, ובצדק לכאורה, בטוטליטריות ובתלותם הבלתי־מסוייגת במוסקבה, אין להם כל תקווה לזכות בגישה כלשהי אל השלטון אלא בדרך דמוקרטית. לכן יקרה להם כל כך הברית עם המפלגה הסוציאליסטית אף כי שיל־מו בעדה מחיר גבוה, כפי שנראה להלן. ברית זו מעניקה להם תעודת כשרות דמוקרטית.

אך יש להדגיש ראות יותר מזה. עובדת־היסוד לגבי המפלגה הקומו־ניסטית מוסיפה להיות המאבק בין מוסקבה לפקינג, הנגרר אחריו הת־קרבותה של מוסקבה לוואשינגטון. במצב האנטי־קפיטליסטי שנוצר בעקב המגעים הסתום האסומי לא תוכל צר־פת לנתק את קשריה האסטרטגיים עם ארצות־הברית. נותרה איפוא למפלגה רק דרך אחת, דרך המשחק הדמוקרטי.

על רקע זה יש לראות בפעולתה ובעמדותיה של המפלגה הקומוניסטית הצרפתית כמאמץ לחיזוק השמאל, אפילו תהיה התוצאה שהמפלגה הסו־ציאליסטית תזכה בעמדה נוחה יותר בדעת־הקהל הצרפתית.

עמדה זו של הקומוניסטים יצרה בצרפת תנאים מיוחדים במינם.

* חלום החזית העממית טפל את פעולתו, כך שנמשכו לעבר הליכוד של „השמאל המאוחד" יותר קולות משהיו מתקבלים על־פי צירוף אריתמטי של הקומוניסטים והסוציא־ליסטים. לפיכך צעד השמאל עד מה־רה בראש במשאלי דעת הקהל — בהם השיג 47% — ונמצא במצב טוב אף יותר מן הרוב הנוכחי. בכל זאת מראות תחזיות אלו שרחוק מן הדעת, כי השמאל יזכה בנצחון ברור, גם אם יתממש מספר זה.

* מורגש מאד הצורך בשינוי בצרפת. אותו חלק מן הבוחרים ש־נתנו את קולם לדה־גול מפני שנראה היה בעיניהם כמחדש (מעריכים ש־1,5 מליון פועלים הצביעו תמיד בעדו), שינה את דעתו ומצביע עתה בעד השמאל, ששוב אינו מפחיד. אך חלק זה נותן את קולותיו למפלגה הסוציאליסטית, מפני שהיא הפחות מדאיגה ממפלגות הליכוד השמאלי.

* במשאלי דעת הקהל שקולה המפלגה הסוציאליסטית כנגד המפ־לגה הקומוניסטית, או אף עולה עליה. מיטראן אמר ברורות: יש לתת למפלגה הסוציאליסטית תמיכה מאסיבית ולחזקה ביחס לקומוניסטים, כדי שהדירב מן הימין לא יוכל להפ־חיד ולהוקיע את השמאל כנתון לש־ליטה קומוניסטית (עם זאת אין לשכוח שהארגון החזק של המפלגה הקומוניסטית, תאיה ההשאים והיעי־לות הבלתי־רגילה של פעיליה, מע־ניקים לה תמיד יתרון גדול לעומת המפלגה הסוציאליסטית, גם אם תצ־בור זו מספר קולות רב יותר, לכמ־עה, זוהי הבעייה הפוליטית האמי־תית).

* בתנאי שיטת הבחירות הצר־פתית הבריתית עדיפות זו של הסו־ציאליסטים על הקומוניסטים פי כמה, משום שיכולות להיות לה תוצאות מפליגות. הקואליציה של השמאל פי־רושה, שאם בסיבוב הבחירות הרא־שון ב־4 במארס לא יקבל שום מוע־מד רוב קולות מוחלט במחוז־הבחי־רות שלו (כל מחוז־בחירות בוחר רק בציר אחד), ייערך שם ב־11 במארס סיבוב בחירות שני, ואז יהיה די ברוב יחסי. אך בין סיבוב לסיבוב ייהפך מועמד השמאל שקיבל יותר קולות מחברו למועמד החזית ושאר המפלגות השמאליות יכריזו שהן מיי־עצות לבוחריהן להצביע בעד מועמד זה „כדי לנצח את הריאקציה".

אם יהיה זה קומוניסט שיתפוש את המקום הראשון בין מועמדי השמאל, הרי יימצאו בוחרים לא מעטים בעלי נטיה אנטי־קומוניסטית ברורה ש־יע־דיפו להימנע מהצבעה או אף להצ־ביע בעד מועמד של המרכז, כאשר לתת את קולם לקומוניסטים. לעומת זה, אם ישיג המועמד הסוציאליסטי יותר קולות יתמכו בו בסיבוב השני לא רק הבוחרים הקומוניסטים, אלא גם בוחרים אחרים, כולל אנשי מרכז מסויימים.

אלה מהעבהיו הנסתרות של מי־טראן בהיכנסו בברית עם הקומו־ניסטים, הרואה שמשאלי דעת־הקהל מצדיקים את מחשבותיו.

פשע מאורגן בישראל: הקשר החיפאי (א')

נתיב ההברחות בנמל

מאת אבי ולנטין

ייצוא סמים, בעיקר חשיש, לאירופה ארה"ב וקנדה

בגוף הפשיעה בארץ נחשבה תמיד תל־אביב כמרכז ללא מתחרים. שם התפתחו לראשונה מרכיביו של פשע מפותח, בחלקו כאורגן: אירגון חסות (פרוטקשן) על מועדוני לילה דיסקוטקים; כמועדוני קלפים שם מהמרים על עשרות ומאות אלפי ל"י, גביה אלימה על־ידי אירגון הקשור גם איש העולם בעיסקי כסף שחור; זיכול השכבות בין כנופיות העולם התחתון שנאבקו על עליונות בת־חומי פשיעה שונים; שיווק סמים לחו"ל בדרכים שונות על־ידי כנו־פיות מאורגנות, ועוד כהנה וכהנה. על תופעות אלה פורסם כבר בהרח־בה ב„הארץ" בסידרת מאמריו של [...]ן בסלה.

ניתן היה להפעיל מסחר ענף זה, המתבצע לעין כל בחוצות עיריה ה־ראשיות של ישראל.

בדיקה שערכתי בחיפה בחוד־שים האחרונים העלתה כי אכן קיים אירגון של הברחות דרך נמל חיפה. בראשו עומד איש העולם התחתון, אשר לא רק מארגן את ההברחות אלא גם חולש על עסקי השיווק בחנויות, ברוכנים בחיפה וב־עסקים דומים בתל־אביב ומ־קומות אחרים בארץ.

לאיש זה קשרים טובים עם גורמי מימסד שונים — תרומה הברחות והעומדים מאחוריהן, מגיעות סחו־רות לחנויות ולדוכנים למימכר דברי יבואים ברחוב העצמאות ובמקומות אחרים בחיפה ובתל־אביב. המסחר בסחורות אלה אינו נעשה בחדרי מדרגות נסתרים או במרתפים אפלים אלא בגלוי, לאור השמש ובמרחק מהלך דקות אחדות מבניין בית־המכס ומבניין מטה משטרת מרחב חיפה.

יתר־על־כן: אנשי המכס אינם מבצעים דרך קבע פשיטות על אותן חנויות הדוכני מימכר לסחורות מוב־רחות כדי לגלות סחורה שלא שולם עליה הבלו. פעולה כזו, שבוצעה לפני כמה חודשים, נכשלה כשלון חרוץ. כנראה שהיה מי שידע מבעוד מועד על המבצע הסודי. כאשר פשטו אנשי המכס נעלמו הסחורות המוב־רחות כלא היו.

נתיב הסמים

כיצד פועל ה„ייצוא" מחיפה? דרך נמל חיפה יוצאים סמים, בעיקר חשיש, לאירופה ארה"ב וקנדה. קבו־צה של כנראה ארבעה אנשים בעלי אמצעים מחיפה, נקיים מכל עבר פלילי, עומדים בראש רשת־הברחה, בעיקר של חשיש, המגיע מבדווים מדרום לבאר־שבע והדרך נמל חיפה ליעד איר־שם באירופה.

רשת זו פעילה בתקופה האחרונה, אם כי הקטינה עד למאוד את היקף פעולתה בחודשים האחרונים, בגלל עיצה גורמים ביטחוניים שונים, ה־מקשים על עבודתה. הרשת פעלה על ידי בלדרים שונים, שהיו מקב־לים בחיפה סכומים גדולים לרכישת חשיש מהבדווים בנגב והעברתו לחי־פה. בלדרים אלה קיבלו תשלום מפתה עבור פעולתם.

בדקתי את מסלול העברת הסמים. מקום המיפגש עם הבדווים ידוע רק לבלדרים. אחרי שקיבלו את הכסף היה עליהם להגיע עם הסחורה לחי־פה תוך זמן סביר. הבלדרים נסעו למקום המפגש, מדרום לבאר־שבע, ורכשו את החשיש שהגיע בשקים, חזור צפונה. את הסחורה היקרה העבירו לחיפה במכוניות אותה בשאו באוטובוסים עד חיפה. בחיפה הובאה הסחורה במקום סתר, משם נלקחה על־ידי בלדר אחר. לבסוף הגיע החשיש לאוניות שיצאו מישראל ל־מקומות שונים בעולם.

איש המפתח

מבצעים מסובכים אלה כרוכים ב־סיכון רב ובאותה מידה — ברווחים גדולים. הם מנוהלים על־ידי הקבוצה החיפאית (קבוצה דומה פועלת גם מתל־אביב) ומחייבים פעולה זהירה גם בגלל שאין לאנשים אלה עבר פלילי וגם כדי שלא יינתן כל רמז על קשר אפשרי של קבוצה זו לנו־הל רשת הברחת סמים מישראל לחו"ל.

פעולותיה של רשת זאת מ־נפצות את טענת המשטרה כי ישראל חדלה כיום להוות תחנה לשיווק חשיש לחו"ל. לפי סב־רת המשטרה סם זה אינו מגיע בכמויות גדולות לכאן, אלא משווק ישירות מלבנון.

פעילות ההברחות בשני הכיוונים — לישראל וממנה — חמורה כש־לעצמה. אבל חמורה לא פחות ממנה העובדה שאינה נבלמת ביעילות על ידי גורמי המימשל השונים. יתר־על־כן, במקום שמן הראוי היה לגלות פעילות מוחצת של זרועות המימשל ויריבות בלתי מתפשרת עם אנשי העולם התחתון, מתגלים לא פעם ידידות בלתי מובנת וקשרים סמויים.

כל אלה מובילים אל הדמות ה־מרכזית של עולם ההברחות החי־פאי. על קשריה של דמות זאת עם אנשי המימסד, על היותו נאשם במשפט רצח שבסופו נגזרה עליו שנת מאסר אחת בלבד, על שיטות ההברחה שלו, על שיטות היסול השטבות שלו בעולם התחתון ועל עסקיו האחרים — בהמשך מאמרי הסדרה.

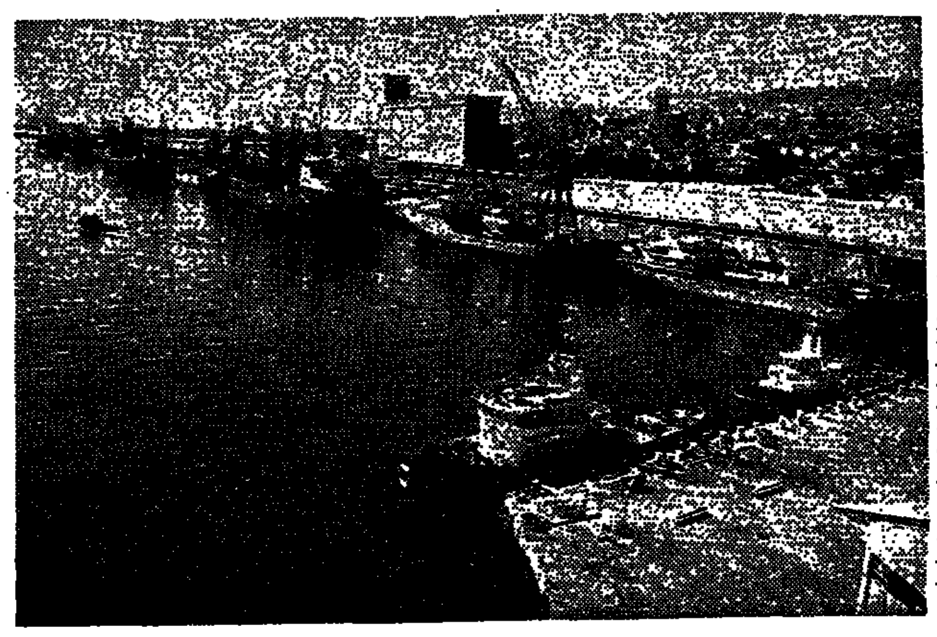

נמל חיפה: איש העולם התחתון בראש ארגון הברחות

בשנים האחרונות נראה כי חיפה, עיר הכרמל השקטה והסולידית, כב־שת מקום נכבד משלה בעולם הפשע המסתבך והולך של ישראל, בצידה של תל־אביב. כמה מתופעות הפשי־עה שצמחו בחיפה חייבות לעור[...]אגה מיוחדת.

אחת הטענות החוזרות ונשנות של המשטרה והיועץ ה־משפטי לממשלה ביחס לקיומו של פשע מאורגן בישראל היתה זאת: לפי הגדרתו מחייב פשע מאורגן קיומם של קשרים בין הפושעים ובין גורמי הרשות — עיריה, משטרה וכיוצא באלה. הפרשיות שיתוארו בסידרת מאמרים זאת יביאו בין השאר דוגמאות למציאותם של קשרים כאלה בחיפה. מעללי הפשע בעיר הכרמל הם חמורים כשלעצמם. הקשרים הסמויים שמאחוריהם הם לעיתים חמו־רים אף יותר.

[...]אמור אלה הם רק ביטויים של [...]דים ההולכים להתפתח, ולהיות [...]עים ועמוקים עוד יותר. אולם [...]עתה הם מרחיקי־לכת הרבה [...]ר למה שאיזה גורם ממשלתי [...]סק בנושא. הפשע המאורגן ב־[...]אל היה מוכן להודות בהם עד

אירגון הברחות

[...]גיל בעולם הפשע המתפתח של [...]אל, כך גם אחד המרכיבים ה־[...]בים של עולם הפשע־נוסח־חיפה [...] ההברחות בשני כיוונים: לישר־[...] — סחורות מכל סוג על־פי [...]כים של השוק; וממנה — בעי־[...] סמים לאירופה, ארה"ב וקנדה. [...]רושם המקובל הוא כי ההברחות [...] נמל חיפה מבוצעות רק על־ידי [...]י מסויים של ימאים הפועלים [...]ד זה באופן עצמאי. אכן ניתן [...]ת, עם בואה של אחת מאוניות [...]ים הישראליות, את הימאים [...]דים לתוך המכולת־גוף כשעל בשר־[...] כמה זוגות בגדים. אותם הם [...]רים לאחר מכן ומפקידים בידי [...]י המשפחה שבאו לקבל את [...]ם. ימאים אלה שבים על־פי רוב [...]יה כדי לחזור ולרדת ממנה עם [...] בגדים וציוד נוסף.

[...]מים שונים אינם מייחסים חשי־[...] מיוחדת לתופעה זו, מלבד ה־[...]ים בראש חברות הנסיעות ואי־[...]המאים, החרדים לתדמית ה־[...]י הישראלי. אולם למרות של־[...]ית נראות ההברחות אלה עצמ־[...], בלתי מאורגנות ואופייניות [...]נמל, מגיעה סחורה במיליוני [...] לשוק חנויות היבאים והדוכנים [...]ה ומוצעה לה בדרכים אחרות, [...]ות ומתוחכמות יותר. סחורות [...]ת מגיעות בכמויות כבכצם בלתי [...]לות לשוק על־פי הצרכים ה־[...]ש. קשה להאמין כי סחורות [...] — ביניהן מוצרי־חשמל, שעו־[...], דברי־קוסמטיקה ובגדים — מגי־[...] לשוק ללא אירגון של קניה [...]ות בחו"ל, הברחה דרך הנמל [...]גון השיווק בחיפה ומחוצה לה. [...] להאמין גם כי ללא קשרים [...]ם הדוקים עם גורמים שונים

ספרד אינה רצויה בשוק

רוב החברות סולדות ממשטר הדיקטטורה של פראנקו

מאת ריצ'רד מאורר, סופר „הארץ" בספרד

מדריד

השוק האירופי התרחב ב־1 בינו־אר משש לתשע חברות, אך ספרד שמאז 1962 מתדפקת על שעריו, ע־דיין בחוץ.

באמת, האיגוד האירופי לסחר חופשי, תשע ארצות שאינן חברות בשוק, אך לא ספרד. בילוי הוסכם בין השוק ואפת"א על הקמת אזור סחר חופשי של 16 ארצות אירו־פיות שאוכלוסייתן יותר מ־3000 מיליון נפש, וגם כאן בולט העדרה של ספרד.

בשורש נידויה של ספרד עומדת סלידה של רוב ארצות הקהילה ה־אירופית ממשטר הדיקטטורה של פראנקו העומד בשנתו ה־37.

שש החברות המקוריות בשוק, גר־מניה־המערבית, צרפת, איטליה, בלגיה, לוכסמבורג והולנד, כולן ד־מוקרטיות; כמוהן שלוש החברות החדשות. לא כולן עויינות במידה שווה את פראנקו ומשטרו. לצרפת יחסים מצויינים עם מדריד, והיא תמכה שוב ושוב ברעיון לצרף את ספרד לשוק.

אך לכל אחת מהארצות החברות בשוק זכות וטו לגבי החלטות ה־חשובות, וקבלת חברות חדשות היא אחת מהן. עתה, משנתרבו הן מ־6 ל־9 רבו המכשולים על דרכה של ספ־רד להצטרף לשוק.

סערה בפרלמנט הבריטי

מטרת השוק ליצור איגוד אירופי כלכלי ומדיני. בצד הכלכלי ניכרת התקדמות: סביב השוק מתגבהת והולכת חומת מכס, ואילו בין החבר־רות מסירים בהדרגה את המחסומים לסחר.

האיחוד הכלכלי עדנו רחוק, מע־בר לאופק. אך הדבר אינו מונע ל־השמיע דברי התנגדות קולניים ל־כניסת ספרד לשוק מטעמים של פו־ליטיקה.

גל כזאת מעין זה התעורר ל־שמע הצהרתו של הנשיא פומפידו, בספטמבר, כי הוא תומך בקבלתה של ספרד כחברה בשוק.

ראש ממשלת דנמארק, יאנס אוטו קראג, הזהיר לפני כניסת ארצו ל־שוק: נפעיל את הווטו שלנו, ממש כפי שנהגנו כשהוצע לקבל אותה ל־ארגון נאט"ו.

קראג אינו יותר ראש ממשלה, אולם בינתיים אין כל סימן לכך שדנמארק, החברה בשוק, שינתה את עמדתה.

בפרלמנט הבריטי קמה סערה כש־אמר מיניסטר החוץ הבריטי דאג־לאס יום בנובמבר, כי לממשלת ה־שמרנים אין כל התנגדות לחברותה של ספרד בשוק. הציר מסיעת ה־לייבור, מייקל אינגליש הגיש ה־צעת החלטה זו: „בית הנבחרים מ־בקש להבהיר לכל אירופה שמאה ה־17 לא ידעה בריטניה של־טון של רודנות צבאית ואין לה כל רצון בשלטון מעין זה כעת, אפילו כדי עשירית מההשפעה שתהיה ל־ספרד האוטוריטרית בשוק האירו־פי המשותף".

זמן מה נשמעו דברי התנגדות נו־ספים לכניסתה של ספרד לשוק:

* קאנצלר גרמניה המערבית, וילי בראנדט, אמר בראיון לעתון: חברותה של ספרד בפרלמנט אירופי (שהוא מוסד של השוק) מחייב אר־תה לדמוקרטיה במידה גדולה יותר מהקיימת בה עתה. יצטרכו להיות בה צירי פרלמנט נבחרים ואיגודים מקצועיים בני־חורין.

* מיניסטר החוץ של גרמניה המע־רבית, ולטר שאל, אמר לעתונאים במדריד: המבנה הפוליטי של ספ־רד שונה מזה של חברות השוק ו־איננו מתיר לספח את ספרד לארגון או לקבלה כחברה בו.

* מיניסטר החוץ של לוכסמבורג, גאסטון טורן, אמר בראיון לעתון ספרדי: ספרד תצטרך להשתנות הר־בה. רצוננו להקים ארצות הברית של אירופה, עם מבנה כלכלי ופו־ליטי אחיד. אם תרצה ספרד להיות חברה מלאה בקהילה האירופית ה־כלכלית, הכרח שיונהג בה משטר פוליטי זהה.

* ז'אן מונה, אבי רעיון השוק, הצ־היר בעת ביקורו בספרד: „כניס־תה של ספרד בשעה זו אינה אפש־רית מטעמים פוליטיים. אתם תצט־רכו להתפתח. יש לנו חוקים משלנו. אין רצוננו לכפות אותם על מישהו, אולם אנו מבקשים מהארצות המ־עוניינות להצטרף אלינו שיקבלום. בכם תלוי הדבר".

עמדת ספרד

העמדה הספרדית הרשמית היא ש־אמנת־היסוד של הקהילה האירו־פית — חוזה רומא — אין בה דבר המחייב את החברות בארגון להת־אים את עצמן אל הכלל מבחינה פוליטית.

לפיכך — טוענים כאן — אין ספרד חייבת לשנות את מוסדותיה כדי לזכות בכניסה, ואף אין בכוונתה ל־עשות כן.

פרננדו מירנדה, המזכיר הכללי של התנועה הלאומית במשטר פראנקו אמר לקורטס: ספרד וה־עם הספרדי לעולם לא ישלימו עם העמדת תנאים פוליטיים כתנאי ל־כניסתו לשוק.

מיניסטר החוץ, גרגוריו לופאז אמר: לחצים זרים המופעלים עלינו מסיבות אידיאולוגיות ישפיעו דווקא במגמה ההפוכה. יש להניח לנו — ולארצות האחרות — להתפתח ב־אפן חופשי, ללא לחצים מבחוץ.

נשמעו גם טיעונים שונים מאלה. ספרדים המעוניינים שארצם תיעשה דמוקרטית אומרים כי המשטר חייב להשתנות, אם בדעת ספרד „להצט־רף לאירופה".

יואחין חימנאס, מי שהיה חבר בקבינט של פראנקו לפני 20 שנה, ואחד מנושאי דגלה של הדמוקרטיה בספרד, אומר: ספרד לא תוכל ל־הסתפק בכך שתוסיף להיות שלולית מי אפסיים שאל חופיה באים תיי־רים בעוד פועלים ספרדיים יוצאים לחוץ לארץ להתפרנס למחייתם". כ־200,000 ספרדים יצאו למקומות עבודה באירופה המערבית.

בעת הרצאתו נשאל מיניסטר ה־חוץ לופאז בראוו על ידי אחד מ־יושבי השורות האחרונות: האם לא מוטב וסביר שספרד תנסה להסתגל לאירופה במקום להמתין עד שאי־רופה תסתגל לספרד? תשובתו של לופאז בראוו, אם ניתנה, לא נת־פרסמה.

הקשיים יגברו בעתיד

בעייתה של ספרד היא כי המש־טר האוטוריטרי קרוב לוודאי שלא ישתנה בימי חייו של פראנקו. ואין כל ערובה כי ירוכך במידה ממשית אחרי הסתלקותו. אדרבא, על פי ה־מתוכנן צריך המשטר להבטיח את עצמו בצורתו הנוכחית. הנסיך חואן קרלוס דה בורבון, יורשו המיועד של פראנקו, כבר התחייב כי יב־טיח את המשכיותו של המשטר.

השוק האירופי המתרחב, מערים קשיים על דרכה של ספרד. קושי אחד, הסכם העדפת הסחר שנחתם בין ספרד לשוק ב־1970 לשש ש־נים כבר נתיישן וטעון משא ומתן מחודש.

קושי אחר הוא כי בריטניה, ה־מרבה לסחור עם ספרד עומדת לע־בור בקרוב אל צדה השני של חו־מת המכס של הקהילה האירופית, ולהשאיר את ספרד בעמדת נחיתות בתחרותה עם ארצות אחרות, במ־יוחד בתחום היצוא החקלאי.

לפי שעה העניק השוק האירופי לספרד ארכה: עד 1 בינואר 1974 יימשך סחרה של ספרד עם ברי־טניה, דנמארק ואירלנד על הבסיס הקודם. אך מה יהיה אחר כך?

קרן בת־שבע דה רוטשילד לקידום המדע בישראל

מכריזה על מתן

מספר מענקי מחקר לחוקרים צעירים

בסך ‎7,500.-‎ ל"י כל אחד

לשנת 1973

המענקים מיועדים לחוקרים בשטח מדעי הטבע, הרפואה והטכנו־לוגיה אשר ברצונם לבצע מחקר עצמאי במסגרת מוסד מדעי בארץ.

להלן פירוט הדרישות לגבי מגישי בקשות:

1. גיל — עד 35.
2. תואר — M.D., Ph.D או D.Sc. שנתן לפני חמש שנים לכל היותר.
3. דרגה אקדמאית — עד וכולל דרגת מרצה.
4. מקום עבודה — במוסד מדעי בארץ.

המענקים נתונים לתקופה של שנה אחת בלבד. עם תום השנה יגישו הזוכים דין וחשבון מדעי על המחקר שבוצע. שלושת המחקרים המוצלחים ביותר יזכו את בעליהם במענק לשנה נוספת.

על המעוניינים לפנות בכתב אל:
מלכה קינן, קרן בת־שבע דה רוטשילד לקידום המדע בישראל, רחוב בלפור 16, ירושלים, טל. 68546.

את הבקשות יש להגיש לא יאוחר מ־15.3.1973.

design center international

די.סי.אי.

במרכז הבינלאומי החדיש ביותר לתרבות הדיור אשר בככר המדי־נה בתל־אביב תמצאו תחת קורת גג אחת את כל אשר לבכם מבקש לבית המודרני: רהיטי סלון, חדרי שינה, אביזרי אמבטיה וקרמיקה, מטבחים, שטיחים, טפטים, תמונות, ציוד חשמלי, נברשות, וילונות ועוד ועוד.
צוות ארכיטקטים תוסס ודינמי, בעל רעיונות מקוריים עומד לשרותכם בתכנון הדירה, המש־רד, החנות וכו'. צוות בעלי מקצוע מעולים אחראי לביצוע כל עבודה תוך הקפדה על ביצוע מושלם וגמר מעולה.

עולים חדשים!

לשרותכם מחלקת ענק

"לשרות העולה בע"מ"

ליבוא חופשי ממס.

כמו כן, משרד אדריכלים על כל צוותו עומד לשרותכם ביעוץ ובתכנון ארכיטקטוני.

זכרו! תוקף זכויותיכם לקניות פטורות ממס מוגבל לזמן קצר ועדיין עליכם לסרוק את השוק.

חדש!!!

בתים ווילות בנויים בשיטת הכיפה הגיאודטית.

בניה: מהירה, זולה, מודרנית וחזקה.

תוך 3—6 חודשים נקים בעבורך וילה מושלמת הכוללת שטיחים מקיר לקיר. הקונסטרוקציה החזקה של המבנה הגיאודטי מבטיחה שטח פנימי פנוי מכל עמודים או תמיכות, מרחב ואיוורור בדירה. המבנה מבודד מחום ומקור, צורתו בעלת היחוד הארכיטקטוני המעניין, נותנת את מירב האפשרויות לתכנון פנימי.
המחיר —‏800.‏ ל"י למ"ר (כולל שטיחים מקיר לקיר).
פרטים: „די.סי.אי. גיאודסיק", ככר המדינה פינת רחוב ויצמן, טל. 251596.

די.סי.אי.
ככר המדינה פנת רח' ויצמן
רח' ה"א אייר 20, טל. 251596

D.C.I.
KIKAR HAMEDINA CORNER WEITZMAN
20, Heh Iyar Str., Tel. 251596.

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

טופרי "ניו־יורק טיימס" מדווחים מיוחד ל"הארץ"

סייגון שיחררה אלפי שבויים

קולונל צפון וייטנאמי מושיט ידו לחייל דרום־וייטנאמי המסרב ללחוץ אותה: בסייגון סבורים כי שיחרור השבויים יהפוך אותם למתנגדי הקומוניסטים.

מאת **סילבאן פוקס**
מיוחד ל„הארץ"
מ„ניו־יורק טיימס"

סייגון
ממשלת סייגון שיחררה בימים ה־אחרונים אלפי אסירים, חיילים ו־אזרחים. היא הצמידה אותם ברשות עצמם, על אף סעיפים בהסכם הפס־קת־האש של פאריס, הדורשים שה־אסירים יימסרו לצפון וייטנאם או לוייטקונג.

מקורות דרום־וייטנאמיים, שגילו את דבר השיחרור, אמרו כי הוא חל על כעשרים אלף שבויי מלח־מה קומוניסטיים ועל כמספר דומה של אסירים פוליטיים אזרחיים.

קצין אמריקאי, שאישר את ה־דבר, אמר כי לדעתו מספרם של ה־משוחררים קרוב יותר לעשרת אל־פים. הוא מאמין כי כל המשוחררים הם אסירים פוליטיים. לדברי המקור הנ"ל ניתנו עם השחרור לכל אסיר 1,200 פיאסטרים (כשנים וחצי דו־לר).

הפרוטוקול של הסכם פאריס הדן באסירים, קובע ש„כל אנשי הצבא הוייטנאמים שנישבו, בין אם הם חיילים סדירים או לא, יוחזרו לאותו צד דרום וייטנאמי שהיה פיקדו שרתו.

בהסכם נאמר שהוייטקונג וממש־לת דרום וייטנאם יחליפו ביניהם רשימות של אסירים פוליטיים אזר־חיים תוך חמישה עשר יום מאז תחילת ההסכם (ב־27 בינואר), וכי „יעשו כמיטב יכולתם" כדי לפתור את בעייתם של העצירים האזרחיים תוך תשעים יום.

לדברי משקיפים יודעי־דבר, ה־עדיפה סייגון לשחרר את האסירים הקומוניסטים ולהניח להם לשוטט חופשיים, מאשר להחזירם רשמית ל־פיקוד הוייטקונג, כפי שדרש הסכם השלום.

פעולתה זאת של סייגון מזכירה את שיחרור האסירים בשבועות ה־אחרונים למלחמת קוריאה, ביוני 1953, כאשר ההנהלה מיים על הס־כם שביתת הנשק, שיחררו שומרים דרום־קוריאנים, לפי פקודתו של ה־נשיא סינגמאן ריי, 27,000 שבויים צפון־קוריאנים, והניחו להם להיעלם בקרב האוכלוסיה האזרחית. לפי ה־שמועה, אמרו שבויים אלו שאינם רוצים לשוב לצפון קוריאה. 23,000 שבויים נשארו במחנות אחרים.

השיחרור, שהתקבל בברכה על ידי העם הדרום־קוריאני, הביא להפס־קה זמנית של שיחות שביתת הנשק, כאשר הצירים הצפון־קוריאנים וה־סינים עזבו את הדיונים. הסכם שבי־תת הנשק נחתם כחמישה שבועות מאוחר יותר, ב־27 ביולי 1953.

בדברו על שיחרורם של אסירים בדרום־וייטנאם, אמר פקיד בממשל־תי שהמשוחררים כונו „קאדרים של החיים החדשים", כלומר שבשבים הם זנחו את הרעיון הקומוניסטי ו־התחייבו לתמוך בממשלת סייגון. מוטב לשחרר אותם כקאדרים של החיים החדשים מאשר בחילופי ה־שבויים עם הקומוניסטים, הוסיף ה־פקיד.

באשר לעצורים האזרחיים ששוח־ררו, אמר פקיד אמריקאי שממשלת סייגון „יודעת כי יהיה עליה לשחרר רם במוקדם או במאוחר".

לפי מספר הערכות, היו בידי ה־דרום־וייטנאמים לפני השיחרור כ־35,000 שבויי מלחמה אנשי וייט־קונג וצפון וייטנאמים. אומדנים על כמספרם של האסירים הפוליטיים נעים בין 60,000 עד ל־125,000.

שנת הירח החדשה של טאט, ש־נחוגה במשך שלושה ימים החל מ־ה־3 בפברואר, היא מועד מסורתי לחנינות ולשיחרור אסירים בוייט־נאם.

ארץ האיבו מתאוששת

ניגריה: בעלי ההשכלה עושים עסקים טובים וההמונים חיים בעוני

מאת **תומאס ג'ונסון**

אגוגו (ניגריה)
ב־6 בבוקר, ששה ימים לשבוע, פותח פראנסיס אילו את הסופרמר־קט שלו המלא כל טוב, והעסקים „טובים מאד מאד". באותה שעה ב־עיר מנסה ג'ון נקובולו, צלם לשע־בר, לדחוק הצידה מובטלים אחרים כדי לזכות בעבודת סבל־בהזדמנות בשוק המרכזי, עבודה המכניסה כ־רבע דולר ליום.

הבדל זה במזל ובמצב משקף את מצבם של אנשים רבים בארץ בני איבו, שניסו ללא הצלחה לפרוש מ־ניגריה ולהקים את מדינת ביאפרה. שלוש שנים אחרי כניעת צבא ביאפ־רה לצבא הפדראלי ב־15 בינואר 1970, כשנסתיימה מלחמת האזרחים הניגרית, קיימת בארץ זו בה כ־8 מיליון תושבים פעילות עסקית שו־קקת בצד עוני משווע בכל עיר, עיירה וכפר.

בשלוש השנים מאז תום הקרבות שוקם כמעט כל מבנה חשוב שנהרס במלחמה ושולבו מחדש בני איבו רבים — אך לא כולם — בחברה בחלקים רבים של הפדרציה. כמעט כל 8000 עובדי המדינה והשוטרים מבני האיבו שהצטרפו למורד, הוח־זרו לתפקידיהם. כ־1250 מתוך 1400 עובדי איבו ברכבות ניגריה חזרו לעבודתם, ויותר מ־60 קציני צבא, רובם מדרגות נמוכות, הצטרפו מ־חדש לצבא הפדראלי.

האוניברסיטה של ניגריה בעיר אנסוקה, שנהרסה על־ידי המלחמה, שוקמה, ולומדים ומלמדים בה בני כל העדות. כל 4000 יתומי המלחמה שהוטסו בימי המלחמה לגאבון ול־חוף השנהב הוחזרו, וכמעט כולם אוחדו מחדש עם משפחותיהם.

ערים כמו אוניטשה ואבה מחול־קת עתה בסחר האיבו, שהביא ב־עבר שגשוג לפורט הארקור. שוק אוניטשה, לפנים המרכז המסחרי ה־מפורסם ביותר של מערב אפריקה, הוקם מחדש לאחר שנהרס במלחמה, ובקרוב יפתח.

חלק גדול מן ההרס שעוד נותר מן המלחמה מצוי באיזור אוניטשה, אך גם בו נעשית עבודה ניכרת של בנייה. כאן באגוגו יש בגיזרה של המישה רחוב 10 בניינים שנ־הרסו במלחמה, אך ביניהם מפוזרים השעה בתי־תרושות חדשים, בבניים גושי בטון.

ארץ האיבו (המדינה המזרחית־מרכזית) מגייסת 40% מתקציבה ה־שנתי (115 מיליון דולר) בצורת מסים. היחידה מבין 11 המדינות ה־אחרות של ניגריה המגיעה לשיעור כה גבוה של הכנסות ממסים היא לאגוס, המתועשת יותר.

לפי ידיעות מוסמכות מקבלת כל־כלת המדינה המזרחית־מרכזית כ־4.5 מיליון דולר לחודש בצורת כס־פים המוצאים על־ידי ובעד חיילים פדראליים שעודם מוצבים בה, וש־מספרם יותר מ־100,000.

האיזור המזרחי של ניגריה, ה־מיושב בעיקר בני איבו, ידוע מזה זמן בחריצותו. הוא צפוף יחסית ו־היה במידה רבה איזור חקלאי. היו בו יותר בתי ספר מאשר ביתר חל־קי המדינה והוא העמיד הרבה אנ־שי מקצועות חופשיים, סוכנים ו־אנשי עסקים שמצאו תעסוקה בחל־קים אחרים של ניגריה. לא הידבו לשום לב לשבטי... בקרב... הפעילים של המתיחות ב... [illegible] מה־דות; רק חוקרי מדעי החברה שמו לבם לכך.

שורשי המלחמה, שהתחילה ביו־לי 1967, היו נעוצים עמוק באיבות שבטיות ובתוהו־ובוהו פוליטי עקוב־מדם של אמצע שנות ה־60. מאז גמר המלחמה נאסר על התושבים לעסוק בפוליטיקה. אך עסקים מו־תרים, והעסקים פורחים.

„הייתי מעדיף לעסוק באיזו פ־עילות פוליטית; אך כיוון שהיא אסורה, אני מסתפק לעשות כסף רב. עסקים הם דבר טוב" — אמר קצין לשעבר בצבא ביאפרה. ואילו ב־סופרמרקט שלו ציין מר אילו: „ה־עסקים טובים עתה משהיו אי־פעם" — בהצביעו על מדפים מלאים עד אפס מקום מזון ומשקאות מקומיים ומיובאים.

אך בעוד שהתאוששות האיזור בולטת בקרב הכשרוניים, בעלי ה־השכלה ובני המזל, יש אלפים רבים של בני איבו הסובלים ממחסור. ל־מדינה המזרחית־מרכזית היה כבר קודם עבר ארוך של עוני, כשהאב־טלה הגיעה בה אף בזמנים כתיקו־נם ל־25% מכוח העבודה. המלחמה החמירה את המצב בהרבה, כך ש־אדם כמו נקובולו — הצלם שנהפך לפועל שוק — אינו רואה תקוה רבה שמצבו ישתפר בקרוב.

הוא סבור שהוא צריך דולר ליום לקניית האוכל הבסיסי הדרוש לו כ־ל... לאשתו ולשני ילדיו. אך ב־רוב הימים הוא מצליח להשתכר רק 30 סנט, או 50 עד 60 סנט, אם מש־חק לו המזל.

חופש ההנקה

נחלשה רתיעת האמריקאיות להיניק בנוכחות זרים

מאת **אניד נאמי**

ניו־יורק
גברת אידה סילברמן היא אשה בת עשרים ושבע היא אם במשך עשרים וארבע שעות ביממה ואשת קריירה בחלק ממנה. היא היניקה את בנה, בן 14 חודש, במסעדת כ־שרות ובארוחת ערב חגיגית. היא לא באה לידי מבוכה באף אחת משתי הזדמנויות אלו, והיניקה אותו בחופ־שיות.

„אני חושבת שאפשר לעשות זאת בתשאי ובצניעות", אמרה. „בדרך כלל לא הייתי מיניקה את התינוק במסעדה, אולם היה ברור שהוא רעב ולא היה לי בקבוק".

גברת סילברמן, עורכת כיתאון מס־חרי בוואשינגטון, שייכת למספר ה־הולך ורב של נשים שאין להן הס־בינים על שהן מיניקות את ילדיהם בנוכחות אחרים. „זאת אינה פעולה מיניות", היא אמרה.

גברת סילברמן היניקה את תינוקה בפומבי כשהיה צורך בכך, אולם היא לא היססה, ואינה מהססת כיום, להיניק בנוכחות ידידים. „אני חו־שבת שהאדיבות האלמנטארית חייבת לשאול אם הם ירגישו שלא בנוח, ולא הייתי מיניקה אם אמצא כזאת היתה הרגשתם, אך לרוב האנשים לא איכפת", אמרה.

נשים רבות המיניקות את ילדיהן בנוכחות ידידים או זרים, עושות זאת בצינעה ככל האפשר. „אני מיניקה בכל מקום בו התינוקת רעבה", אמרה גברת רוברט רייט, אם לילדה בת שבעה חודשים, קארלה.

„אפשר לומר שב־75% מהמקרים האנשים אינם מודעים למתרחש... אי־נני חייבת לחשוף את עצמי". עם זאת, היו פעמים, במסעדות, בתי־קולנוע וחנויות, שהצופים הבחינו במה שעשתה. התגובות היו שונות. „נתקלתי בכל התגובות מחיוכים עד לעינים מוסבות הצידה. התגובה החריפה היחידה היתה בחדר השי־רותים לגברות במאקס נשים אחדות הסתכלו לעברי בזעם — ויצאו".

כדי להתבלט

רוב הנשים המיניקות הבחינו ב־הבדלים זעירים בין תגובותיהם של נשים ושל גברים אך הן נוכחו ש־ילדים מגיבים בסקרנות ובהנאה כ־אחד. „אם נכנסים ילדים לבית כש־אני מיניקה, אני פשוט ממשיכה", אמרה גברת ג'ודי פאלקון מברוק־לין. „הם שואלים מה אני עושה, ואני מסבירה, והם מגלים עניין רב בכך".

גברת פאלקון, שהיניקה את בתה בת השנתיים בשדות תעופה, מסו־פים, תחנות אוטובוס ומסעדות של בתי מלון, אמרה שהיא חושבת כי עשתה זאת בלי להתבלט.

„כיוון שהחברה היא כפי שהינה, אני מקבלת את העובדה שהדבר חייב ליהעשות בזריזות ובצינעה", אמרה.

סמל מיני

גברת סטנלי סטון מסטאטן איי־לנד, אשתו של קצין משטרה, אמרה כי היא מודעת לכך ש„השד נחשב כיום לסמל מיני", ומשום כך היא לא היניקה בנוכחות ידידי בעלה. „הנקתי בכל מקום תחת השמש", המ־שיכה גב' סטון. „אך אני מרגישה שישנה דרך לעשות זאת. אני עושה את הדבר למען התינוק, לא כדי להפגין שאני אם מיניקה. אני בא־מינה שעל האדם להיות טבעי, אך אני סבורה שיש להתחשב ברגשותיהם של אחרים. אנשים רבים נרתעים מ־מראה שדיים חשופות".

האופנה המתפשטת של הנקה ב־פומבי העלתה מספר בעיות של זכו־יות וגימוסין. אמי ואנדרבליט, מומ־חית לשאלות נימוסין, סבורה: „הר־בשתי האישית היא שההנקה היא דבר יקר־ערך, ומשום כך מוטב יהיה לאם ולילד שהדבר ייעשה בשקט ובפר־טיות", היא אמרה. „עם זאת, כיוון שלצעירים אין כל הסבירים בעניין יש לנהוג לפי מספר כללי אדיבות בסיסיים: הנשים המיניקות צריכות להסתגל למה שנוח לרוב האנשים. אם הן נמצאות עם בני־גילן, ההנ־קה עשויה להיות בסדר גמור, אך אם נוכחים אנשים מבוגרים יותר ה־עלולים לא להבין, עליהן ללכת לחדר אחר".

„על מה מדובר, על הנקה או על להראות לעולם מה את יכולה לע־שות?" שאלה גברת אירווין חינד־ליגנ. „לעיתים קרובות מדי רוצות נשים שכל אחד ברדיוס של שלושה קילומטרים ידע על כך". היא הודתה, עם זאת, שכאשר נעשה הדבר בצורה הנכונה, אפשר להניק בכל מקום כמעט בלי לעורר תשומת־לב. „אך אלה הם רגעים כה יקרים, ורגעים כאלה הם כה מעטים בחייו של אדם, שלא רציתי להתחלק בהם", הוסי־פה.

בית „הווילות"
בפתח-תקוה
– כל קומה דירה בת 5 חדרים

בכפר גנים, באזור היוקרה של פתח-תקוה, בונה „נטפים" בית וילות אקסקלוסיבי: כל דירה 180 ממ"ר
* 2 חדרי אמבטיה * שרותים כפולים * הסקה מרכזית * מעלית
* מירב השיכלולים והחידושים.

נטפים
(בניני התקוה כ"ת בע"מ)
רח' ההגנה 17, פתח-תקוה
טל. 919383
8-1 4-7

פרסום יצחקי סגיון

חיפה!!!
בקרוב יפתח במרכז הכרמל
פנסיון אקסקלוסיבי להורים
מלון „ישראלי" פנסיון
חיפה, רח' מרגלית 4, טל. 244343
פרטים: כל יום בשעות 17—10, יום ששי 13—10.

משרד השיכון
מפעל החסכון לבנין
הודעה חשובה לחוסכים
הננו מודיעים בזה כי החוסכים שהצטרפו למפעל החסכון לבנין (הרגיל) עד 1.2.71 ומעוניינים להיות „מועמד לשכון" כמוגדר בחוזה החסכון, עליהם להשלים את סכום החסכון העצמי (קרן בלבד) לסך —.10,000 ל"י עד לתאריך 31.3.73.
הודעה זו לא חלה על חוסכים אשר הוגדרו כ„מועמד לשיכון" לפני התאריך 1.4.1972.

כ"ה שנים למדינת ישראל — מרכז ההסברה
נפתחה ההרשמה
לחידון תולדות מלחמת העצמאות
ספרי החובה למשתתפים בחידון:
1. מלחמת הקוממיות — מערכות
2. קורות מלחמת העצמאות — נתנאל לורך
3. מלחמת העצמאות — מרכז ההסברה
4. בהלחם ישראל — בן־גוריון
5. ספר הפלמ"ח
6. ימים אדומים — מוטי שמולביץ
7. המרד — מנחם בגין, הוצאת אחיאסף
8. מערכות צפון, משה כרמל
9. חברים מספרים על ג'ימי — מנחם שמי

הפרסים לזוכים בחידון —
פרס ראשון — 2500 ל"י; פרס שני — 1,500 ל"י
פרס שלישי — 750 ל"י.
טופסי הרשמה ופרטים נוספים ניתן לקבל בלשכות המחוזיות של מרכז ההסברה.
ירושלים — בנין משרד ראש הממשלה, הקריה חדר 453
תל־אביב — רחוב קפלן 6.
חיפה — רחוב אחד העם 5.
באר־שבע — בנין מרכז הנגב.
ההרשמה תסתיים ב־15 לפברואר.

השתחרר משרשרת עלית המחירים

קנה היום דירה בירושלים
במחיר קבוע ומשכנתא גדולה,
ללא הצמדה
שלם
140.000 ל"י
ולא יותר!

ותקבל דירת 3½ חדרים והול,
103.5 מ"ר בשכונת המגורים החדשה והמודרנית
נוף תלפיות
מעליות, כרי דשא, חניה פרטית,
חימום וגז מרכזי.
קנה עוד היום במחיר קבוע —
ללא שינוי

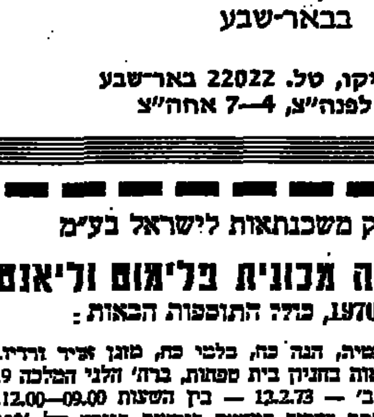

הפרויקט הגדול של חברת
עובדיה לוי בע"מ
רח' שמאי 8, טלפון 228860—02

משרד אסטרולוגיה „ורד"
ייעוץ מדעי בכל שטחי החיים,
פתירת בעיות מסובכות, נשואין,
הכוונה למקצוע ולימוד, אס-טרולוגיה באופן מדעי ומעשי.
חיפה: טל. 642887—04 בימי ראשון שני שלישי וחמישי בלבד בשעות 13—8, 19—16.
תל-אביב: טל. 59078—03 בימי רביעי בלבד בשעות 13—10, 19—16.

הטכניון - מכון טכנולוגי לישראל
למכירה:
כימיקלים מעבדתיים וחומרים שונים באריזות מקוריות של הספקים בחו"ל (ובארץ).
* בדבר קבלת פרטים נא להתקשר טלפונית מס. 225111—04 קו פנימי 422 או 440 עם מר אפרתי מחסן־כימי.

הצעות קניה אפשר להגיש במקום בציון: אק/619 מחי קניות.

הנהלת הסוכנות היהודית לארץ־ישראל
המחלקה להתיישבות חקלאית
חבל ירושלים — המדור לבניה
בר גיורא
מכרז מס' ב/4/73
הנהלת הסוכנות היהודית לא"י (להלן „הסוכנות"), מזמינה בזה הצעות לביצוע כביש שרות בישוב הנ"ל.
הנ"ל בהתאם לתנאי המכרז, נספח הכמויות, המפות והמפרטים המצו־פים לתנאי המכרז וההסכם הכללי לביצוע עבודות של המדור לבניה של הסוכנות (להלן „חומר הקשור למכרז").
את החומר הקשור למכרז אפשר לקבל במזכירות מדור הבניה, חבל ירושלים, בנין „רסקו", רח' הלל 33, חדר מס' 915 (קומה 9), החל מיום ב' 12.2.73.
סיור בשטח הנ"ל יתקיים ביום א' 18.2.73, המפגש בשעה 10.30 בבוקר במזכירות בר־גיורא.
את ההצעות בשני עותקים יש להגיש עד יום א' 25.2.73 בשעה 12.00 — לתיבת המכרזים של חבל ירושלים — חדר מס' 804 (קומה 8), במעטפה סגורה מיוחדת, שתצורף לחומר המכרז;
הצעות שתגענה לאחר המועד הנ"ל, לא תובאנה בחשבון;
אין הסוכנות היהודית מתחייבת לקבל את ההצעה הזולה ביותר או כל הצעה שהיא.
הנהלת הסוכנות היהודית לא"י
מדור הבניה — חבל ירושלים
ירושלים, 9.2.73

אגד מוביל בכל הדרכים

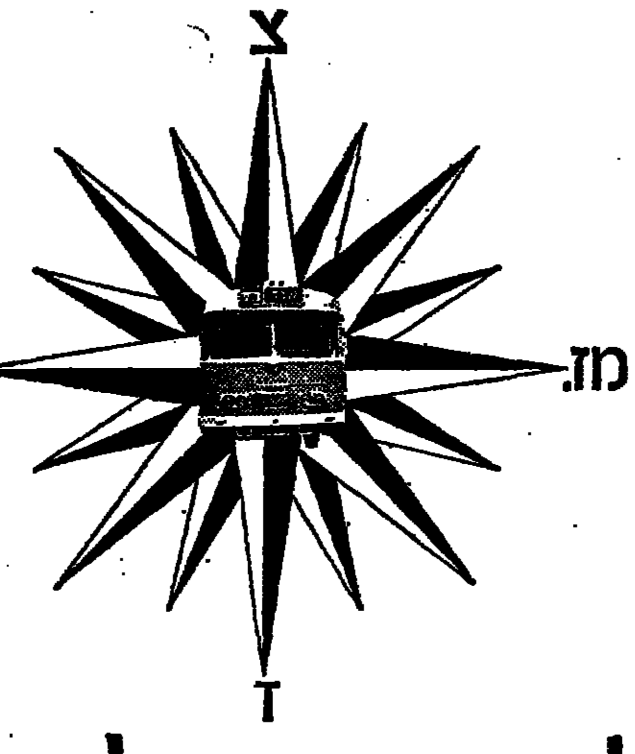

כל הדרכים מובילות לאגד
המחלקה ליחסי צבור

סוכנות „הארץ" באר־שבע
ביטון את חרוש
קבלת מנויים חדשים ומודעות
ל„הארץ", „הארץ שלנו" והלוח הכפול
בבאר־שבע
פסג' אוניקו, טל. 22022 באר־שבע
1—8 לפנה"צ, 7—4 אחה"צ

למכירה
בית מלאכה לעבוד שבבי
באזור הדרום
המעונינים יפנו בכתב ת.ד. 649 דימונה עבור י. ל.

טפחות בנק משכנתאות לישראל בע"מ
מציע למכירה מכונית פלימוט וליאנט
שנת ייצור 1970, כולל התוספות הבאות:
היבת הילוכים אוטומטית, הגה כח, בלמי כח, מזגן אויר ורדיו. את המכונית ניתן לראות בחניון בית טפחות, ברח' הלני המלכה 9, ירושלים, החל מיום ב' — 12.2.73 — בין השעות 09.00—12.00.
הצעות יש להגיש בכתב בצירוף המחאה בנקאית בגובה של 10% מערך ההצעה, לבנק טפחות, המזכירות הכללית, ת. ד. 93, ירושלים. לא יאוחר מיום 18.2.73.
אין הבנק מתחייב לקבל כל הצעה שהיא.

למוסד צבורי
דרוש
בית בודד או דירה
עם 3 חדרי שינה, חדר אורחים גדול + חמום מרכזי, מרוהט או בלתי מרוהט באזור דניה / כרמל
החל מחדש יוני 1973 לשנה אחת
פרטים: טל. 225111—04 קו פנימי 518

כתבי לאה גולדברג

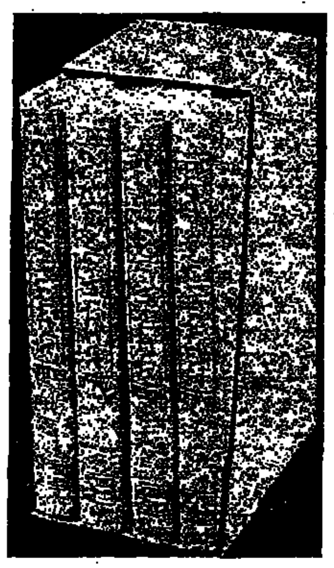

יצאו לאור ארבעה כרכים:

ספר פרוזה

הוצא לאור ● סיפורים ● פגישה עם משורר.

שלושה ספרי שירה

בהם קובצי־השירה כסדרם

וכן שירים שרק נדפסו בכתבי־עת

שינויי גירסאות וציונים ביבליוגראפיים מפורטים.

כריכת־יד מלאה בקופסה נאה

בהוצאת ספרית פועלים

מתן בסתר

זאב (וילהלם) כהן בן ה־90 עומד בראש אגודה המחפשת נצרכים

וילהלם (זאב) כהן בשנת 1911

47 נינים

מיהו העומד בראש אגודת מתן בסתר? מצאתיו ב„בית ההדרים" ש־הקימה ההתאחדות עולי מרכז אירופה (בעיקר עולי גרמניה) ברמת חן שב־תל אביב. שם האיש זאב (וילהלם) כהן, בן 90 שנתברך ב־47 נינים. הוא קיבלני בסבר פנים כשהוא יושב בכורסה ולידו מקל מאחר שרגל אחת שלו קצרה מאחרת כתוצאה מתאו־נה לפני כמה עשרות שנים. לתיצת ידו היתה חזקה (עד לפני זמן מה שקל מאה קילו וכעת „רק" 93). מר כהן הסביר לי כי מוצאו „מגזע חזק". ב־50 השנים האחרונות לא היה לו כאב ראש ופרט לפגם ברגל הוא בריא, ממשיך לעשן, שותה אל־כוהול ברצון אבל במתינות, הוא אוכל אוכל רגיל.

עד לפני זמן קצר גר ועבד מר זאב כהן בדירתו הקטנה שברחוב רופין 30 בתל אביב, אך משהציקו לו מכ־אובי הרגל עבר (הוא מקוה שלזמן מה בלבד) אל המוסד הזה בו הוק־צה לו חדר.

מר כהן, איש רב פעלים, טרוד בעניני האגודה למתן בסתר, בה כ־10,000 נפש, חלקם מקבלים עזרה, חלקם נותנים וחלקם עוסקים בחלו־קת העזרה לנצרכים ובחיפוש אחרי הנצרכים שסובלים בסתר עד שמגלים אותם ומשכנעים אותם לקבל את ה־סיוע.

נוסף על כך יש למר כהן „עיסוק נוסף" מתנה מאד — במפגשים עם שלושת בניו ומשפחותיהם, עם הנ־כדים והנינים ועם ידידים שמבקרים אותו. ארבעה בנים היו לו, מהם בת אחד (ליאו ד"ל) בעת מלחמת העולם השניה. הוא שרת כקצין בצבא השחרור הצרפתי של הגנרל דה גול ופעל להברחת ילדים יהודים מגר־מניה שבגרמניה דרך הרי הפירינאים לספרד ומשם לארץ ישראל ולארצות הברית. הוא נפלם בעת מסיונו להי־מלט מקבוצה עצורים גרמני ועקב־תיו לא נודעו עד היום. בנו הבכור של מר כהן הוא חיים כהן (בן 61) כיום שופט בית המשפט העליון.

בנו השני של מר זאב כהן הוא אלכסנדר (בן 60), אב לעשרה יל־דים ולאחת מבנותיו יש כבר שמונה ילדים. הוא מכהן העיר בבני־ברק. הבן הצעיר שלמה (בן 52) בניג מדינת ישראל במקום חותו באי־רופה. אשתו של מר זאב כהן מתה לפני כעשר שנים.

בלשים מתנדבים

תקציב האגודה מתן־בסתר נאמד ב־300 אלף עד 400 אלף ל"י לשנה. הכסף בא ממקורות שונים ומוצא ללא הוצאות אדמיניסטראטיביות פרט לשכרה של מזכירה־כתבנית או ש־רות דואר וכו'. את הנצרכים שמן הראוי להמציא להם מבקשים המתנ־דבים דרך ציבורות שונים. בהם: בעי־לי תעודות מבלות להם חייבים הנצ־רכים כסף מבלי יכולת לשלם, גבאי בתי־כנסת המכירים את המתפללים הנצרכים, מחלקות עירוניות להש־לום מסים.

המתנדבים למתן בסתר הם יוצאי הגנים שונים. כמעט בכל רחוב גדול יש לאגודה „בלשים מתנדבים". ה־נצרכים הגילים אינם נרשמים ב־שמותיהם אלא במספרי־קוד כך ש־כלפי חוץ אינם ידועים מגלמתנדי־תם. עיריית תל אביב הממיזה לרשות האגודה כמה כלי רכב מטוריים, ל־לא תוויות הזכר, בהן מובאים את המצרכים להעתים „כאילו מחנויות, סופרמרקט או מבית הרחבה". העירי־יה גם הנמידה לרשות האגודה כמה

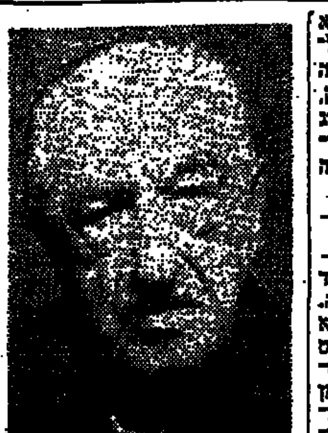

וילהלם (זאב) כהן — כיום

מתנגים לאותן המצרים הנרכשים עד הסברתם לנצרכים. ואגודה יסדה קרן מלוות קונסטרוקטיביים בצורת 100,000 ל"י שנתן שר האוצר פנחס ספיר.

עזרה לגרמנים ולבריטים

עשר שנים העמיד מר כהן את דירתו שברחוב רופין בתל אביב ל־רשות האגודה. אך כעת נמכר הבית והוא והה היכן תשוכן, כשמוד ב־קשר לכך במגע עם עיריית תל אביב ומכה בדבנים.

ב־90 שנות חייו צבר זאב־וילהלם כהן מארצות רבות ועסק בתחומים שונים, בעיקר בבנקאות ופיננסים. היה יועץ לצבא גרמניה במלחמת העולם הראשונה בעיקר בשטח ה־אספקה. והו לו קשרים עסקיים עם הבריטים בעת שלטון המנדט בארץ ישראל ו„עסקים סתמי". בעת מלחמת העולם הראשונה השיג מרומניה מס־פא חיתני למוסי גדוד צבא תות־חנים גרמני הציל בכך את הגדוד מכליה. על שרותו קיבל מענק כספי גבוה מהגרמנים. במלחמת העולם השניה השיג כמות עצומה של ברזל בוחד בשביל הצבא הבריטי שברא־שות הפילדמרשל מונטגומרי במדבר המערבי להקמת מחסומי דרכים ו־מוקשים, בחזית אל־עלמיין לעצירת התקדמותו של הצבא הגרמני ברא־שות הגנרל רומל. מר כהן פעל ב־עניין זה משנודע לו בירושלים מפי קצין בריטי גבוה בארץ ישראל על הכנית בריטית לנטוש את חזית מצרים וארץ ישראל בלחץ הכוח המוחץ של רומל. מר כהן „עשה עסקים", גם ברוסיה, הכיר אישית את לנין וראה את „גיבני המהפכה הסוב־ייטית".

משפחתו ישבה דורות בגרמניה, אך הוא נולד בצ'כוסלובקיה שם היה אביו רב זמן מה, אחרי כן חזר לגר־מניה משום שלא הסכים להסיף לבני עדתו רק בשפה הצ'כית ולא בגרמ־נית. יהודים שהיו פטריוטים גרמניים נתנו או לבניהם שמות פרטיים של אישי מלכות. מר כהן נקרא וילהלם על שם קיסר גרמניה (עם עלייתו ל־ארץ ישראל שינה את השם וילהלם לזאב).

עיקר חינוכו של וילהלם בגן ה־צעיר היה מכוון בראש ותאשונה ל־בנקאות ופיננסים, בהם עסק רוב ימיו. הוא שרת לא רק כיועץ לצבא וילהלם קיסר אלא גם בבציונות הגר־מנית במוסקבה. עם עזבו את גרמניה בראשית שנות השלושים (עם אשתו מרים, בתו של הרב שלמה קארליבך הנודע מהעיר ליבק), פנה וילהלם כהן תחילה לצרפת אך את שני הבנים חיים ואלכסנדר שלח ללימודים ב־ארץ ישראל.

ב־1935 יצא וילהלם־זאב כהן ל־תור את ארץ ישראל ולראות מה אפ־שר לעשות בה כדי להשתקע. הוא לא היה ציוני אלא יהודי חם ספוג אהבה לארץ ישראל עוד מבית אבא. הוא בא, הגורשם והביא את משפח־תו. גם כאן עסק בפיננסים אבל לא רק בכך. את שליחותו הציבורית אינו מתכוון לנטוש כל עוד יוכל לעמוד בה. מר כהן שוקד גם על כתיבת פרקי־זכרונות.

היכן הם היום

מאת שמעון סאמט

אשה בת 33 מפרבר בתל־אביב, אם ל־14 ילדים (נישאה בארץ אפרי־קאית בהיותה בת 12 וחצי) היתה ביאושה: חסרו מיטות ומזרונים ל־11 הנפשות בדירה הזעירה (שני חד־רים, פינת כביסה ושרותים). אבי ה־משפחה עובד רק שלושה ימים בש־בוע, בבניה. בשאר הימים עליו לע־זור לאשתו בניהול משק הבית. ח־ות המכולת יעצה לאשה לפנות אל איש אחד, זקן מאד, שיש לו לב של זהב והוא משמש ראש שרות „עזרה והצלה". היא עשתה כן וכע־בור ימים מספר באה לדירה כשאית עם ארבע מיטות, מזרונים וכמה א־רונות ועוד כמה כלים.

אלמנה, אם לשלוש בנות הלומדות בית ספר שבפרבר תל אביב נקר־אה אל מנהל בית הספר ונשאלה מ־דוע נעדרות שלוש הבנות עשרה ימים מבית הספר. האם נדהמה כי שלוש הבנות יצאו גם בעשרת הימים הל־לו כרגיל לבית הספר וחזרו כרגיל בתום מועד הלימודים. בבירור הוכח כי שלוש הבנות שהן נמצאות מלבקר ב־בית הספר ומבלות את השעות המיו־עדות ללימודים תחת כיפת השמים בעשותן את השעורים בכוחות עצ־מן, משום ששמלותיהן המטולאות ונ־עליהן הישנות עושות אותן לצחוק בעיני כמה תלמידות גנדרניות. הן מציקות לנו במיוחד־פרס ובהערות עוקצניות וזה כואב לנו מאד, סענו הבנות תוך תאום עם מנהל בית הספר ללא ידיעת שלוש הבנות ה־גיעה האשה אל ראש אגודת מתן־בסתר והוא סיפק למשפחה את כל הדרוש להלבשה ולהנעלה, לקיץ ול־חורף. זאם סיפרה לבנות כי קיבלה הלוואה מחה ורכשה את כל הדרוש.

היינה וביטול החטא

מאת רוברט וואלטש

לונדון

כאן דחתה הנהלת אוניברסיטת דיסלדורף ברוב גדול, 51 נגד 26, הצעה שהוגשה על־ידי קבוצת סטו־דנטים ונתמכה באופן קולני מצד גורמים יהודיים שונים, לקרוא את שמו של היינע על האוניברסיטה, כשם שכיבדה העיר פרנקפורט את בנה הגדול ביותר בקוראה את השם גתה על האוניברסיטה שלה (ראה „הארץ" 5.12.72) התקיימו כמה ד־כמה מקסים בגרמניה לזכרו של ה־משורר. היינע היה תמיד שנוי ב־מחלוקת בגרמניה ב־150 השנים ה־אחרונות. בשביל גרמנים רבים — מסתמא הרוב, לרבות חלק גדול של האינטליגנציה — היה הוא ה־סמל ממש של רוח „אנטי־גרמני", לץ הבוגר תחת מוסר המזולזל ב־פאטריוטיזם, שהיגר לצרפת. אם כי כתב שירים גרמנים נהדרים ופופו־לאריים, נשאר הוא בעיני הלאומ־ניים יהודי הזר המספק צידוק ל־אנטישמיות. כבר בגרמניה הקיסרית לא הוצבה לו אנדרטה, ושלא לדבר על תקופת הנאצים. מי רשאי ל־כפות על הגרמנים שיכבדו איש ש־אינו לפי טעמם? זהו לגמרי הענין של הגרמנים, ואני תמיד מבאותי שתעמולה יהודית לשכנע את הגר־מנים או להכתיב להם לכבד את היינע היא חסרת רגש־כבוד יהודי.

מקום מר

אולם אין להתעלם מן העובדה, כי בעיתיות אמתית קשורה עם אי־שיות של היינע בנוגע אל מקו־מו בהיסטוריה של היהדות ושל עמדה יהודית שכיחה. הרי אף לאחר השואה נעלבים כביכול דובר־רים יהודים רבים כשגרמנים אינם מוכנים לקבל בזרוע בציניקם בעם־דכת הרגת יהודי שמעיטו לא הצ־ליחו, או שהיה נע ונד בין שני עולמות. יש יהודים הדורשים שה־גרמנים שיקבלו אותו רשמית בתור גרמני שלם. הדבר אינו כה פשוט המקרה של היינע הוא מכריע להב־הרכת עידן שלם של תולדות היה־דות (ולא רק הגרמנית), אבן הבוחן לנסיון הדורשים בשעת כניסת ה־יהודים לשותפות התרבות האירופית בתהליך המכונה אמאנסיפאציה, ש־נמשך באירופה המרכזית (גרמניה ואוסטריה) 150 שנה והסביע את חותמו באופי העם היהודי במאה ה־19 וה־20. במקרה זה משתקפת כל הבעיתיות המרגיזה, ואין להתפלא שהפרשה יצרה מצפון רע אצל ה־גרמנים וטעם מריר אצל היהודים.

אולי זוהי גם הסיבה מדוע יום ההולדת ה־175 של המשורר שימש עילה לעריכת קונגרס בינלאומי על היינע בעיר דיסלדורף בחודש אוק־טובר שעבר. היוזמים היו העיר די־סלדורף, הסמינאר הגרמניסטי באו־ניברסיטה ואגודת היינע. גם שם הושמעה הקריאה לקרוא על האו־ניברסיטה את שמו. בהצבעה על ה־הצעה הזו, שנתקבלה בקונגרס זה ברוב גדול (אמנם לשווא), נמנעו בצדק המשתתפים הישראלים, ב־נימוק שזוהי שאלה גרמנית פני־מית, כפי שהכריז שם פרופסור א. ע. סימון.

אדם מלא סתירות

לכאורה חגיגת שנת 175 להולדת האיש היא קצת בלתי רגילה, ייתכן שביקשו עילה מלאכותית, כדי ל־חדש את הויכוח. יש להצטער כי הדבר נהפך לענין פוליטי, במסגרת השיגרתית של זמננו העשויה לעורר פילוגים מפלגתיים. למעשה היינע אינו — ולא רצה להיות — הוגה שיטתי. הוא אמן ומשורר, אדם מלא סתירות, גם בעל הולשות רבות ש־הוא אינו כחופה עליהן. חייו הם מקור שופע להכרת התקופה, עם כל ההפכוכיה כתקוות פרוגרסיב־יות ומהפכניות עד לאכזבות בשל הריאקציה שהשתלטה בגרמניה אח־רי נפוליון (שהיינע נמנה עם מע־ריציו הנלהבים). משתקפים בהם גם השינויים במעמד היהודים, לכן זהו

מעין ביאור לתולדות היהודים ב־שלב ההתבוללות הראשונית, כש־התנצרות, לפי דברי היינע, נחשבה „כרטיס כניסה לתרבות האירופית", גישה קלת־דעת העומדת בסתירה עם העמדה השקולה שהיינע ביטא בהזדמנויות מאוחרות.

הנסיבות המציינות את חייו מוס־ברות בצורה נהדרת בצורת תמו־נות על־ידי המנהל הפעיל של ה־ארכיון הנמצא בדיסלדורף, מר אבאהארד גאלאי, בספר יפה[1] ה־עשוי להקל את הבנת המניעים ההם. כאן אנו מוצאים את הרקע הגרמני והיהודי של המשפחה, הנוף, החב־רה, האישים החשובים, גם הדגמות ותעודות, כתבי־יד. בגרמניה ובצר־פתית, סך־הכל מיבחר נאות עם טאקסטים מתאים, מובאות וביאורים רבים.

בדפסת כאן גם התעודה על קבלת היינע לתוך הכנסיה הפרוטסטנטית ב־1825. לאמיתו של דבר אחד מצעד זה, השתתפות היינע באגודה „לתרבות ומדע של היהודים", אינו מיוחס מ־חבר הסקירה ערך גדול, כנראה ב־צדק. שם האגודה קצת מטעה, כי הכוונה לא היתה חידוש תרבות יהו־דית, אלא הפצת חינוך גרמני בין היהודים, אם־גם יחד עם החו־לטה לא לנטוש את היהדות. למע־שה התפוררה האגודה, וגם נשיאה אדוארד גאנס התנצר, כדי להשיג פרופסורה בברלין. הדבר עודד את כעסו של היינע, שהקדיש לידידו הקודם שיר שנגמר בתרוזים אלה: „עד אתמול להיות גיבור, והיום בבן רשעי: בכן הוא שאול־צער־רים, אלה, דור ראשון להתבוללות, הישראלים־מקום מבולם. העבי־בה היתה מכוונה לקלוט אותם ולא היה איכפת לה ביותר מוצאם היהו־די, חוץ כמובן מן הלאומנים, ש־אצלם כבר או היתה מורגשת אנ־טישמיות. רק בשנים הבאות, עם חידוש הריאקציה, גברו גם אצל היינע הרגש ההכרה, כי אי־אפשר להתעלם מן היהודות או לברוח מ־מנה.

איש רליגיוזי

זוהי גם התמצית של ניתוחו ה־מדויק והעמוק של הסופר הגרמני דולף שטרנברגר[2] שספרו על „היינע וביטול החטא" מטפל בדמות „המשורר הגדול" מנקודת המבט של אמונתו. זוהי מסכת תיאולוגית כב־ירה, המעמידה במרכז העיון את האמונה היהודית ואת סתירתה גם יחד, המשתקפות במפעלו של היינע, בעת הקריסית של התפתחות היה־דות בהתנגשותה עם המסורת האי־רופית, הנוצרית היוונית, על כל גרסותיה ונסיונות הבריחה, או נס־יונות של סינתזה חדשה והשתמטות מהגורל היהודי והאנושי גם יחד. אולם אין כאן הגבלה לצביני היה־דות.

היינע ובני דורו נולדו לתוך עולם תוסס, למהפכה הצרפתית, בנסיבות פוליטיות רופפות ושינויים מרחיקי־לכת של התנאים החבר־תיים, עם שיטות פילוסופיות חד־שות שהשפיעו על הלך־הרוח של המשכילים (די להזכיר את הגל ש־הרצאותיו שמע היינע בברלין ב־1821 ואת מארכס מאוחרי הקל־עים), בעידן של עירור על מושגי יסוד וחיפוש אוריינטאציה חדשה לגבי המדינה, הלאום, הדת. לכן ספרו של שטרנברגר אינו מצטמ־צם בהגדרת תפקידו של „הלמנס היהודי"; הוא רק משתמש באישיו־תו של היינע משום שיהודי הוא

---

1) Eberhard Galley: Heinrich Heine. Lebensbericht mit Bildern und Dokumenten. 176 s. mit 140, farbigen u. schwarzweissen Abbildungen und Faksimiles. Georg Wenderoth Verlag, Kassel DM 32.—

2) Dolf Sternberger: Heinrich Heine und die Abschaffung der Sünde. Claassen Verlag Hamburg 1972. 408 S. 16 Bilder. DM 36.—

אדם מן החוץ, מנוכר, ומשום כך מבליט ביותר בהירות את המאבק ואת עירעור הערכים.

מחקר זה לא רק מבאר באופן רציני ובלי כל גישה אנטי־יהודית זולה את גדולתו של היינע בתור דמות־מפתח של התקופה, לא רק מראה את נפתולי הזרמים בהתקו־ממות נגד החוק המטיל ריסון על היצרים. המתח בין הרוח ובין תאו־וות הבשר, גם לא רק את הסרבדיה האישית של האדם שעמד בין המחנות ובאיחור הכיר שהפסיד את עצמו, אלא הוא מכניס אותנו ל־בעיתיות אקטואלית „מאד המחלחלת בחברה בת זמננו ותורמת למבוכתה. „ביטול החטא", שפירושו בימינו מתירנות, מושג קצת ולבאר, עלול להביא למצב כאוטי לא רק בחיים הפרטיים אלא גם בממלכת הרוח. היינע עבר שלבים רבים של אוטופ־יה, ארוטית, רוחנית, דתית והב־רתית, אך בסוף הכיר שזוהי דרך סתומה.

היינע היה איש רליגיוזי (לא „דתי" במובן המקובל), אך הוא ביטא את רוב מחשבותיו באירוניה שאין כמוה, הוא היה כאוטיקן ו־לפעמים נדמה שאף לחוקר דגול זה, מחבר הספר, חסר קצת מההומור של נושאו. מאחורי מסך הגיחוך מורגשת אצל היינע רצינות תוגה מזעזעת לפעמים. בסוף נהפך המתה־פש במסווה היווני שוב ליהודי ה־זקן, כפי שכתב על עצמו ב־1849: לא שוב יווני שוחר הנאת החיים, אלא יהודי אנוש מסכן...

זהו אולי סוף החכמה, אולם הגמ־לת הבעיה: לא רק בשבילו, גם בשבילנו, בשביל יהודים וגויים, ב־בשביל זמננו בזה משמש היינע מורה דרך ומן הספר המקיף של שטרנברגר אפשר להפיק לקח. ב־מישור הרוחני והפוליטי לעקור את המיושן, לבקש אנושיות, אך להזה־הר מפני אוטופיה המביאה לארץ הלילה שאין ממנו חזרה לחיים.

עדית זרטל ב„דבר השבוע" על הרומאן

„זוגות"

מאת ג'ון אפדייק

„כל ספר חדש של אפדייק הוא מאורע ספרותי... „זוגות" הוא הטוב והשלם בחמשת ספריו... בעלעול ראשון עשוי הספר להיראות כחגיגה בלתי־נגמרת של יחסי מין ואהבה, המתקיימים בזיווגים המורת־קים ביותר, בכל הצורות ובכל המקומות האפ־שריים... עיון נוסף מגלה שיש ב„זוגות" הרבה יותר מזה... „סביבה של פשרה"... כיצד חיים האנשים עם הפשרה הזאת ובתוכה, וכיצד הם מתים ממנה — זה הנושא... הזוגות אינם נפרדים כמעט אלה מאלה: מסיבות אין־סופיות של שתיה וריקודים, שבהן מחליפים בחופשיות את בני־הזוג... אפדייק מתייחס לסיפורם של פיט ופוקסי כאל סיפור אהבה, אך בעולם של טארבוקס קשה להבחין במין כמעשה של אהבה, לבין מין כסיפוק של יצרים. כמעט כל הפעילות המינית שבספר מתוארת בצורה עדינה, אך קשה להשתחרר מהרושם שאפדייק מנסה לעורר את שיפוטנו המוסרי, להראות את חיי המין כסימפטום של אי־נחת חברתי. המין הוא לסירוגין הצעצוע, הדבק, הטראומה, הריפוי, התקווה, התיס־כול, הנקמה והסם של הזוגות. זהו אמצעי התקשורת העיקרי ביניהם... אפדייק יוצר בספר מילון חדש, עשיר ומתוחכם להפליא". (מ.)

ספר חדש ומרתק

בהוצאת כרטא ירושלים

בדרך לחברון

מאת יעקב אבן-חן

25 סיפורים המהווים תעודה אותנטית ומרגשת על מסכת הגבורה של גוש עציון.

ראשיתו — 1943. נפילתו — 1948. התחדשות — 1967

344 עמודים בליווי תמונות ומפה

המחיר: 17.50 ל"י

להשיג בכל חנויות הספרים.

יד יצחק בן צבי

השבוע ביד יצחק בן צבי

ירושלים ח' — מ"ו באדר א' תשל"ג — 17.2.73 — 12

א. התקדשותה של ירושלים,
לפי טקסטים מקראיים —
פרופ' אברהם הלקין — ביום שני

ב. מפגש חוקרים לדיון בנושא:
עלית יהודי ספרד לארץ-ישראל
בין קנ"א לרנ"ב —
המרצה: מר יוסף הקר
פותחי הדיון: פרופ' חיים הלל בן ששון
פרופ' חיים זאב הירשברג
יושב ראש: פרופ' יעקב כ"ץ
ראש הקתדרה: פרופ' יהושע בן־אריה

ג. 1. הכיבוש הפרסי של שנת 614 — ביום שלישי
ד"ר דן בהט
2. התקדשותם של אתרים נוצריים בירושלים —
מר וסיליוס צפיריס — ביום רביעי

ד. ירושלים בעקבות מפת מידבא — סיור ביום שבת
ההשתתפות לבעלי „כרטיסי משתתף" בלבד.

הוצאת „יבנה" תל־אביב

רח' מזא"ה 4, טל. 611856; רח' אלנבי 80, טל. 625098

יצא לאור הספר

פיסיקה מודרנית

מבוא, יסודות ועקרונות

מאת ד"ר ארתור ביזר

תרגם וערך אינג' דניאל יצחקי

ספר זה משלים את ספרי־הלימוד המקובלים בפיסי־קה, והוא משמש הקדמה קצרה־אך יסודית לפיסיקה המודרנית. כל אשר נדרש מן הלומד הוא ידיעת פיסיקה אלמנטרית ונתחילת חשבון האינטגרלים.

הטקסט מצטיין בגישה פשוטה ובניסוח קל וברור, וכולל הרבה דוגמאות מספריות ושפע של ציורים.

הנושאים הנידונים כוללים את תורת היחסות המיוחדת, תורת הקוונטים והדואליות הגלית־חלקיקית, המבנה האטומי והמולקולרי, פיסיקת המצב המוצק, מבנה הגרעין, והחלקיקים האלמנ־טריים.

הספר מתאים לתלמידי בתי הספר התיכוניים והגבוהים, כמו כן ללימוד עצמי ולהרחבת אפקים.

להשיג אצל כל מוכרי הספרים בארץ

ספרית פועלים — ספרים חדשים

רן עדי

אמור פלאים

ספר איך כמו סער שמימי

קובץ שירים שלישי למשורר רן עדי מגובש היותו, שסוקרי קבציו הקודמים הבליטוהו במאמריהם. שירים, שקול ההמה מספרים זה עם זו.

הלנה דויטש

בעיות נבחרות של גיל ההתבגרות

הספר עוסק בבעיות פסיכולוגיות נבחרות של גיל ההתבגרות ומדגיש בין היתר ההתהוות קבוצות בגיל זה. פרק מיוחד מוקדש לתיאור התבגרותן של נערות.

ספר עזר חשוב למחנכים והורים.

דינה דז'טלובסקי

המטריה של רותי

צילומים סם פרנק

ספר ילדים חדש של המחברת, שנודעה בסידרת ספרי צילומי־בובות — „מה קרה לבובה של רותי", „דני הקטן והסוכר נסים", השובים את לב הילדים. הוצאה מהודרת, כלולה צילומים אכנותיים, על נייר משובח.

בהוצאת „מורשת" ו„ספרית פועלים":

ד"ר משה ברנר

מכל העמים

המחבר הופיע כעד במשפט נגד הנאצים שנערך בפרנקפורט ב־1964 וספרו זה התקבל על־ידי בית־המשפט כחלק מעדותו וסייע בהרשעת המרצחים. עדותו זו, זכתה לפירסום רב בעתונות העולם. ד"ר ברנר, מנהיג ציוני פרנסילבניה, שעבר את דרך היסורים של אושביץ ודכאו ואיבד שם את רעיתו ושלוש בנותיו, הוא עתה תושב ירושלים.

אוניברסיטת חיפה

הופיע ונמצא למכירה

מחקרים בתולדות עם־ישראל וארץ־ישראל

כרך שני

העורכים:
ב' עודד, א' רפפורט, ע' שוחט, י' שצמילר
בהוצאת אוניברסיטת חיפה
תשל"ב

בתוכן: ח' רביב, עוד על ה„מריני" בסוריה ובארץ־ישראל ✱ ב' עודד, המסעות של אדד־נירדי הג' לסוריה והדרומיה (ולארץ ישראל) ✱ א' מלכם, לתעתיק האשורי של שם המלך י(ה)ואש באסטילת אדד־נירדי הג' ✱ ש' אפלבאום, המרד השני ומחקרו ✱ י' רז, ידיעות על עבו בחיבור יווני מן המאה השביעית ✱ ע' שוחט, סוגיות בתקופת הגאונים ✱ א"ל ברנקין, מכתבי נשים מן הגניזה ✱ א' גראבויס, עבו כשער העליות לא"י בתקופת הצלבנים ✱ א' גרוסמן, העדות לאיגרתם של רבני צרפת נגד כורה בסלכים וספר המדע ✱ י' שצמילר, הרלב"ג וקהילת אורנג' בימי חייו ✱ מ' מנקס, שתי תעודות על קהילה יהודית בפרובאנס של ימי־הביניים ✱ מ' ירדני, פתרון הבעיה היהודית באוטופיזם האירופי במאות ה־17 וה־18 ✱ כ' ויינה, עדות על מלחמת־השפות בירושלים ✱ ח' שצקר, עמדתו היהודית־גרמנית של הנוער היהודי בגרמניה בעת מלחמת־העולם הראשונה, והשפעתה של המלחמה על עמדה זו ✱ צ' רוה, הויכוח על המועצה המחוקקת בשנים 1929—1936 ✱ א' רפפורט, ביבליוגרפיה לתולדות ישראל בתקופות ההלניסטית והרומית 1946—1970.

המפיצים הבלעדיים: „ספרית הפועלים בע"מ", רח' אלנבי 73, תל־אביב.

ספרים חדשים

מן התורה

מבחר חדש של פירושים ו־דרושים לפרשיות השבוע, בתו־בים ומסודרים ע"י הרב מרדכי הכהן (מחבר „על התורה") ב־צרוף מפתח מפורט.

5 כרכים — 38.— ל"י

כתב לשון וספר

עיונים בתולדות הכתב העברי, בירורי לשון, התנ"ך בישראל ובעמים וכו'

מאת א. מ. הברמן — 25.— ל"י

סדרי השלטון במדינת ישראל

עקרונות השלטון, מבנהו ויסו־דותיו החוקיים. המשטר, צורת המדינה הרשות המחוקקת, ה־רשות המבצעת וכו'.

מאת ד"ר יהושע פרוינדהיים

—.12 ל"י

שעת רצון

שירים מאת פרים שניור

—.8 ל"י

מיומנה של מחנכת

חלק שני מאת יהודית כהן

—.9 ל"י

להשיג בכל חנות ספרים או ע"י

הוצאת ראובן מס ירושלים

לודביג מאיר בע"מ

בימ"ס ספרים

רח' שלומציון המלכה 4 ירושלים

טל. 222628, ת.ד. 1174

חלון השבוע

ספרים על

בלשנות

ספר הכוזרי

לרבי יהודה הלוי

מתורגם מחדש מן המקור הערבי בידי

יהודה אבן־שמואל

תרגום מנוקד ומפוסק, מלווה מראי מקומות והערות עם מבואות ומפתחות

—.39 ל"י

הוצאת דביר

אנו מתכבדים להודיע שברשותנו האוסף הבלעדי מיצירותיו של הצייר

אנאטול גורביץ

גלריה ישראלי'ס

רח' ישראלי'ס 21, טל. 231070

פתוח בימים א'—ה' 10.00—13.00, 17.00—20.00
ביום ו' 10.00—13.00, בשבת 11.00—13.00

ספרים חדשים בהוצאת „מסדה"

שמואל כץ צייר
יהודה האזרחי כתב

ירושלים

עסקי קודש ברגיל

מהמבוא של טדי קולק:
„מזוג של רשומי אמן ועטורי סופר, והיוך פרוש בדפיו".

אינג' בן-ציון ברטה

היענות דפקים

מעגלים לוגיים משולבים

כרך ב' בסדרה
„מערכות אלקטרוניות"
אושר כספר לימוד.

תאודור התלגי

הפחד האחרון

קובץ ספורים
סוריאליסטיים
שעלילתם נרקמת
בין חלום למציאות.

ציונה רבאו

בתל אביב על החולות

חיי משפחת־דור מימיה
הראשונים של תל־אביב
ספר שאוירתה של
ארץ־ישראל נסוכה בו.

תמני

כתבה: ריבה דותן
צייר: אבי מרגלית

17 שירים לילדים
מצויירים ביד אמן

נירה הראל

בשאסנת ואני

ציירה: אראלה

32 שיחות לילדים
ששודרו בתכנית
„לאם ולילד".

צביה שוויג

מחזות ושירים לילדים

17 מחזות ושירים
עם תווים מצויירים
בידי יוסף מרטון.

מאבלי בשר בקר עגל ונקניק

ספר נוסף בסדרת
אמנות הבישול הביתי

מאת רות ואלעזר מרקין

هكذا من الأصل

אריה מנצ'ר

קשר השתיקה בימי השואה

יום השנה הארבעים לראשית שלטון הנאצים בגרמניה (30.1.33) הוא הזדמנות היסטורית באותה לסקור את התמורות, שחלו בחיי עמנו בימים ההם, ואת הנסיונות הברים שבהם נתנסה ישראל בעקבות השואה. התנהגותו האכזרית של העולם הנאור באותה תקופה חשוכה עוררה מכבר שאלות והמידות בחוגים רבים, שהגיעו, אולי, לשיא רציני ומוסרי בדברי הברכה של קארל יאספרס, הפילוסוף הקיומי הנודע, כשנמצא גרמני, לאסיפת הכליאה החמישית של הקונגרס היהודי העולמי שנערכה בבריסל, באוגוסט 1966, ובה נדון הנושא „גרמנים ויהודים — בעיה בלתי־נפתרת", ואלה דברי הפילוסוף: „מעצמות־הברית לא עשו דבר, כדי להציל את היהודים...

[illegible]

תרבות וספרות

נימה אבינור

החיפוש אחר אבדן הזהות

[illegible]

הרמן הסה

[illegible]

מנית הדר

שני שירים

אמא שלי מנוחתה עדן

אִמָּא שֶׁלִּי מְנוּחָתָהּ עֵדֶן
רוֹאָה כָּל יוֹם מַלְאָכִים מְעָרְבִים בִּשְׁכִינָה.
וְשׁוֹתָה פְּנֵיהֶם הַמְּתוּקוֹת שֶׁל מַלְאָכִים
וְגוֹרֶרֶת בִּקְצוֹת אֶצְבְּעוֹתֶיהָ לְאֶשְׁכּוֹלוֹת
הָאוֹר הָרַכִּים. וּבוֹרֶרֶת מִיסוֹד הַחֹשֶׁךְ
מִיסוֹד הָאוֹר. עֲנָבִים מְתוּקִים. לְמַאֲכָל.

אִמָּא שֶׁלִּי מְנוּחָתָהּ עֵדֶן.
שָׁטָה כָּל יוֹמָהּ בִּנְהַר צַדִּיקִים. וְרַגְלֶיהָ
מַלְוִין כְּרוּבִים וּבְנֵי־כְּרוּבִים. בְּכַנְפֵיהֶם הַצְּחוֹרוֹת.
לְוִיָּתָנִים מְרִימִים רָאשָׁם מִן הַנָּהָר. אוֹמְרִים
שִׁירָה. וּמַרְגָּלִיּוֹת יוֹצְאוֹת מִפִּיהֶם.
הוֹלְכוֹת תְּהִלּוֹת עַל גִּדְרָהּ שֶׁל מַמְלְכַת־יָהּ.

תמונה

יְאוּשָׁה הַצֵּלָם. מֵאֲחוֹרֵי הַבַּיִת הָיָה
מֵנִיף אֶת שְׁתַיִם. בְּדִבּוּר עָמֹק בְּפוֹלָנִית.
עֲשָׂבִים הָיוּ מְבַצְבְּצִים מִבֵּין רַגְלָיו. וּמִפְתָּחוֹ
הָיָה פָּרוּם וּמְגַלֶּה תַּחְתּוֹנִים דְּהוּיִים
אֶל הָעוֹלָם. וַאֲנִי בְּאֶגְדַּל מָתוֹק. וְאֶת
בְּשִׂמְלָתִי הַיְשָׁנָה. מַבִּיטוֹת בּוֹ. בֵּין סֶדֶק
פַּח לְצִמְחִיַּת גָּדֵר. לִרְאוֹת נִסִּים
וְנִפְלָאוֹת.

[illegible]

רוברט האלמש

מרטין בובר בדו־שיח אישי

[illegible]

מרטין בובר

[illegible]

1) Aubrey Hodes: Encounter with Martin Buber. Allen Lane, The Penguin Press, London 1972. 243 pp. £ 3,50.

מחזות כסרטי

[illegible]

אבינעם חייני

„כתובות מספרות" במוזיאון ישראל

[illegible]

אהוד בן עזר / ספרי דורות קודמים

סופר המלך ליוסף אריכא

יוסף אריכא, אשר בימים אלה מלאה שנה לפטירתו, נולד באוקראינה בשנת 1906. הוא עלה לארץ־ישראל ב־1925, עבד כפועל בכבישים, בבנייה ובחקלאות, ושנים ארוכות עבד בעיריית תל־אביב, תחילה כמזכיר המחלקה ההיסטורית ואחר־כך כעורך בספרייה העירונית „שער ציון". הרומאן הראשון שלו, „להם ולחוץ", הופיע בשנת 1933. ...

[illegible]

יוסף אריכא: סופר המלך. רומאן היסטורי. ספריית מקור, הוצאת אגודת הסופרים ליד הוצאת „מסדה" בע"מ. רמת־גן, 1966, 366 עמ'.

העורך: אברהם יבין

סרג' שפיצר

גלריה כבט, תל־אביב

הלך־ההתהבה היצירתי המכוונה ב־ עם „אבנות קינטית" נשען מתחי־ להו על שני מרכיבים מקבילים: הגופה והאור. התנועה היתה האוגר, ואילו הסיכוס באור היה, בסקרים רבים, פונקליות ואמצעי עיצובי. הקניית מיבד התנועה ליצירה ה־ פלאסטית יכולה להיעשות בדרכים שונות: היאורי גופים נעים, אשליה אופטית של תנועה, גופים מונעים בידי הצופה, אשליית תנועה ושינוי הנוצרת על־ידי תנועתו של הצופה, תנועה מיכנית עצמאית בצורת מנוע, וכד. אולם, למקן „היבות־האור" של בוהלי־נאג' בראשית שנות ה־20 ועד לבוצריו הקינאטים של שפר היום, שילבו אמנים רבים את האור בעיצוב המוצר הקינאטי. האור היה נוח יותר כהשימוש המקובל בצבע. הבנורות, הבינסרות, המסננים הצב־ עוניים והרפלקטורים הנעים של מו־ הלי־נאגי הקרינו, תוך סיבוב אכס־ צנטרי, משחק עשיר של חילופי צבע וצורה — אפקט שלא ניתן להשיגו על־ידי הגעת לוחות צבעוניים אכו־ רים. האור חדל להיות אלכגנ אוב־ ייקטיבי, המאיר את היצירה מבחוץ ונעשה אחד ממרכיבי המוצר האמ־ נותי. (למען הדיוק, רעיון זה אינו פרי תקופתנו בלבד, כבר אבנים במיכלאנג'לו וברניני השתמשו ב־ אור הנופל המכוון כחלק אינטגראלי מהיצירה, שלא לדבר על הוויטרא־ ים הגותיים). נוצרה המקבילה אור = צבע. לצבע זה הכוונות אופ־ יניות: הוא נוטה לבהירות, לאפקט־ זיביות ולגוונות אבורפית. השימוש הרב שנעשה באפקטים אלה בגוארה בקיטש של חלונות־ראווה, קאבאר־ טים ובקרקסות־הצוגה הוסיף גם הוא נופך אסוציאטיבי מתקתק לאמצעי זה, שהוא לגיטימי כשלעצמו. במבט כולל נראה לי, שהמקום שבו פותחה טכניקה זו של „צביעה" באור וה־ גיעה להישגים העיצוביים הנאים ב־ יותר הוא התיאטרון הקולנוע. אין זה מקרה, שהרבה היבות־אור קי־ נאטיות הן בבחינת הגגות־התאטרון זוטא, שיבה שגם המרכיב האידיאי — כוכבט הזמן — וגם המרכיב העי־ צובי — האור — נגזרו ונשאלו מה־ תיאטרון. בכל־מקום, אמנים קינא־ טיים רבים נטחפו אחר אמצעי זה, ובמקום לפתח את העיצוב הקינאטי ביצירתם הסתפקו באפקט הזול וה־ פשטני של החשכת החדר והחדרת אור חלש דרך פילטרים צבעוניים רוחיים. היסתפקות זו קיימת גם בע־ בודותיו של סרג' שפיצר.

עבודותיו ברובן אינן קינאטיות. באותן שתיים־שלוש עבודות שבהן פועל מנוע חשמלי, התנועה היא איטית, שיגרתית ומשעממת עד כדי חוסר־משמעות. המוצגים הם תיבות שקופות מפלכסיגלאס, שבתוכן כד־ כלוה רצפות צרות וגמישות של אלומיניום מלוטש. שני חומרים אלה האמנים זה לזה באופיים הקר וה־ טכנולוגי, והעניין הצפוי בעבודה כזאת נובע מהדרך הכיוונית שבה החזירות רצפות האלומיניום את האור הנופל עליהן. קרני־האור ה־ נשברות יוצרים מירקם מענין וע־ שיר של אור וצל. לכן השימוש ב־ אור כבמרכיב ראשוני הכרחי מוצ־ דק כאן. אולם שפיצר כרבים מע־ מיתיו, התפתה ליצירת אפקטים זו־ לים. הוא מחשיך את אולם־התצו־ גה ומטיל על הגופים הבוהקים שפע של אורות חלשים רוויי צבע ומתק־ תקים. שימוש מסוכסם זה באור כ־ בצבע וטולם־הגוונים הקרוב לקיטש המצוי בחלונות־הראווה מחטיא את הרעיון הטוב ביסודו. נראה לי, שלו היה מוותר על אורות הבוטיק ה־ ורודה והיה מפעיל על מוצריו תאורה חזקה דוקא, רב־כיוונית ו־ חריפה כשבצבעי האור מהוהים בה רק תבליך־ביזן פלאסטי — כבהגיון התאורה של בימת התיאטרון — היו אותן תיבות מגיבות בשרשרת התרחשויות חזותיות מורכבות ולא מהוקסות.

סרג' שפיצר: ציור

הספרות הדרום־אפריקאית

מה אפשר לומר באופן קצר אך ... על הספרות הדרום אפריק־ אית בלשון האנגלית של זמננו? אלן פייטון נשם, ככל הנראה, את ... ומאן, בין גורדימר ופעולה במי־ ... התנועה; דן ג'ייקובסון, הגד החשוב הראשון מאז יכבי רוי־ בל, לא כתב על ארץ־מוצאו מזה ... שנים. רבים־רבים נושאים את דרום־אפריקה כשבאמתותם בתבני־ ... למן ס. ג'. דרייבר המחולל ועל ... ר דריאר האלמוני כמעט — ... מיתם מרדין פרידמן, מרי בנסון, ... יקאל מפלילה, ג'יימס מקלור, תום ... רפ ולואיס נקוסי. מבין כל אלה, אלקס לה גומה הוא שכתב, בכל ה־ ... זה, את היצירה המרשימה ביו־ תר: „בערפילי סוף העונה" (הוצ' „היינמן").

אלקס לה גומה הוא סופר מגויס, ... את דרכו כבעל טור בשבועון ... אלני ואשר מכיר את בתי־הסוהר של דרום־אפריקה מבפנים. הוא אף היה נתון במעצר־בית — סוג מעד־ דן יותר של עינוי. תחילה כתב קצי־ רות ארוכות יותר. „בערפילי סוף העונה" הוא נובילה, שבמרכזה דמות אחת — הלוא הוא „ביוקי" ביאוקאס — כארגן כמחתרתי בקייפ־ טאון, עיר שבה פסלו של רודאס מצביע „צפונה לעבר בתי־השימוש הנבדלים": שם משתרע העורף שלך". לה גומה אינו טורח לחקור את נפש גיבורו. הגיבור שלו מוג־ דר כוחו מעשיו, וזהו סיפוס, איש ישר מאוד ואמיץ, אך גמול דמיון. הוא מארגן את הצוות שלו לפעילות האסורה במדינת־משטרה: חלוקת עלונים. תגורה לפליטים ו... גבר לוזג.

הפרוזה של לה גומה חסכנית. הוא מספר דברים כהוויתם, אף כי פה־ ושם הוא משתמש בדימויים ומאייר את תמונתו הקודרת בשנינות וב־ אירוניה. יש לו עין בוחנת ואוזן רגישה — בעיקר לדיאלוג. (ט.ל.ס.).

יורם ברונובסקי

תמונות מן הספריה

לאחר קניית ספריה של איש מת

אדם בונה את ספרייתו באהבה ובעמל, שנים על שנים, בא המוות הורס אותה במחי אחד. אין זה הרס רב־עוצמה, ורב־איכה — להיפך: הרס המקמק והמתי (וכך גם המוות) — ספר פה, ספר שם, שתי לירות, עשר לירות: הכי יקר.

אילו ישבתי תחת האורן הלאטיני כי אז חיברתי אלגיה באופקת, שהכאב בה הוא רק פונקציה של המיקצב; במלים מפוארות ונכבדות הייתי מוחה נגד הזמן המכחיד הכול, הזמן ממלכת מרובה הראשים, הזמן אויב האדם, ידיד הספרים.

עכשיו, שהכול מתדמה לצל עובר ובהתחבק, נכנס בשערים האפלים ויבוא דרך הריצי ההריסים, עכשיו ששפת הצהריים קרבה והמתווך עומד על ראשי המוות חוגג כהגרן בשוק, צועק מחירים ומפיד על הסחורה כהוא במצב טוב —

אני קונה את הסחורה, את כולה. אני מוצא בספר הראשון כרטיס אוטובוס ירוק־כבחיב של חברת „המקשר" על סך 13 אגורות, בספר השני כרטיס־ביקור (פרופ׳ ... מרצה בכיר ...), בספר השלישי מכתב שאני קורע אותו לחתיכות חתיכות קטנות, קטנטנות — כפור על השולחן — ובמחי אחד משליך אותן החוצה.

ומביא את הספרים בספרייתי, כל אחד לפי גורלו, אף שהם שלי רק לשעה קלה ובטלה, אף שהם שייכים באמת לאותו ספרן היחיד שכל הספריות שלו הן.

דפניס וחלואה

מגיהים כן היער, כבכבצים בעיניהם, כהייכים חיוכים המר־ כיב, חוזרים כלצונות שבאו. לעולם לא יעזבו עוד.

הילדים, ראשונים, כמעט אדם וחוה בני הספר, כמעט היות קבנות — והרי גם היפים בילודי איכה, הכמים (הכבת־ לב) מאריסטוטלס איש סטאגירה ועשירים (לה עצרת אורנים, לו גביעות עזים) מאריסטוטלס אונאסיס. דמויי אלים.

הם ניצבים, ילדים סבוקי לחיים אלה, בראשיתה ובסופה של ההרבנה. אחר־כך כבר הגראות, המהדורות, לכל היותר: הפצב. כל מה שנוקה אחריהם רק גרע, אפילו הסואקיה לבאלט („דפ־ ניס וחלואה") של ראוול היא סרה־עודף, וכזה הוא אילו גם הרומאן היפהפה שכתב עליהם לונגוס השמכנו אני שואב את כל ידיעותי עליהם.

מדוע נעלמו, מדוע הפכו פניהם ואינם רוצים לשוב? מה ראו שהבהילם, מדוע הם סבורים שעולמנו הוא הגרוע שבעול־ מות? כלום יתכן שאינם עוד כפי שהיו לאחר שדפניס ידע את חלואה במעבד האחרון של אותו הספר?

עברתי פעם על התוף התורכי תגבשתי במולדת עלהם. באי הקטן, בשעה שהשמש נבלעה בין שני ההרים שבמזרח. האי העשוי כעטה רקבה — הוסים סגלגלים העיצים ארגבנייב. האי שאין עליו דברים רבים אך כל דבר שעליו הוא כן המתנות הגדולות שהעניקו לנו האלים או הגדולות (האהבה והאכילה היא תמיד ככל): יש צוקילפ, שממנו קפצה מאפסר, בגלל אכזבה — בפעם הראשונה! — אכזבה באהבה. לא רחוק משם יש מערה, שבה עגנה ספינת השודדים וממנה יצאו לחטוף — בפעם הראשונה! — את חלואה ואת עדרי הצאן של הגיג החביב. ולא רחוק משם כבוזה התורשה, שבה למד דפניס את האהבה — בפעם הראשונה! — מאכה כבוגרת, בהקדימו בכך בבאות רבות את עצותיו של שופנהאואר להיר אהבה כאהיבה. ופה, עליה, יש מקום שבמנו הכוקים אלקאיום בספירה הבנו־ זפה את הים והצווה אותה — בפעם הראשונה! הבעטי הביבר הפריך הבוקפת את הבדיגה.

האי היה קרוב, אך הבנתי שלעולם לא אגיע אליו, ואפילו אקח סירה ואפליג לעברו. אפילו כמו אינו עוד לכבוד אלא „בידילי", שהוא שיבוש תורכי של מיטילנה, כם עיר־הבירה שבה בילו דפניס וחלואה את חיי־נישואיהם. והוף כזה — הם איכם, הם הביבו תפנבעו, הם לא יעזבו עוד. הם ביפור האחר, הירוק תמיד, של האגדה.

כביעות

על פני הים הדרומי, מיצר סאן דינסנקה ואיי הסביבה, בס־ בינת סאן האנז דא קוהלפגלה של רב־החובל דיאגו דא איההנה איש באחיה, שנה 1740, בית־הדפוס המלכותי.

על גב סוס אביר מנהר־המדבר באומי עד ג'בל־כביר, גם ציורי הנוף מרהיבי עין, מפי האב אורוס אי פאגודרו, בשלושה כרכים, בהוצאת האקאדמיה של איי האזור, 1790.

בתוך יערות גואיאנה, עם תיאור החיות, תוך התעכבות מיוח־ דת על גמלי הענק וסגולות הדיר שהן מפריסות לריפוי שגרון ועוד מחלות קשות, חיבר הרופא אנטוניו דא אוליה, סגן הנציב לשבבר, ליסבון 1786.

בין הקברים של אטרוריה, כולל נסיון לפענוח הכתב האט־ רוסקי, מאת המילטון ג'ורג'. Esq. לונדון, 1878.

בדרכי מדבר סהרה בין השבטים הנודדים על פניו, כתב קליפטון גוס, המוציא דיוויד דוגלוס ברחוב קאסל, אדינבורו, 1881.

בעקבות פטרית הפלא סומא בהרי ההימאליה, עם המקומות בריגודה שם נזכרת הפטריה וסגולותיה, מתורגמים מסאנסקריטית בידי ארתור מאקדונל, חיבר פיטר לוזי, לונדון, 1895.

לעבר גני איטליה, מודרכים על־ידי פראנסס מארגרט מאק־ גאייר, אשת שגריר אוסטרליה ברומא, הינמן, לונדון, 1965.

משוט באמריקה הדרומית עם צ'ילס ווטרטון, דנט ובניו, לונדון, 1925.

וכו'.

סיריל קונולי

מלנכוליה וחושים,
ונציה, שיחות בני כצלה, נשים
גם ספרות. היתכן
להיות כך במאה שלנו, כמעט מאתים שנה לאחר המהפכה
הצרפתית? כן.
מישהו בוודאי יקרא לכך חיי ספיל.
הן אי אפשר להילחם בדעותיו של כל דביל.

התענג הרס את קונולי, לא כי — בנה אותו, בנה — כלום מוסריים הם חיים של תענוג? אין זה מכין הטענה. הטענה היא כפלכו של הגבל הוע־הלב האדם האמיתי יודע שהעיקר הוא לכייף. הורטיוס והגסאר ציוו עלינו לקטוף פרחי ההווה ולאהוב רק את ההווה בת החלוף.

ביצולי „סתיו ימי־הביניים" ליוהאן הויזינגה

„בפאריס בשנת 1425 התקשטו ארבעה עיוורים — מי מהם יזכה בחזיר שמן...

ואיים היו צבעוניים, סמנוניים, בעת־ובעונה־אחת היו הבריות נושמים ריח דם וורדים..."

(מה שאצל משורר יכול היה להיות קיטשי הגדש, אצל הויזינגה הוא יפה וחזק).

„ההיסטוריה היא מורת החיים" — משפט חשוד שהמציא איזה חובב ספרים וקדמוניות, שביקש להצדיק את רעיון היו שהוקיסו לקריאה עצלה.

כמה אני אוהב את הספר העצוב הזה, המספר על אלימות של הימים, כלומר עלינו. אלימותנו שלנו, והמקיפה צבעונים של טקסים והצגות, הנראה תמימה כמו אלימותם של האנשים הצבעוניים מציורי הירונימוס בוש ומספרו של הויזינגה בעינינו. „התפח המכבבי הוא בוודאי צבעוני להפליא, אך כלום פחות צבעונית היא תמונת „אדון מאנסאר די בואה, איש ארמאנו, שהוצא להורג בפאריס בשנת 1411 בעת שלטון הסדר הבור־ גונדי בעיר, אשר לא רק מחל בלב שלם לתליינו, כפי שדרש המנהג, אלא גם ביקש ממנו נשיקה די"

(„כל העם הרב שנאסף לראות את ההוצאה להורג בכה בראותו זאת בכי של נוגע והצבוה").

ראשי פרקים:

„סון החיים האליהי — ריקודי המצורעים, המיסות השחורות, אהבה בבית־הקברות.

„געגועים לחיים טובים יותר" — הצנוק התמידי שהיא גרשה לנו, מורת החיים.

„סגנון האהבה" — איננו מבינים: מה זה סגנון? (או במלים אחרות, מה זאת אהבה?).

„דיוקנו של המוות" — זה מובן.

הבידור. „האלאסקס השאיר לנו תמונה שיש בה צבע שלא אבך — המונות הנגסיות ששיעשעו את מלכי ספרד".

וכו'.

בעולם הספרות והאמנות

מחקר על ספרות הגולה הגרמנית

הספרות הגרמנית, וגם זו האוס־ טרית, למן תומאס והיינריך מאן ועד ליוסף רוט וסטיפן צווייג ולמן זיגמונד פרויד ועד לפילוסופים של החוג הווינאי, יצאה בגלות בשנת 1933 כשתפס היטלר את השלטון. לעובדה זו נתן סופר ה„פראנקפור־ טר אלגמיינה" ביטוי במשפט הבא: „גרמניה שוב לא היתה בגרמניה, אוסטריה שוב לא היתה באוסטריה". חוקרי הספרות הגרמנית לא נפנו לעסוק בבעיית הבקע שחל בהמשי־ כיות של הספרות הגרמנית, על נסי־ בותיו הפוליטיות, ההברתיות והפסי־ כולוגיות. פה־ושם הופיעו אי־אלו תיאורים בודדים של הבעיה, ותחת טיפול מקיף, הציגו את „ספרות־ הגולה" בתערוכה המפורסמת „ספ־ רות גולה 1933—1945" (הגיעה גם ארצה), שהקטלוג שלה היה למעשה המסמך החשוב ביותר על אותה תקו־ פה.

מחקר שיטתי ומקיף לא נעשה, עד שנזדקק לנושא הנס אלברט ואלטאר, שנטל על עצמו משימת־ענק זו: להציג, כהיבת ההיסטוריה של ספ־ רות הגולה הגרמנית. ואלטאר, הוא סופר, מבקר, סוציולוג, ופוליטולוג. עוד קודם שניגש לעבודה הממשית, ניסה לעניין בפרוייקט הוצאות שו־ נות כדי להשיג מימון, ופנה והשבו ריקם. לבסוף קיבל סטיפנדיה מטעם גוף גרמני ממלכתי והוצאת „לוכ־ טרהאנד" הסכימה להוציא לאור את מחקרו. עכשיו הופיעו 2 הכרכים הראשונים מתוך השעה והם מקיפים 720 עמוד. שם הכרך הראשון „איום ורדיפה עד 1933" ושם הכרך השני „נסיון־המקלט ותנאי החיים באירו־ פה". בכרכים אלה מגולל ואלטאר את הפאנורמה של התנאים ההברתיים הפוליטיים שקבעו את עובדת „ספ־ רות־הגולה", והתר־כך נכנס בעומק התנאים אשר בהם יצרו סופרים גולים אלה — מפורסמים, מפורס־ מים־למחצה, ולא־ידועים.

בחלק הראשון מהגג הנוף התוך־ פוליטי של הרפובליקה הגר־ מנית למן 1925 ועד ליציאה בגולה, נוף שבו חתר הנאציזם אט־אט תחת אשיות הדמוקראטיה עד שמוטטה אותה כליל, תוך שהוא נלחם ברחו־ בות ובעתונות נגד ה„רפובליקה ה־ יהודית". הדבר המוזגב בתיאורו של ואלטאר הוא העובדה שהמאויימים עצ־ מם לא נקטו כל צעד ממשי לבטחון עם. כיצד נהג, למשל, באותם ימים סופר כליאון פויכטוואנגר, „שהדה מסקות כה הגיוניות, שהיה המגיד הראה הכול מראש בחוש פולי־ טי חריף, הוא קנה או לעצמו בית בסמוך לברלין". גם ברטולד ברכט קנה לו בית בימים ההם מתמלוגי „אופרה בגרוש" שלו. ואלפרד דאב־ לין המליץ אז ל„נתק את הסוציא־ ליזם ממלחמת המעמדות" ולעצב „חזית אמיתית של הרוח". ואלטאר מתאר זאת כמצב שבו אנשי־הרוח ניכהו, ניתחו ועסקו באירוניה, בעוד השאר מחדדים סכיניהם. הסופרים הרפובליקנים ברחו מגרמניה, בהתו אי־שם ושיפשפו את עיניהם. ומס־ תבר שארצות־המקלט נהגו בהם ב־ סופרים אלה בצורה מחפירה למדי. כך שוויצריה, ועוד יותר בריטניה־ ה־ מועצות. בעיות של פרנסה, רשיו־ נות־עבודה ותעודות־מסע הפכו את היציאה בגולה לפורגאטוריום. ואל־ טאר אינו חוסך בפרטים, ובמספרים, התזכורות על הגולה שמובאים מפי סופרים מפורים רושם מדכא ומד־ גיז. תוך מכמה יוצאים־מן־הכלל, כמו תומאס מאן, ויקי באום ואריך מריה רימרק, היה מצבם הכלכלי של הגולים קשה, בשני כרכים אלה לא העלה ואלטאר שאלות של ספרות ואסתטיקה. כאן הוא עוסק בשרטוט המפה הפוליטית־חברתית של ספרות הגולה, ויש איפוא לצפות לכרכים הבאים.

דונאלד דייוי ותומאס הארדי

התיזה העיקרית של דונאלד דיי־ וי בספרו „תומאס הארדי והשירה הבריטית" (הוצ' „אוקספורד יוני־ ברסיטי פראס") היא שהארדי הוא המשורר רב־ההשפעה ביותר על ה־ שירה הבריטית של המאה ה־20. זו תיזה מפתיעה, אך ניתן היה לצפות שדייוי, אשר כתב את הספר הטוב ביותר על כה על עזרא פאונד, יצ־ ליח להוכיחה.

להשקפתו של הארדי היבטים שו־ נים. דייוי רואה בו טכנאי בעל ה־ כרה־עצמית מבחינה סגנונית, ולי־ בראל מבחינה פוליטית — „הומא־ ניסט מדעי". הוא עוקב אחר השפ־ עתו של הארדי בשירה האנגלית למן אודן ועד למשורר כמעט לא ידוע: רוי פישר.

נושא מישני בספרו של דייוי הוא האחריות הפוליטית של האינט־ ליגנציה האנגלית. טענתו היא כי האינטליגנציה האנגלית היא חסרת־ אחריות מבחינה פוליטית, בהשוואה עם הארדי והמשוררים שהשפיע עליהם.

דייוי אינו רק מבקר־ספרות, אלא גם משורר חשוב. שיריו יצאו עתה בספר „כל השירים: 1950—1970" (הוצ' „אוקספורד יוניברסיטי פ־ ראס"). בשיריו מבקש דייוי לכתוב שירה כפיסול, כלומר: כל מה ש־ הוא ההיפך מן המילולי, השופט והמופשט. בספר שיריו נאבקים זה בזה דייוי המוראליסט ודייוי המ־ שורר־הפסל. רבים משיריו מוקדשים לאמנות, וכהארדי כן גם הוא עוסק ב„ביאוגרפיה". הוא מוטרד מן ה־ אופן שבו האקלים והנוף מעצבים את דמות האדם: „יותר מתמיד זקוק אני למקומות שבהם לא מתרחש דבר, שבהם ההיסטוריה שותקת..." (נ.י. בוקס רֵאבּיו).

אנטישמיות היום

שנת 1968 היתה שנה של מרידות באירופה. המרידות דוכאו והסדר הושב על כנו. אחד האמצעים ל־ דיכוי המרידות היתה האנטישמיות. המשטר הבורגני שהתגורר בשאנז אליזה וקראו „כהן־באנדיט לאוש־ וויץ", הזיבה שהוציאו על אישים צ'כיים כמעונאל גולדשטיקר, המע־ רכה האנטישמית שניהלו הפולנים נגד שארית יהודיה — כל אלה שייכים לתבנית של פעילות אנטי־ שמית שהיא עתיקה כימי הנצרות.

פול לאנדוואי, בספרו „אנטישמי־ ות במזרח אירופה" (הוצ' „מאק־ דונלד"), מדגיש את המורשה ה־ נוצרית האנטישמית. הקאתוליות האורתודוכסיה מביעות על היהודי כעל מי שראוי להיות מגולה ומוש־ פל. דעה־קדומה זו מתקיימת גם ב־ זמננו אנו, ולאנדוואי אפילו מצא מאמר בכתב־העת „קומוניסט" מ־9 באוגוסט 1960, המאשים את היהו־ דים בשהייה גם מוסלמי לתכליות פוליטיות. בדרך זו ובדרכים אחד־ רות ירשו הקומוניסטים את הדעות הקדומות של הנצרות.

רעיון היותם של היהודים קוש־ רים בינלאומיים, המבקשים להש־ תלט על העולם, יש לו היסטוריה ארוכה כימי המהפיכה הצרפתית. ה־ ביטוי המובהק ביותר שלו הוא „ה־ פרוטוקולים של זקני ציון". פגינה מעין זו של „הפרוטוקולים" מופיעה בספר רוסי שנדפס ב־1970, ובו כתוב שהסידי הרפורמה בצ'כיה קיבלו תמיכה כספית מן הרוטשילדים ה־ צרפתים, באמצעות בנק תל־אביבי. פגינה דומה לא היא הסיפור ש־ פירסם הרדיו הפולני, כי משה דיין אינו אלא גנרל הס.ס. אוטו סקור־ צני.

ערך ספרו של לאנדוואי בהתייח־ סותו לבעיות שנוגעות לגרורותיה של ברית־המועצות. כל המדינות ה־ קומוניסטיות במזרח־אירופה השת־ משו ביהודים, משום שאלה לא ריחמו לא על נאצים, לא על פא־ שיסטים ולא על משתפי־פעולה כל־ שהם, ומצד שני אפשר היה להיפ־ טר מהם בעת הצורך. גם לאנדוואי גם דיאלאן מנסים להסביר את ה־ אנטישמיות במונחים אזוריים ולא בינלאומיים. שני מחקרים חשובים אלה עוסקים במדיניות של מדינות מזרח־אירופה ובתפקיד שמילאו בהן היהודים (ט.ל.ס.)

המיניות הגברית וסמליה

בספרו „פאלוס" מגדיר ד״ר הור־ קיל ואנגארד (הוצ' „קייפ") את הסימבולים כך: „הפתקציה החשו־ בה של הסמלים בחיי הנפש והרוח שלנו היא בהיותם ביטויים אחוד־ תיים לא־מילוליים של הריבוי ושל הסותר את עצמו, של כל מה שהוא משמעותי וחשוב בחיי האדם, אך לא ניתן למצוא לו ביטוי כלא במ־ לים." יסוד אשתו ההבחנה הגזע־ גושי הוא חקר הסימבולים הפאלי, סימבוליזם עתיק מאוד. מספרים כי יונג אמר בעניין זה פעם: „אחרי הכול, מהו אבר הזכרות אם לא סימ־ בול פאלי?". אמרה מבודחת זו, לעולם לא היתה עולה במוחו של פרויד, שראה בגוף ובאבריו ממשות אחת, לא ניתנת לצמצום, ואשר ב־ עולם לא הבחין בין סימן וסמל.

ספרו המעניין של ד״ר ואנגארד חוקר את המשמעות של המיניות ה־ גברית בגילויה הסמליים השונים. הוא מצביע על־כך שהמושגים ארס־ טאס (erastes) וארומנוס (eromenos) — גבר ונער — בתרבות הדורית לא ציינו בגרות מינית גרידא, אלא ציינו את המידות הגבריות. כאומץ־ לב, כבוד, קשיחות וסמכות, הבו־ גרות כן המבוגר אל הצעיר, [illegible] מבני הזוג, הם בהחלט שווים ליחו־ סים בין־מיניים. אחת התופעות ה־ מחורות הנוגעות לטבע האדם היא שהמיניות מושכת אליה רגשות שו־ נים, שאין להם כל קשר ישיר למין. הנה כי כן, מסמל אבר־הזכרות א־ יום, למשל אבר־הזכרות שגולף על חומת הדיינוס כדי להרתיע את הסקוסים המורדים. מהות מיניות ואופני התנהגות מיניים מציינים ב־ גוף לא־מיני יחסים של שליטה ושי־ עבוד. יחסים מוחרים שוררים למשל בין כישוף והערצת הסימבול הפאלי. ספרו של ד״ר ואנגארד הוא ספר מ־ עניין על נושא חשוב. („באנדיי טיימס").

סיפור על קנדים פשוטים

בפאריס זוכה עתה להצלחה רבה הסרט הקאנאדי „דודי אנטואן", ש־ הוא קומדיה דראמטית, המתרחשת בכפר כורים קוויבקי לפני שלושים שנה. סגולותיו של הסרט הן כנות כפליאה והעדר יומרה. זהו סיפור פשוט על אנשים פשוטים. במאי ה־ סרט קלוד יוטרה מתגלה כבמאי מ־ מדרגה ראשונה. הדוד אנטואן הוא ברנש טוב־לב אך קשוח, כבן ששים, שעשה את שנותיו בצפון. חנות הכלבו שלו היא מעין מרכז קהילתי, שבו ימצאו לקנות כל צרכיו, למן בגדים ועד לארונות־מתים. אשתו, זבנית צעירה ואחיינו של אנטואן הם סגל העובדים. הסרט נסב על האחיין בן ה־15. זהו נער חקרן ו־ נלהב על סף הבגרות. קצת לפני חג־ המולד נודע בכפר, כי כורה צעיר מת בבית כפרי נידח. אנטואן, ש־ הוא קברן, יוצא במזחלתו לאסוף את הגוויה. הוא לוקח עמו את אחיינו, כדי לוודא אל מקצועו בעתיד. המ־ סע ממחיש את אימת הנער מפני המוות, את סקרנותו ואת יראתו מפתויה. בדרך בחזרה כשהגוויה מ־ אחוריו ואנטואן ישן לצדו, מגליף הנער המטורד בסוס, הרות מתעצ־ מת, ותוך כדי כך נעשה הנער גבר. („הרולד טריביון").

מכתבים לעורך

„פסל המריבה"

דומתני כי אין למצוא בארץ אמן מבוסס יותר מיגאל תומרקין. במשך עשרים שנות פעילותו האמנותית הוא ביצע לא פחות מעשרים ושתים אנדרטאות (בזכות כספי הציבור); הוא הציג בכל מוזיאוני הארץ יותר מאשר כל אמן אחר (הזאת שוב בזכות כספי הציבור); לא עוברת עונה ללא רשימה נרחבת (כוללת צילומים) באחד העתונים היומיים או השבועונים, המתארת את תומר־ קין כאמן הישראלי הגדול שבגדו־ לים.

אם לאחר שטיפת־מוח מרוכזת כזאת במשך שנים, קמים מרצים וסטודנטים באוניברסיטת ת"א ב־ מחאה נגד יצירתו החדשה בקמ־ פוס, שמא אין לראות זאת כתגובה של מפגרים חסרי־תרבות, כמתואר ברשימתו של דן שחורי („תרבות וספרות", 26.1.73), אלא כמרד נגד הממסד האמנותי השליט בארץ. ו־ מרד נגד הממסד הריהו תמיד ענין שיש לתת את הדעת עליו.

אינני שותפת לדעתו של מר שחו־ רי, שציבור מרצים וסטודנטים, או כל ציבור שהוא, אינו יותר מאשר „חנוונים" אשר להם אין כל זכות להביע דעה בענייני אמנות. גישה זו, נהדף מכנה אותו ריח של כפי־ יהיות וחוסר־סובלנות, שאנו מגנים בחריפות כאשר העניין נוגע לאר־ צות הקומוניסטיות. אם לקבל את טעמו של מר שחורי, הרי הציבור חייב להכיר בבקבוקים המכביריים שהן כיצירה אמנותית (ראה רשי־ מתו על התערוכה בגלריה יהודית, „תרבות וספרות" 5.1.73) — ואם מרצים וסטודנטים אינם מסוגלים להודות כי הם נהנים מבקבוקי שתן, האם נכנה אותם „חנוונים הכשר־ פים למסורת"? או שמא חייבים הם ללכת לפסיכיאטר שיעזור להם ל־ היגמל מ„המוסכמות האסתטיות המ־ קובלות השיגרתיות ביותר של ה־ חברה הישראלית" (אליבא דשחו־ רי)?

סבורתני כי יצירה קונה לעצמה איכות אמנותית לא בזכות הטכניקה שבה היא עשויה או הכלל המלווה אותה, אלא בזכות הכוח הפנימי הקורן מתוכה והמשכנע את הצו־ פה. בכל סוג טכניקה נוצרו יצירות־ אמנות גדולות, ומכל תקופה נשארו ביטויים אמנותיים המרתקים את הצופים. יצירת־אמנות אמיתית תר־ שים ותשכנע את הצופה גם אם אין הוא בקי בסוגיות הטכניקה המו־ דרנית ובסכולסטיקה המילולית ה־ מלווה אותן. אדרבא, אנו עשויים למצוא פתיחות לחידושים אצל אנ־ שים שאינם מכורים לתורות שרכשו מרבותיהם. יתרונו של המלומד הוא בעיקר בכשרון האנאליטי להסביר את יצירה, אך לאו דווקא בהבאה או ההתרשמות שהוא מפיק ממנה.

דומני כי על אף הפרסום הרב שניתן ליצירותיו של תומרקין בא־ רץ, אין בהן הרבה יותר מאשר קושרות של חיקויים לסגנונות המ־ קובלים בחו"ל בעשרות השנים ה־ אחרונות, למן 1912 ואילך. תרבות אירופה וארה"ב מלאים פסלי גרו־ טאות ופסלים בסגנון הגיאומטרי. היקוי כשלעצמו אין בו פסול, ואו־ לם כשהחיקוי מוצג אל צורת־ ביטוי אשר כחה מוהים בחדשי נוחה ובעיתותיה, הרי החזרות הה־ והאריאציות על צורת ביטוי כזאת אינן אלא מאניפסט משעמם וחסר־ ענין. זוהי הערכתי והערכת רבים אחרים ליצירותיו של תומרקין, תכור תנו להביע זאת בפומבי, מבלי שנוכתר בתואר „חנונים".

לא הייתי טורחת לכתוב דברים אלה, אילולא הרגשת החנק האופפת אמנים רבים בארץ, המרגישים כי הממסד האמנותי כאן (שבכוחו ל־ ערוך תצוגות־ראווה בארץ ובחו"ל, ולקבוע את אופיים של פרוייקטים אמנותיים), הוא שמכתיב לאמן ה־ ישראלי כיצד עליו ליצור, והוא שכופה על הציבור מהי צורת האמ־ נות שעליו לאהוב. עתונכם הנכבד, למרבית הצער, משקף גישה זו בדבקות קיצונית. העוקב אחר ההע־ רכות המתפרסמות בעתונכם, תוהה לא פעם על ההתעלמות המופגנת מתערוכות שאינן תואמות סגנון ש־ אושר על־ידי מימסד אמנותי בחו"ל, ואילו הד לכל חיקוי זניח, מתקבל בשבחים מופלגים. התוצאה האב־ סורדית: לעולם לא נקדים את חו"ל בסגנון אמנותי מקורי.

לאה מגירו־מינץ
ירושלים

„אנטישמיות ושירה"

הרשה נא לי להעיר הערה זעירה על הפולמוס זוטא שנתעורר בין האדונים יורם ברונובסקי ומאיר וי־ זלטיר („תרבות וספרות", 26.1.23). לא הייתי מעיר הערתי זו אילולא נשארה שאלתו האינפורמטיבית של וילטיר ללא מענה ע"י הבר־פלוגתא שלו, החותם בשם יורם ברונובסקי.

שאלתו של וילטיר בסיפא של המכתב מורכבת משני חלקים: א) הוא מבקש לדעת: כמה מספרם המדויק של נושאי השם יורם ברו־ נובסקי; ב) כיצד ניתן להבחין בי־ ניהם.

מקריאת מאמריו של החותם יורם ברונובסקי ב„משא" וב„הארץ" הת־ רשמותי היא שהכותב הוא אחד ואין שני לו, לא כפיל לו, לא ותאום זהה וגם לא ותאום דומה לו. הוא אחד, יחיד ויחודי. אמנם נכון הוא, כדברי וילטיר, שבמאמרו ב„משא" מ־ 10.11.72 על עזרא פאונד, יורם ברו־ נובסקי משבח ומקלס את המשורר המת. אולם שבחיו אינם אלא בבחינת מתן־כבוד למת, לפי מיטב המסורת ההומאניסטית היהודית. ואילו ב־ 12.1.73, ב„תרבות וספרות", גברה ידו של יורם ברונובסקי המבקר ו־ הוא מעמיד את פאונד בפרספקטיבה הנכונה. לכן, לפי דעתי הסתירה שבבישותו של ברונובסקי לגבי פאונד, כפי שנתבטאה בשני המאמרים, נית־ נת להסבר על־פי העקרון של ההומא־ ניזם היהודי. דרך אחרת ליישוב הסתירה היא בהתפתחות הדיאלקטית של יורם ברונובסקי בין שני מועדי הכתיבה. המגזי שהתפתחות דיאלק־ טית זו נעלמה מעיניו של וילטיר האמון על תורת הדיאלקטיקה.

בהשיבי לחלקה הראשון של שאלת וילטיר ממילא פתרתי את חלקה ה־ שני, בהיותו נסמך על הראשון.

ד"ר אלי פפרקורן
חיפה

טראומה מינית

[illegible] הכוונת באה לענות על שאלה בדבר ההתבגרות ההברתית בתיאומי מין

טור הלשון

של המלה „טראומה" וכל כיוצא בה — ואין אני עוסק בעניינים ש־ עיסוקם מופקד בידי מרפאי נפשות. השאלה היא אם כן: מה דינה של מלה כמו „טראומה" מצד התיאום של תארים ופעלים? האם ראוי לנו לנהוג במלים אלו בלשון נקבה, או שמא יפה לבנותן במין זכר.

שאלה זו מתעוררת בערך פעם ב־ כחצית יובל שנים, ונראה שמדי פעם בפעם ראוי לחזור ולבדוק, שמא נשתנה משהו. הטענה היא כך: מלה כמו „טראומה" — מהם סימני הנקבה שבה ומדוע תהיה נקבה? אם תאמר, משום תנועת A שבסופה — הרי במקורה אין תנועה זו מציינת נקבה. ביוונית מלה זו באה לא ב־ זכר ולא בנקבה, אלא בבנין ניטרי — אם כן, מדוע נעדיף בעברית ש־ תבוא בנקבה שמא דווקא הזכר ב־ עברית יפה להבעת הניטרום הדק־ דוקי של היוונית?

לא זו אף זו: במלים כאלה שאנו שואלים מן החוץ, אין אנו מקפידים להטעים מלרע, אדרבה: רוב המלים מוטעמות מלעיל — בדין או שלא בדין. לא חשוב כרגע, אם יש הוד־ אה רשמית להטעים מלרע במלה זו או זו; חשוב, כי למעשה ההט־ עמה היא: טראו־מה, והמובן כיוצא בכך: פמי־ליה, הכל מלעיל. אם כן, מלה שאינה מוטעמת מלרע, מדוע לא יהיה דינה כדין „לילה" בעברית לאמר: מלה המסתיימת בתנועת A המוטעמת מלעיל, תיחשב לזכר.

למען הדיוק, עלינו לגשת לנושא בדרך שונה. עובדה היא, כי לשון ימינו נוהגת במלים אלו מנהג שמות נקבה. אין אנו עוסקים במצב, ש־ אנו חופשיים להחליט מה ראוי מה רצוי. יש מציאות — ומה ש־ נדרש מאתנו כיום הוא לקבוע, אם מציאות זו יש בה פגמים עד כדי שעלינו לדרוש שינויים. כלום יש כאן שיבוש חמור, עד שמחויבים אנו להכריז מלחמה על מנהג נפוץ? התשובה היא לא — בשמה סיבני־ הריסה. כל הטענות אין לנו יספה ... גיפרא, ומכל שכן אין לשנות במצב הנוכחי. דווקא משום שהלמודי הכ־ מים רציגים מעודדים מפעם לפעם בעיה זו, ראוי להשיב עליה בכבוד ראש — ולהסירה משולחן הדיונים.

הנימוק הראשון: ענין המין ב־ לשון המשאילה אינו נוגע לנו. ה־ דבר הכתוב עברית יכול להיות קשור רק למה שנבמבא לפניו, בלשו־ נו שלו, ואין אנו מחייבים את דוברי העברית להנהיג לשונם על פי דקדוק היוונית. שאם לא כן, חייבים להנ־ היגם על פי עשרות לשונות משאי־ לות. קובע מה שניתן ללמוד מן המקורות — או מן המתחייב מלשון הדור.

לא רק שמות בניטרום יוונים ב־ סיום A נתגלגלו לעברית. הרי תנו־ עת A נתגלגלה גם, דרך משל, מ־ שמות נקבה המסתיימים בתנועת A (ביוונית או בלטינית). לדוגמה (גם זו דוגמה!): מה נעשה בשם כמו „פמליה"? כיצד נאמר: כל ה־ פמליה של המלך — הגיע הגיעה? ומה על „פמליה של מעלה" — האם נבדוק במלאכים, אם זכרים הם או נקבות? מה יעשה דובר עברי ב־ ימינו? הריהו שומע פמליה מלעיל. ומה לו בין „טראומה" ובין „פמליה"? או שמא נאמר, כי עליו לדעת כי לשון „פמליה" נתגלגל כן Famelia ולכן במקרה זה מותר לו לנקוט גם בעברית לשון נקבה?

כיוצא בכך: בכל עיתון קוראים אנו שמייסדים „קתדרה" באוניבר־ סיטה, שלובי בעל „קתדרה" מרצה, וכו'. ובכן: הקתדרה נוסדה / נוסד הרי שוב אין השם מוטעם למעשה מלרע — הריהו לגבי סתם דובר עב־ רי דינו כמו „טראומה". אם כן, מנין ידע כי מלה זו באה ביוונית במין נקבה — ואז מותר שתבוא גם בעברית בנקבה?

כבר בעיון ראשון זה ברור ב־ עצם, שאפילו מלכתחילה יש בהצעה זו משום הכנסת תוהו ובוהו בגזור לחיי הלשון. אבל יש עוד באמתח־ תנו — ועל כך בהמשך.

משה גרשון־גינשטיין

שוחר הבהיר עונה על שאלות קוראים בבעיות לשון שיש בהן ענין לכלל. את השאלות יש להפנות ל־ מדור „טור הלשון", במערכת „ה־ ארץ", ת"ד 233, תל־אביב.

ספרים חדשים

מקור

קומוניקציה המונית — מאת עמ־ נון יזור. פרקי הספר: הדגם הכללי, קומוניקציה המונית, דעת הקהל, היבי־ טים של קומוניקציה בישראל. הוצ' ספ־ רית פועלים, 126 עמ'.

מהתבוללות לציונות — מקור ציונ־ ניותו של הרצל — מאת י. צבי זהר בי. תולדות חיבת ציון והציונות ב־ הונגריה משנת תר"ך (1880) עד שנת הש"ם (1949). הוצ' הספריה הציונית, 222 עמ'.

מחקרים בתולדות עם ישראל וא־ רץ־ישראל — כרך ב'. העורכים: ב. עודד, א. רפאלים, ע. שוחם, י. ספר מילר. משתתפים בכרך: ה. רביב, ב. עודד, א. פלסס, ש. אפלבאום, י. דן, ע. שוחם, אייל פונקין, מ' ירוני, ת. צנקר. הוצ' אוניברסיטת חיפה, 221 עמ'.

שיר השירים — מפורש בידי אלי־ עזר לוינגר. פירוש מדעי מקיף. הוצ' החברה לחקר המקרא בישראל, 98 עמ'.

מחזות ושירים לילדים — מאת צביה שויב. הוצ' „מכורה", 91 עמ'.

מדרש הגדול — ספר דברים — גולת הכותרת של יצירת יהדות הת־ מן אשר בו כנסו מרבית מדרשי חז"ל על סדר מקראות התורה כולה. מחברו רבי דוד בן עמרם, איש עדן. הוצ' מוסד הרב קוק, תשכ"א עמ'.

מפלגת הפועלים היהודית — (תולדות ובעיות) — מאת אחם דורון. ראשי פרקים בתולדות מפלגת העבודה, תוך עיון במקורות היסטוריים. הוצ' „בית ברל", 164 עמ'.

על כתפי ליל שיר — שירים מאת אברהם רוזן. הוצ' „אכלי" פ"ח עמ'.

הפנקס האדום — סיפורים מאת תי־ אודור תהלוני. לובץ סיפורים סוריא־ ליסטיים שעלילותם נרקמת בין החלום ל־ מציאות. הוצ' „מכורה", 160 עמ'.

בביתנו סגולה — קובץ רשימות ו־ מאמרים מאת ישראל עיון, לבעיות ההסתדרות, מוסדותיה וסדרי חייה. 77 עמ'.

ספר השירים לרבי יהודה הלוי — תרגום: יהודה אבן שמואל. תרגום מנוקד ומפוסק ומלווה מראה מקומות והערות עם מבואות ופתיחות. הוצ' „דביר", תקל"ו עמ'.

פירושי רבי יוסף קרא לנביאים הראשונים — מהדורה. פרופ' שמעון עפנשטיין ז"ל על פי כתבי־יד קדמוניים. הוצ' מוסד הרב קוק, קכ"ז עמ'.

האיש ופעלו — פרקים מתולדות חייו של הרב ר' יצחק מאיר הכהן לוין ז"ל — הוצ' מכבד הרי"ם לוין, 80 עמ'.

בשבועת 25,000 ימים — בשורה של אחד מהם — מאת מאיר צהרי, כפר א': באורצות נגב. הוצ' „עלי", 141 עמ'.

כשהרים עץ — קריאה חדשה בשיר הל של שלמה אבן־גבירול — מאת עדי צמח. מהדורה שניה נרחבת. הוצ' ספרית פועלים, 213 עמ'.

כתבי עת

המגמה ד"ה — יוחנן לעניני פסי־ כולוגיה וחברה בעריכת דוד שלוסי. בי חוברת: לאהבו הולדה ולקראת הכוחד־ רות, מאמרים ובקורות על בעיות בינ־ לאומיות ועוד. המיל: תנועת העבודה הליברלית, 64 עמ'.

העבר — כפר י"ש — ימי היהודים והיהדות ברוסיה, המער־ כת: ברוך קרוא ז"ל ויהודה סלוצקי. מן התוכן: המצב המוכבג היהודי; הבאבא הכימי בקהילות רוסיה וליטא; התולדות היהודים ברוסיה בסוף המאה הי"ח; היהודים בחיים וביצירתו של קורולנקו. עם גרעה הפבת ברוסיה; י. טרומפלדור בצבא באמריקה; ועוד. הוצ' „אליהאר", אגודה לחקר תולדות רוסיה ואוקראינה. בהשתתפות משרד החינוך והתרבות, 202 עמ'.

קורות — 11 — ידעון לידיעות ה־ עבר בעריכת יוסף אוליצקי, 27 עמ'.

אגודת הבית — 2 — בעריכת יהודה פלפקותילי. עם תרגום לגרוזינית, 25 עמ'.

עם המדרשה — בימה לדברי הל־ כה, מחשבה, חינוך ובמדות, בעריכת ישראל כרד. ביטאון „חוג ידידי המד־ רשה" בישראל, רע"ב עמ'.

הנדלר

- תמונות שמן: מגדל השעון של יפו, חוזי מבניית תל־אביב
- צבי שור: תמונות נוף ודומם
- בונה: שמן וגואש
- פרנקל: שמנים ותמונות גואש
- קסטל: גואש מתקופה הפרסית
- ליטוגרפיות: אקספרסיוניזם גרמני, BAUHAUS, מרק שגאל

רוז Rooz גלריה לאמנות
סמטת בית השואבה 1
(פינת אלנבי 94)
תל־אביב, טל. 613924
שעות עבודה: 9.30—13.00, 16.30—19.00

גלריה בלטמן

תל־אביב חיסין 5 (ע"י דיזנגוף 39)
תערוכת ציורים של האמנים
ד. משולם, אליהו גת, הרמן שטרוק,
רודי להמן ונדברג שלמה
הנושא:
„אמנות העומדת לעד"
התמונות בתשלומים בהתאם ליכלתו של הקונה
התערוכה תמשך עד 22.2.73

אגודת הציירים והפסלים בישראל

הרשמת מועמדים לחברות ב„אגודת הציירים והפסלים בישראל", הסתיים ביום ששי כ"א אדר א' תשל"ג (23.2.73). טפסי הרשמה ניתן לקבל ע"י פניה בכתב למזכירות האגודה רח' אלחריזי 9, תל־אביב.

דוד גדנקן
מזכיר כללי

הוצאת ספרים ע"ש י"ל מאגנס האוניברסיטה העברית ירושלים
THE MAGNES PRESS THE HEBREW UNIVERSITY JERUSALEM

טל. 524121 .Tel

ספרים שיצאו לאור בשנת 1972

א. ספרים בעברית

1. ש"נ אייזנשטדט, ח' אדלר, ר' בר־יוסף, ר' כהנא (עורכים) / ישראל — חברה מתהווה (ניתוח סוציולוגי של מקורות). 750 עמ'. 50.— ל"י
2. אריסטו / המידות. ספרים א־ב: על התכלית המוסרית ועל דרכי החינוך המוסרי. תרגם ח"י רות. מהדורה שלישית מצולמת. 96 עמ'. 6.— ל"י
3. י' בן־עמי (עורך) / מחקרי המרכז לחקר הפולקלור. כרך ג'. 656 + 8 עמ' צילומים. 50.— ל"י
4. ג' ברגשטרסר / דקדוק הלשון העברית. (הרגם מ' בר־אשר) ט"ו + 636 עמ'. 50.— ל"י
5. י' הגולדציהר / קיצור תולדות הספרות הער־ בית. תרגם מקראטית פ' שנער. מהדורה שניה. 182 עמ'. 10.— ל"י
6. י' גורי, מ' זלוציבר / רוסית למתחילים — לדוברי עברית. 400 עמ'. 25.— ל"י
7. דיקרט / הגיונות על הפילוסופיה הראשונית. תרגם י' אור. בעריכת ח"י רות. מהדורה חמישית מצולמת. 182 עמ'. 8.— ל"י
8. א' הוסרל / הגיונות קארטזיאניים. מבוא לפינומי־ נולוגיה. תרגם הקדים מבוא צבי א' בראון. 180 + מ"ד עמ'. 8.— ל"י
9. ו' ויינברג / תיקון הכתיב העברי — הבעיה והנסיונות לפותרה. 174 עמ'. 15.— ל"י
10. יששכר יואל / רשימת מאמרים במדעי היהדות. חוברת ד': תשכ"ט — 1969. 222 עמ'. 10.— ל"י
11. דוד ילין / תורת השירה הספרדית. מהדורה שניה עם מבוא וביבליוגרפיה מאת דן פגיס. 356 + 12 עמ'. 22.— ל"י
12. ג' לוק / מסה על שכל האדם על־פי הקיצור של א"ס פרינגל־פטיסון. תרגם י' אור. בעריכת ח"י רות. מהדורה שנייה מצולמת. 927 עמ'. 35.— ל"י
13. ש"א ליוונשטם / מסורת יציאת מצרים בהשתלשלותה. מהדורה שנייה מצולמת. 160 + 10 עמ'. 10.— ל"י
14. ג'"ס מיל / התועלתיות. תרגם י' אור. בעריכת ח"י רות. מהדורה שנייה מצולמת. 168 עמ'. 7.— ל"י
15. ע' קאנט / הקדמות לכל מטפיסיקה בעתיד שתוכל להופיע כמדע. תרגם א' יערי. בעריכת ש"ה ברגמן. מהדורה שלישית מצולמת. 224 + 8 עמ'. 8.— ל"י
16. מ"ד קאסוטו / ספרות מקראית וספרות כנענית. מחקרים במקרא ובמזרח הקדמון — כרך א'. 300 עמ'. 22.— ל"י
17. שפינוזה / מסכת על תיקון השכל. תרגם נ' שפיגל. ערך י' בן־שלמה. 104 עמ'. 18.— ל"י

ב. ספרים באנגלית

18. U. CASSUTO From Adam to Noah. A Commentary of the book of Genesis I—IV. Translated by I. Abrahams. Second Edition. XX + 323 pp. I.L. 15.—
19. U. CASSUTO The Documentary Hypothesis and the Composition of the Pentateuch. Translated by I. Abrahams. Second Edition. XII + 117 pp. I.L. 10.—
20. SCRIPTA HIEROSOLYMITANA Vol. XXIII: Studies in History (1972). Edited by D. Asheri and J. Schatzman. 302 pp. I.L. 15.—

ג. כתבי־עת

1. קרית־ספר רבעון לביבליוגרפיה של בית־הספרים הלאומי והאוניברסיטאי. כרך מ"ו.
2. תרביץ / רבעון למדעי־היהדות. כרך מ"א.

חידון סמלים
ראה מוסף הארץ עמ' 42-43

מכזו מן الأصل

هكذا من الأصل

פרס יופי מוצדק

שחמט
מאת משה צ׳רניאק

ה,אינפורמטור", המופיע ביוגוסלביה מזה שנים מספר, כביא בכל גליון (פעמים בשנה) כ־600 עד 700 משחקים מובחרים. ועדת מומחים, מורכבת מגדולי השחמט הבינלאומי, בוחרת מבין אלה את עשרת המשחקים המצטיינים ביופיים מאותה תקופה.

בקובץ האחרון, המכסה את מחציתה השניה של שנת 1972, כתאנו את המשחק הבא, הנכלל — ובצדק — בין עשרת ה,מיוחדים".

לבן: פורמן
שחור: בלמיר
נערך בדנמרק בשנת 1972.

1. ה4, ע6; 2. פ—ו3, ד6; 3. ד4, ג:ד4; 4. פ:ד4, פ—ו6; 5. פ—ג3, א6; 6. ר—ה3, ה6; 7. ו4, ב5; 8. ה5, ד:ה5; 9. ו:ה5, מה—ג7; 10. ה:ו6, מה—ה5+; 11. ר—ה2, מה:ה5; 12. 0—0.

כל זה ידוע מזמן. עתה מומלץ במסע 12. —, צ—א7; למשל 13. פ—ה4, מה—ה5; 14. מה—ד3, צ—ד7; 15. פ—ו3, מה:ב2; 16. מה—ה3, ר—ב7; 17. צא—ב1, מה:ב2; 18. פ—ו5, מה—ג7; והשחור מחזיק ביתרונו (לפי ניתוחו של מאריץ).

12. —, מה—ה5;

המהשך התיאורטי למסע זה: 13. פ—ו3, צ—א7; 14. פ—ו3, מה:ו6; 15. פ—ה4, מה—ה7; 16. ר—ד3 אינו מבשר ללבן אלא „צדיפות עכדית תמורת רגלי". מסעו הבא של הלבן מבטיח, לדעתנו, יותר מזה.

13. ר—ו3, צ—א7; 14. פ—ה6, מה—ג5+;

גם אחרי 14. —, פ:ה6; 15. ר:ה6+, ר—ה7; 16. ר:ה7+, צ:ה7; 17. מה—ו3, ר—ג5+; 18. כ—ח1, 0—0; 19. פ—ה4, בלטת צדיפותו של הלבן מבלי שישלם בעדה במחיר רגלי.

15. מ—ח1, צ—ד7;

אסור 15. —, פ:ה6; בשל 16. פ—ו7!, למשל: 16. —, מה—ד7; 17. פ—ה6+ ! מה:ה6; 18. ה:ה7 !, או 16. —, מה—ב6; 17. ו:ה7, ר:ה7;

פ—ה6+, מ—ה7; 19. ר:ו6, צ—ו8; 20. צ:ה7+ !, או 16 —, מה—ה5; 17. ו:ה7, ר:ה7; 18. פ—ה6+, מ—ה7; 19. ר:ו6, 61; 20. פ—ה5+ !, ה:ו5; 21. צ—ה1 וזוכה.

16. פ:ה8 ! !

הקרבה פואטית של מלכה. קשה להחליט מה קוסם לנו יותר במשחק זה: עיבו התיאורטי או יופיו התחבולני.

16. —, ה:ד1; 17. צא—ד1, ו:ה6; אחרת 18. ר—ג6+ זוכה מיד. 18. פ—ה4, מה—ג5; כנגד 18. —, מה—ה5; או 18. — מה—ב6 יכריע 19. פ—ו6. 19. פ:ה6+, מ—ה7; 20. ר—ה5 ! או 20. —, מה:ה5; 21 פ—ה8+, צ:ה8; 22. צ:ה7+, מ—ה8; 23. צ—ה7×.

21. פ—ה6+ !, מה:ה6; 22. פ—ה8+; מ—ה8; 23. ר:ה7+, מ—ה8; 24. צ—ה8+ ומט במסע הבא.

שחמט בישראל

תחרויות רבע הגמר. במקומות רבים בארץ החלו תחרויות רבע גמר האליפות ליחידים. הופעלו כ־20 בתים ובהם מתמודדים יותר מ־200 שחמטאים; בהם מועמדים בכירים שלא אישרו דרגתם, מועמדים, דרגה ראשונה ושניה ומנצחי תחרויות ½ הגמר. כחוק עולים לחצי הגמר זוכה 1 מכל 5 משתתפים.

אולם, נוכח הבדלי רמה ניכרים בין הבתים השונים, יהיה זה משגה להתחשב, לגבי עליה לשלב הבא, במספר משתתפים בלבד, בלי להביא בחשבון את המקום המסוצע של כל תחרות.

תוצאות ראשונות: במועדון „לסקר" ת״א אחרי 3 סיבובים מוביל גרינברג עם 3 נק׳, אחריו לוסיאן 2½, יגלום 2 (12 משתתפים); במועדון „רמיי" אחרי 2 סיבובים: הלפינגר, קנדלשיין וסוזוה 1½ כ״א (14 משתתפים); במרכז הנוער ת״א משתתפים 13, בכלל זה 5 מועמדים לאמן. תחרות חזקה למדי הולה גם ב„רשבסקי" ת״א.

ידיעות בקצרה. מתר יתקיימו ברחבי הארץ משחקי הסיבוב השלישי בליגות השונות. בליגה הארצית יתמודדו: „לסקר" ת״א עם „סלדקליין", רמת־גן עם. אוניברסיטת ת״א, „רובינשטיין" ר״ם עם ביה״ל ה״א, „לסקר" חיפה עם בת״ים. עמק חפר עם הפ׳ ירושלים, חדרה עם סכבין חיפה. במרכז משחקי ליגה א׳ צפון יתמודדו: בית גלר עם סכבין ב, כפר סבא עם גליל עליון, נצרת עלית עם עפולה. בליגה א׳ דרום יתמודדו: מרכז הנוער ת״א עם הפ׳ ראשל״צ, אוניברסיטת בר־אילן עם חולון, אס״א ר״ם עם אוניברסיטה ב׳ ת״א ● המפגש בין „לסקרי" ב׳ ת״א לערד, שנדחה מן הסיבוב השני (ליגה א׳, דרום) נסתיים בתיקו 3:3 ● נפטר יוסף גולדשמידט, הפרובלמאי הישראלי הוותיק. היה בן 66. שרת כמו״ל השחמט ב„על המשמר", והיה נמנה עם חלוצי תנועת הפרובלמאים הישראליים ועשה רבות בתחום זה.

בעיה מס׳ 713
פ. מולטפוי, 1971

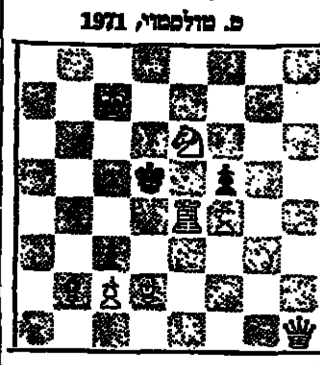

מט בשנים

בעיה מס׳ 714
ו. שפקמן, 1971

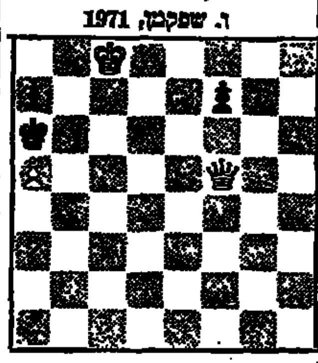

מט בשלושה

בעיה מס׳ 715
ה. הפניק, 1918

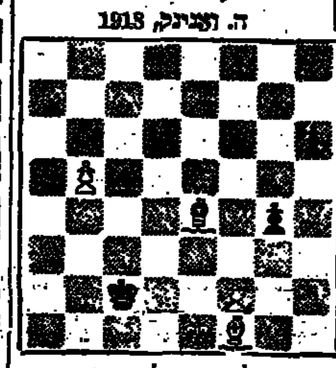

הלבן מתחיל וזוכה

שחמט בעולם

ידיעות בקצרה. בשחמט ה־אנגלי ניכרת פעילות רבה גם בתחום לפסטיבלים מסורתיים (הסטינגס ואחרים). נבחרת אנגליה התמודדה לאחרונה בשני מפגשים בין־לאומיים: ניצחה את הולנד בשיעור 7½:12½ והפסידה לגרמניה מערבית 11½:8½ (היבנר ניצח את פנרוז 0:2) ● במוסקבה נפטר בגיל 66 האמן הבין־לאומי הנודע וסילי פאנוב. מלבד היותו שחקן בעולה (אלוף מוסקבה בשנת 1929) הוא פרסם מספר ספרים בצוויינים והעשיר את תיאורית הפתיחות בספר נוסחאות מקדיות, בהגנת קארדקאן, הודית, הגנת אליכין ועוד ● אליפות קבוצתית של ארגנטינה נערכה השנה בחסותה ובמיסורה של... התאחדות ארגנטינית לכדורגל. את המקום הראשון נטלה קבוצת מועדון־ספורט בנפילד (עם חוליו בולבוציאן ודר ביגוטי בלהקה הראשונים)). היטב מצטיין היה לאמן צעיר ברונד שצבר, בלוח הראשון 13 נקודות ב־14 משחקיו ● באליפות קבוצתית של גרמניה מערבית חזרה וניצחה זוליגן, הידועה בכל הרכבה הבינלאומי". בשורותיה משתתפים ארקלי (בלגיה), קאבאלק (ארה״ב), שוש (רומניה לשעבר) ולאחרונה הצטרף גם הצ׳כי הגולה סכמן ● בתחרות וייק־אן־זי, שני סיבובים לפני הסוף: טאל, באלאשוב 8½, אסיקוב 7½ (1), הורט, ריבלי 7½, פלאניק 7 (1).

פתרון הבעיות

מס׳ 709 (פשאפירוקה):
1. ר—ו4!, ר:ו4; 2. מה—ג3, ר—ג5; 3. מה—ה8×.

מס׳ 710 (שור):
1. מה—ו6! ועתה 1. —, מ—ו2; 2. מה—ו1+!, מ:ו1; 3. פ—ו3×. או 1. —, מ—ג2; 2. מה—ב2+, מ:ב2; 3. פ—ה5×. או 1. —, ר2; 2. פ—ה1!, מ:ה1; 3. מה—א1×.

מס׳ 711 (קופנין):
1. ר—ו8, צ—ב3; 2. צ—ה2!, צ—ה4; 3. צ—ו3, צ—ב4; 4. צ—ה4×. או 1. —, צ—ב4; 2. צ—ה1!, צ—ב3; 3. צ—ו3, צב—ב3; 4. צ—ה3×.

מס׳ 712 (סימחוביץ):
1. ר—ה4+ (לא 1. ר:ג4, צ—ב3;) 1. —, מ—ה6; 2. ר—ו5, צ—ב2; 3. פ:ה2!, ב:ה2; 4. מ—ג3, מה—ה4+; 5. ר—ב3, היקה־הלבן יכשיל מ—ג2—ג3—ג2 ועכשיו — בלתי־חוקית. בבעיה 9, במקום מלכה לבנה, שמר בידו — מלך לבן.

הכרוז התעלה

ברידג׳
מאת ב. ששון

יד השבוע: מחלק מערב. הכל פגיעים.

צפון
♠ K Q 9
♡ 8 5 3
◇ K 8 3
♣ K Q J 5

מערב
♠ 7 5 2
♡ A K J
◇ Q J 9 7
♣ 10 7 3

מזרח
♠ 8
♡ 10 7 6
◇ 10 6 5 4
♣ A 9 8 4 2

דרום
♠ A J 10 6 4 3
♡ Q 9 4 2
◇ A 2
♣ 6

בתחרות קבוצות הגיעו דרום־צפון לחוזה סופי של „4 ספיידי" במהלך הכרזה שיגרתית. לאחר שמערב עבר פתח צפון עם „1 קלאב" ודרום הכריז „1 ספיידי". צפון קרא „1 בלי שליט" ודרום הכריז „4 ספיידי".

מערב התחיל את ההגנה עם ה־K הארט שזכה בלקיחה הראשונה, בעוד מזרח משליך את ה־6 הארט ודרום זורק את ה־9 הארט. לכרוח שה־6 הארט ביד מזרח נראה כקלף גבוה, לא התפתה מערב להמשיך בהארט ושיחק את ה־Q דיאמונד. (המשך בהארט היה מאפשר לכרוז להגביל את הפסדיו לשתי לקיחות בלבד בסידרת ההארט). הכרוז זכה בלקיחה השניה עם ה־A דיאמונד בידו והמשיך שלוש לקיחות בספייד עם ה־Q, K בדומם ועם ה־A ספייד ביד. עתה הבתיק הכרוז בקלאב מידו של ה־K קלאב בדומם. אולם מזרח זכה בלקיחה עם ה־A קלאב וחזר בהארט. מערב זכה בשתי לקיחות נוספות עם ה־J, A הארט ולכרוז חסרה לקיחה אחת לביצוע החוזה, מאחר שהפסיד שלוש לקיחות הארט ולקיחה בקלאב.

ביותה שלאחר המשחק הביתו צפון הדרום את צערם על שלא שיחקו בחוזה סופי של „3 בלי שליט" שניתן לביצוע ללא קושי. אולם המתנגדים „הרגיעו" אותם בהצהרה כי קרוב לודאי שגם בשולחן השני יגיעו צפון־דרום לחוזה הסופי (הסביר) של „4 ספיידי".

ואכן כך בדיוק קרה גם בשולחן השני, שם הגיעו דרום־צפון לחוזה סופי של "4 ספיידי" במהלך הכרזה זהה.

גם בשולחן השני התחיל מערב את ההגנה עם ה־K הארט שזכה בלקיחה, בעוד מזרח משליך את ה־6 הארט. וגם כאן השליך הכרוז מידו את ה־9 הארט. גם כאן לא התפתה מערב להמשיך בהארט, ובחר לשחק את ה־Q דיאמונד. אבל הכרוז התעלה בצורה יוצאת מן הכלל. הכרוז שיחק דיאמונד נמוך מהדומם, ואיפשר ל־Q לזכות בלקיחה זה שניה של ההגנה כאשר הכרוז משליך את ה־2 דיאמונד מידו.

מזרח אמנם השליך גם הוא דיאמונד נמוך, אך מערב סבר כי כנראה מזרח מחזיק את ה־A, 10 ר חבל לו להשליך את ה־10 דיאמונד. לפיכך המשיך מערב עם ה־J דיאמונד (קשה להאשים אותו) שבלקח ביד הכרוז עם ה־A דיאמונד לתשומת הכל.

הכרוז שיחק ספייד מידו אל ה־K ספייד בדומם, ומשך גם את ה־K דיאמונד. על לקיחה זו השליך הכרוז את הקלף הבודד בקלאב מידו. הכרוז המשיך עם ה־K קלאב שנלקח (נמנית) עם ה־A קלאב של מזרח. אולם הכרוז חתך בספייד בידו, והמשיך בספייד שני מידו אל ה־9 בספייד בדומם. לאחר ששיחק את ה־Q ספייד בדומם שמשך את הספייד האחרון מיד מערב, המשיך הכרוז בשתי הלקיחות הגבוהות בקלאב בדומם ועליהם השליך מידו שני קלפי הארט. לכרוז נשאר רק קלף מפסיד נוסף בהארט ביד, והוא ביצע את החוזה לאחר שהפסיד רק שתי לקיחות בהארט ולקיחה שלישית חזקה בדיאמונד, בעוד הוא זוכה בשש לקיחות ספייד, שתי לקיחות דיאמונד ושתי לקיחות קלאב.

הקוראים יבחינו כי במקרה זה התעלה הכרוז ומצא את הדרך היחידה האפשרית לביצוע המשחק, למרות שהוא הסתכן בהפסד לקיחה מיותרת.

הפסטיבל הבינלאומי ה־8

מחר ייפתח באופן חגיגי פסטיבל הברידג׳ הבינלאומי השמיני בישראל, שיתקיים השנה במלון פאן־אמריקן בבת־ים.

מסיבת הפתיחה תתחיל בשעה 17.00, ואילו הסיבוב הראשון של תחרות היחידים (אינדיבידואל) יתחיל בשעה 20.00. ההרשמה הסופית לתחרות זו תסתיים בשעה 19.30, לאלה שטרם הספיקו להירשם. הסיבוב השני של תחרות היחידים יתקיים ביום ראשון, ואילו תחרות הזוגות המעורבים תתקיים בימי ב׳ וג׳. תחרות הקבוצות תתחיל ביום ד׳ ותימשך ביום ה׳ ובמוצאי־שבת הבא.

למעלה ממאה אורחים מחוץ־לארץ כבר הגיעו ארצה, ורובם מתגוררים במלון פאן־אמריקן. בין האורחים בולטים רבי־האמנים הבינלאומים מאיטליה (אבארלי ופאביס־טיצ׳י), מארצות (סיכטמר, ילה וארווקו), מבריטניה (גב׳ ריקסי מרקוס, סילברסטון ושינקין), משוויץ (סגי טראר) מונצואלה (בארה) ומדרום אפריקה (גולר).

הפסטיבל הבינלאומי נערך גם השנה בחסות חברת הסיגריות „מילבורו", שתרמה את מירב הפרסים הנבנבים לזוכי הפסטיבל. ההתאגדות הישראלית לברידג׳ אחראית על הניהול והארגון של הפסטיבל, ומנכ״ל ההתאגדות דוד ברלך משמש בתפקיד יושב־ראש הועדה המארגנת.

מנהל התחרויות יהיה מר ניקו אורשורן מהולנד.

פענח את הצופן [23]

להלן פעולת כפל רגילה, אלא שבמקום ספרות רשומות בה אותיות, שכל אחת מהן מייצגת סיפרה מסויימת. נסה לפענח, על דרך ההגיון, איזו סיפרה מייצגת כל אות. אחר־כך, רשום אותיות בהתאימות במקום הספרות בשורה למטה. הן הצטרפנה לאימרה של הנרי באקל.

```
          ה ח ב ר ה
          ר ה פ ש ע
        -----------
          ה כ ע ש ה ר
        ע ע ר כ ע
      נ ע ר ע ש ר
    נ ב ה ר ב
  ---------------------
  ה ח נ ב ב ה ח ב פ ר
```

האימרה: 21572 מ־28 את 49602,4902 מ־64 ב־5

הפתרון בשבוע הבא

פתרון „פענח את הצופן" 22

„ודאי נכונים אנו לבטל את עונש המוות, אך הבה יתחילו בכך האדונים הרוצחים"

(אלפונס קאר)

השורירבים

$18^2=324$
$81\sqrt{3}=3^5=243$
$324+243=567$
$24^2=576$

בולים לזכר רייהנהרט

בולים
מאת שמואל שליט

הדואר במזרח־גרמניה הנפיק סדרה בת המישה בולים בערכים שונים, לזכר חמשה אישי תרבות ואמנות, ביניהם הבמאי היהודי מכס ריינהרדט ששם משפחתו היה גולדמן וקרובים רבים לו בארץ. הבול יוצא במלאת מאה שנה להולדתו של ריינהרדט.

הדואר האוסטרי הודיע שאף הוא ינפיק בול־זכרון במלאת מאה שנה להולדת מכס ריינהרדט, שנולד באוסטריה בשנת 1873.

ריינהרדט עזב את גרמניה אחר עלות היטלר לשלטון ב־1933 והיגר לארה״ב ב־1938, והוא מת ב־1943 בגיל 70.

הבול המזרח־גרמני, הוא בערך נקוב 25 פניג והבול האוסטרי בערך נקוב 2 שילינג. שניהם בתבנית מלבנית־אנכית וכתוב עליהם שמו של הבמאי ושנות הולדתו ומותו.

בול גרשווין בארה״ב

בול לזכרו של המלחין היהודי־האמריקאי ג׳ורג׳ גרשווין ינפק ביום הולדתו של פברואר — מסר מנהל הדואר בארה״ב.

הבול בתבנית מלבנית־אופקית ובערך נקוב 8 סנט, מראה את דיוקנו על רקע דמויות סמליות מהמחזמר שכתב, „פורגי ובס". בחלקו העליון של הבול רשום „מלחין אמריקאי" והחלקו התחתון (לכל רוחב הבול) — ג׳ורג׳ גרשווין.

לשכס הנפקת הבול, שיתקיים במלון „בבורלי הילטון", הוזמנו כל ה„מי ומי" בחוגי התרבות, התרבות והאמנות של ארה״ב וכן אחיו של המלחין.

סוסי־ים בבולי גרנלנד

כוסי הים המכונים „האריה של האסקימוי" השתמרו באחרונה בציור אכורי שערכו תושבי הצפון. סוסי־ים מעטים עדיין חיים בגרנלנד, בעיקר בקרחוני החוף המערבי והדואר במדינה זו הוציא לא־מכבר בול בו צוירו סוסי־ים.

סוס־הים הוא בעל תכונות תוקפניות וכוח פיסי אדיר, ומפורסם בחיי המשפחה המאושרים ובדאגתו לגוזלו. אידיליה משפחתית של סוס־ים צוירה בבול החדש, שהבטרתו מלבנית־אופקית וערכו הנקוב 10 קרונות.

מאה שנה לגילוי בקטריות הצרעת

ב־28 בפברואר ינפיק הדואר בנורווגיה סדרה בת שני בולים במלאת מאה שנה לגילוי „לפרה בקטריומס" הידועות כבקטריות הצרעת. הגילוי נעשה בידי הנורווגי ד״ר ארמאור האנסן.

בבולים, בתבנית־אופקית, בגודל זעיר יחסית, 27X21 מ״מ, צוייר דיוקנו של ד״ר ארמאור האנסן על רקע מגליתי. הבולים בערכים 100 אירה. אותם צוירו בידי קנוט לקקה מארהבן ונדפסו על נייר פלאורסנט לבן אצל המדפיס הממשלתי באוסלו בירת נורווגיה.

סוידאן מארקט בע״מ

אנו שמחים להודיע לקהל לקוחותינו הנכבד כי פתחנו לנוחיותכם בית־מסחר חדש למכירה בסיטונאות ברח׳ „מצה ה״ — הצטלבות הכבישים עכו—נצרת (צ׳יק־פוסט) מול תחנת המטביר חיפה.

במקום החדש ניתן להשיג כל מיני דברי מכולה, משקאות חריפים, בירה, סיגריות וכו׳.

נשמח מאוד לראותכם במקום החדש
שם תקבלו כל השרות הדרוש

בדבר הזמנות נא לפנות בטלפון 233948

סוידאן מארקט בע״מ
חיפה

אורה־פיקס

משחה אמריקאית להצבעה
שיגיים תוצבה להתייבש
למכירה
בדנמל־דפו
אשכנזי, טל׳ 624664
רח׳ לבונטין 4, תל־אביב
שימו לב! למכירה גם
בבתי מרקחה

מזלג הרמה „קלארק"
1 טון (בנזין)
גלגלים מלאים, במצב טוב
782082

אמיר

חב׳ לנאמנות והשקעות בע״מ
בונה ברחבי

פתח־תקוה

דירות פאר בנות 3, 3½, 4, 5 חדרים

מעלית • גז מרכזי • תרסינה צבעונית • הכנה לטלפון חוץ • חניה פרטית • טלפון פנים • הכנה לאנטנה מרכזית • בהזדמנות: דירה 3½ חדרים + 100 מ׳ מרובע גג

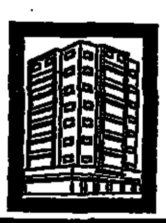

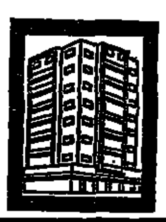

פרטים אפשר לקבל במשרד אמיר, רח׳ שטמפפר 34, פתח־תקוה, בשעות 10.00—12.00 ו־16.30—19.00 ביום ג׳ לפנה״צ.

חדש במפרץ חיפה

באם הינך מאניני הטעם
באם הינך מאוהדי המטבח המזרחי
באם הינך מחפש ניקיון ושרות
ניתנת לך ההזדמנות ליהנות מכל אלה באם תבקר
במסעדה החדישה והמשוכללת

„בני דיאב"
כביש כפר אתא — דרך חיפה 33

שרות מהיר • מחירים עממיים • מגרש חניה גדול
בואו ותיהנו!!

חשוב: פתוח משבעה בבוקר עד שעות הערב המאוחרות.

חידון סמליק*

בכל יום ששי
במוסף השבועי של הארץ

מערכת סטריאו מקצועית
TANDBERG + ELAC
מהטובות בעולם!

הכוללת:
SOLVSUPER 11 — רדיו + מגבר
HI. FI. 15 — 2 רמקולים
ELAC — פטיפון

מוגשת
אלקטרון צ׳ילג בע״מ

חשוב למנהלי חשבונות

מכון למיכון, מבצע רישום במיכון של הנהלת חשבונות ומאזנים
מחירים נוחים — ביצוע מהיר ומדוייק.
נא לפנות: רח׳ הובבי ציון 65, ת״א (קומה ב׳) טלפון 289710

להשכיר

משרד כולל 3 חדרים בבנין אל־על תל־אביב
רח׳ בן־יהודה.
המשרד מתפנה בראשון לאפריל 73.
בפרטים לפנות בטלפון 053—23415 או ת.ד. 2152 נתניה
עבור „משרד".

הופיעה חוברת מס׳ 6 בכרך ג׳

מדע לנוער המתבגר
כרעת

ובה: בתי זיקוק; מחלות העוברות בירושה; כוכבים בשמיים; חיים באוותא בין תרקים; כלי טיס; מדוע יש גבול לקירור ואין גבול לחימום? מדוע מדברים אנשים תוך שנתם? היש חנקן על מאדים? ויותר המדורים הקבועים.

מחיר חוברת בודדת 75 אג׳. דמי מנוי לכרך ג׳ (10 חוברות) 6 ל״י.

דאג לכך כי שמך יופיע ברשימת המנויים!

יוצא לאור על־ידי
מוסד ויצמן לפרסומים
במדעי הטבע ובטכנולוגיה
ירושלים, רח׳ המלך ג׳ורג׳ 33

חוברות בודדות ניתן להשיג בקיוסקים ובדוכנים למכירת עתונים.

גזור ושלח

לכבוד
מוסד ויצמן לפרסומים
ת״ד 801
ירושלים 91 000

אבקש לחתום על כרך א ב ג
(סמן עיגול סביב המשבצת המתאימה).
מחיר כל כרך 6 ל״י.
ניתן לרכוש אוגדן לכריכת שני הכרכים הראשונים (א ו־ב). מחיר האוגדן 1 ל״י בלבד.

מצ״ב ____ ל״י (בשיק או בהמחאת דואר) לפקודת מוסד ויצמן לפרסומים.

השם ____________
הכתובת ____________ מיקוד ________

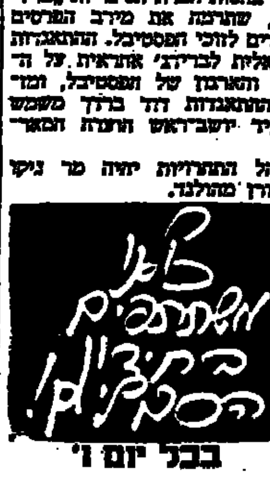

בכל יום ו׳
במוסף השבועי
של הארץ

דרוש
משרד

10—8 חדרים (כ־170 מ״ר) בבנין דירות באיזור שקט בתל־אביב

אפשרי 2 דירות צמודות

טלפון 281177/9 לבקש את מאיה

מוזיאון ישראל. ירושלים
אירועי השבוע

יום א׳, 11.2.73, 4 אחה״צ
מועדון הסרטים של אגף הנוער
סרט מיוחד במסגרת התערוכה „אמנות ההסרטה" „האמריקאית היפה" לגילאי 12—18 — בלווית הכבירים מאת הבמאי רם לוי

יום ג׳, 13.2.73, 4.30 אחה״צ
סרט בסידרה של סיר קנת קלארק „תרבות" (בצבעים)
„אושר, אושר תרדוף" — אמנות הרוקוקו
דברי הסבר (בעברית): גב׳ נדירה יקיר
הינם לחברי המוזיאון ולסטודנטים

יום ג׳, 13.2.73, 6 ו־8.30 בערב
מועדון לסרטים אמנותיים
„מארה־סאד" (בריטניה, 1966). בימוי: פיטר ברוק. מבוסס על מחזהו של פטר וייס
בהקרנות השעה 8.30 בערב עדיפות לחברי האגודה. משעה 8.30 יועמדו מקומות פנויים לרשות לא־חברים

יום ג׳, 13.2.73, 7.30 בערב
הדרכה מיוחדת
בתערוכת „ציורי־קיר ברובע המוסלמי בירושלים" מר יונה פישר

יום ג׳, 13.2.73, 8 בערב
פתיחת תערוכה
הדפסים ורישומים של נוסעים בארץ־הקודש במאות ס״ו—כ׳, לזכרו של מר הרמן מאיר, ירושלים

יום ד׳, 14.2.73, 8 בערב
קורס בתולדות האמנות
„האמנות כאן מלחמת העולם השניה — בעיני רפי לביא" (א׳)
„חומרים באמנויות הויזואליות ובמוסיקה" מר רפי לביא, צייר ומורה לאמנות
כרטיסים: 1.— ל״י (לא־חברים: 2.50 ל״י)

9.15 בערב
לאחר הקורס בתולדות האמנות
סרט בסידרה של סיר קנת קלארק „תרבות" (בצבעים)
„אושר, אושר תרדוף"

יום ה׳, 15.2.73, 4 אחה״צ
מועדון הסרטים של אגף הנוער
סרט מיוחד במסגרת התערוכה „אמנות הסרטה" „שביל הפילים" — לגילאי 8—12

תערוכות
הדפסים ורישומים של נוסעים בארץ־הקודש במאות ט״ו—כ׳, לזכרו של מר הרמן מאיר, ירושלים (אולם כהן) מ־13.2.73
כתובות מספרות (אולם גולדמן—שורץ)
רפי לביא — 21 תמונות — 10 שנים (אולמות גרוס וגולדמן)
פיקאסו — יצירתו הגראפית באוסף מוזיאון ישראל (אולם ספרטוס)
ציורי־קיר ברובע המוסלמי בירושלים (אולם הספריה) עד — 19.2.73
אמנות ההסרט (אגף הנוער)
בובות (אגף הנוער)
מנהרת־קבורה מתל נור — תערוכה מיוחדת באולמות רוקפלר

מוצג מיוחד
שני קטעי תבליטים מפרספוליס, בירת פרס, מאה ה׳ לפסה״נ

אגף הנוער
תערוכת „אמנות ההסרטה" — פעילות בתערוכה והשתתפות בתכניות טלויזיה במעגל סגור: בימים א׳, ב׳, ה׳, ה׳ 3—5 אחה״צ
חוגים: הרשמה במשרד אגף הנוער בימים א׳, ב׳, ד׳, ה׳ בשעות 2—4 אחה״צ
לנוער: הסרטה, ביטוי, קולנוע וטלויזיה, אריגה, ארכיאולוגיה
למבוגרים: (שליש ב׳ מ־11.2.73) ציור, פיסול, קרמיקה, תחריט.

חשוב למורים ולתלמידים!

האנשים שעשו את ההיסטוריה — מספרים עליה...

אם אתם מחפשים חומר מענין ומתאים לשנת הכ״ה למדינת ישראל, תמצאו אותו בסידרה המיוחדת המתפרסמת בקביעות על דפי „הארץ שלנו", השבועון לנוער.

בגליון הבא:
יוחאי בן־נון (אלוף מיל.) על עלילות הפלי״ם וההעפלה.

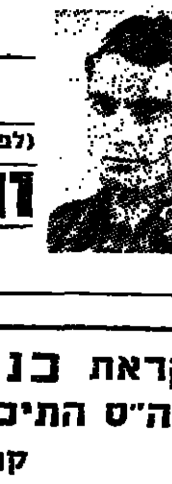

אז (לפני 25 שנים) והיום

לקראת כנס בוגרים של ביה״ס התיכון ע״ש ח. גרינברג
קרית־טבעון

שייערך בעוד מספר החודשים, מתבקשים כל בוגרי המוסד להמציא לביה״ס על גבי גלוית דאר את פרטיהם האישיים:

שם משפחה, שם משפחה קודם, שם פרטי.
מספר המחזור (או שנת סיום הלמודים).
כתובת, מצב משפחתי, עיסוק או משלח־יד.

מחלת האישפוז

„כיבוי שריפות" במקום היערכות לקראת העתיד

מאת עוזי בנזימן

האישפוז שלנו חולה. הסימפטומים ם של קושי־יסודי שמקורו בחוסר ידנות ממשלתית בעבר ובשלנות רצפית של ראשי משרד הבריאות שנים קודמות.

בתי החולים הממשלתיים הוקמו מערכות השתיה בריטיות שאיפיין תן הפיזור הגאוגרפי. נוספה לכך דאולוגיה מקורית של ישראל: עי־ ב בתי־החולים במיבנים קטנים שטח נרחב, סימל בעיני הוגי ירינות האישפוז, בשנים הראשונות מדינה, עצמיות ובלתי־אמבציות. תקנת בתי חולים בצריפים ביטא ניעות ומגע חופשי של החולה עם שפחתו כפי שיאה למדינה ציונית וציאליסטית. אך היה גורם אחר מערכת האישפוז שסבר אחרת. קו־ ת חולים הכללית דגלה בהקמת בתי ולים מגובשים. מסתבר כי מדיניו־ ת הצילה את מערכת האישפוז מ־ זאת.

שיקומים תדירים

עם חלוף השנים הסתבר כי המ־ יבנות המפוזרות לא עמדו בבבחן זמן. היה צורך לשקם אותן בתדי־ ת גדלה והולכת. ברגע מסויים ינו ראשי משרד הבריאות כי יש דש את מערכת האישפוז מיסודה. ו להמיר בתי חולים קיימים בחד־ ים וכו בזמן להענות על גידול צמיד באוכלוסיה ועל שיפויים בר־ את שמחייבים מיתקנים רפואיים שים ותוספת מתמדת של מיטות. אך ההבנה לא תורגמה לשפת מ־ זה. העדר מנהיגות במשרד הברי־ ת, אדישות בהנהלתו, חוסר עיר־ ת במשרד האוצר העמיקו את ה־ שא בסולם העדיפויות. רק מעט פים כמשלותיים הוקצו לבינוי בתי ים. גם אלה לא נוצלו כראוי. בצון נתקע בסגירות משרד הברי־ ות ובתעלות הקשר שבינו לבין ... מסבע. ממשך תכנון בתי חו־ לים בישראל והעמד שיאים מיוחדים יום זה.

מבקר המדינה עמד בדו"ח האחרון על גורלו של בית החולים „ה־ ("הלל יפה") כדוגמה בולטת לב בו פועל משרד הבריאות. הוא מלם בשנת 1959 הוכן קצר לאחר הסתבר כי יש להבנו מחדש. 196 עיבד המשרד תוכנית להר־ בה. תוכנית זו לא כומשה. היא שה ועודכנה מספר פעמים. כיום יכים כי הבניה תסתיים ב־1977. ני חולים אחרים היו הדוגמות קצ־ יותר אבל בכל זאת, ניכרות. מור בהקמת בית החולים בתל־ דים יגיע לשמונה שנים, בית ים ביפו — שש שנים, בית החו־ לים בצפת, בית החולים רמב"ם, בית החולים שיבא — שלוש שנים.

יעד נמוך

יחס המיטות להקף האוכלוסיה ב־ ארץ הוא מן הנמוכים בעולם. הוא מגיע כיום ל־3.26 לאלף. התקן בעי־ ני משרד הבריאות הוא 3.3. אולם מומחים גורסים כי היעד שהציב ל־ עצמו המשרד נמוך מאד. גם בהת־ חשב בסוגים נוספים של מיטות מצ־ בנו תמוד (7.84). מכל מקום השוואה עם הנעשה בארצות אחרות ממחיש את נחיתותנו.

להלן נתונים על מספר המיטות ב־ בתי החולים מכל הסוגים לאלף נפש במספר ארצות.

הארץ	מספר המיטות
שוודיה	14.42
שוויץ	13.71
יפן	11.90
צ'כוסלובקיה	10.28
איטליה	10.09
אנגליה	9.66
ארה"ב	8.39
ישראל	7.84
יוון	5.99
קפריסין	5
פרו	4.53

לפני כשנה חל מיפנה מסויים ב־ משרד הבריאות. בלחץ משרד האו־ צר עובדה תוכנית רב־שנתית להק־ מת בתי חולים. התוכנית נועדה לע־ נות על ביקורת — לה היו הדים גם בדו"חות מבקר המדינה — כי במ־ דה שמשרד הבריאות יזם בניה עשה זאת מתוך הענות ללחצים רגעיים ו־ ללא מחשבה כוללת.

בתי"ח שבבניה

התוכנית החדשה באה להתוות סד־ רי עדיפות להקמת בתי חולים נוכח שיקולי תכנון ארציים. בפועל בונים כיום השנה בתי חולים בהוצאה כו־ ללת של 1.25 מיליארד ל"י. בהם: בית החולים שיבא (720 מיטות), בית החולים רמב"ם (400 מיטות), בית החולים בצפת (250 מיטות), בית החולים איזנברג ביפו (במקום דר־ גולו — 400 מיטות), בית החולים הדרה (400 מיטות), בית החולים בתל גיבורים (600 מיטות) בית החולים איכילוב (600 מיטות), בתי חולים לחולי נפש בבאר שבע ובסירה (400 מיטות בכל אחד).

כרביתום יסתיימו תוך ארבע עד שש שנים, בניה זו היא מימוש של תוכ־ ניות ישנות במשרד הבריאות. הבניה החלה ב־1971 נוכח מצוקת האישפוז. בתכנון נמצאת הקמתם של חמישה בתי חולים נוספים: „ברזילי" באשד קלון (400 מיטות), נהריה (400 מי־ טות), משגב לדך בירושלים (250 מיטות), אסף הרופא (600 מיטות), בית חולים לחולי נפש בעכו (כ־ 500 מיטות).

נוסף לכך יש פעילות בניה צנועה יותר של קופת חולים שמתבטאת, בעיקר, בהרחבת בתי חולים קיימים. בשנה השוטפת נוספו במוסדות אלה 255 מיטות. בירושלים בונה „הדסה" על הר הצופים בית־חולים ובו 300 מיטה.

הבינוי החדש מרוכז בעיקר בגוש דן, בו מתמקדת מצוקת האישפוז. הוא בא לחפות על מחדלי העבר אך עדיין לא ברור אם יענה על צורכי העתיד. במשרד הבריאות אין נתו־ נים יציבים לגבי גדול האוכלוסיה בגוש דן ולפיכך קשה, לדברי העוס־ קים בנושא, להבגן את הקף שירות האישפוז. המשרד חותר לישם בניה מתועשת בהקמת בתי חולים, ש־ עיקרה יבוא מערכות בניה וציוד. לדברי העוסקים בכך סביר ששיטה זו זולה מהבניה המסורתית — מכל מקום אינה יקרה ממנה — ובודאי שהיא חוסכת זמן ומאפשרת גמי־ שות בהענות לצרכים דחוקים.

אסף הרופא אינו בן יחיד

הפקתו של בית החולים אסף הרופא נועדה לקדם את הסי־ של בו ברוגז הממשלתי. הנ־ הלת בית החולים הבינה כי בהעדר מדיניות מגובשת להק־ מת מוסדות אישפוז יש להפעיל לחצים כדי לזכות בשימת לב. הנוהם נתמכת במימצאי מבקר המדינה שהעלה השגות חמורות על עמדת משרד הבריאות ב־ נושא זה. רופאי „אסף הרופא" יזמו פרסומים שמתארים מצב קשה. אך סקירים בבית החולים הראו כי מערכות התשתית שלו מצוקת ורכת המיבנים תקינה. חדר מיון נמצא בתהליך בניה והוא יושלם השנה. קשייו ה־ עיקריים ממוקדים בחדרי ני־ תוח ובמטבח. דומה שיש הצד־ קה מלאה לטענות הרופאים על הזנחה מצד משרד הבריאות ב־ הקמת חדרי ניתוח חדשים.

אין להשלים עם מחדלים ב־ תחום כה חיוני. משרד הבריאות הזמין עתה מערכות חדרי ניתוח מודיל שאמורים להגיע במרד־ צת השנה.

פתרון יסודי לקשיי אסף ה־ רופא שלוב בבעיית תכנון אזו־ רית. עדיין לא ברור היכן יו־ קם בית החולים החדש. האם באתר הנוכחי או שיפוצל לשני מרכזים רפואיים בשתי ערים [illegible] הלחצים שמפעילים עתה הרופאים עלולים לשבש את שיקול־הדעת של מתכנני משרד הבריאות ויש להתריע על אפשרות זו.

מן הראוי שהחלטה על הקמת בתי חולים חדשים תהיה תוצר של שיקול כולל שלוקח בחש־ בון את צרכי האזור והמדינה כולה. הוא חייב להתחשב גם במדיניות בריאות כוללת ובמו־ שגים חדשים בעולם הרפואה: פיתוחם של ענפים רפואיים חד־ שים, השפעתן של המצאות רפו־ איות או שיטות טיפול חדשות על משך השהיה בבתי החולים, היחס בין בתי חולים ארציים — שמספקים שירותים מסויימים ל־ כל המדינה — לבין מוסדות רפואיים כלליים שמספקים שי־ רותים לאזורי המגורים השכנים, עליית רמת החיים והארכת תו־ חלתם והשלכתה על העומס על בתי החולים. גם לסוגיה המדי־ נית היסודית — גורל השטחים — השפעה על מדיניות התכנון: מה הקף המדינה — ומספר ה־ אוכלוסים — אשר נלקח בחש־ בון בעת התכנון החדש.

לפיכך, הזעקה שמשמיעים אנ־ שי אסף הרופא — אשר רתמו למשימה את תנבית גיבשטיין ראש עירית ראשון לציון שהצ־ ליח בעבר לקדם את הטיפול ב־ סוגיות ציבוריות בצורתה של שיטת הסקנדל — צודקת מנקו־ דת מבטם. היא לגיטימית במש־ [illegible] ל־ הנציג במתכננים לשקול את ה־ נושא לגופו.

השתוללות החלפים

מחיריהם של חלקי־החילוף למכוניות מתייקרים כמעט מדי יום

מאת שלמה גרבר

גל התייקרויות של חלקי חילוף לכלי רכב שהחל עם ביטול הפיקוח על המחירים בענף זה בראשית ה־ שנה, כבר החל לעורר תסיסה בק־ רב רבים מ־330,000 בעלי הרכב ב־ ארץ, כולל בעלי הרכב הפרטי, ה־ מוניות, המשאיות ואפילו חברות ה־ תחבורה הציבורית. להתסיסה זו עדיין אין ביטוי קולני, לא נשמעות תלו־ נות ברבים, ואף לא חלה עליה ב־ מספר התלונות המוגשות למשרד ה־ תחבורה. אולם אנשי הענף טוע־ נים כי אם בעבר היה שוק החלפים פרוע, שכל אחד עשה בו כראות עי־ ניו על אף הפיקוח על המחירים, הרי היום קיימת השתוללות „וכל מי שיש לו יד או רגל בענף מעלה את המחירים".

הדבר מתבטא היטב בחשבונות ש־ מקבלים בעלי הרכב בעד התיקונים במוסכים. כל כניסה היום למוסך כרוכה בתשלום של לפחות כמה מ־ אות ל"י. דבר זה נובע בחלקו מה־ עלאת מחיר שעת העבודה במוסכים, שהועלה במרוצת החודשים האחרו־ נים מ־20—25 ל"י עד ל־30—35 ל"י, ולעתים גם עד 50 ל"י והרבה מה־ עלאת מחירי החלפים בשבועות ה־ אחרונים במידה ניכרת, למרות הע־ ליה המתמדת שחלה במחיריהם בש־ נתיים האחרונות. לפי הערכת אנשי הענף ומשרד התחבורה עלו מחירי החלפים בשנתיים־שלוש האחרונות בממוצע של 100%, וזאת כאשר יש חלפים שיקרו ב־200% ויש כאלה שיקרו רק ב־40%.

בסיור שערכתי בימים האחרונים אצל יבואנים וסוחרים בחלפים; נת־ ברר לי כי עליית המחירים הנוכחית פגעה בחלק ניכר מהחלפים, הן מ־ יבוא הן מתוצרת מקומית, ובמיו־ חד מתוצרת מקומית. לדוגמא נמסר, כי לאחרונה הועלו מחיריהם של ה־ חלפים הבאים: מצננים (רדיאטורים) — ב־30%; מנועים — ב־25%; דו־ די פליטה — ב־35%—50%; נורות — ב־10%—15%; מחזירי אור — ב־ 25%; מסנני שמן — ב־10%; רצו־ עות למדחף — ב־10%, וזאת לאחר העלאה של 7% לפני כמה חודשים; משאבות מים — ב־10%—15%; גו־ מיות לבלמים — ב־10%; צנורות מים — ב־10%—15. מחוגי הסוח־ רים נמסר כי מדי יום מגיעות הו־ דעות מן היצרנים על העלאות מחי־ רים נוספות.

מדיניות יצרני הרכב

אולם מסתבר כי מחירי החלפים מיבוא עולים גם הם, בחלקם עקב העלאות מחירים על ידי היצרנים בחו־ ץ־לארץ (כי גם בחוץ־לארץ קיי־ מת מגמה של העלאת מחירים, ש־ סימניה הראשונים כבר החלו להר־ גיש בארץ) ובחלקם עקב התייק־ רויות והעלאות בשכר שחלו במשק.

דבר התייקרויות גדולות במחירי החלפים ידוע היטב למשרד התחו־ בורה, אך שם הסבירו, בעיקר לאחר ביטול הפיקוח על המחירים. מנהל אגף הרכב והתחזוקה במשרד התחבורה, מר ישראל הלמן, אמר לי כי לא מכבר הגישו לו אנשי קונצרטיב דין נתונים על התייקרו־ יות החלפים לאוטובוסים. „ממש נד־ המתי", אמר מר הלמן. הסתבר כי בעוד שמרכיבים להרכבת השיל־ דות לאוטובוסים עלו בכ־30%, הרי שמחירי החלפים הבודדים עלו ב־ יותר מ־100%, בעיקר הפריטים ה־ גדולים כגון המנוע, תיבת ההילו־ כים, הפרגים.

לדבריו זוהי מדיניות רשמית של כל יצרני הרכב בעולם. מסתבר כי בגלל התחרות החריפה הקיימת לג־ בי הרכב עצמו, הרי שקיימת מגמה של העלאות קטנות במחירי הרכב עצמו — כ־3% עד 5% או 8% ב־ שנה. מאחר שאין היצרנים מרווי־ חים על הרכב עצמו, נקטו בשיטה של העלאת מחירי החלפים כמקור לרווחים, ובשנים האחרונות הגיעו העלאות אלה ל־20% עד 30% ב־ שנה, וזאת נוסף על הפיחותים ו־ שערי המטבע הניידים שפקדו בשנה האחרונה את רוב מדינות אירופה.

„זוהי אינפלציה מיובאת שלמדי־ נה קטנה כמו ישראל אין שליטה ע־ ליה", מוסיף מר הלמן, המטעים כי לוא היו מרכיבים מכונית מחלפים בודדים, היה מחירה פי שניים או שלושה ממחירה המקורי.

החלפים לרכב מיושן

אשר לישראל — הרי קיימת בה תופעה נוספת המכבידה על בעלי הרכב, בעיקר בעלי הרכב המיושן. ככל שהרכב יותר מיושן או ש־ הופסק ייצורו, התייקרות החלפים לו גדולה יותר. מסתבר כי ברגע ש־ יצרן מפסיק ליצר דגם מסויים של רכב, הוא פונה אל קבלני־משנה ל־ קבלת האספקה של החלפים לאותו דגם. מובן שהיקף הייצור של חל־ פים אלה יורד מיד במידה תלולה, דבר שמייקר אותם במידה ניכרת. ובישראל רבו מכוניות ישנות ומי־ ושנות הנעות בכבישים.

ובכאן נכנסת לתמונה תעשיית ה־ חלפים המקומית. תעשיה זו שהיא מפוצלת ומפוזרת, ושחלק ניכר מ־ מנה הוא עדיין בגדר של בתי־ מלאכה, מתחילה ליצר חלפים רק כאשר מחיריהם בחוץ־לארץ מאמ־ירים, בשל חוסר יכולתה להתח־ רות בתעשיית החלפים בחוץ־לארץ הן במחירים הן באיכות בגלל ה־ ייצור בסדרות קטנות. יש מפעלים שאינם מיצרים חלפים לרכב משנת 1970 ומעלה, אלא לרכב ישן בלבד. המדובר הוא בחלפים בודדים או מיכללים או פריטים כבדים, כמו מנוע או תיבת הילוכים.

אולם מסתבר כי תעשיית החלפים בארץ לא היתה פעילה בשנים ה־ אחרונות בגלל ההזמנות הגדולות ממשרד הבטחון. עם הירידה בהז־ מנות אלה בחודשים האחרונים, הח־ לה שוב לפנות לשוק האזרחי מבלי שהיתה ערוכה לכך. בסימפוזיון ש־ נערך לא מכבר בנושא זה, הושמעה ביקורת קשה נגד תעשיית החלפים, לגבי האיכות, המחירים ואופי ה־ ייצור, לאחר תקופה ארוכה של היו־ תה בחממה של איסורי יבוא והגנה מינהלית ופיסקאלית.

על החלפים מיבוא עדיין מוט־ לים מסים גבוהים המגיעים ל־245%. מחיר כל דולר ליבוא זה נע בין 10.50 ל־14 ל"י, והוא כולל מכס של 85%, היטל בטחון 20%, וכן מס קניה של 10% המוטל גם על מחיר השיווק של היבואן שנקבע ל־50% מן המחיר המקורי בתוספת המכס והיטל הבטחון. על חלקים ה־ מוגדרים כמותרות, כגון מגן שמש, מתנדפיים, כושא מסנן, צופר, תק־ פים ושקעים, מסגר גב, כיסויים, קישוטי כרום וניקל — מס הקניה הוא 35%. יש גם מס קצוב לגבי חלק מהחלפים, וכל זה בשער הנמל. אם לכך נוסיף את רווחי היבואן, ה־ קמעונאי והמוסך, הרי שהמחירים לצרכן הם גבוהים ביותר.

עידוד יבוא מתחרה

מר הלמן מודה כי הפיקוח היה בלתי יעיל. המשרד היה מוכן ב־ הביעוד להעלאות מחירים עקב ה־ עלאות מחירים על ידי היצרנים, ה־ תנודות בשערי המטבע והכוסה. ל־ פיכך הוחלט לעבור לשיטה אחרת — להפעלת כוחות השוק ועידוד יבוא מתחרה של חלפים לא־מקו־ ריים תוך הקפדה על איכותם. כל יבואן חייב להגיש למצי היבוא דוגי־ מאות לבדיקת מכון התקנים. תוצאת הבדיקה היא על כל משלוח. הנסיון הראה, וזו תופעה חוזרת, כי 15% עד 17% מהבדיקות של מכון התק־ נים הן שליליות, כלומר כל פריט שאינו עומד בתקן, הוא מוסלים את היבוא.

לגבי הייצור המקומי הענין יותר מורכב. לאחר שנים רבות של מאב־ קים עם היצרנים, שהתנגדו בתוקף לעמוד תחת פיקוח והשגחת מכון התקנים, הצליחו להשיג את הסכמ־ תם להסדר בדיקות המכון. אם אין עומדים בתקן מבטלים ליצרן את רשיון הייצור. בשנים האחרונות סייע בכך לא מעט משרד הבטחון התובע פיקוח קפדני על טיב האי־ כות. לקראת השנה השוטפת החליט המשרד לשנות את מדיניותו ולת־ בוע מן היצרנים לעבור למסמך של תו תקן, כלומר שהמוצרים יהיו ב־ פיקוח מתמיד של המכון בהתאם לתקן הישראלי. „אנו עומדים לכפות זאת עליהם במלוא האמצעים העומ־ דים לרשותנו, ובלי ספק שתהיה על כך מלחמה קשה", מדגיש מר הלמן.

אשר למחירים ובגל התייקרות ה־ אחרון — על כך אין תשובה. יש היום כ־110 מפעלים לייצור חלפים המייצרים בערך של כ־120 מיליון ל"י לשנה. כן פועלים כ־450 יבו־ אני חלפים המייבאים מדי שנה מו־ צרים בערך של 20 מליון דולר ל־ שנה. לדעתו של מר הלמן צפויות עוד העלאות במחירי החלפים המקו־ מיים עקב ההתייקרויות במשק והע־ לאת מחירי חמרי הגלם. לדעתו, ה־ דרך היחידה להילחם בתופעה זו היא לחץ על ידי יבוא מתחרה זול. „אין שום סוב מזה, הן מבחינת האיכות והן מבחינת המחיר. ובדרך זו אנו מתכוונים להמשיך", אומר מר הלמן.

השבוע פירסם סגן שר התחבורה מר בר יעקובי, הוראה המחייבת את המוסכים להציג מחירון של חלפים ותיקונים במוסכים, כדי לאפשר ללקוחות לבדוק את החשבונות ולהתלונן בשעת הצורך. אולם ה־ מחירון לא ימנע את ההעלאות שחלו ועוד יחולו בשבועות הקרובים ב־ מחירי החלפים, על אף היבוא ה־ מתחרה שגם מחירו עולים בהתמ־ דה.

דו"ח תלונות שנגנז

גורלן של תלונות לעירית תל אביב

מאת יהודית וינקלר

„...הקשר ההדוק ביותר עמנו הוא עם מחלקת הבנין. התלונות המגי־ עות אלינו נוגעות בתחומים מתחומים שונים: תוספת בניה ללא רשיון, מתן רשיון על אף התנגדויות שכנים, עריסיות, קיטועים, הצלבת עין, סח־ בת במתן הרשיון ועוד". קטע זה כלול בדו"ח הלשכה העירונית לפניות ציבור בעיריית תל־אביב, לסיכום עבודתה בשנת 1971. בניגוד לדו"חות קודמים, האחרון לא פורסם ולא הובא לידיעת כלל הנבחרים בעיריה.

יהודה גריינר

הדו"ח הודפס בשני עותקים, המקור נמסר לראש העיריה, והעתק שמור בלשכת התלונות שנועדה לא רק לעזור לתושבים שקופחו על־ידי המנ־ גנון העירוני, כי אם גם להצביע על עיוותים, ליקויים ומחדלים בפעולתו.

אלפי תלונות

בשנת 1966 הגיעו 199 תלונות נגד מינהל ההנדסה ובכלל זה נגד מחלקת הבנין. אחרי מלחמת ששת־הימים היתה ירידה כללית במספר התלונות, בשנת 1970 עלה מספרן ל־491 (הנ־ דסה בלבד); בשנת 1971 נתקבלו 1,072 תלונות נגד מינהל ההנדסה, בשנת 1972 נתקבלו כ־1,400 תלונות נגד אותה מחלקה. הסיכומים הרא־ שונים לגבי שנת 1972 מעידים על עליה של כ־50% בשיעור התלונות מאזורים נגד העיריה. בראש הטבלא צועדות תלונות בעניני תברואה ופי־ קוח — 2,860 תלונות; בעניני כס־ פים כ־2,00 תלונות; שונות כ־1,400 תלונות.

מנהל הלשכה לפניות הציבור, מר יהודה גריינר, עובד בעיריה מזה 22 שנה, היה עוזרו של מרדכי נמיר. המנגנון העומד לרשות הלשכה אינו מספיק, לדבריו.

לפי הערכתו, מתוך 7,600 תלונות שנתקבלו ב־1972 כ־4% צודקות, 50% בלתי צודקות וכ־10% אינן שייכות לעיריה. במושג „צודקות" ו־ „בלתי צודקות" נכתחמים התחומים לא במדדי צדק אוביקטיביים, כי אם במסגרת התקנות והחוקים. כך למשל התלונן בעל מגרש בתיזרך מכוניות, כי העיריה מסרבת לתת לו רשיון אך תובעת ממנו תשלום מס עסקים. בעל המגרש קובל, כי אם עסקו אינו ראוי לרשיון עירוני, כיצד זה באה העיריה ותובעת את חלקה מהכנסותיו.

בניה בלתי חוקית

לשכת התלונות העלתה, כי: „ה־ בעל אינו יכול לקבל רשיון כי אין המקום עומד בתנאים המתאימים. מצד שני כל מי שמנהל עסק בתחום העיר תל־אביב חייב בתשלום מס עסק, ללא כל קשר עם מתן רשיון, על־פי פקודת מלאכות והתעשיות. תלונה זו מסווגת בין „הבלתי צוד־ קות".

מר גריינר סבור, כי הלשכה תרמה לשיפור התהליך הכרוך בהוצאת אי־ שורים להעברת בעלות בטאבו: גבית אגרות עירוניות שונות רוכזה בקומה אחת. הוא מודה, כי הבניה הבלתי־ חוקית משגשגת בעיר „אף כי חלה הטבה" כדבריו. יש שהעבריינים הפ־ סיקו לבנות, קבעו עובדות ולבסוף זכו לרשיונות כחוק. לדברי מר גריינר הופעל באחרונה לחץ על מחלקת הבנין לתבוע מבית־המשפט צו הרי־ סה על־ידי העיריה (במקום לחייב בהריסה את בעל הנכס) כדי להבטיח ביצוע ההריסה.

תלונות רבות מגיעות על חשבונות לא נכונים, שיבושים בכתובות, אי־ מסירת הודעות על תשלומים, שיבו־ שים בשמות. לדעת מר גריינר נוב־ עים הליקויים משיבושים במיכון. לא תמיד מזינים את המחשב בנתונים נכונים, „ואנו עומדים לאחר מכן חס־ רי אונים מול אוטומציה". לעתים קרובות משלם התושב את חובו במו־ עד, אך בעיריה אין מזינים את המח־ שב בנתונים המעודכנים. כך קורה לא אחת, כי בעל החוב שילם במועד ואילו העיריה משגרת אליו הוראות לעיקולים.

„התרענו לא אחת על אי־נעימויות ועגמת נפש הנגרמת לאזרחים החיי־ בים להתרוצץ בין המחלקות השונות בעיריה ולא אחת לא נענים. מגיעים אלינו ממורמרים ומבקשים את הת־ ערבותנו. לגבי אגרות מים אנו נת־ קלים בחשבונות גבוהים של מש־ פחה מרובת ילדים, שאין ידה מש־ גת לשלם ואין ועדה מתאימה שאליה יוכלו לפנות ולבקש סעד. אף בהחז־ רת כספים הענין צולע מאד. האז־ רח טוען, כי כשיש לגבות ממנו כס־ פים, עושים זאת במהירות ואף באמ־ צעי כפיה ואילו כאשר צריכים להחז־ יר לו כספים עליו להמתין חודשים ארוכים. תלונות אלה נראות בעינינו צודקות. התרענו לא פעם על כך".

רבים התלוננו על העלאת הקנסות על מפגעים תברואיים ועל כי דו"חות רבים נרשמו ללא התראה. כיום ניתנ־ נות התראות במקרים המתאימים לכך, — מציין מר גריינר.

רשות רישוי מרכזית

נראה, כי הלשכה לפניות הציבור אכן מתגבשת למוסד אומבודסמן ב־ עיריה, אלא שהיא נתקלת בקשיים ובהתנגדויות מצד עובדי מחלקות ו־ ראשי מחלקות, הרואים בפעולה „הת־ ערבות בענייניהם".

מעשה באזרח שהגיש בשנת 1967 בקשה לקבלת רשיון למנדלריה. אר־ בע שנים התגלגל ענינו ברשויות עי־ רוניות וממשלתיות שונות. רק בחו־ דש דצמבר 1971 ניתן הרשיון המבו־ קש. מסכמת הלשכה: „רצוי שרשות הרישוי תוכל להביא במהירות לסיום הדיון בבקשות ולא לגרום לסחבת מורטת עצבים".

בחודשים הקרובים אכן אמורה רשות רישוי מרכזית לקום בעיריה. ההחלטה על הקמתה נתקבלה לא במעט בזכות אלפי תלונות שהוגשו לעיריה.

הלשכה לפניות הציבור כפופה במישרין לראש העיריה, אף כי הגיו־ ני היה לראות בלשכה זו חלק מלשכת מבקר העיריה. ריכוז שרותי הביקו־ רת באגף או במחלקה נפרדת עשויים היו לחזק את עצמאותם. כמו כן היה רצוי להפיץ את הדו"ח של לשכת התלונות בין המחלקות השונות ב־ עיריה, כדי שמנהלי מחלקות ופקידי קול יפיקו לקחים. לשכת התלונות זקוקה לתוספת כוח האדם, כדי שתוכ־ ל לחבוק שטחי־פעולה רבים יותר בצורה יסודית ובמהירות המירבית.

בתים לפליטים ברפיח

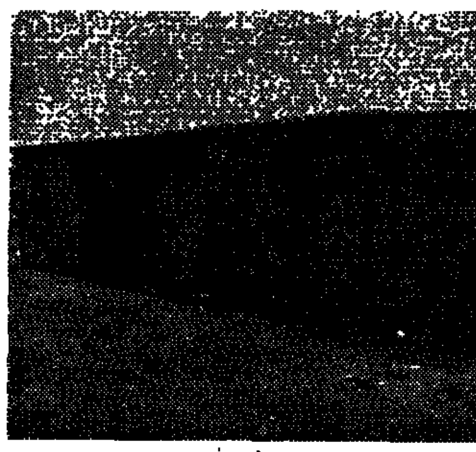

בית חדש בשכונת הפליטים ברפיח

מאת עמוס חדד

הנשים שבעות רצון מהבית ה־ מרווח, יותר מאשר הגברים. עבו־ רם יש בשפע, מתבלים כבר אי־ גם מסריחים ובפעם הראשונה יש רכוש של ממש לפלים ברצועת עזה. העברתם של משפחות פליטים מ־ מגורי־ארעי למגורי־קבע. בשכונה ה־ חדשה ברפיח, שינתה לראשונה ב־ חיי הפליטים את מעמדם החברתי הכלכלי כאחד. גם תושבי עזה, ש־ התיחסו בעבר לפליטים כנחותי דר־ גה מתיחסים אחרת לפליטים ש־ קיבלו דיור חדש אותו הם מטפ־ חים ומרחיבים בכוחות עצמם.

בביקור שערכתי בשכונה החדשה נתקלתי במבטים אוהדים יותר מ־ אשר בביקורי בעבר במחנות הפלי־ טים ברצועה. מתוך הבעת הפנים ניתן לחוש את שביעות הרצון של דיירי השכונה החדשה ברפיח.

שאלתי את מחמד סולטן תפוג'ה (25), היכן טוב יותר לגור במחנה או בשכונה החדשה? הוא חייך, ו־ השיב: כאן אנו מבוססים, יש בית גדול, מים ועוד מעט יהיה חשמל... מחמד סולטן תפוג'ה היה בין ה־ ראשונים שעברו לשכונה החדשה. הוא מרוצה מהמרחב שיש בדירה. יש חדרים לילדים. במחנה הצטו־ פפו חמשת ילדיו בחדר אחד. כאן הם מחולקים לשני חדרים. הוא ו־ אשתו בחדר השלישי. עם כניסתו לדירה החדשה הוסיף בכוחות עצ־ מו עוד חדר ולדבריו יש לו תכ־ ניות להרחיב עוד את הדירה.

— בכמה מסתכמים היום. ההכ־ נסות שלך מהעבודה בישראל, ש־ אלתי.

תשובה: יש כסף, לא יודע כמה. עובד בישראל ומשתכר 20 ל"י ל־ יום.

מתגעגע ליפו

דייר אחר בשכונת רפיח, דאוד מחמד אל־קודסי (45), שהיה אחד [illegible] רפיח אינו שבע רצון מהדיור ה־ חדש. הוא חולם על שיבה ליפו. שם, לדבריו, היתה לו דירה מרווחת ושטחים. הוא מודה כי הדירה ב־ שכונה החדשה טובה יותר מאשר במחנה, אך הדירה שהיתה לו ב־ יפו עוד יותר טובה.

קבוצת נשים, שהתהלכה בתוך ה־ שכונה החדשה, התיחסה אלי אחרת מאשר התיחסו עד כה הנשים במח־ נה הפליטים. הנשים כבר מדברות יותר עם גברים ומחייכות. הן מרו־ צות מהדיור החדש. העבודה בבית קלה היום יותר. לא צריך לסחוב כל יום מים מהברז המרכזי במחנה אל הבית. המים זורמים בתוך ה־ ברז שבבית. קל יותר לבשל במט־ בח המיועד למטרה זו בלבד. עק־ רות הבית בשכונה החדשה מקדישות היום יותר תשומת לב לנקיון מ־ אשר במחנה. הדירה החדשה מחיי־ בת.

במשפחות רבות עובדים רוב בני המשפחה. במשפחה בת שמונה נפ־ שות עובדים הבעל, האשה, שני בנים ובת. ההכנסה החודשית של משפחה כזו 1500—2000 ל"י לחודש. היא מוציאה לקיומה לא יותר מ־ 500 ל"י לחודש. היתר שומר ה־ בעל — לא בבנק כי אם בביתו. למרות שעברו יותר מחמש שנים מאז המלחמה עדיין אין התושבים ברצועה נותנים אימון מלא בבנ־ קים. הם מעדיפים להחזיק את הכסף בבית מתחת למזרון או בבור ש־ חופרים במיוחד למטרה זו.

רהיטים מיפו

דיירי השכונה החדשה מקדישים תשומת לב יותר לצורת הבית ול־ ריהוטו. בחלק מהבתים יש ריהוט שלא היה קיים במחנה. מתברר כי חלק מהדיירים העובדים באזור תל־ אביב סרים לאחר העבודה לשוק הפשפשים ביפו ורוכשים שם רהי־ טים משומשים במצב טוב.

רבים מתכוננים לרכוש טלוויזיה. אצל רובם יש רדיו. אך מכשיר ה־ טלוויזיה מושך אותם יותר. הם רו־ צים לראות ולא רק לשמוע. הסו־ חרים האשקלונים טוענים כי תושבי הרצועה הם לקוחות טובים. הם אי־ נם קונים בכמויות. אך אם קונים הם משלמים הכל במזומן. אין תש־ לומים ואין שיקים, כפי שקיים אצל הישראלים.

נגר מסוית

מהרווחה הכלכלית הפוקדת את רצועת עזה ובמיוחד את הפליטים נהנים הסוחרים האשקלונים וגם ה־ תל־אביבים. רבים נוסעים לעיר ה־ גדולה ועורכים שם קניות. הם עומ־ דים על המקח, אך משלמים ב־ מזומן.

לראשונה, מדברים הפליטים ה־ גרים בשכונת רפיח נגד סעד"ת (סוכנות הסעד והתעסוקה לפלי־ טים). יותר מ־20 שנה הם מספ־ לים בנו, אך אין שום התקדמות. הם מקבלים מיליונים דולרים מכל ה־ עולם החוץ ממנות מזון שמקבלים מהם בקביעות אין עושים למעננו מאומה. בנו לנו מתנות והחסר אר־ תנו בתוכם. רק היום כאשר יצאנו משם לדירות מרווחות אנו מרגי־ שים באילו תנאים קשים היינו חיים — אומר עבד אל כארים מחמד אבו־עלי.

אשתו, מצטרפת אליו ומחזקת את דבריו. האדם, היא אומרת, רק מדבר. אתם הישראלים עשיתם ל־ מעננו יותר מהמצרים ויותר מה־ ארים. אנו מבוססים. יש עבודה. יש כסף ואנו מתקדמים בחיים. מתבלים אין. אנו חיים בשקט. לא רוצים יותר. רק שלום חסר. בעלה בטוח כי השלום בין ישראל לער־ בים יבוא. יעברו עוד כמה שנים, אולי ממש־שלוי עשר, אך יבואו היהודים והערבים יכולים לחיות. יחד שם חיים שלאחר כמה שנים כן־בר־ רים, סוריה וירדן. צריך סבלנות, השלום יבוא — הוא אומר בבטחון.

החשמל לבתי התושבים בשכונה החדשה טרם הגיע. יש בעיות ה־ מעכבות את הבאת הזרם לשכונה. החשמל הישראלי ברצועה הוא ב־ 110 ואט ואילו בישראל — 220 ואט. משום כך יש צורך בהתקנת ציוד מיוחד ועוסקים עתה בהתק־ נתו. בקרוב, יחובר כל הבתים ב־ שכונה החדשה ברפיח לזרם החשמל.

המסעדה של סגן ראש עירית באר־שבע

יום יום בנגב

מאת מרדכי ארציאלי

בבניה הבאה החדש של עירית באר שבע הוקם מזנון ומסעדה אך כדי שלא להקנות זכויות לשוכר החליטה העיריה לרכוש את כל ה־ ציוד שבהם. בהכשרת המקום ובצי־ וד השקיעה העיריה למעלה מ־50 אלף ל"י. על ניהול המזנון והמסע־ דה היו כמובן קופצים רבים. הם המתינו עד שיוצא מכרז, אולם ל־ פתע התברר להם שהמזנון והמסעדה נמסרו לניהולו של מר מקס הקר ללא מכרז. מר הקר הוא „במקרה" חותנו של מר בן־ציון כרמל, סגן ראש העיר בפועל מטעם העבודה.

ניהול המזנון והמסעדה נמסרו ל־ מר הקר לשנה אחת, לפי שעה, ב־ דמי שכירות מגוחכים של 50 (חמי־ שים!) ל"י לחודש. ההחלטה למ־ סור את הניהול ללא מכרז ובמחיר נמוך זה נתקבלה על־ידי ועדת ה־ מכרזים של העיריה. בראש ועדה זו עומד מר אליהו הנא, המשמש כחבר מועצת העיריה וכחבר הנהל־ תה. הוא עובד במפעלי התעשיה האוירית בבאר שבע ומי שהעלה אותו בסולם הדירוג במפעל הוא לא אחר מאשר מר בן־ציון כרמל, חתנו של מר הקר, ששימש עד לאחרונה פקיד בתעשיה האוירית בבאר שבע.

בנבחרות העיריה מתלחשים, כי מר הקר לא היה זוכה לקבל את ניהול המזנון והמסעדה, לולא הפעיל מר בן־ציון כרמל את השפעתו. אומ־ רים פקידים בעיריה: „וכי מי יעיז להתנגד לסגן ראש העיריה. אם הוא מנסה לעזור לחותנו?" אולם תו־ שבים בעיר מביעים התמרמרות. אחד מהם, מר דן שיקורסקי, שוקל פניה לבג"ץ.

התעוררה שאלה נוספת: מי יאשר השכנות של האמנות החתן אצל החותן?

* * *

מדעים תרמיים

אסטרונאוטים שומרים על טמפ־ רטורת הגוף בעזרת חליפה ובה מער־ כת צינורות המעבירה נוזל בעל טמ־ פרטורה מבוקרת. בעלי חיים, לעו־ מת זאת, משתמשים בצנורות דם ל־ תפקיד דומה. הבקרה על הזרמת ה־ נוזל בחליפת קירור הנעשית באופן הנדסי יכולה להתבצע על־ידי האס־ טרונאוט עצמו ואילו הבקרה במע־ רכת הדם בבעלי חיים מסובכת הר־ בה יותר.

בעיה זו וכן בעית האלקטרוליטים והלחות בטמפרטורת הגוף, פרי מח־ קרים שערכו דר י. קסטו מהמכון לחקר הנגב, דר א. שיצר ופרופ' קרני מסגל הטכניון בחיפה, נדונו בישיבת „סגור חום ומסה בבני ה־ אנוש וחיות אחרות", ביום העיון השני למדעים תרמיים שהתקיים ב־ אחרונה באוניברסיטת הנגב בבאר שבע. כ־90 מדענים ומהנדסים מכל המוסדות להשכלה גבוהה בארץ, מ־ מכוני המחקר וממשרד הבטחון הש־ תתפו ביום העיון.

על משק האנרגיה בישראל בש־ נות השבעים הרצה מנכ"ל משרד הפיתוח מר יוסף ורדי, שאמר כי תצרוכת החשמל בארץ גדלה פי שניים אחת ל־7 שנים. קיימת בעיה שתחנות הכוח מתוכננות לתצרוכת השיא. כך שבשעות השפל לא מנו־ צלת בהן ההשקעה הכספית. על קו־ שי זה ניתן להתגבר באמצעות שי־ לוב תחנות הכוח המקובלות עם תח־ נות גרעיניות וטורבינות גז. באח־ רונות ההשקעה נמוכה בעוד הוצ־ אות התפעול גבוהות — כך שמש־ תלם להפעילן בשעות השיא. היפו־ כו של מצב לגבי תחנות גרעיניות, כך שמשתלם להפעילן בצורה רצי־ פה.

תהליכי שיחזור האנרגיה הצפונה בדלקים הפוסיליים לאמצעי הנעה נדונו בישיבה בראשותו של דר מ. הולפשטיין מהטכניון. למחקר הנס־ יוני התיאורטי שלו יש חשיבות מעשית בפיתוח אמצעי הנעה רקי־ טיים וכן חשיבות תיאורטית של חקירת מנגנון הריאקציה.

פרופ' מ. בנטביץ', שעמד בראש הועדה שארגנה את יום העיון ל־ מדעים תרמיים, הביע את שביעות רצונו מכוון הדיונים ורמתם ה־ גבוהה.

* * *

מהימנותן של תשובות לשאילתה

במהדורת דצמבר 1972 פרסמתי ב־ „הארץ", כי חורשת ברושים ואשר לים בני 15 שנים נכרתה בכניסה לבית העלמין בבאר שבע, לפי הור־ את המועצה הדתית המקומית, כדי ליישר את החלקה ולמכור בה חל־ קות־קבר יקרות. בידיעה נאמר, בין היתר, כי עקירת החורשה בוצעה בלי אישור מהנדס העיר או מחלקת הגננות העירונית וראש העיריה מר ... היה להגיש תלונה למשטרה ... נפתח בה תיק.

בעקבות ידיעה זו הגיש חה"כ י. תמיר (גח"ל) שאילתה מס' 5728 אל שר הדתות וביקש לקבל תשובות על שלוש שאלות: 1) מדוע כרתו את עצי החורשה? 2) מי הורה לכרות העצים? 3) מה עושה מש־ רד הדתות שהאחראים למעשה ייע־ נשו?

שר הדתות ז. ורהפטיג לא התמה־ מה בתשובתו וכך הודיע בכנסת: „לשאלה 1 — הקבורה בבית העל־ מין בבאר שבע הגבולה עד שנת תשכ"ט, 1969. ללא תכנית־אב כש־ בית העלמין פרוץ ובלתי מגודר; עם כניסתו של יו"ר חדש למועצה הדתית החלה המועצה המחודשת ל־ תכנן את בית העלמין, להשלים סדר בעניני הקבורה ולבצע חלוקה מסו־ דרת לחלקות. באחת החלקות בתחום בית העלמין היה מספר קטן של עצים שנשתלו ללא תכנון והפריעו לקבורה הסדירה בבית העלמין, לכן נ ע ק ר ו כ־8 ע צ י ם ו־4 ע צ י ם ש י ב ש ו. (ההבלטה שלי — מ.א.). בשנת התקציב האחרונה שתלה ה־ מועצה הדתית באזורים שונים ב־ תחום בית העלמין כ־4000 עצים, שיספקו בשנים הקרובות צל מספיק וישוו לבית העלמין צורה מכובדת ויפה. לשאלה 2 — יו"ר המועצה ה־ דתית. לשאלה 3 — ראה תשובתי לשאלות 1 ו־2".

אני רוצה להאמין ששר הדתות הוטעה קשות על־ידי אלה שהכינו לו את התשובות. ממחלקת הגננות של עירית באר שבע נמסר לי, כי נעקרו 62 עצים — אשלים, קזוא־ רינה וברושים ובשבוע שעבר, לפי הוראת ראש העיריה, ניטעו מחדש, במקום בו נעקרו, 62 עצים חדשים — כולם עצי ברוש. אין גם אמת כי העצים שנעקרו נשתלו ללא תכ־ נון והפריעו לקבורה הסדירה. עובדה היא כי במקום העצים שנעקרו נש־ תלו חדשים, אלא ש־15 שנים יחלו־ פו עד שיגדלו ויתנו צל כמו העצים שנעקרו. לא מדוייקת גם האינפור־ מציה על שתילת כ־4000 עצים ב־ שנת התקציב האחרונה. גם מועצת מספר זה היא מגזמת מאד.

* * *

השקייה אוטומטית ביטבתה

הערבה סובלת משתי תופעות: מחסור במים ומחסור בכוח אדם, ו־ לא קל לקבוע מה חשוב ממה. כדי לנסות ולפתור את שתי הבעיות פית־ חה הפקולטה לחקלאות מערכת הש־ קיה אוטומטית והיא כבר פועלת בהצלחה ביטבתה.

המערכת כוללת בקרה ופיקוח ב־ אמצעות לוח אלקטרוני המוצב ב־ חדר המזכירות של הקיבוץ. לחיצה על כמה כפתורים השדות הנמצ־ אים במרחק של 3 קילומטרים מוש־ קים על־ידי הממטרות. עובדי הפל־ חה קובעים מראש את כמות המים ואת החלקות — היתר נעשה על־ידי המערכת האוטומטית שתוכננה על־ ידי דר ב. גודנע, חוקר בכיר ב־ מחלקה להשקיה של הפקולטה ל־ חקלאות ולדבריו היא יחידה בארץ ובעולם.

יתרונותיה של המערכת שהיא שליטה על כמות המים ומועדי הש־ קיה נכונים ומשמעות הדבר חסכון ניכר במים. אך היא חוסכת גם ב־ כוח אדם ובהוצאות רכב, בלי ל־ התעלם מהגורם הבטחוני של הש־ קית שדות סמוך לגבול.

בצורת לוח הפיקוד של המערכת ניתן להפעיל ברחוק כל ברז במע־ רכת, בכל שעה ובהתאם לדרישות המיוחדות של הגידול החקלאי. יש בה שתי צורות פיקוד: הידראולי על מגופים וחשמלי על ברזי הגוש. שילוב שתי הצורות הקטין את מחיר המערכת.

סבון באלי

צמחי טהור, סבון קוסמטי שי לעור

גזור לפי הקו המרוסק, קפל לפי הקו המנוקד, הדבק ושלח ללא בול ומעטפה.

דמי הדאר שולמו ע"י המען סניף הדאר הראשי בית אלנבי תל־אביב, אישור 6205

לכבוד
הארץ
מח' ההוצאה המנויים
ת.ד. 233
תל־אביב — 61000

9.2.73

טופס מנוי

שם פרטי ________ שם משפחה ________

הכתובת ________ טלפון מס' ________

נא לשלוח לי את פרטי ההסדר. סמן ב־× במשבצת המתאימה:

☐ עובדי מדינה — יה"ב
☐ עובדי משרד הבטחון על כל שלוחותיו
☐ צבא קבע — מתי"ש
☐ עצמאי או שכיר במקום עבודה כלשהו
☐ סטודנט ☐ זוגות נישאים

קפל פנימה

הערה: תגזירים שתודקים בסיכות או תגזירים בלתי דבוקים או פתוחים מכל צד שהוא של התגזיר — לא יגיעו לתעודתם באמצעות דאר ישראל.

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

המשרד הראשי: תל-אביב רח' רוטשילד 59 (פנת שינקין) טלפונים: מחלקת מודעות — 240905, 230521, 230401
המחיר: יום חול: 1.00 ל"י לשורה / יום ו': 1.20 ל"י לשורה

למשרד התקשורת
שירותי הנדסה תל-אביב

דרושות עובדות

להקופה של 3 עד 6 חודשים לעריכת בדיקות במרכזות טלפונים חדשה המוקמת בבת־ים.

- העבודה איננה דורשת ידע במקצועי קודם.
- תתקבלנה גם בחורות לפני גיוס לצה"ל.
- על המעוניינות לפנות למחלקת הכוונת עובדים, דאר הנדסה, כחוז ת"א המרכז, רח' יהודה הימית 37 יפו, בימים א' ג' ה' בין השעות 0800—1200.

לחברת ביטוח גדולה
בתל־אביב

דרושות כתבניות

1. במשרה מלאה
2. במשרה חלקית (בשעות אחה"צ)

תנאים מצויינים למועמדות המתאימות
עדיפות תינתן למועמדות בעלות נסיון בפוליסות אלמנטר

נא לפנות בכתב בצירוף קורות חיים הנסיון קודם לת.ד. 7095, ת"א, עבור מס' 30.

ארגמן

מפעלים לצביעת טקסטיל בע"מ
אזור התעשיה יבנה
טלפון 95251 — 055

למפעלינו דרושים:

א. בחורים משוחררי צה"ל
להפעלת מערכות מתוחכמות
ההשכלות הדרושות:
1. כושר גופני תקין
2. בוגרי בתי"ס מקצועיים
3. נכונות לעבודה במשמרות

ב. מסגרים כלליים
לעבודה קבועה בתחום האחזקה

ג. מכונאים תעשייתיים
לאחזקת ציוד משוכלל

מועמדים מתבקשים לפנות בכתב לפי המען לעיל או טלפונית למזכירות מח' כח אדם לקביעת מועד לראיון.

הסעה מובטחת / כודיה מובטחת

למפעל מתכת
בדרום הארץ
דרושים

1. **כרסם** למח' בלים
רצוי בוגר בי"ס מקצועי ובעל נסיון של 3 שנים, לפחות;
2. **חרט** למח' כלים
בעל נסיון של 5 שנים בעבודה הרישה;
3. **מבקר איכות בעיבוד שבבי**
בעל נסיון בעיבוד שבבי.
רצוי בוגר בי"ס מקצועי.

למועמדים המתאימים מוצעים תנאים טובים, כולל דיור במקום.

באים בחשבון רק בעלי משפחות. אשר בתום תקופת הנסיון יעברו לגור במקום.

נא לפנות בכתב, לת.ד. 7, מצפה־רמון.

דרושים
בוגרי אוניברסיטה
לתפקידי

הדרכה משקמת בבני נוער

המועמדים אשר יתקבלו, לאחר שימצאו מתאימים, ע"י ועדת קבלה ובחינה פסיכוטכנית יוזמנו לקורס אשר יפתח ביום א' 4.3.73 ומשך 12—13 שבועות לימוד במסימה (לימודי יום וערב).

מטרת הקורס — להכשיר עובדים/מדריכים לתפקידי הדרכה משקמת בבני נוער במרכזים קהילתיים/מועדונים בי"ס/מרכזי הכשרה במקומות ישוב שונים בארץ.

נושאי הלימוד כוללים — מקצועות עיוניים, מיומנויות, עבודה מעשית מודרכת (בקבוצות).

תנאי קבלה — בוגרי אוניברסיטה בעלי תואר ב.א. בסוציולוגיה, פסיכולוגיה או חינוך.

כדבר פרטים נוספים ותנאי רשום נא לפנות בכתב, טלפונית או אישית ל"מכון להשתלמות מקצועית משולבת", "אורט ישראל", שד' דוד המלך 39 תל־אביב. טלפון: 267436 כל יום בין השעות 8—18 וביום ו' בין השעות 8—13.

מספר המקומות מוגבל

ל "ציון"
חברה לביטוח בע"מ

דרושים נערים

בגילאים 16—17

לעבודה משרדית כולל שליחויות

*

בא לפנות למחלקת כח אדם, רח' ליליינבלום 43 או טלפונית אל 614711

לצה"ל

דרושים לעבודה
בסביבות תל-אביב:

מדריכי נהיגה

הכישורים הדרושים:
רשיון — דרגה 3
ותק נהיגה של 3 שנים לפחות

- על המעונינים לפנות לי"ד.צ. 2638 / קצין גיוס ולציין קורות חיים ולצרף המלצות

מוכר
לאולמי תצוגה ומכירות
בצפון תל־אביב

בעל נסיון של שנתיים לפחות
ידיעת השפה האנגלית — רצויה

לפנות: ת. ד. 3035 תל־אביב, עבור „מוכר"

לחברת ק.ד.מ. אלקטרוניקה בע"מ
דרוש

מהנדס אלקטרוניקה למח' מכירות,

בעלי נסיון בנהול משא ומתן וטיפול במכירות עם מפעלים ומוסדות

יפנו לת.ד. 4770 ת"א בצרוף קורות חיים ומקומות עבודה קודמים.
סודיות מובטחת.

למפעל תעשייתי גדול למזון
עם טכנולוגיה חדישה

דרושים:

1. מהנדס תעשייתי — לייצור
2. מנהל חשבונות ראשי
3. מנהל חשבונות
עם נסיון בעיבוד נתונים קלט פלט של מחשב.

מועמדים עם נסיון מתבקשים לפנות בפירוט קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. 2223 אשדוד.

לחברה בע"מ באזור תל-אביב

דרושים:

- * **חשמלאי מטוסים** (שלב 9—12) לתפקידי יצור וביקורת.
- * **צבעי ריסוס** (גם מתלמדים) לאחר שרות בצה"ל.
- * **מסגר מכני / חרט** לעבודות אחזקה ויצור, בוגר בי"ס מקצועי.
- * **עובדת חיוט / מלחימה** (גם מתלמדים)
- * **שרטט/ת טכני** לשרטוט מערכות מורכבות — בעיקר השמל נסיון — שנה
- * **מכונאי רכב** לעבודה אחראית במוסך מרכזי.
- * **חשמלאי רכב** לעבודה אחראית במוסך מרכזי.

- מועמדים מתבקשים לפנות בכתב בצירוף קורות חיים ונסיון מקצועיים לת.ד. 19011 תל־אביב.

נקבנות

IBM

דרושות מועמדות
ללמוד מקצוע משתלם
ניקוב י.ב.מ.

גיל והשכלה ללא הגבלה
המתאימות תועסקנה עם סיום הקורס
בעבודה מעניינת ובתנאים טובים.

ש.ר.נ.7. בע"מ, חיפה, הנביאים 28
טל. 04-641628

למפעל מזון
באיזור פתח־תקוה
דרוש

מנהל חשבונות

סוג ג' — ד'

בפרטים מלאים נא לפנות לת.ד. 33157 ת"א עבור מס. 659.

מפעל כימי במפרץ חיפה
מחפש

עובד/ת

להנהלת חשבונות
עם נסיון בחישובי שכר

תנאים טובים למועמד/ת המתאים/ה

נא לפנות בכתב בפרוט קורות חיים ונסיון קודם לת. ד. 10038, חיפה

דרושה

מזכירה בתבנית

עברית—אנגלית

שעות העבודה: 8.00 — 13.00
ברמת אביב

נא להתקשר לקביעת ראיון בשעות העבודה טלפון 414009

למכשירים בע"מ
מפעל לעיבוד שבבי בדיוק

דרושים:

1. חרט מעולה
2. משחזן מעולה
3. פקידה כללית
רצוי תושבי חולון

תנאי עבודה ושכר מצויינים

לפנות טל. 845347 רח' הסדנא 6 אזור התעשיה חולון

אפנת עודד בע"מ
טלפון 623438

דרושות תופרות מעולות ועובדות־יד

לעבודה במקום. מובטחים תנאים טובים

לצה"ל דרוש/ה

מפעיל/ה מדפסת

- כדבר פרטים נא לפנות לי"ד.צ. 2129

דלק

DELEK

"דלק"
חברת הדלק הישראלית בע"מ

במשרדנו בתל-אביב

דרושים

1. מהנדס — כימאי או מהנדס מכונות רצוי בוגר הטכניון
לעבודה הקשורה בנושאי ייצור הזיקוק ביצה וייעוץ מכני ללקוחות.
נסיון קודם אינו הכרחי.
2. הנדסאי חשמל — לתכנון ופקוח על מתקני חשמל בתחנות הדלק
העבודה קשורה בנסיעות לכל רחבי הארץ.
המועמד חייב להיות בעל רכב.

המעונינים מתבקשים לפנות בכתב ל„דלק", מחלקת כח־אדם, ת. ד. 1831 תל־אביב 61000 בציון קורות חיים ונסיון בעבודה.

סודיות מובטחת

לחברת בטוח גדולה
דרושים עבור
סניף נתניה

- * **מנהל חשבונות**
עם נסיון של 3 שנים לפחות.
- * **פקידה עצמאית**
לאחר שרות צבאי — השכלה תיכונית — נסיון בעבודה משרדית של שנתיים לפחות. הקלדה במכונת כתיבה עברית.

בא לפנות בכתב יד בצירוף קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. 7095 ת"א עבור מס' 68.

הערה: ב־5 ימים בשבוע — שעות העבודה מפוצלות.

לצה"ל דרוש

טכנאי יצור
בסביבות ת"א

- על המעונינים לפנות לי"ד. צ. 1190

מפיצים אנשי מכירות

וסוכנים עצמאיים המשווקים ציוד בקרה וציוד טכני למפעלים המעונינים בהפצת יחידת בקרה המוגנת בפטנט

יפנו בצירוף קורות חיים לת .ד. 6508 ירושלים, עבור „יחידת בקרה"

— סודיות מובטחת —

אתה בעל משפחה?
זה עשוי לעניין אותך

תמנע מציעה לך:

א. **לימוד מקצוע** הכריה, הפעלה ציוד מכרות מכני כבד משוכלל.
ב. **משכורת** התחלתית של כ־1,280 ל"י ברוטו (גם בתקופת ההכשרה).
ג. **דירה** של 3 חדרים (לאחר תקופה של 3—4 חודשים) תמורת 25.— ל"י לחודש.
ד. **מיסה** הלוך וחזור אחת ל־3 שבועות (עד להעברת משפחתך לאילת).
ה. **כעובד** משמרות תעבוד 5 ימים בשבוע. (שבועיים מתוך שלושה).
ו. **תנאים סוציאליים**. תנאים סוציאליים גבוהים והטבות שונות.

לפרטים:
המועמדים יפנו אישית למזכירות משרדי החברה בת"א — הקריה, רח' ט' מס' 2 (מול קול ישראל) טל. 255451, בכל יום ד' בין השעות 09.00—11.00 בבוקר. 16.00—18.00 אחה"צ, או למח' כח־אדם בתמנע וכן לידעצי התעסוקה ברחבי הארץ. יש להביא פנקס מלואים, תעודת שחרור ותעודת זהות.

בוא לתמנע
לעתיד טוב יותר, לך ולמשפחתך

למפעל בטחוני בת"א

דרושים

- * הנדסאי וטכנאי אלקטרוניקה
לעבודה בתחומים: מעגלים ספרתיים ואנטנות.
- * הנדסאי/טכנאי מכונות
לעבודה בנושא זהד לציוד אלקטרוני.
- * כתבים טכנאים
הנדסאים/טכנאי אלקטרוניקה. נדרשת התמצאות בשיטת כתיבה טכנית ועריכת חמר טכני בנושא אלקטרוניקה — ידיעת השפה האנגלית.
- * טכנאי בקורת איכות
הנדסאי/טכנאי אלקטרוניקה — דרוש נסיון קודם בנושאי בקורת לציוד אלקטרוני.
- * עובדות ייצור
בשטח האלקטרוניקה. בעלות נסיון בעבודות חיוט והלחמה.

המעוניינים מתבקשים לפנות לת.ד. 25099 בצרוף תולדות חיים בכתב יד, בציון כתובת מדויקת ומספר טלפון.

למוסד ממלכתי למחקר ופתוח

דרושים:

טכנאי מכ"ם

לתפקיד: פתוח, אחזקה והפעלה של מערכות מכ"ם מתקדמות.
הכשורים: בוגרי בי"ס טכני ת"א או בי"ס לטכנאים והנדסאים. נסיון במערכות סרוו, מעגלים אנלוגיים וספרתיים. ידיעת השפה האנגלית לצורך קריאת ספרות מקצועית.

מהנדס טלמטריה

לתפקידי — פתוח, אחזקה, הפעלה ונהול תחנות קליטה.
הכשורים: בוגר מוסד אקדמי, נסיון מעשי בשטח הטלמטריה. נסיון בניהול והדרכת טכנית. ידע אנגלית טכנית.

טכנאי/הנדסאי טלמטריה

לתפקידי אחזקה והפעלה של תחנות קליטה
הכשורים: בוגר בי"ס טכני. ידע אנגלית טכנית. נסיון מעשי בשטח הטלמטריה.
המעונינים יפנו בכתב, בצרוף תולדות חיים, לת.ד. 7057 ת"א עבור ש. ה.

למפעל בתל־אביב

דרוש

מנהל המעבדה האלקטרונית

לניהול צוות גדול של מהנדסים וטכנאים
בשטח הקומוניקציה והבקרה

תנאים טובים למועמד המתאים.

- בהשובה נא לפנות לת.ד. 39295 ת"א, בצרוף פרטים אישיים מלאים.

— סודיות מובטחת —

למוסד ממלכתי באזור תל־אביב
דרוש

עוזר למנהל מחסנים

אם אתה נגד אפסנאי לפני תום השרות הצבאי או לאחר שחרור, ומחפש עבודה בתחום עיסוקך הצבאי

אנא פנה בצירוף קורות חיים לת.ד. 33190, תל־אביב

מובטחים תנאים טובים:

למפעל כימי גדול במפרץ חיפה
דרושים באופן דחוף

1. טכנאי מכונות למשרד התכנון
בעלי נסיון 3 — 2 שנים
2. טכנאי כימיה
רצוי בעלי נסיון
3. טכנאי ייצור לתפקיד עוזר למנהל היחידה
רצוי בעל נסיון
4. מזכירה עברית — אנגלית
5. פקיד מנגנון

למועמדים המתאימים תנאים טובים
על המעונינים לפנות בצירוף קורות חיים לת.ד. 4353 חיפה עבור מספר 370.

דרושים מועמדים לעבודה קבועה

באם רצונך בעבודה קבועה פנה אלינו

משכורתך תהא *

	עם הכניסה לעבודה	לאחר 6 חודשים
רווק	755.—	970.—
נשוי + 2	816.—	1031.—

עובדים במשמרת לילה, בשבתות או חגים יקבלו תוספת מיוחדת.
עובדים בשטחים יקבלו תוספת של 100.— ל"י.
לעובדים בעלי נתונים מתאימים יתאפשר קידום בסולם הדרגות.

- תזכה להטבות הבאות: —
1. נסיעות חופשיות בתחבורה הציבורית.
2. הנחות ניכרות בתשלום מס בריאות (קופ"ח). מס עירוני וקנית כרטיסים למופעי בידור.
3. זכות קניה בחנויות שק"ם.
4. השתתפות בשכר לימוד תיכון וגבוה של ילדיך.
5. ביגוד חינם וארוחות במחירים מוזלים.
6. הטבות רבות נוספות עליהן תיוודע בעת פניתך אלינו.

אם: —
גילך אינו עולה על 39;
בריאותך תקינה;
השכלתך יסודית לפחות;
סיימת שירות סדיר בצה"ל;
עבר ללא דופי.

פנה לעבודה בשרות בתי הסוהר והבטיח לעצמך את השכר וההטבות האמורות לעיל.

- פנה נא עם תעודת זהות ותעודת מילואים בשעות המשרד הרגילות אל:
1. בתל-אביב — לשכת הגיוס, הקריה רח' ח' מס' 8.
2. בבאר-שבע — בלשכת התעסוקה (מול קולנוע „קרן" בימים ב' ו־ד')
3. באשקלון — בבית סוהר אשקלון.

הדיראן

דרושה פקידה

למחלקת השרות בירושלים

לקבלת קריאות שרות למוצרי החברה.

מועמדות מתאימות יפנו טלפונית לטלפון 234867 ירושלים.

הדיראן הדיראן

דרושה

מזכירה

לעבודה חלקית
מ־7—4 אחה״צ

הכישורים הדרושים:
- שליטה בהדפסה עברית
- נסיון קודם בקבלת קהל

לפנות טלפונית 621978

למבדות
נחושת תמנע
בע״מ
דרושים

TIMNA

- מכונאי רכב קל
- מסגרים־רתכים
- מכונאי דיזל וציוד מכני כבד
- סיכאים — בעלי רשיון נהיגה ג׳

מועמדים מתאימים יפנו לראיון אישית ביום א׳ 11.2.73 בין השעות 0900—1300 בבוקר 1500—1700 אחה״צ, למזכירות משרדי החברה בתל־אביב, הקריה, רח׳ ס׳ (מול קול ישראל).

מועמדים שיבחרו ידרשו להתיישב באילת־ועברה בדיור תנתן.

למכרות נחושת
תמנע בע״מ
דרושים

TIMNA

- מסגרים מכניים
- חרטים
- חשמלאים — בעלי רשיון
- פועלים למתקן כימי
- קודחים — בעלי רשיון נהיגה ג׳

מועמדים מתאימים יפנו אישית למשרדי החברה בת״א הקריה, רח׳ ס׳ (מול קול ישראל) בימים א׳ ב׳ ד׳ ה׳ מצוידים בפנקס מלואים ותעודת שחרור מצה״ל.
מועמדים שיבחרו ידרשו להתיישב באילת צורה בדיור תנתן.

למוסד צבורי — מחקרי
דרוש
בוגר מינהל עסקים

רצויה התמחות בשיווק

פרטים: תל־אביב, טלפון 31־31־25 שלוחה 245
המען: ת״ד 010־33, תל־אביב, עבור „שיווק״
הפניות מובטחות

להנדסה אלקטרומכנית בע״מ
רחוב יפו 121, חיפה

דרוש הנדסאי חשמל

הכישורים הדרושים:
ידע ונסיון של 3—2 שנים בתכנון לוחות פקוד חלוקה.

המעונינים יפנו בכתב לת.ד. 9805 חיפה או טלפונית 522176, או אישית במקום הנ״ל.

מ.ר.ב. הנדסה בע״מ
למשרדנו בתל־אביב

דרושה פקידה

שעות עבודה 08.00—16.00

להתקשר טלפון 03—623281/2

בירושלים

לנגריה גדולה לבנין

דרושים
1. מנהל עבודה
2. ע. למנהל עבודה
3. מרכיבים
4. נגרים לעבודה בנגריה

תנאים טובים לאנשים המתאימים.

לפנות בשעות 8.00—15.00 לטלפון 80014 ירושלים. רח׳ בר אילן 6 תל־ארזה נגרית מגדל.

לאמישראגז בחיפה

דרושות פקידות קבלת קהל

לאתר שרות צבאי

שעות העבודה 8.00—1.00, 4.00—7.00

נא לפנות אישית לרח׳ הנביאים 20 חיפה.

דפוס לנגבורים, רחובות

דרוש דחוף
סדר יד
מעולה

לטלפן 953190
או לגשת לוין אפשטיין 16

לחברת בטוח

דרוש
מנהל מחלקת תביעות

הכישורים:
השכלה משפטית, שליטה בעברית ואנגלית.
יועדף בוגר הבכון לבטוח או בעל נסיון במקצוע.
מקום העבודה: תל־אביב, יומיים בשבוע בחיפה.

המעונינים יפנו בכתב יד תוך ציון קורות חיים ונסיון קודם וכן יציינו את המשכורת הרצויה אל ת.ד. 4353 חיפה עבור מספר 372.

סודיות מובטחת

דרושים מכונאים

לעבודה קבועה במוסך
אחרי צבא

ברוך האחים מסליטה 10, טל. 36825, תל־אביב
„מוסך תרשיה״

דרוש

מנהל מחלקת שרות ותיקונים לציוד מכני והידראולי כבד

הכשורים הדרושים:
- נסיון של 5 שנים לפחות בשטח הנ״ל.
- כושר אדמיניסטרטיבי.
- נסיון בהחזקת מלאי חלקים.
- ידיעת השפות עברית ואנגלית על בוריין.
- כושר קיום מגע עם לקוחות וספקים.
- נסיון בנהול צוות עובדים.

● סודיות מובטחת ●

- תנאים טובים למועמד המתאים בהשתובות עם פרוט קורות חיים, נסיון קודם והמלצות נא לפנות לת.ד. 33062 תל־אביב.

מהנדס חשמל
זרם חזק

לתפקיד אחזקה ותכנון מתקנים תעשייתיים

- הכישורים הדרושים: נסיון של 3—2 שנים בתכנון ו/או אחזקה, ידע בסיסי באלקטרוניקה תעשייתית. שליטה בשפה האנגלית ו/או גרמנית. רצוי בוגר הטכניון.

מפעל גדול באיזור חיפה מציע עבודה מובה ומעניינת ותנאי עבודה טובים.

נא לפנות לת.ד. 1371 חיפה, מחלקת כח אדם.

סודיות מובטחת.

דרושים
מפיצים אזוריים

לחיפה, תל אביב, ירושלים ובאר־שבע

עבור קבלת סוכנות בלעדית להפצת חומר לציפוי דקורטיבי דמוי קטיפה.

נא לפנות אישית למר קרניבסקי (אצל חברת טסרון) חיפה, רח׳ החלוץ 23, טלפון 640808, 641100.

לחברה מסחרית בת״א

דרושה פקידה אחראית

בעלת נסיון וידע
בהדפסת עברית ואנגלית

✱

נא לפנות בכתב לת.ד. 4694 ת״א
או לטלפון: 59302

הועדה לאנרגיה אטומית

דרושה

מזכירה בכירה

למשרדנו ברמת־אביב

כישורים דרושים:
- בעלת נסיון בעבודות מזכירות.
- שליטה מלאה בשפה העברית והאנגלית.
- ידיעה מלאה בהדפסה בשפות עברית ואנגלית.

מועמדות העונות לכישורים הנ״ל תפנינה בכתב לת.ד. 17120 רמת אביב, תל־אביב, בצירוף קורות חיים.
סודיות מובטחת

למוסד ממשלתי דרושים מיד:

* אלקטרונאי
לעבודות באחזקה מחשבים.

* מכשירן
רצוי ידע בטלפרינטרים או ציוד דומה.

דרישות התפקיד: ✱ ידיעת השפה האנגלית.
מקום העבודה: ✱ רמת־גן.
תנאי עבודה ושכר:
- ✱ טכנאים שיתקבלו לעבודה יעברו קורסים באחזקת ציוד מחשבים.
- ✱ תנאי שכר לפי דרגות ד׳—ב׳ בדירוג הטכנאים בהתאם לרמה המקצועית של המועמד.
- ● הצעה בכתב בצירוף תולדות חיים, פירוט השכלה ונסיון בעבודה יש להגיש עד 20 פברואר 73 לפי הכתובת:
ת.ד. 2126 רמת־גן

סודיות מובטחת!

למפעל בטחוני בתל אביב

דרושים
עובדים באפסנאות טכנית - אלקטרוניקה
בגיל 40 — 25

(רצוי מחסנאי פקיד מכני לשעבר) בעלי ידע בסיסי בעבודות אפסנאות.

- המעונינים מתבקשים לפנות בכתב יד לת.ד. 25034 ולצרף פרוט תולדות חיים, כתובת ומס׳ טלפון.

א.אי.ל. ישראל בע״מ
AEL

אם את דינמית
שולטת היטב בעברית ובאנגלית
(לרמת הדפסה)
ובעלת נסיון במזכירות עצמאית

תמצאי מקומך אצלנו

כמזכירת מנהל השיווק

נא לפנות טלפונית או אישית אל מחלקת כח־אדם, טלפון 782141, 787131, רחוב מבצע קדש 48, בני־ברק

סודיות מובטחת!

למפעל מתכת בדרום הארץ

דרושים:

1. כרסם למה׳ כלים
רצוי בוגר בי״ס מקצועי בעל נסיון של 3 שנים לפחות.

2. חרט למה׳ כלים
בעל נסיון של 5 שנים בעבודות חריטה.

3. מבקר איכות
בעבוד שבבי — בעל נסיון בעבוד שבבי רצוי בוגר בי״ס מקצועי.

למועמדים המתאימים מוצעים תנאים טובים כולל דיור במקום. כאשר בחשבון רק בעלי משפחות שבתום תקופת הנסיון יעבירו לגור במקום.
נא לפנות בכתב לת.ד. 7, מצפה רמון.

האוניברסיטה העברית בירושלים

ביה״ס לחקלאות ע״ש לוי אשכול — הפקולטה לחקלאות ברחובות

דרוש טכנאי ציוד מעבדתי

מכרז מס׳ 46/73
תיאור התפקיד — פיקוח על הציוד במעבדות להר־ראה; טיפול באחזקתו התקינה; הפעלת עזרי לימוד אור קוליים ואחזקתם התקינה;
הערה: התחלת העבודה בשעה 12.00.
כישורים נדרשים — בוגר בי״ס תיכון מקצועי 4 שנתי; ידע ונסיון קודם באחזקת ציוד מעבדתי והפעלת עזרי לימוד אור קוליים.
הדרגה — בהתאם לכישורי המועמד.
על המעונינים לפנות בכתב בצרוף תולדות חיים עד תאריך 19.2.73 אל: מזכירות הפקולטה לחקלאות, ת.ד. 12, רחובות. נא לציין על המעטפה „מועמד למשרה מס׳ 46/73״.

אגפא גבערט — ש. גטר צרכי צילום
AGFA GEVAERT

לחברה מסחרית גדולה

דרושה טלפוניסטית

למרכזיה עם 3 קוי חוץ

נסיון קודם בהפעלת מרכזיה הכרחי

רצויה ידיעת שפה זרה

לפנות לדורה טל: 221148 בין השעות 08.00 — 14.00

לעבודה בחו״ל

למשך שנה עד שנתיים

דרושים
סמלים וקצינים משוחררים

- ✱ בוגרי תיכון
- ✱ יוצאי יחידות קרביות
- ✱ בעלי כושר בריאות תקין
- ✱ דוברי שפות אירופאיות
- ✱ עד גיל 30

לשבורים מובטחים תנאי עבודה טובים ● היציאה עם המשפחה.

- מעונינים מתבקשים לפנות לת.ד. 17224 ת״א (עבור חו״ל) בצרוף קורות חיים ופרטים אישיים מלאים.

למפעל גדול בדרום

דרוש טכנאי

- תאור התפקיד:
בחינת וקטלוג ציוד וחלקי חילוף שלהם, עדכון וקביעת מפתחות קטלוג (אינדקס קטלוגיים).
- הכישורים הדרושים:
טכנאי בעל ידיעות רחבות בציוד למפעלים כימיים ומעבדות או בוגר בי״ס מקצועי ארבע־שנתי; בעל נסיון של שנתיים כמחסנאי טכני בכיר ו/או נסיון שווה באחזקת ציוד כנ״ל; בעל שליטה מלאה בשפה העברית ומנוחיה הטכניים; ידיעה בשפה האנגלית/צרפתית הטכנית.
רצוי בעל נסיון בסיסי בעבודה עם מערכה אפסנאית ממוכנת.
- על המעונינים לפנות תוך פירוט נסיונם בעבודה לת.ד. 387 באר־שבע, ויוזמנו לראיון אישי.

— סודיות מובטחת —

למפעל גדול באזור ת״א

דרוש

✱ מנהל חשבונות ✱

נסיון של 3—2 שנים,
נסיון בנקאי אפשרי,
שליטה בעברית,
ידיעת השפה האנגלית
או גרמנית רצויה.
בהצעות נא לפנות בכתב יד
לת.ד. 11071 ת״א.
סודיות מובטחת.

למפעל תעשייתי בירושלים

דרוש מחסנאי

עד גיל 40

להכנת הזמנות, ניהול כרטסת וקבלת חומר גלם.
בענה רק לפניות עם פרטים מלאים
סיפוק טוב לאיש המתאים
לפנות ת.ד. 222, ירושלים

לחברה צבורית ארצית

דרוש
מנהל ייצור

למפעל גדול באזור חיפה

הכשורים הדרושים
1. בעל מקצוע בענף הנגרות — רצוי טכנאי עץ.
2. נסיון של 5 שנים בניהול עבודה או ייצור.
התנאים יקבעו בהתאם לכישורי המועמד.

על המעונינים לפנות לת.ד. 2507, תל־אביב.
סודיות מובטחת

דרושות צעירות בכל הארץ

באם את בגיל 16 — 25
באם אין לך מקצוע והשכלה
תוכלי להרויח —.800 ל״י
לחודש ויותר

לאחר שתרכשי מקצוע חדיש ומתקדם תוך שלושה חודשי הכשרה בזמנך הפנוי.

לקבלת פרטים גזרי ושלחי לת.ד. 28125 מס. 20

שם: ____________

כתובת: ____________

עיר: ____________ גיל: ______

ל־דאן אנד בראדסטריט בע״מ
חברה בינלאומית למידע עסקי

דרוש
כלכלן צעיר

להכנת דו״חות על עסקים באזור חיפה

הנתונים הדרושים:
1. השכלה כלכלית.
2. בעל רכב (תשולם אחזקה).
3. ידיעה טובה באנגלית.
4. כושר הבעה בכתב.

נא לפנות בכתב־יד בלבד בציון תולדות חיים, השכלה ונסיון קודם לת. ד. 7174, תל־אביב.

מוסד הטכניון למחקר ופתוח

מודיע על המשרות הפנויות הבאות:

המחלקה להנדסת חומרים

מהנדס

המשירותה הדרושה:
רצוי מהנדס מכונות, המעונין בעבודה בשטח של בדיקות דינמיות של מתכות.
מכרז מס׳ 117/72.

המרכז לחקר אוירונוטי

מכשירן (שתי משרות)

המשירויות הדרושה:
ידע בעבוד שבבי ומכשור עדין.
יועדף בוגר בי״ס מקצועי.
מכרז מס׳ 15/73.

✱

מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות בכתב, בצרוף קורות חיים, פירוט ההשכלה והנסיון המעשי ליחידת המנגנון, מוסד הטכניון למחקר ופתוח בע״מ, בית הסנט, קרית הטכניון עד יום ו׳ 16 בפברואר 1973 בציון מס׳ המכרז המתאים.

האוניברסיטה העברית בירושלים

מודיעה על משרה פנויה של:
מכרז מס׳ 441/72

ספרן בביה״ס לרוקחות — ½ משרה

תיאור התפקיד — עבודה עם קהל (הדרכה קוראים), עבודות קטלוג ומיון; ייעוץ לקוראים; טיפול בהזמנות ספרים; הדפסה במכונת כתיבה עברית ואנגלית.
דרישות התפקיד — ידיעת השפות עברית ואנגלית על בוריין, רצוי גם צרפתית; בוגר אוניברסיטה ובוגר בית ספר לספרנות; נסיון בעבודה עם קהל.
הערה: התפקיד מחייב לעבוד בוקר ו/או ערב.
הדרגה — ו׳—ד׳ בדירוג מדה״ר.
על המעונינים לפנות בכתב בצרוף תולדות חיים עד תאריך 19.2.72 אל: מחלקת כח אדם, קרית האוניברסיטה העברית, ירושלים ולציין על המעטפה „מועמד למשרה מס׳ 441/72״.

למוסד בטחוני בת״א

דרושים

- ✱ טכנאי יצור
הבקי בשיטות ארגון ופקוח על הייצור. נסיון בשטח האלקטרוניקה יהווה יתרון.
- ✱ כרסם (פריזריסט)
לעבודה מכנית הקשורה לבנית דגמים לציוד אלקטרוני.
- ✱ מהנדס כימאי בכיר
לעבוד בתחום הפלסטיקה, צפויים ומעגלים מודפסים.
- ✱ שרטטים / שרטטות
לעבודות שרטוט אלקטרוני ושרטוט מכונות.

- המעונינים מתבקשים לפנות לת.ד. 25099 בפרוט תולדות חיים בכתב־יד, ציון כתובת מדויקת ומספר טלפון.
סודיות מובטחת

אשר פויכטוונגר
בע״מ
הנדסה חשמלית

להשלמת צוות העובדים
אנו מחפשים

לעבודות חשמל בתעשיה ובמוסדות צבור:

באזור המרכז:	חשמלאים מסגרים
מפעל בני־ברק:	חשמלאים מסגרים מתלמדים
באזור חיפה:	חשמלאים
באזור ירושלים:	חשמלאים
באזור באר־שבע:	חשמלאים מכשירנים עוזרים

לפנות:

תל־אביב	: רחוב פינסקר 15,	טלפון 59617
בני־ברק	: רחוב בר־כוכבא 6,	טלפון 782465
חיפה	: רחוב הבנקים 16,	טלפון 520950
ירושלים	: הר הצופים,	טלפון 88577
באר־שבע	: רחוב יאיר 26,	טלפון 72323

שכר הוגן ותנאים סוציאליים מובטחים

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

הלוח הכפול · הארץ · ידיעות אחרונות

המשרד הראשי: תל־אביב שד' רוטשילד 99 (פנת שינקין) טלפונים: מחלקת מודעות — 248985, 230521, 230401 המחיר: יום חול: 1.00 ל"י לשורה / יום ו': 1.20 ל"י לשורה

ח. בלצן ושות'
מהנדסים בע"מ
יועצים לניהול ולכלכלת בניה
רח' טרומפלדור 10 ת"א, טל. 625844, 611715

דרושים בירושלים ובתל־אביב

1. **מהנדס בנין**
לעבודות תיאום ופיקוח

2. **טכנאי בנין**
לעבודות תיאום ופיקוח

המועמדים יקבלו הדרכה בשיטות ניהול פרויקטים רבי מימדים בעזרת מחשבים.
לפנות טלפונית לקביעת ראיון.
תנאי השכר יקבעו לפי הסכם מיוחד.

שרברבים

דרושים
לחברה קבלנית גדולה

1. **מנהלי עבודה**
לאינסטלציה סניטרית
2. **שרברבים**
מכל הסוגים
3. **מתלמדים**
לשרברבות
4. **רתכים**
לצנרת נחושת

לפנות טלפונית כל יום בין השעות 15.00—17.00 לטלפון 736102

לחברת „משמר" סניף חיפה

דרושים

1. **מפקח אזורי**
א. בעל נסיון בניהול צוות עובדים
ב. בעל רכב
ג. בעל טלפון
ד. דובר עברית וערבית

2. **מזכירה**
עם נסיון בעבודת מזכירות וידע בהדפסה

נא לפנות בכתב בפרטי קורות חיים ונסיון קודם לחברת „משמר" נורדאו 30 חיפה, טלפון 520002, 643997

לעבודה באזור תל ברוך/אפקה

דרושות

* **מפעילה למכונת אוליבטי 1512**
עם ידע בהנהלת חשבונות
* **ENGLISH SECRETARY / SHORTHAND TYPIST**
* **פקידה כתבנית עברית**
עם ידע באנגלית כולל הדפסה

נא לצלצל 440466
או לפנות במקום למר קדרון

איטרוניקס בע"מ
תל־אביב, תיבת דואר 21039
רח' רוזאניס 11 תל־ברוך

דרושים

1. **עובדי ייצור**
לעבודות השחזה וחריטה
2. **בוגרי בתי ספר מקצועיים**
3. **מכונאי אחזקה**
לעיבוד שבבי

*

לפנות טלפונית או בכתב ל„אי.טי.אם." בע"מ
ETM
ת.ד. 309, הרצליה ב'
טלפון: 938426

דרושים סוכנים

עם מכוניות בנפח עד 4 טון, להחזקה מוצרי מזון באיזור חיפה והסביבה.
לקבלת פרטים, לפנות לחברת שטראוס שווק חיפה, רחוב קבוץ גלויות 118, חיפה.

דרוש לעבודה בסיני:

קצין מכונה ראשון

המעונינים יפנו בכתב לפי הכתובת נתיבי נפט אבו רודס

בית החולים שערי צדק

דרושים

1. **עובדת סוציאלית**
הכישורים: תואר אקדמאי בעבודה סוציאלית (רצוי M.A.); נסיון של 4 שנים (עדיף במסגרת בי"ח כללי); התעניינות בהדרכה מקצועית.
הדירוג: לפי כישורים.
לפנות ליחידה לשירות סוציאלי ת"ד 293 ירושלים, או טלפון 221354.

2. **פקידה/כתבנית, דו־לשונית**
(עברית אנגלית), מנוסה.
בעלת לפחות 3 שנות נסיון.
ידיעת שפות נוספות (גרמנית, צרפתית, ספרדית) רצויה.
אפשר גם משרה חלקית.
לפנות ליחידה לפתוח, ת"ד 293, ירושלים או טלפון 62032.

הטכניון - מכון טכנולוגי לישראל

הפקולטה למתמטיקה

מציעה משרות לנספחים

(מרצים במשרה חלקית)

מועמדים בעלי תואר דוקטור במתמטיקה ובעלי נסיון בהוראה מתבקשים להגיש בקשותיהם בכתב, בצרוף קורות חיים ושמות של 3 ממליצים.

המשרה הן לשנת הלימודים תשל"ד המתחילה ב־1.10.73

לאדיב אלקטרוניקה — חיפה
לרגל הרחבת המעבדות

דרוש

טכנאי אלקטרוניקה

בעל נסיון בתיקוני טרנזיסטורים וטייפרקורדרים
לאדם המתאים תנאים טובים
לקביעת ראיון נא לטלפן 04—523085

דרושה

עובדת משק בית מנוסה

לעבודה במשרה מלאה 8 שעות ביום.
להתקשר טלפונית 744614 בשעות אחה"צ והערב.

לחברה במגדל שלום

דרושות:

1. **מזכירה עברית־אנגלית**
(הדפסה בשתי השפות הנ"ל)
2. **טלפוניסטית מנוסה**

נא לפנות בכתב־יד ובציון קורות חיים אל ת. ד. 29237 תל־אביב, עבור לילי

תנאים טובים למועמדות המתאימות

ידיעת השפה האיטלקית — יתרון

„בר־אורין"
בית ההוצאה של אגודת הסטודנטים אוניברסיטת בר־אילן, רמת־גן

דרוש

עוזר למנכ"ל

הגדרת התפקיד:
ממונה על צוות עובדים, אחראי על הזמנת ספרים והמפעל הקיץ של חנות הספרים.

הכישורים הדרושים: בוגר תיכון, יוצא צבא, ידיעה טובה באנגלית, יכולת לבוא במגע עם קהל; רצוי עם נסיון קודם בענף הספרים.
● תנאים טובים למועמד המתאים.

נא לפנות בכתב יד עם פירוט קורות חיים ובצרוף המלצה לכתובת הנ"ל.

למפעל תעשייתי גדול באזור ת"א

דרושה

פקידה

בעלת נסיון

הכישורים: נסיון קודם במזכירות, ידיעת השפות העברית והאנגלית, הדפסה במכונה עברית ואנגלית.

*

אוירה נעימה ותנאי שכר בהתאם לכישורים והנסיון.

*

לפנות בכתב בציון פרטי נסיון קודם לת. ד. 21076 למס' 45 ת"א.

נציבות שרות המדינה

מודיעה על מכרז קבוצי מק/3/78 למנתחי שיטות למחשבים אלקטרוניים

במרכז למיכון משרדי — במשרד האוצר

אקדמאי

בוגר במקצועות: מדעי החברה, מדעי הטבע, מתמטיקה או הנדסה

המרכז למיכון משרדי מציע לך עבודה מעניינת בשטח של

ניתוח שיטות למחשבים אלקטרוניים

דרגת המשרות: ג'—ב' או ד'—ג' של דירוג האקדמאים.
המועמדים שיבחרו יעברו קורסים מרוכזים למנתחי שיטות.
למסיימי הקורס בהצלחה מובטחת עבודה מעניינת במערכים ממשלתיים וצבוריים רבי היקף.
מקום העבודה: ירושלים או תל־אביב.

* הגשת בקשות בנציבות שירות המדינה: בירושלים (בקריה — דרך רופין), בתל־אביב (בקריה — רח' ה' 5), בחיפה (בית הממשלה), או בבאר־שבע (מינהל המחוז, דרך הנשיאים).
* מידע נוסף וטפסי התחייבות ניתן לקבל גם במרכז למיכון משרדי בקריה רוממה ירושלים (ת. ד. 13016 — טל. 02/525111), ובתל־אביב רחוב יהודה הימית 33 (טל. 03/828181).
* המועד האחרון להגשת הבקשה — י"ט באדר א' תשל"ג (21.2.73).

החברה לעבודות חוץ ונמלים
מיסודו של סולל בונה בע"מ

דרושים
לעבודות בחוץ לארץ

מהנדסי ביצוע

לפרויקטים גדולים בבנין ופתוח

נא לפנות בכתב לת. ד. 4854, חיפה

לחברה קבלנית לבניה

דרוש אחראי לבצוע שכר עבודה

בעל נסיון של שלוש שנים לפחות
(פעמיים בשבוע מספיק)

להתקשר לטל. 5—443181, תל־אביב

אוניברסיטת תל־אביב

דרושים/ות

1. למעבדה למחקרי טיפוח ליד החוג לטרשי החינוך:

מועמדים לעתודה של כותבי תוכניות

בספרות עברית וכללית לכיתות ז'—ח' בחטיבה הביניים ולכיתות י'—י"ב בחטיבה עליונה.

הכישורים הדרושים: תואר ראשון לפחות, במקצועות ספרות; רשיון הוראה קבוע או השכלה מקבילה בפדגוגיה; נסיון הוראה של 5 שנים לפחות ונסיון בכתיבה ובפיתוח של תכניות לימוד חדשות; ידיעת השפה האנגלית במידה מספקת שתאפשר השתתפות פעילה בהשתלמויות שינתנו בשפה זו.

המועמדים שיקבעו על ידי ועדת הקבלה יחוייבו להשתתף בסדנא מיוחדת אשר תתקיים באוניברסיטת תל־אביב בתופשת פסח, בשפה האנגלית בהדרכת מומחה מחו"ל. מבין משתתפי הסדנא ייבחרו כותבי תכניות הלימוד בספרות, במעבדה למחקרי טיפוח (נט"ע) שיועסקו עפ"י חוזים מיוחדים.

המעונינים יפנו בכתב בצירוף תמצית קורות חיים למעבדה למחקרי טיפוח, אוניברסיטת תל־אביב, רמת אביב ויציינו על גבי המעטפה „כותבי תכניות לימוד בספרות". המועד האחרון להגשת בקשות הוא 20.2.73.

2. **עוזר/ת לראש מדור משכורת**

במחלקת המנגנון.

לפיקוח וסיוע בהכנת כרטיסי משכורת ורישום שכר עבודה, ופרסים אורים הקשורים בחישוב משכורת; פיקוח וסיוע בעריכת חישובי שכר, תשלומים אישיים, ניכויים וכד', עריכת תיקונים ורישומים שונים בגליונות שכר העבודה ובכרטיסיות המתאימות; קיום מגע ועריכת תיאומים עם יחידות המיכון בקשר להפקת המשכורות; קיום מגע בכתב ובע"פ עם קהל העובדים; הכנת אישורים לעובדים על גובה משכורת לעניני הביטוח הלאומי וכד'.

הכישורים הדרושים: מנהל חשבונות סוג ג' לפחות; השכלה תיכונית; נסיון של 3 שנים לפחות בהכנת משכורות; נסיון בניהול צוות הכנת משכורת; ידיעת השפות עברית ואנגלית.

הדרגה: בהתאם לכישורים.

על המעוניינים/ות לפנות בכתב בצירוף קורות חיים אל מחלקת המנגנון, ענף כח־אדם, אוניברסיטת תל־אביב, רמת אביב, עד יום 20.2.73.

לדיזנגוף סנטר (מיסודו של פילץ) בע"מ

דרושים:

* **אדריכל בכיר**
5 שנות נסיון; יכולת רכוז וניהול קבוצת עובדים.
* **אדריכל** לעבודה בבנות הבנין.
* **שרטטת בנין**
3 שנים נסיון בשרטוט אדריכלי.
* **הנדסאי בנין**
בעל נסיון בתכנון.
להתקשר טלפונית למספר 281145 עם דניה.
* **מהנדס מזוג אויר**
נסיון בתכנון מתקני מזוג אויר, רצוי גם בארץ.
* **הנדסאי מזוג אויר**
נסיון בעבודה ובבצוע מתקני מזוג גדולים.
* **מהנדס חשמל**
(זרם חזק). נסיון בענף הבניה בארץ.
* **הנדסאי חשמל**
בעל נסיון בתכנון ופקוח במתקני חשמל גדולים.
להתקשר טלפונית למספר 51977 עם שרה
* **מהנדס בצוע בכיר**
בעל יכולת רכוז וניהול צוות עובדים, נסיון בבנת עבודה דומה.
* **מהנדס מפקח**
נסיון בפקוח בהקמת מבנים.
* **הנדסאי בנין**
נסיון בפקוח בבנין.
* **מנהל עבודה**
3 שנות נסיון בניהול פועלים בעבודות בנין.
* **מחסנאי**
נסיון בעבודה במחסן בנין.
* **חשמלאי־בנין**
בעל נסיון בעבודות התקנת מערכות חשמל בבנין.
* **מהנדס בנין**
בעל נסיון במעקב ובצוע להיות זמין, עם התמצאות בעבודות בחשב.
* **מהנדס בנין**
בעל נסיון בתכנון קונסטרוקציה במגן בתוך.
להתקשר טלפונית למספר 35081 עם מרים.

החברה לעבודות חוץ ונמלים
מיסודו של סולל בונה בע"מ

דרושים
לעבודות בחוץ לארץ

מנהלי עבודה מנוסים

יודעי אנגלית או צרפתית לפרויקטים גדולים בבנין ופתוח

נא לפנות בכתב לת. ד. 4854, חיפה

הטכניון - מכון טכנולוגי לישראל
הפקולטה למתמטיקה

מציעה משרות

לאסיסטנטים ולמדריכים משתלמים:

המעונינים ללמוד לקראת תואר מגיסטר או דוקטור במתמטיקה.

המשרה הן לשנת הלימודים תשל"ד המתחילה ב־1.10.73

מועמדים בעלי תואר ראשון ושני במתמטיקה מתבקשים לפנות בכתב למזכירות הפקולטה למתמטיקה, בנין צ'רצ'יל, קרית הטכניון, חיפה, ולצרף פרשת חיים, תעודת גבר, רשימת מקצועות וציונים ושמות של 3 ממליצים.

דרושים

מהנדסי בנין מנוסים

לתפקידים:
1. ניהול ביצוע פרויקטים גדולים.
2. השמטות, כמויות והתקשרויות עם קבלני משנה.

המשרות מוצעות רק לבעלי נסיון בתל־אביב ובצפון הארץ

נא לפנות בכתב ל„אודרין־ניר" בע"מ רחוב מצדה 8, תל־אביב

למפעל גדול באזור תל־אביב

דרושות:

1. **מזכירה כתבנית** —
שליטה בעברית עם ידע באנגלית
2. **כתבנית עברית אנגלית**
(משמרת בין 2—5 שעות)
3. **כתבנית עברית** —
ידיעת השפה האנגלית דרושה
4. **מרכזנית**
שעות עבודה 12.30—18.00

●

תנאים הולמים למועמדות המתאימות
פודיות מובטחת

●

בהצעות נא לפנות בכתב יד לת.ד. 10071 ת"א.

הטכניון - מכון טכנולוגי לישראל

מודיע על המשרות הבאות הפנויות:

באגף פתוח ותחזוקה

טכנאי קירור ומיזוג אויר

הכשרויות הדרושות:
בוגר בי"ס מקצועי 4 שנתי במגמה לקירור ומיזוג אויר; או בעל נסיון במקצוע הנ"ל של 5 שנים לפחות.
מס' המשרה: פת. ג/116

בפקולטה להנדסת חשמל

כתבנית דו־לשונית

הכשרויות הדרושות:
השכלה תיכונית; ידע ונסיון קודם בהדפסה בשפות עברית ואנגלית.
מס' המשרה: חש. ג/96

חשמלאי

הכשרויות הדרושות:
בוגר בי"ס מקצועי 4 שנתי במגמת חשמל; נסיון באחזקה ותקון של מיכשור חשמלי.
מס' המשרה: חש. ג/58

מסגר מכני

הכשרויות הדרושות:
בוגר בי"ס מקצועי 4 שנתי בבגמת מכונות; שליטה בעברית וידיעה באנגלית כדי קריאת חומר טכני; נסיון קודם בעבודות מסגרות ועיבוד שבבי.
מס' המשרה: חש. ב/194

מועמדים מתאימים העונים לדרישות יפנו בכתב לאגף כח אדם, בציון קורות חיים ונסיון קודם עד יום 13.2.73 בציון מס' המשרה.

למשרד אדריכלים
דרושים
הנדסאים וטכנאים מעולים
טל. 221505

דרוש

דפס אופסט מעולה

למכונת „סולנה"
רצוי בעל נסיון על 1/8 גליון

לפנות:
דפוס אכדיה
טל. 32070

הדירקטור

דרוש

מנהל

לסניפה בבאר־שבע

בעלי נסיון בשווק המתגוררים בבאר־שבע יפנו בכתב לת.ד. 648 תל־אביב, או טלפונית לטל. 287151 תל־אביב.

דרוש

מנהל חשבונות

לעבודה במפעל בסביבות חדרה

הכשורים: עצמאי בעבודה, עם נסיון של לפחות 3 שנים. ידיעת השפה העברית על בוריה. ידיעת השפה האנגלית, לפחות באופן חלקי. התמצאות במסוי.

תנאים טובים למועמד המתאים.

● נא לפנות בכתב בצרוף פרטים על נסיון בעבודה קודמת. לת. ד. 29660, תל־אביב, עבור „מנהל חשבונות".

לחברה תעשייתית גדולה באזור רחובות

דרושים:

1. מנהל חשבונות עצמאי
בעל נסיון בעבודה
2. כתבנית עברית אנגלית
בעלת נסיון בעבודה

מועמדים מתבקשים לפנות בכתב יד לת.ד. 3319, תל־אביב, עבור „מנהל חשבונות", „כתבנית", תוך פרוט נסיון בעבודה המשכורת המבוקשת

סודיות מובטחת

למוסד ציבורי

דרוש

עוזר למנהל־חשבונות

לפנות בכתב לת. ד. 40.001 תל־אביב
עבור הגמולים

מ.ד.ר.ב. הנדסה בע"מ

למשרדנו בבאר־שבע דרושים:
לניהול התכנון וביצוע של פרויקט גדול

* **מהנדס חשמל בכיר**
* **הנדסאי מכונות**
(מכונות, מיזוג אויר ונגרות).
* **מהנדס בנין**
* **הנדסאי בנין**

תנאים טובים למועמד מתאים.

נא לפנות בכתב לת.ד. 2045 באר־שבע.

רשות השידור מודיעה על

משרה פנויה

תואר המשרה:

מנהל מדור תכנון ודיווח

הדרגה: ב' של עובדי המיכון

מקום העבודה: ירושלים.

הכישורים הדרושים: השכלה אקדמית בתוספת שנת נסיון בעבודה תכנון וניתוח שיטות באופן עצמאי ונסיון בניהול צוות עובדים, או השכלה תיכונית בתוספת 3 שנות נסיון כנ"ל. ידיעת השפה העברית על בוריה וידיעה טובה של השפה האנגלית.

הערה: מילוי התפקיד כרוך בעבודה מחוץ לשעות המקובלות בשעות נוספות ובנסיעות מחוץ לעיר לפי הצורך.

בדבר פרטים נא לפנות למחלקת כח־אדם רח' הלני המלכה 9, בצירוף תעודות ואישורים המעידים על השכלה ונסיון כנדרש לעיל.

המועד האחרון להגשת הבקשות: 25.2.73.

בקשות אשר תגענה לאחר התאריך הנקוב, לא תענינה.

למשרד הנדסי בת"א

דרוש

1. **מהנדס בנין** -
לעבודות תכנון מבנים, תאום, הכנון ופקוח עליון.
2. **הנדסאי / טכנאי** -
לעבודות הכנון בפתח שטח, תאום הכנון ופקוח עליון. בעל ידע המדידות.

● הצעות בצרוף קורות חיים נא להפנות לת.ד. 7057 תל־אביב, עבור ד. א.

הלוח הכפול הארץ ידיעות אחרונות

המשרד הראשי: תל־אביב רח׳ רוטשילד 99 (פנת שינקין) טלפונים: מחלקת מודעות — 240905, 230521, 230401 המחיר: יום הול: 1.00 ל״י לשורה / יום ו׳: 1.20 ל״י לשורה

לספּיר כלי שיט בע״מ דרוש
מחסנאי ראשי
לעבודה מעניינת ומקדמת
לפנות בכתב לת. ד. 10077, חיפה.

הסתדרות מדיצינית הדסה

מודיעה על המשרה הפנויה הבאה: —
עובד מעבדה
בעל תואר M. Sc. רצוי בביוכימיה (73/5)
העובד יועסק על פי חוזה מיוחד, על חשבון קרנות מחקר.
המועמדים העונים על הדרישות הנ״ל מתבקשים להפנות בקשותיהם תוך פירוט השכלה ונסיון, אל אגף כח אדם, הדסה, ת. ד. 499, ירושלים.

חברה לאירועים
ארגון תערוכות, אירועים ושרותים מבניים
בעקבות אירועי ה־25
מחפשים משקיעים בעלי קשרים
מסחריים בענפים אלה
להרחבת העסק
יש לציין את גובה ההשקעה וטיב הקשרים
על המעונינים לפנות בכתב לת. ד. 23048 תל־אביב עבור „אירוע״

כפר הנוער הדתי
דרוש(ה):
מנהל(ת) חשבונות
(בא בחשבון גם עולה חדש(ה),
בעל(ת) ידיעות יסוד בעברית).
מועמדים(ות) מתבקשים(ות) לפנות בצרוף תעודות ותולדות חיים אך ורק בכתב לכפר הנוער הדתי ע״י כפר חסידים, 20494.

דרושות בירושלים
ע״י מפעל תעשייתי גדול
1) **מזכירה כתבנית**
שליטה טובה בשפה העברית.
עדיפות תנתן לידיעת השפה האנגלית.
2) **מזכירה כתבנית באנגלית**
קצרנות הכרחית
נסיון בעבודה מסחרית וידיעת השפה העברית יתרון.
נסיון של לפחות 3 שנים בעבודה משרדית דרוש ל״ב המשרות.
— סודיות מובטחת —
לפנות עם קורות חיים לת.ד. 785, ירושלים.

לחברת בנין ציבורית
דרושים:
מנהלי חשבונות עצמאיים
עם נסיון של שנתיים לתפקידים הבאים בהנהלת החשבונות:
מנהל מחלקה.
מנהל מדור.
מנהל המשכורות.
הדרגה המוצעת י״ב (30 נק׳) עד י״ז (38 נק׳) מהדירוג האחיד (בהתאם לתפקיד).
המעונינים מתבקשים לפנות בכתב תוך פרוט קורות חיים ונסיון לת.ד. 7037 למס׳ 14 בציון המשרה המבוקשת.

למפעל דריכה ומוצרים טרומיים לבנין בחיפה דרושים
מהנדס בנין
לארגון, ביצוע ובהלה
הנדסאי או טכנאי בנין
לניהול טכני ומכירות
מזכירה למנהל הכללי
בעלת נסיון של 5 שנים לפחות
תנאים טובים למתאימים.
לפנות בציון נסיון ופרטים לת.ד. 1541 חיפה.

„אתא״
חברה לטכסטיל בע״מ
דרושים:
1. **מסיק**
להפעלת דודים ומתקנים
לאספקת קיטור ואויר דחוס
התכונות הדרושות:
ידיעת השפה העבריה. נסיון בעבודה קודמת במתקנים דומים.
2. **חשמלאי תעשייתי**
בעל רשיון ממשלתי
לעבודה בעיקר באחזקת מתקני זרם ישר והלוקה ומערכות פיקוד.
המעונינים יפנו בכתב או אישית למחלקת כח האדם לפי הכתובת: בית אתא, ת.ד. 83, רחוב ... קרית אתא, טל. 04-721321.

אם הנך צעיר
בגיל 26 - 28
ובעל ידע ונסיון
בדפוס בלט ואופסט
אנו צריכים אותך לתפקיד פיקוח על הייצור בחברה להוצאה לאור.
להתקשר טלפון 828328, בשעות 9 — 16.

לבנין רב קומות בקרית אליעזר חיפה
דרוש
מנהל-בית
לעיסוק בענייני ארגון ותחזוקה של הבנין
תנאים טובים למועמד המתאים
נא לכתוב לנציגות רב־הקומות
ככר מאירהוף 8, ק. אליעזר, חיפה

למפעלנו העובר בקרוב לגדרה
דרושים
חרטים
בעלי נסיון מקצועי לפחות 3 שנות ותק
מסגרים
לעבודות מכניקה עדינה
לפנות טלפון 6—785125 פרט ליום ו׳

דרוש
מנהל לחוה חקלאית
בדרום הארץ
בעל נסיון בייצור גידולי שדה וירקות
לפנות בכתב עם תאור נסיון קודם לת.ד. 14038 עבור מס׳ 21683
סודיות מובטחת

למפעלנו העובר בקרוב לגדרה
דרושים
עוזר למנהל חשבונות ראשי
בעל נסיון
מנהלת חשבונות
בעלת נסיון
כתבנית עברית צרפתית
*
לפנות לת. ד. 914, בני־ברק

לודזיה
חברה לטכסטיל בע״מ
דרושים
* גזרן למוצרי טריקו
* חשמלאי או עוזר לחשמלאי
* סורגים למכונות עגולות
המעונינים יפנו לת. ד. 34, חולון
או טלפונית אל 847111

למפעל טכסטיל באזור ת״א
דרושים
* **אומן**
(מייסטר) למכונות עגולות
* **סורגים**
למכונות עגולות
תנאים טובים למועמדים המתאימים
* **סוכן מכירות**
הכישורים הנדרשים:
תושב ת״א או הסביבה, גיל: 30 עד 35, רצוי בעל רכב פרטי, רצוי עם נסיון קודם, אך לא הכרחי.
בעלי נסיון יפנו בכתב לת. ד. 7095, תל־אביב, עבור מס׳ 69

למפעל תעשייתי
דרוש
מנהל אחזקה
לעבודה מעניינת ואחראית
בעל נסיון קודם בניהול אחזקה במפעל עם קוי יצור אוטומטיים
תנאים טובים למועמד המתאים
נא לפנות בכתב־יד בצרוף קורות חיים הנסיון המקצועי לת. ד. 33295 תל־אביב
סודיות מובטחת

לחברה א״י לאוטומובילים בע״מ
מפיצי Ford בישראל
דרוש
מכונאי טרקטורים
לשרות חוץ
הכישורים: מכונאי מנוסה לטרקטורים, ידיעת אנגלית טכנית.
העבודה כרוכה בנסיעות בוקר מאזור הדרום.
המעונינים יפנו בכתב בפרוט תולדות חיים ונסיון בעבודה לחברתנו בת״א לאגף כח אדם רח׳ המסגר 43.

דרוש לנו
מכשירן
לתקון כלים פניאומטיים
וכלי עבודה שונים
לפנות: אוטוקרס בע״מ, מחלקת כח אדם טירת הכרמל, ת. ד. 21, טל. 941961—04

לחברה מסחרית גדולה בת״א
דרושים
1. **מנהל/ת חשבונות**
סוג ד׳ בעל/ת נסיון עד גיל 40.
2. **מנהל/ת חשבונות**
סוג ג׳ בעל/ת נסיון בעניני יבוא וידיעה באנגלית, עד גיל 30.
לפנות: ת. ד. 2635, תל־אביב.

למלון „עציון״ — אילת
דרושים
- מנהל פנקסים ראשי
- פקידי קבלה
- קבלה
לפנות בכתב לת. ד. 36015 ת״א, בצירוף תולדות חיים ותמונה שלא תוחזר

י. ציגלר - מ. שרון ושות׳ 1971 בע״מ
דרושים
1. **מהנדס חשמל**
צעיר בוגר הטכניון בארץ.
2. **מנהל חשבונות**
3. **פקידה**
השולטת בשפה הגרמנית, רצוי גם באנגלית.
חשמלאים, עוזרים ומתלמדים
בדבר פרטים נא לפנות למשרדנו רחוב צירלסון 4, תל־אביב טלפון 447241/3 כל יום בין השעות 1.00—8.00, 4.00—6.00 (פרט ליום ג׳)

בית החולים „בקור חולים״ ירושלים
דרושות
א) **אחות לחדר ניתוח** משרה מלאה
ב) **אחיות לכוננות לחדר ניתוח**
ג) **מתכנית משרה של אחות ראשית** במחלקה פנימית
לפנות אל: האחות הראשית במשרדי „בקור חולים״ בשעות לפנה״צ.
ד) **מזכירות רפואיות**
התכונות הדרושות: השכלה תיכונית שליטה מלאה בעברית וידיעה באנגלית, הדפסה שוטפת בעברית רצויה גם באנגלית, נסיון בעבודת מזכירות.
לפנות בכתב אל אגף כח אדם, ולציין קורות חיים, גיל, השכלה ונסיון קודם בעבודה, או להתקשר טלפונית 223141 קו פנימי 29 על מנת לקבוע מועד לראיון.

דרושה
קבוצת שלד
לבצוע וילה גדולה
בהרצליה פתוח
אפשרות עם או בלי חומרים
לפנות לחברת י.ג.ב. בע״מ
שד׳ י. גורי 34 ת״א, טל. 820102

מלון גולן
מקודם
טבריה
גרנד גוברמן
המפואר במלונות אגם הכנרת
4 כוכבים — ★★★★
לעבודה קבועה דרושים לנו:
1) פקידי/ות קבלה
עדיפות לבוגרי ביה״ס למלונאות
2) מרכזניות
ידיעת שפות לועזיות בנוסף לעברית הכרחית.
למעונינים/ות מובטחים אתגר בעבודה ותנאים הולמים. לפנות בצירוף קורות חיים לת.ד. 555 טבריה, או טל. 067-21901 לשם קביעת ראיון. סודיות מובטחת

לחברת **השמירה** דרושים
לסניף תל-אביב
מפקח לילה
לעבודה קבועה ומעניינת בשעות הלילה.
הכישורים הנדרשים:
גיל 35—45
בעל רכב פרטי
מגורים בת״א או בסביבה הקרובה.
בעל נסיון צבאי או משטרתי בפיקוח על עובדים יועדף.
*
בהצעות בכתב יד לפנות לסניפנו בתל־אביב, רח׳ שפ״ר 16, עבור „מפקח״.
*
כינויים בכל רחבי הארץ.
שמירה • אבטחה • חקירות • מערכות אזעקה

לצה״ל דרושים
עובדים
בסביבות ראשון־לציון, רמלה
במקצועות הבאים:

א. כרסם	ד. נגרים
ב. מסגרים	ה. מחסנאים
ג. פחחים	ו. שרטטים

● בדבר פרטים נוספים נא לפנות לי״ד. צ. 3036.

מוטורולה ישראל בע״מ
דרוש
טכנאי שרות
לאזור טבריה-צפת
לביצוע עבודות אחזקה, תיקונים, כיוונים וטיפול במכשירי קשר אלחוטיים בתחומים HF/SSB/FM/ VHF/UHF, מתוצרת מוטורולה.
הכישורים הדרושים: בוגר בי״ס מקצועי ושירות צבאי כטכנאי אלקטרוניקה. תושב טבריה או צפת. בעל רשיון נהיגה. ידיעת השפה האנגלית — רצויה. העובד יידרש לעבור תקופת הכשרה מוקדמת במפעלנו בתל־אביב.
מעמדים יפנו בכתב, תוך פרוט קורות חיים תפיון קודם למוטורולה ישראל בע״מ, במחלקת כח־אדם, ת.ד. 25016, תל־אביב.
סודיות מובטחת.

1500 לירות לחודש
בכל מקום בארץ
באם יש לך השכלה תיכונית
באם אתה שואף להגיע למעמד מקביל לאקדמאי
תוכל להשתלב בענף מתפתח ותדיש במשכורת גבוהה
מאד לאחר תקופה קצרה של הכשרה מתאימה.

שם: ______
גיל: ______
כתובת: ______
ישכלה: ______

לקבלת פרטים גזור ושלח לת. ד. 28125 ת״א למס׳ 35

להברה לשרותי אומנות
דרוש צייר
בעל נסיון רב בעיצוב גרפי, ובעיצוב תפאורה
טלפון 772467
בשעות הערב.

לבית שגריר
בהרצליה-פיתוח
דרוש
סוכן-בית
(„באטלר״)
מגורים במקום הכרחיים
(רצוי ידיעת מה ב׳ שפה האנגלית או הד׳ גרמנית)
טלפון: 249216
בין 9 בבוקר עד 3 אחה״צ

דרוש/ה
עוזר למנהל חשבונות
בעל נסיון ויכולת
שעות עבודה: מ־8.00 בבוקר עד 1.00 אחה״צ או: מ־2.00 אחה״צ עד 7.00 בערב.
ידיעת אנגלית ועברית הכרחית.
נא לפנות בכתב לת.ד. 628 תל־אביב ולציין סוג עבודה המבוקשת בשעות הבוקר, וכן משכורת מבוקשת.

לקונפקציה
דרושות:
1) מומחיות לניהול עם ידע גם בפרו־דוקציה.
2) תופרות מעולות לזיגזג.
3) עובדת מנוסה לבלינדשטיך.
4) צעירות לביקורת ועבודות עזר
בן־ארי, הרואה 20 רמת־גן, טל. 728173

לחנות בבלון הילטון
דרושה מוכרת אינטליגנטית
שליטה בעברית ובאנגלית חיונית
ידיעת שפות נוספות רצויה
הופעה נאה
שעות עבודה במשמרות של שבוע:
מ־7.00 בבוקר — 3.00 אחה״צ ומ־3.00 אחה״צ — 11.00 בלילה.
רק מועמדות בעלות המלצות ונסיון מתבקשות לפנות בכתב תוך ציון גיל ונסיון קודם לת.ד. 26285 תל־אביב.

תדיראן
דרושים
טכנאי אלקטרוניקה/אלקטרונאי
בעל נסיון בכוון ובדיקה של ציוד קשר ומהדולים ביצור.
נסיון בציוד קשר, רצוי.
טכנאי/הנדסאי אלקטרוניקה
לעבודות תכנון, פתוח, בניה ובדיקת מעגלים אלקטרוניים.
חשמלאי אזעקה
חשמלאי מוסמך, בוגר ביה״ס מקצועי במגמת חשמל.
מחסנאי טכני בכיר
אחראי על פרויקט בעל היקף גדול.
התפקיד מיועד לבעלי נסיון בתחום ענף האלקטרוניקה.
מועמדים מתאימים יפנו לת.ד. 648 תל־אביב
בצרוף קורות חיים ונסיון מקצועי.
סודיות מובטחת.

משרד העבודה — משרד החנוך והתרבות
המכון הממשלתי להכשרה טכנית
אוניברסיטת הנגב
בית-הספר להנדסאים, באר-שבע
דרושים
מורים לפיסיקה BSc
(רצוי בעלי תואר MSc)
בעלי נסיון בהוראה, למשרה מלאה
● המעונינים יפנו בכתב בצרוף קורות חיים ותעודות להנהלת ביה״ס להנדסאים ת.ד. 45 באר־שבע.

מיקרואלקטרוניקס בע״מ
מפעל רכיבים אלקטרוניים
MICROELECTRONICS LTD.
דרושים
1. **מסגרי כלים**
בדרש ידע רב בבניית מכונות ומתקני עזר מדוייקים לייצור. רצוי נסיון של 3 שנים.
2. **איש אחזקה מפעלי**
עובד עצמאי הבקיא באחזקת מכונות בייצור, ידע בבנית אויר ומים.
3. **מפעילי אוטומטים**
א. מפעילי מכונות אוטומטיות רצוי מסוג „אינדקס״ ו„טורנוס״.
ב. בוגרי בית־ספר מקצועי המעוניינים ללמוד את מקצוע הפעלת וכוון אוטומטים.
4. **מבקר איכות מיכני**
לאחר שירות צבאי ובוגר בית־ספר מקצועי. אפשרי גם ללא נכיון.
תנאים טובים מובטחים למועמדים המתאימים
לפנות למחלקת כח־אדם טלפון 848038, 856142 או לרחוב הפסיג 4, אזור התעשיה חולון (עיי טמפו).

קולסו בע״מ
A SUBSIDIARY OF KULICKE AND SOFFA U.S.A
ייצור מכשירים אולטרה מדוייקים
חיפה, קרית המדע, ת.ד. 7206, טל. 520071
דרושים
מנהל אגף ייצור
לעבוד שבבי מדויק
ולהרכבות של מכשירים אלקטרומכניים
הכישורים הדרושים:
מהנדס מכונות או מהנדס ייצור.
נסיון של 5 שנים לפחות וידיעה מרכבת בשפה האנגלית.
מנהל מכירות
הכישורים הדרושים:
נסיון במכירות של מוצרים טכניים
נסיון ביצוא למזרח הרחוק ואירופה
ידיעה מושלמת בשפה האנגלית
רצוי תואר אקדמאי.
קדום מקצועי · קדום כלכלי · עתיד בטוח

למוסד ממלכתי בתל־אביב,
דרוש
מנהל כח־אדם
הכישורים הדרושים:
* נסיון בארגון וניהול משרד.
* בעל נסיון בניהול כח־אדם אזרחי.
* יועדף קצין שליכות בדרגת רס״ן/סרן.
התפקיד כרוך בעבודה מעבר לשעות המקובלות.
למועמד המתאים תנאים טובים.
לפנות: ת. ד. 17007, תל־אביב.

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

הלוח הכפול הארץ ידיעות אחרונות

המשרד הראשי: תל־אביב שד' רוטשילד 99 (פנת שינקין)
טלפונים: מחלקת מודעות — 248905, 230521, 230401
המחיר: יום חול: 1.00 ל"י לשורה / יום ו': 1.20 ל"י לשורה

מודול בטון (ישראל) בע"מ
דרך העצמאות 43, חיפה

למפעלנו בכרמיאל
דרוש
טכנאי בקורת טיב
נא לפנות לקביעת ראיון
לטלפון 04—988523

לחברת פרסום בתל־אביב
דרוש בחור
לסידורים בעיר
עם קטנוע, בוגר תיכון
אחרי שירות צבאי
לפנות טל. 281188 תל־אביב בשעות הערב.

צים
דרושות
* כתבנית עברית — אנגלית
* מפעילה טלקס באנגלית

לעבודה במשמרות
המועמדות מתבקשות לפנות למחלקת כח אדם ת.ד. 1723 חיפה.

צים — החברה הישראלית לנווט בע"מ

למפעל גדול בתל־אביב
דרושים:
* **פקידה למחלקת מכירות**
הכישורים:
הדפסה במכונת כתיבה עברית.
נסיון קודם בפקידות כללית.
* **פקידה למחלקת תיכנון הייצור**
הכישורים:
השכלה תיכונית.
הדפסה במכונת כתיבה עברית.
נסיון קודם בפקידות כללית.
* **מפעילה למיני מחשב**
רצוי בעלת נסיון בהפעלת מכונת שינגר... אפשרות לעבודה חלקית.

בדבר פרטים נא לפנות אישית ל"אמיה", דרך השלום 10, תל־אביב, טלפון 36357, מחלקת כח־אדם.
סודיות מובטחת

למוסד אמנותי
דרושות
1. **מזכירה מעולה**
עברית, אנגלית
הדפסה ב־2 השפות.
שעות העבודה 8.30 — 16.00
2. **פקידה כללית**
הדפסה עברית
שעות העבודה 9.00 — 17.00
נא להתקשר לטלפון 35597, 33813 ת"א

אמיר
פלסטיקה מעשיית בע"מ
מפרץ חיפה ת.ד. 2070 חיפה, 31000

דרוש
מהנדס מכונות
לפתוח מוצרים

עבודה מעניינת ועצמאית

יועדפו מועמדים בעלי נסיון של 3 שנים לפחות

התנאים טובים למועמד המתאים.

א. לפנות בכתב יד בפירוט תולדות חיים ונסיון קודם.
סודיות מובטחת

דרוש
כלכלן רואה חשבון
המומחה לניתוחי כדאיות, לפרוייקט חד־פעמי של הכנת ניתוח עיבסמי על חברה, עבור משקיע.
הצעות לת. ד. 2229, תל־אביב.

לחברת קוסמטיקה בינלאומית הפועלת בישראל
דרוש נציג מכירות
(בעל רכב) לאזור הצפון.
לכתוב לת. ד. 1496 ירושלים בציון נסיון, כישורים, ומשכורת מבוקשת.

למשרד עורכי דין בחיפה
דרושה פקידה כתבנית מעולה
מועמדות רציניות מתבקשות לפנות בכתב לת.ד. 469 חיפה.

יאני בע"מ
חברה להגרמת חשמל
שדרות מוריה 50 חיפה, טלפון 82671 — 86262
דרושים לעבודה קבועה במשרד תכנון.
מהנדס חשמל מנוסה
הנדסאי חשמל מנוסה
שרטט/ת חשמל מנוסה
נא להתקשר טלפונית או במכתב לשם קביעת ראיון.

למכון לייעוץ ומידע
דרושה פקידה - כתבנית
למשרה מלאה
הכישורים:
השכלה תיכונית, הדפסה טובה בעברית.
נא לכתוב לת. ד. 1720 רמת־גן ולציין פרטים.

לחברת שווק בתל־אביב
דרושה טלפונאית
מעל לגיל 30
למרכזיה עם 3 קוי חוץ
שעות העבודה 7.30—15.00
בדבר פרטים להתקשר לטלפון 612814 בשעות העבודה.

למפעל תעשייתי גדול
במפרץ חיפה
דרוש
תמחירן מנהל(ת) חשבונות
נסיון קודם בתעשיה הכרחי
הצעות נא להפנות בכתב יד לת.ד. 4353 חיפה עבור מספר 373.

למפעל בינוני בצפון הארץ
דרוש
מנהל ייצור צעיר
הכישורים:
א. מהנדס ייצור או מהנדס מכונות;
ב. ידיעת השפות עברית ואנגלית הכרחית, צרפתית רצויה;
ג. נסיון שלוש שנים לפחות.
לפנות בכתב בצירוף קורות חיים לת.ד. 1698 חיפה
— סודיות מובטחת —

לחברה תעשייתית בסביבת חיפה
דרושים
בעלי נסיון של 2-3 שנים לפחות בהנהלת חשבונות תעשייתית:
1. **עוזר למנהל חשבונות ראשי**
2. **מנהל חשבונות סוג ג' או ד'**

על המעוניינים לפנות בכתב תוך ציון נסיון קודם וקורות חיים בקיצור אל ת.ד. 4353 חיפה עבור מספר 374.

האוניברסיטה העברית בירושלים
למערכת המחשבים המורחבת של האוניברסיטה העברית, הכוללת מערכת 6400 ומערכת 6600 C.D.C
וכן מסופים ומערכות נוספות.
מבוקש:
ראש מרכז החישובים
הגדרת התפקיד:
א. אחריות לתכנון ופיתוח מערכות המחשב ומסופים באוניברסיטה וכן פיתוח שירותי המחשב למחקר, הוראה ומינהל.
ב. ייעוץ ליחידות וגופי האוניברסיטה בנושאי ציוד מחשבים, מסופים ושירותי מחשב.
ג. ניהול מרכז החישובים המרכזי לרבות מתן שירותי מחשב לצרכנים ומשתמשים כולל שירותי ייעוץ.
ד. פיתוח כ"א מקצועי וצוותים מקצועיים במרכז החישובים.
דרישות התפקיד:
— השכלה אקדמית רצויה השכלה גבוהה בתחומים רלוונטים; ידע ונסיון רב במערכות מחשב גדולים ורצוי בשירות למחקר הוראה ומינהל וכן נסיון של 5 שנים לפחות בניהול מרכז חישובים גדול; ידע ונסיון בשיתוף זמן (Time Sharing) ובתנאים של רב־תכנות (Multi Programming); ידיעת השפות עברית ואנגלית על בוריין.
הדרגה: בהתאם לכישורי המועמד.
● על המעוניינים לפנות בכתב בצירוף תולדות חיים ונסיון מפורט עד תאריך 15.3.73 אל: — מחלקת כח אדם, קרית האוניברסיטה העברית, ירושלים, ולציין על המעטפה „מועמד למשרה מספר 35/73".

למלון „שלום" ירושלים
דרושים
1. מלצרים (כל הדרגות)
2. טבחים
3. חדרניות
4. פקידי קבלה
5. „בל־בויס"

פרטים לפנות למחלקת כח אדם בימים א' — ה' בין השעות 10.00 — 14.00 מלון „שלום" ירושלים

לבית מסחר גדול
בחיפה
דרוש
מחסנאי
רצוי צעיר אחרי צבא בעל נסיון קודם
תנאים טובים למועמד המתאים
לפנות בכתב לת.ד. 3020 חיפה.

אחים קורנברג
טל: 821558, 820752
למפעלנו החדש ליד רדיו בן־גל בראשון לציון,
דרושים:
1. **מסגרים**
2. **חשמלאים**
3. **פקידה כתבנית**
תנאים טובים

בירושלים
דרושה מזכירה
למנהל כח אדם.
הכישורים הדרושים:
* 2—3 שנות נסיון בעבודת מזכירות
* השכלה תיכונית.
* הדפסה במכונת כתיבה (עברית).
* ידיעת השפות עברית אנגלית ו/או ערבית.
* יכולת לנהל עבודה משרדית.

המעוניינות יפנו לת. ד. 2494 ירושלים או לטלפון 67141 מחלקת המנגנון בכל שעות היום.

במשרד סוכנות אניות בחיפה
דרוש
עוזר למנהל היצוא
הכישורים הדרושים:
— שליטה מלאה בעברית
— ידיעה טובה של השפה האנגלית
— ידיעה בהדפסה
— נסיון של 7 שנים (במשרד סוכנות אניות).

אנו מציעים משכורת טובה מאד אפשרויות קידום והטבות
נא לפנות בכתב אל ת.ד. 1557 חיפה
— סודיות מובטחת —

אוניברסיטת חיפה
ביה"ס לעבודה סוציאלית מחפש
עובד סוציאלי או בוגר במדעי החברה
לעזרה בפיתוח התכנית למגמה ל„מינהל קהילתי כפרי" בבית־הספר.
דרישות התפקיד:
1. ב.א., מ.א. או דוקטורט.
2. יכולת אינטלקטואלית ודמיון.
3. יכולת ארגון ותכנון.
4. יכולת להדריך תלמידים בשדה.
5. יכולת לעבוד בצוות.
6. שליטה מלאה בעברית וידיעת השפה האנגלית.
תינתן עדיפות לחברי קיבוץ, או מושב או אנשים שהיו בעבר חברי קיבוץ או מושב. הדרגה תיקבע בהתאם לכישורי המועמד.
● על המעוניינים לפנות בכתב בצירוף תולדות חיים למחלקה לכח־אדם באוניברסיטה חיפה.

משרד החוץ
המחלקה לשיתוף בינלאומי
דרוש
מהנדס תנועה
לתקופת שרות של שנתיים עם אפשרות הארכה באחת המדינות באפריקה המזרחית, דוברת אנגלית.
הכישורים:
1. בעל תואר B. Sc.
2. עבודה מעשית בהנדסת תנועה של 3 שנים לפחות.
3. ידיעת השפה האנגלית.
4. בעל רשיון נהיגה ישראלי.
5. אזרחות ישראלית.
תנאי השרות ייקבעו בהתאם לכישורי המועמד ובהתאם לנהלי משרד.
● על המעוניינים לפנות בכתב, למדור כח אדם, המחלקה לשיתוף בינלאומי, משרד החוץ, ירושלים, בצירוף קורות חייהם בעברית ובאנגלית לא יאוחר מיום 20.2.73

למשרד הראשי: ...

לתיכון אקסטרני
דרושים
מורים
למשרות חלקיות בוקר/ערב ספרות ולשון, גרמנית, ההשכלות אלקטרוניקה, היסטוריה, אזרחות.
לפנות ת.ד. 2246 ת"א.

לחברה מסחרית
דרוש (ה)
פקיד/ה
לעבודות בקופה והנהלת־חשבונות חלקית.
שעות העבודה מ־8—3
לפנות: בכתב עם כל הפרטים לת.ד. 556 תל־אביב.

עורך־דין ישראלי (31)
בעל תואר M. Phil
במשפט ימי באוניברסיטה אנגלית לאחר שהות של שנתיים באנגליה.
מחפש הצעות הולמות
לפנות: ת. ד. 6034 תל־אביב עבור „עו"ד" ת.ד. 44543 חיפה.

למשרד עורכי דין
דרוש/ה שליח/ה
מ־8 עד 3
נא לפנות לת.ד. 29141 ת"א עבור „שליח או שליחה"

נציבות שירות המדינה
מודיעה על תקון למכרז פומבי מס' 1459 (פורסם ביום 6.12.72)
למשרת מרכז קורסים והשתלמויות
בבית הספר מוק, משרד התקשורת, ירושלים
הדרגה: ד'—ג' של דירוג האקדמאים.
תאור התפקיד: מכין תכנית עבודה שנתית של קורסים והשתלמויות הנדרשים על ידי היחידה בנושאים מינהליים (מינהל, יחסי אנוש, הדרכת העובד החדש, תכתובת, שיפור השירות לאזרח, שיפור שיטות עבודה והשתלמויות במוסדות חוץ). מכין מערכי שעור ונותן הרצאות בחלק מן הנושאים הנ"ל, קובע מרצים לקורסים השונים ומנחה אותם; מכין חומר לימוד בכתב; כותב ארועים לתרגילים בהתאם לנושאי הקורסים; עוקב אחר מהלך הלימודים והישגי הקורס.
דרישות המשרה: השכלה אקדמית במדעי החברה או במינהל ציבורי או במדעי הרוח (תואר ראשון) ונסיון של שנתיים בעבודה דומה; כושר הבעה בכתב ובעל פה; כושר להדריך.
מסמכים: העתק דיפלומה של תואר ראשון ופירוט הנסיון.
הגשת הבקשות על גבי טופס 1601 בנציבות שירות המדינה, ירושלים.
היום האחרון להגשת הבקשות הוא 18.2.1973.

דור כימיקלים בע"מ
מפעל המתנול
דרושים
מפעילים למתקני הייצור
רצוי בעלי השכלה של 10 שנים
אפשרויות לקידום ותנאי שכר טובים
מסגרי אחזקה
בעלי 5 שנות נסיון
כתבנית עברית - אנגלית
בעלת נסיון
נא לפנות בכתב בצרוף תולדות חיים ופרוט הנסיון הקודם לת.ד. 10036 חיפה.

דרוש/ה
מונטג'יר/ית
בעל/ת נסיון
לעבודה מלאה או חלקית
לפנות:
דפוס „אכדיה"
רח' המסגר 1,
טלפון 32070

לבי"חר לייצור אפנת נשים
דרושים
פועלות תופרות
לייצור, אוברלוק עבודות יד
לפנות: ללידיה אבוס קרית המלאכה רח' שביל־המפעל 4 טל. 820666

דרושים לעבודה בסיני
● **טבחים**
● **מלצרים**
● **חדרניות**
נא לפנות למשרדי מלון „משה" רח' החשמונאים 90 תל־אביב
בין השעות 9.00 — 12.00 החל מיום א' 11.2.73

לחברת ביטוח „ציון"
דרושים
מתכנתים
הכישורים הדרושים:
* נסיון של 4 שנים לפחות במחשבי י.ב.מ.
* שליטה מלאה בשפות Cobol, Asembler

נא לפנות בכתב־יד עם פירוט קורות חיים ונסיון, למחלקת כח אדם, „ציון", רחוב ליליינבלום 43, תל־אביב

כיתן דימונה בע"מ
עבור משרדנו בתל־אביב (הדר־יוסף)
דרושה
מזכירה
הכישורים המבוקשים
* השכלה תיכונית.
* כתבנות עברית.
* נסיון קודם של לפחות 3 שנים בעבודת מזכירות.
* רצוי בעלת הופעה נאה.

מקום העבודה בתל־אביב (הדר יוסף)
על המעוניינות לפנות בכתב יד לת.ד. 2147 ת"א עם פרוט קורות חיים, או בטלפון 773132 בשעות לפנה"צ.

למפעל מזון ברמת־גן דרושים
1) אינסטלטור תעשייתי מעולה
2) אינסטלטור
3) מסגר לשיפוץ מכונות יצור
נא לפנות בכתב ולציין קורות חיים לת.ד. 1736 ת"א, עבור מס' 78.
סודיות מובטחת

חברה גדולה בענף הטכסטיל
מחפשת
מנהל מתפרה
לניהול מתפרה
המעסיקה 150 עובדים
דרישות התפקיד:
כושר ניהולי וארגוני,
נסיון בניהול מתפרה או מפעל דומה
עדיפות תינתן למהנדס ייצור או טכנאי ייצור בעל שליטה מלאה בשפה העברית.
מקום העבודה: בדרום הארץ
(ינתן סדור בשיכון)
לפנות לת.ד. 16284 ת"א, עבור „מנהל מתפרה"
סודיות מובטחת

ההתאחדות העולמית
של הסטודנטים היהודיים
ווג'ס — המרכז הישראלי
דרושים
* **עוזר לעניני מינהל וכספים**
תאור התפקיד: הכנת התקציבים, גיוס כספים, ייצוג הארגון בפני מוסדות, עזרה בביצוע תכניות, סמינרים, קונגרסים וארועים, וכן כל תפקיד אחר שיוטל ע"י המזכ"ל.
תנאי העבודה: חצי משרה, במשרדי ה' התאחדות בירושלים.
כשורים דרושים: המועמד חייב להיות סטודנט, בעל נסיון רב בעבודה ארגונית, הבנה בניהול תקציבים וגיוס כספים, הכרת חיי הסטודנטים בארץ ובחוץ לארץ. ידיעת השפות עברית על בוריה ואנגלית טובה. על המועמד להיות באופן קבוע בירושלים.
* **מזכירה ישראלית**
השולטת היטב בעברית ואנגלית
Must be able to type and understand these 2 languages.
שעות העבודה 09.00—15.00.
● על המעוניינים לפנות למשרדי הווג'ס ברחוב ריינס 3, קרית משה, ירושלים, טלפון 524124, בהקדם.

תעשיות רכב בע"מ
נצרת עלית
דרוש לנו:
ראש צוות הנדסי
— תאור התפקיד
* ריכוז פרויקטים הנדסיים בתחום מבנה פח ומתקנים
* ניהול צוות הנדסי
— דרישות התפקיד
* נסיון קודם בעבודות תכנון וריכוז פרויקטים
* שליטה מוחלטת בעברית וכושר לניהול משא ומתן
* שליטה באנגלית — יתרון

נא לפנות בכתב בצרוף קורות חיים לתא דאר 535 נצרת עלית
— סודיות מוחלטת מובטחת —

ההסתדרות הציונית העולמית
המחלקה לחינוך ולתרבות תורניים בגולה
ת. ד. 7523, ירושלים
דרושים
מנהלים, מורים דתיים ורמי"ם
לבתי־ספר יהודיים יסודיים ותיכוניים
להוראת מקצועות היהדות לשנת הלימודים תשל"ד
רצויה ידיעת שפות זרות
מועמדים בעלי ותק והכישורים הדרושים מתבקשים לפנות בכתב אל הכתובת הנ"ל

כור מתכת בע"מ
למפעלנו בחולון דרושים:
1. **מפעילים למכונות עבוד שבבי** NC ברמת דיוק תעופתית. (העבודה במשמרות)
2. **כרסמים** — בעלי נסיון להפעלת כרסומות אוניברסליות. יתקבלו גם בעלי נסיון מועט בכרסום (לפחות שנה) אשר יוכשרו במקום כדי להפעיל את מכונת NC הנ"ל.
3. **מבקרי איכות בעיבוד שבבי** בוגרי קורס בקרת איכות או בעלי הכשרה ונסיון דומים.
4. **מסגרים** לעבודות הרכבה של מכונות. דרוש רקע מקצועי בסיסי.

המעונינים יפנו לרמת כח אדם כור מתכת ת.ד. 1944 ה"א

משטרת ישראל
למשרד המשטרה
הלשכה הראשית — ירושלים
דרושה
מזכירה בלשכת שר המשטרה
הכישורים:
1. השכלה תיכונית מלאה;
2. ידיעת השפה העברית על בוריה כולל הדפסה;
3. נסיון בעבודה של שנה אחת לפחות;
4. רצויה ידיעה בשפות האנגלית ו/או הערבית.
● על המעוניינות לפנות טלפונית למשרד המשטרה / ירושלים: טל. 224481 בשעות משרד או אישית לפי הכתובת „בית אגרון" קומה ב', ירושלים.

הלוח הכפול | הארץ | ידיעות אחרונות

המשרד הראשי: תל־אביב שד' רוטשילד 99 (פנת שינקין)
טלפונים: מחלקת מודעות — 248905, 230521, 230401
המחיר: יום חול: 1.00 ל"י לשורה / יום ו': 1.20 ל"י לשורה

הודעות לציבור

משרד הסעד
היחידה למינהל ומשק
שד' ירושלים 22, יפו
טל. 827121
מכרז 24/72

משלוחי דואר בקבלנות
מתבקשות בזה הצעות לביצוע עבודות הכנה למשלוחי דואר במחלקה למיכון ואו"ש שדרות ירושלים.
העבודה כוללת: — פירוק יונות, פיגום, איסוף, הכנתם למעטפות והכנתם למשלוח בדואר.
העבודה תתבצע מדי חדש ודאו בין התאריכים 28—
פרטים נוספים וטפסי הצעות במכרז אפשר לקבל במחלקה למיכון משרד הסעד / רח' המלך דוד 8 ירושלים.
ההצעות תוגשנה במעטפה רשמית המצורפת לטפסי המכרז כשהיא סגורה וסימון מכרז מס' 24/72, אשר עליהם להיכנס למשרדים הנ"ל בחדר 108 ביחידה למינהל ומשק שד' ירושלים 22 יפו.
על המציע להפקיד במשרד ערבות בנקאית לפני ביצוע העבודה אם יידרש לכך ע"י המשרד.
המועד האחרון להגשת הצעות הוא יום שלישי 20.2.73 בשעה 10.
אין המשרד מתחייב לקבל את ההצעה הזולה ביותר או כל הצעה שהיא.
י. פריזנט
אפסנאי ראשי.

למשרד רואי חשבון
דרושים:
1. בוחן
2. פקידה
ת. ד. 36166 תל־אביב

דרושים
חשמלאים
לעבודה בסיני, בדרום ובמרכז
לפנות טלפון 30418, אחרי שעה 19.00.

דרושים
סורגים
למכונות סריגה עגולות
לפנות: „מרגית" סוקולוב 10 רמת־גן, טל' 797136

בירושלים
דרושה שרטטת עם רשיון נהיגה לעבודת רביגוהית.
ת. ד. 581, ירושלים.

דרושים
נהגים
בתנאי שותפות
* לסמיטריילרים
* לקיהברים
* למערבלי במון
לפנות:
טלפון 03—747421 מ־17.00 עד 20.00

דרושים
מרכיבים לארונות קיר
עם רכב מסחרי
נא לפנות טל: 827271 / 829260 תל־אביב

דרוש
מסגר
למפעל בפתח־תקוה
לפנות טלפון 914166

1000 ל"י
לצעירות בחורות ונשים
תוכלי להרויח לאחר הכשרה בזמנך הפנוי במקצוע חדש ומתפתח.
גיל השכלה לא קובעים
ת.ד. 6288 תל־אביב, עבור מספר 19.

החברה לפיתוח ביקעם בע"מ
דרושה
שרטטת בנין
לפנות אישית לרחוב בן יהודה 178 א' או לטלפון 228456

דרושה
פקידת קבלה
באולם תצוגה בחולון בשעות 17.00—21.30 טלפון 236058 בשעות 09.00—13.00 בלבד.

דרושות:
1. מוכרת מדרגה ראשונה
2. מתלמדת
דומום
בן יהודה 94, ת"א.

עבור חברה גדולה דרוש נהג עם ומפה בגורה להלוקת ספרים בעיר
מ־8.00 בבוקר עד 1.00 אחה"צ על בסיס קבלני
מועמדים רציניים יפנו לסוכנות סטימצקי בכל יום בין השעות 16.00—17.00 אחה"צ ברחוב דרך פתח תקוה 19 ת"א

דרושה
מחלקת תה והשגחה על נקיון
במשרד
נא להתקשר טלפונית 38752 למר שבתאי

למשרד אדריכלים
דרוש אדריכל
להתקשר לטלפון 440448 בשעות 08.00 — 14.00

למפעל תעשייתי במפרץ חיפה
דרושים
1. חרטים
2. חשמלאי רכב
סוג ב' עם אפשרות לקידום.
לקביעת ראיון נא להתקשר עם טלפון 724486/7 בין השעות 8.00 — 16.00

לבית מלאכה מכני
דרושים
מבלטנים לפח
מבלטנים לפלסטיק
כרסם,
כרסם העתקה
נערים.
לפנות: מרכז המלאכה בגבעתיים רח' כורזים 5 יהודה 310 טלפון 742474 ויגר.

דרושים טבחים ועוזרי טבחים
למסעדת יוקרה בצפון תל־אביב
להתקשר בין השעות 8.00 — 1.00
לטלפון 414432
ומשעה 1.00 לטלפון 222800

לחברה מסחרית בחיפה
דרושה
עוזרת למנהל חשבונות
בעלת נסיון קודם
ידיעה בהדפסה.
בדבר פרטים נא לפנות לת. ד. 4353 חיפה עבור מספר 375.

לחברה מסחרית בת"א
דרוש/ה
עוזר/ת למנהל חשבונות
סוג 2 או 3
עם ידיעה בהתאמות
להתקשר טל. 614063 לשלמה

אדריכלות פנים
מקבלת עבודות שינוי ועיצוב דירות, חנויות וכו'.
טלפון 234254 ת"א.

למפעל גדול ללימוד אבריזון ברמת־גן
דרושים/ות
למשים/ות
מצחצחים/ות
וכן מתלמדים/ות
בתנאי שכר ועבודה טובים טלפון 720825.

דרוש מחסנאי
טכני לעבודה אחראית
לניהול מחסן
תנאים טובים לאדם המתאים
*
„פולקה" בע"מ רחוב עבודה 23 בת־ים, טלפון 863284

אלביט מחשבים בע"מ — A SUBSIDIARY OF CONTROL DATA CORPORATION

דרושים
* **מנתח מערכות בכיר**
לפרויקט פתוח גדול ומעניין. דרוש נסיון בתוכנה SOFTWARE של 3 שנים לפחות, רצוי במערכות העובדות בזמן אמיתי.
* **מהנדס רכיבים בכיר**
עם נסיון עדכני בשטח רכיבים אלקטרוניים.
* **מהנדס טכנולוגיות ייצור**
עם נסיון בשטח האלקטרוניקה.
* **שרטט בכיר**
* **שרטט**
כל המשרות הנ"ל הם בכסת פתוח מחשבים חדישים בשיתוף עם חברת קונטרול דטה ארה"ב, והמשרות אתגר מאפשר התקדמות מקצועית ואישית.
לפנות בצרוף קורות חיים מפורטים ל־ ת.ד. 5390 חיפה, מחלקת כח אדם. סודיות מובטחת.

אלביט מחשבים בע"מ — A SUBSIDIARY OF CONTROL DATA CORPORATION

דרושים
* **מהנדס אלקטרוניקה**
נסיון במערכות ספרתיות.
* **מהנדס חמרים ורכיבים**
נסיון של שנתיים לפחות בתחום (רצוי במפעל אלקטרוניקה)
* **הנדסאי / טכנאי ייצור**
נסיון בהכנת תיקי יצור במפעל אלקטרוניקה.
לפנות בצרוף קורות חיים מפורטים ל־ ת.ד. 5390 חיפה, מחלקת כח אדם. סודיות מובטחת.

להברה באזור חיפה
דרושים
חשמלאים לאינסטלציה תעשייתית
חווטים ללוחות חשמל
מסגרים ללוחות חשמל
לפנות דחוף שד' ויצמן 10 מוצקין.

למוסד צבורי בצפון ת"א
דרושה
מרכזנית טלפונים
20 קוי חוץ — 100 שלוחות
תנאים טובים לבעלת נסיון
להתקשר טל. 774724 עד 2

לחברה ארצית לניהול, תיאום ופקוח על בניה
דרוש מהנדס בנין
לתפקיד תיאום ופקוח על עבודות בניה
הכשורים הדרושים: 5 שנות נסיון לפחות. מקום העבודה: ירושלים.
בפרטים נא לפנות לת.ד. 10072 צהלה ת"א, למס' 37.
תנאים טובים למועמד המתאים
סודיות מובטחת

לכרמי אדריבלים
דרושים
* שרטטים — טכנאים
בעלי נסיון בפרטי בנין
* עוזרת למזכירה — פקידה טכנית
לקביעת ראיון להתקשר לטלפון 7־283146 בין השעות 8.30 — 14.30

לחברה ארצית גדולה
דרוש
מנהל שיווק ארצי
מועמדים רציניים בלבד בעלי נסיון קודם בניהול שיווק ואנשי מכירות צוות בענף המזון יפנו בכתב יד בצרוף פרוט נסיון קודם וקורות חיים לת.ד. 20127, ת"א, עבור מס' 18.

„יבנה"
תעשית בנינים בע"מ
דרושים
טכנאים
ו/או
הנדסאים
לתפקידי ניהול
אתרי בניה באזור המרכז
הכשרה תינתן תוך כדי עבודה
על המעונינים לפנות בכתב בצרוף קורות חיים ונסיון קודם אל: יבנה תעשית בנינים בע"מ רח' ביאליק 47 ר"ג.

אלביט מחשבים בע"מ — A SUBSIDIARY OF CONTROL DATA CORPORATION

דרושים
* **מהנדס ביקורת איכות**
נסיון של שנתיים בביקורת איכות במפעל אלקטרוניקה
* **טכנאי ביקורת איכות**
נסיון של שנתיים בבדיקות סופיות במפעל אלקטרוניקה.
* **מבקר מכני**
ידע ההבנה בקריאת שרטוטים, נסיון בביקורת איכות רצוי.
לפנות בצרוף קורות חיים מפורטים ל־ ת.ד. 5390 היפה, מחלקת כח אדם. סודיות מובטחת.

דרושה פקידה
להנהלת חשבונות לעבודה בשיטת העתקה בעלת נסיון של שנתיים—שלש
לטלפן: 615737 ת"א, בין השעות 14 — 10.

לבית הוצאה בתר בע"מ
דרושה
פקידה כתבנית
בעברית
ידיעה בשפה האנגלית רצויה
לפנות למח' כח־אדם טל. 521201 או בכתב לת.ד. 7145, ירושלים.

למשרד מהנדסים — יועצים לצנרת ואינסטלציה סניטרית
דרושים
טכנאי(ת) — (5 שנים ותק)
שרטט(ת) — (3 שנים ותק)
לפנות: י. לברון מהנדס יועץ בע"מ
טל. 222630 בין השעות 8.00 — 14.00

משרד ראש הממשלה
המכון למחקר ביאולוגי בישראל
ת.ד. 19, נס־ציונה
דרוש
טכנאי/הנדסאי
מעבדה בכימיה או פיסיקה
למעבדה לכימיה פיסיקלית
● המעונינים יפנו תוך פרוט קורות חיים, השכלה ונסיון בעבודה לכתובת הנ"ל.

דרושות
מפעילות מנוסות
לעבודה במשמרות
למכונות אוליבטי ואדו־X
לפנות לטלפון 39993/2 ת"א

אם הנך
כתבנית מנוסה
אחרי השרות בצה"ל יש לנו מקום טוב בשבילך. כתבי ת"ד 7083, תל־אביב ונקבע לך ראיון.
נא למסור פרטים אישיים מלאים
— סודיות מובטחת —

ישראלית המתגוררת בפריז מעונינת בבחורה ישראלית לטיפול בילד
ותמורה תקבל לינה וכלכלה. התעסוקה משעה 17.00 עד 8.00 בבקר.
נא לפנות בכתב: לנבנאור, ויצמן 105 ת"א.

למפעל תעשיתי באזור חיפה
דרושים
* **טכנאי/הנדסאי יצור**
לעבודה בתחומי ניהול הייצור והנדסה פרויקט. מהמועמדים נדרשים יוזמה, אחריות והכונות להשתלב בהפקיד בעל אתגר רב.
רצוי נסיון קודם בתעשיה וידיעת שפות.
* **מנהל/ת חשבונות**
בסוג „מדופלם" או בסוג 3, בעל/ת השכלה מקצועית מתאימה ונסיון של מספר שנים בעבודה עצמאית.
סודיות מובטחת.
המעונינים יפנו טלפונית למספר 04—723261 אגף כח אדם, לשם תאום מועד לראיון אישי.

משרד החוץ
המחלקה לשיתוף בינלאומי
דרושה
יועצת לפיתוח מוסדות ילדים לגיל הרך
לשרות באחת המדינות באפריקה המזרחית, דוברת אנגלית, לתקופה של שנה אחת.
התפקיד: יעוץ בהקמת והפעלת מוסדות לילדים בגיל הרך, הכנת תוכניות ועזרי הדרכה, וכו'.
הכישורים:
1. סיום בית־ספר מתאים למקצוע הנ"ל, עם נסיון מעשי של 3 שנים.
2. תעדף מועמדות בעלת תואר אקדמאי.
3. ידיעת השפה האנגלית על בוריה.
4. ידיעת השפה הצרפתית רצויה מאוד.
5. אזרחות ישראלית.
תנאי השרות ייקבעו בהתאם לכישורי המועמדת ובהתאם לנהלי משה"ח.
● על המעונינות לפנות בכתב, למדור לארגונים בינלאומיים, המחלקה לשיתוף בינלאומי, משרד החוץ, ירושלים, בצירוף קורות חיים בעברית ובאנגלית לא יאוחר מיום 20.2.73

דרוש מנהל מוסד נוער
בסביבות חיפה
נסיון פסיכולוגי ואדמיניסטרטיבי, רצוי — אקדמאי. ידיעה בסיסית בשפה העברית דרושה.
תנאי עבודה טובים — דיור בקרבת המוסד.
הצעות בכתב יד נא להפנות לת.ד. 4868 חיפה עבור מספר 191.

דרושה עובדת ייצור
בעלת נסיון בעבודות חיוט באלקטרוניקה
למועמדת המתאימה, תנאים טובים
נא לפנות טלפונית 237837.

דרוש
מנהל לצרכניה שירות עצמי
עם נסיון מקצועי וניהולי
המעונינים שגרים באזור נתניה יתקשרו למספר 82, ת.ד. 14038 תל־אביב

לחברת שיווק ארצית
דרושה מזכירה
מקום העבודה ת"א
4 — 8
לפנות לת. ד. 14187.

"אתא"
חברה לטכסטיל בע"מ
דרושים
1. **מכשירן תעשיתי**
דרישות: בעל ידע במיכשור פנאומטרי החשמלי, נסיון של שלוש שנים לפחות.
2. **מועמדים לקורס אריגה**
המועמדים יוכשרו בבית־ספר שליד המפעל ויקבלו משכורת במהלך הלימודים. בתום ההכשרה יועסק העובד כאורג ב־משמרות.
דרישות מוקדמות: תושבי חיפה ה־קריות, בגיל 18 ומעלה, 8 שנות לימוד ראשית תקינה.
3. **מסגר מכונאי**
עם נסיון קודם באחזקת מכונות תעשיתיות.
המעונינים יפנו בכתב או אישית למחלקת כח־אדם לפי הכתובת: ביח"ר „אתא" ת.ד. 83 רח העצמאות 10 קרית אתא טלפון 04־721321
4. **לעבודה בצפון הארץ**
דרוש מכונאי
למכונות תפירה חדישות
הנתן עזרה בדיור.

למפעל לעיבוד שבבי בחולון
דרושים:
* **כרסם**
* **מסגרים מעולים**
להתקשר טל: 263857, 267068

FIAT
סוכנות מכוניות לים התיכון בע"מ
דרושים
● **עוזר למנהל חשבונות ראשי**
עם נסיון רב בהנה"ח
תנאים טובים למועמד המתאים.
● **מפעילה למכונת נשיונל 32**
אפשרי גם במשרה חלקית.
לקביעת ראיון להתקשר טל. 39777 למר ידוביץ

אוניברסיטת חיפה
דרוש עובד במחלקת קשרי צבור
לעניני חוץ ותכניות ארוח
כישורים דרושים:
שפת האם אנגלית; ידיעה טובה בעברית; כושר אירגון; נסיון בעבודה עם קהל.
הדרכה תקבע בהתאם לכישורי המועמד.
ההצעות מועמדות, נא לפנות למחלקת כח־אדם, אוניברסיטת חיפה, הר־הכרמל.

לחברת אפריקה ישראל להשקעות בע"מ
אגף הבניה סביון
דרושים
* **מהנדס צעיר**
שנתיים נסיון
* **הנדסאי צעיר**
(שנתיים נסיון)
לעבודות תכנון ותאום תכנון מבנים פרטיים
על המועמדים להיות בעלי יכולת לנהל צוות עובדים. נא לפנות בכתב לת.ד. 72 סביון.

לחברת בניה גדולה בחיפה
דרוש
מנהל עבודה בכיר
בעל נסיון בבנית מבני ציבור
תנאים מיוחדים למועמד המתאים
לפנות לת.ד. 9242 חיפה.

צבא הגנה לישראל

הצטרף לשירות הקבע בצה"ל
לצה"ל דרושים מועמדים לשירות קבע במקצועות הבאים:
● בעלי מקצועות פיקוד ומשמעת
● אפסנאים ומחסנאים טכניים
● חובשים ובעלי מקצועות רפואיים
● מכונאי רכב וחשמלאי רכב
● בעלי מקצועות טכניים לחיל האויר
● נהגים לרכב מעל 4 טון
מועמדים במקצועות הנ"ל יוכלו לשלוח את התלוש המצורף לדואר צבאי 2146 עבור „קבע"

גזור ושלח
אל: דואר צבאי 2146 צה"ל, עבור „קבע".
הנני מעוניין להקרא לראיון על מנת לברר תנאי גיוסי לשירות „קבע".
מס. אישי ______ שם ______ גיל ______
כתובת ______ 2

הוצאת המודעות הממשלתית

מכذا من الأصل

هكذا من الأصل

AUDI
בנית
חופה
ורד
המפלג
הליברלית

תכנית שבועי

הנהלה

היום, 9.2.73 בשעה 8.30 בוקר, ישיבת ההנהלה ב מרכז המפלגה, קומה ד' אולם „מירנבורג".

צעירים / מרחב ת"א־יפו

הערב, ליל שבת — 73. בשעה 8.30, פגישת צע בתי"ס תיכון וצעירי „זבולו בהשתת': ר. דיסלה וע. דיקמן במועדון צעירי „זבולון".

חוג יוצאי דרום אמרי מרחב ת"א־יפו

הערב, ליל שבת — 73. בשעה 8.30 במלון „בול ידקון 156 ת"א, תיערך בה לכבוד חברי הועד־הפ הציוני מחו"ל ואורחי הפ לגה מאמריקה הלטינית השתת': ה"כ ש. ארליך יו"ר ההנהלה הארצית, א. דולצ'ין — נשיא האגוד ה למי של הצה"כ ומ. דיין מזכיר האגוד העולמי הצה"כ. דברי ברכה: עקיבא הופמן — יו"ר הלת מרחב ת"א, גב' טבקמן — יו"ר החוג במר ת"א.

המוח לעולים חדשים ארגון הנשים / מרחב ת"א־יפו

בשבת — 10.2.73 בשעה 00. לפנה"צ, במסגרת „קידוש עולים" בבית ציוני אמריקה ירצה מר יצחק אורפוס (ריס) — חבר הועד הפועל ציוני על הנושא: „היהוד לקראת הבחירות הקרובות צרפת". הפותח: מר יעי אלקוב, המנחה: גב' מ. רמבו

ארגון הנשים / נתניה

שבת — 10.2.73 בשעה 00 בערב, בבית האזרח במסגר „עונג שבת" לעולים חדשי ירצה מר ישראל הולך ס ראש עיריית נתניה על הנו שא: ציונות והמפלגה הליב רלית. פותחת ומנחה: גב יהודית גוטהלף.

כפר קמא ומשהאד

ביום ראשון — 11.2.73 ב שעה 4.00 אחה"צ, פגיש פעילים של המיעוטים מהכו רים במועדון המפלגה בטב יה, בהשתת' ז. גרגו.

הדור הצעיר / טבריה

ביום ראשון — 11.2.73 ב שעה 6.00 בערב, פגישת ח רי הדור הצעיר במועדון מפלגה בטבריה, בהשתתפ מר יחזקאל פלומין.

ארגון הנשים / תל־אב

ביום ראשון — 11.2 בש 5.00 אחה"צ, מסיבת חבו בבית הגב' מין מרים בה תת': ד"ר א. אוקסהורן ירצה (בלווי שקופיות) על נושא: „גישה חדשה ל המעבר".

כפר קרע

ביום שני — 12.2 בש 2.00 בצהריים, תתקיים פ שת פעילים בכפר קרע השתת' ז. גרגו.

המעמד הבינוני / מרחב תל־אביב־יפו

ביום שלישי — 13.2 ב 5.00 אחה"צ, ישיבת אזור דרום ת"א בקפה למית", רח' עלית 24, השתת' יהושע נהרי — יו"ר הנהלת מרחב ת"א

עכו

ביום שלישי — 13.2 ב 6.00 בערב, ישיבת הנהלת כניף במועדון המפלגה עכו, בהשתת' נציג המ

ארגון הנשים / נתני

ביום רביעי — 14.2 ב 5.00 אחה"צ, פגישת חב בבית גב' שרה זימנר.

ארגון הנשים / רמל

ביום רביעי — 14.2 ב 4.00 אחה"צ, מסיבת חב בבית פריסה אלקלעי.

דור ההמשך / גבעת

ביום רביעי — 14.2 ב 8.30 בערב יתקיים „שיח רים" במועדון המפלגה בג תיים, על הנושא: מגמות בוויין לפי ההשקפה הלי לית — נפתלי לאופר — מזכירות דור ההמשך.

מועצת ההסברה

ביום חמישי — 15.2 ב 7.00 בערב, ישיבת מ ההסברה, בבית מרכז המ קומה ד' באולם.

הכל בכל בכ
בלווה הכ

מרכז הבניה הישראלי

בלקווד הודג' (ישראל) בע"מ

סיור מודרך באתרי בניה מתועשת לפי שיטת „אוטינורד"

מזכירים בזה למשתתפי הסיור כי מועד היציאה הוא בשעה 09.00 ביום ב' 12.2.73 מבית המהנדס, תל־אביב.

משתתפי הסיור הנאלצים לבטל השתתפותם מסיבות בלתי צפויות, מתבקשים להתקשר טלפונית למשרדי „בלקווד הודג'" בתל־אביב רחוב אפשטיין 11, טלפון 442937.

כמו כן אפשר עדיין להרשם לסיור זה על־ידי פניה טלפונית כנ"ל עד יום א' בשעה 12.00.

במקרה של ביטול הסיור בגלל מזג האויר, תופיע על כך מודעה בעתון זה ביום ב', 12.2.73 בעמ' אחרון.

הקץ לפרובוקציות

נגד הקומוניסטים וכלל כוחות השלום בישראל!

עובדות:

1. ב־18.1.1973 נעצר החי גאזי שביטה, חבר הוועד המרכזי של המפלגה הקומוניסטית הישראלית — רק"ח. המשטרה הודיעה, שמעצרו קשור, כביכול, ב„תחירה נגד בטחון המדינה".

כל שהמשטרה יכלה להביא בפני בית־המשפט כאמתלה למעצר הוא... קשריו של גאזי שביטה עם המשורר מחמוד דרוויש במוסקבה ב־1970. אפילו שופט השלום הצהיר, שהחומר אשר על יסודו מבקשת המשטרה להאריך את המעצר הוא „דל ובלתי־מספיק כדי לעצור אדם". אך אחרי ארבעה ימים, נאלצה המשטרה לשחרר כליל את ג. שביטה.

הפרובוקציה נכשלה.

2. ב־24.1.1973 עצרה משטרת עכו את החי אמין עסאקלה, חבר המפלגה הקומוניסטית הישראלית — רק"ח וחבר המועצה המקומית בכפר מג'אר. גם הוא נאסר, כביכול, בחשד של „תחירה נגד בטחון המדינה". המשטרה השיגה צו מעצר של 15 יום לא. עסאקלה. המשטרה חקרה אותו בעיקר על השתייכותו למפלגה הקומוניסטית הישראלית — רק"ח ופעילותו בה. כעבור 7 ימים מיום מעצרו — שוחרר החי אמין עסאקלה ממעצרו, גם

הפרובוקציה הזאת נכשלה.

על מה מעידה עובדות אלו? כי המשטרה ושירותי הבטחון החשאיים מביימים פרובוקציות, משתמשים באמצעים פסולים ושפלים במאבק נגד יריבים פוליטיים, המתנגדים למדיניות הממשלה.

אנו מאשימים את המשטרה ואת שירותי הבטחון בביום האשמות שווא, שהן מצוצות מן האצבע, להצדקת פעולות־טרור נגד הקומוניסטים ונגד שוחרי שלום אחרים והוצאת דיבה עליהם.

אין זה מקרה שמספר הפרובוקציות הולך־ורב ככל שמערכת הבחירות קרבה.

הנסיון ההיסטורי מלמד שמתחילים הפרובוקציות נגד קומוניסטים וממשיכים בהם לגבי כל שוחרי השלום והדמוקרטיה.

הננו קוראים למי שיקרות לו חירויות האזרח והדמוקרטיה - להרים קול־מחאה נגד הפרובוקציות המשטרתיות ולתבוע הפסקת כל ההתנכלויות, הרדיפות והטרור המשטרתי כלפי הקומוניסטים ושוחרי שלום אחרים, מתנגדי מדיניות הממשלה.

המפלגה הקומוניסטית הישראלית - רק"ח

המחלקה לפרסום ולהסברה

9.2.1973

"לפסח בסיני"

2 מיולים מיוחדים 4 ימים כ"א
מס. 1 יום ג', 17.4 עד יום ו', 20.4
מס. 2 יום ו', 20.4 עד יום ב', 23.4
אוטובוס תיירים / טיסה משולבים
מקומות מסומנים!
מבקרים באילת — שארם א־שיך — מנזר קטרינה — הר סיני (עליה לא הכרחית) — אואזיס בסיני.
הסברות על ידי מדריכים מנוסים
הרשמה אצל: כנענטורס
רחוב בן־יהודה 113
טלפון 229125, תל־אביב

בית אבות „פטריה"
רח' איתמר בן־אבי 11
נתניה, טל. 053—28953
הנהנו מספר מקומות.
בפרטים נא לפנות להנהלה

„מלדן" הסמל של המתחזה הנאמן
אגודת המחזיקים למוצרי ללא לוידי בישראל

בכפר־סבא
למכירה שטח
של 16,688 ממ"ר, מיועד לבניה, (מגורים ומסחרי), חלקה 61, בגוש 6435, על יד התחנה המרכזית.
לטלפן 289417

משרד נסיעות ידוע מחפש שותף
שיקח על עצמו חלק מההנהלה. לא חייב להיות צעיר, אפשרי בעל נסיון בנהול עסקים, כשרוני לשפות.
רציני, אחראי וחרוץ. הכשרה מקצועית תנתן.
אנו מציעים אוירה נעימה. ההשקעה הנדרשת בערך 45,000.— ל"י
המעונינים מתבקשים לכתוב בצרוף פרטים אישיים ונסיון קודם לת.ד. 588 תל־אביב.

הועד המאוחד לסולידריות עם וייטנאם

ביום ראשון, 11 בפברואר 1973, בשעה 8.30 בערב ב„בית סוקולוב", תל־אביב, רח' קפלן 4 תתקיים עצרת:

הסכם השלום בווייטנאם ומשמעותו

דברים: א. וילנסקה
ד. וישניצר
ר. לוביץ
ש. סגל
ד. פתר
ז. שדה
מנחה: י. חן
תכנית אמנותית: חנה רוט

מכתבים למערכת הארץ

כביש מסוכן

מצבו של כביש ראש־העין—גל־גוליה, שהפך לעורק הגעה כמאן לאחר מלחמת ששת הימים, ועשרות רבות של אוטובוסים ומשאיות מוליכים בו יום יום אלפי פועלים מן השטחים חזורה, הוא גרוע ביותר והפך אותו למסוכן. בשנתיים האחרונות דיווחתי על כך כמה פעמים בכתב למפקחה על התעבורה בדרכים, לאדונים סובול וצ'רנוחוביץ כמציע נתניה, שכביש זה ואחזקתו נמצאים בסמכותם. בחודש הבטיחות הודעתי על זה למרכז הבטיחות. עד היום לא נעשה דבר.

לאחר הגשמים האחרונים נפערו בורות עמוקים לאורכו של הכביש, העשוי כולו טלאים טלאים. הפרש הגובה בין הכביש לשוליו הוא יותר מ־30 ס"מ. השוליים בוצים ואינם יציבים. הרכב הנוסע בו מקפץ בלי הרף ולמרות הסכנה הרבה, המהירות בו אינה מוגבלת.

סבורני שזהו אחד הכבישים הגרועים ביותר בארץ והגיע הזמן שמישהו יתן דעתו בנידון, לפני שנשמע על אסונות.

חיים שחר
פתח־תקוה

מד"א ביום שלג

במאמרו של מר גדעון אלון „מיתקפת השלג על הבירה" („הארץ" 19.1) נכתב כי „מגן דוד אדום התארגן במהירות של צב" וכי „העברת חולים ונפגעים נעשתה על־ידי משטרת ישראל". אי לכך מצאנו לנכון להביא לידיעתכם את הפרטים להלן:

כשעה לאחר תחילת השלג והיינו ב־1 אחר חצות ביום 15.1.73 החלו לפעול שישה אמבולנסים עם הנעה קדמית. בשעות הצהרים של אותו יום הופעל אמבולנס נוסף. בסה"כ עסקו בהעברת חולים ונפגעים 7 אמבולנסים של מד"א שהעבירו אנשים הזקוקים לאישפוז לבתי־החולים, ביניהם תושבים מצור־באחר ד בבית־הנינא. לפי בקשת בתי־החולים שערי צדק וביקור חולים העברנו אליהם צוותים רפואיים.

בפרק הזמן שאליו מתיחסת הכתבה הועברו באמבולנסים שלנו כ־350 חולים, יולדות ופצועים לשערי צדק, לביקור חולים ולהדסה.

ד. פרנקל
יו"ר מגן דוד אדום בירושלים

עצמאות רשות השידור

„אולי רצוי להזהיר את רשות־השידור למהדר ראש־הממשלה, ולהזהר על עצמאותה !" — מלים אלה מייחס לי כתבכם, המדווח על ישיבת המליאה של רשות־השידור („הארץ" 6.2). כיוון שפסוק זה מבטא את ההיפך הגמור של עמדתי ושל הדברים שאמרתי, התפלאתי במיוחד לבלוטו בתוך מרכאות (כאילו היה ציטוט ישיר).

עצמאותה של רשות השידור, עם כל חולשותיה, היא בעיני נכס מדיני ותרבותי מדרגה ראשונה של הציבור בארץ. לכן יש להזהיר מפני כל נסיון, אינטרסנטי וקצר־ראות, להשתמש בבעיות הנהלתיות של הטלוויזיה כבתירוץ להחזיר את הרשות לפיקוחו הישיר של השלטון המרכזי, או לחלקה „לאזורי השפעה" של הגושים הגדולים. אך כדי למנוע זאת צריכים המוסדות הציבוריים של הרשות להיות אפקטיביים ולהשגיח יותר על העשיה בעבודת השידורים.

היום לא זה המצב; ומכאן, בין השאר, חולשת המערך כולו, ופתיחותו לסכנות ולאכליות בנוסח של „התזורה לממשלה". לכן הצעתי, שבמקום לדון רק בעשה בטלוויזיה, תדון מליאת הרשות (המתכנסת בקרוב להמשך ישיבתה) גם ב„עשה במליאה" (ובמוסדות הרשות בכלל), עד כמה הם ממלאים את התפקיד המוטל עליהם.

ירמיהו יובל
ירושלים

זכויות לפנסיונרים

קראתי בעתון ידיעה על מתן הנחה בכרטיסי נסיעה לחו"ל לצעירים בגיל 26—12.

מדהימה העובדה שרק בני גילים אלה זכו להנחה ולא זכו לה אלה שיצאו לגימלאות וברצונם לעשות טיול בחו"ל לשם סיור וביקור אצל קרובים. בכל העולם נהנים פנסיונרים מזכויות ומהנחות.

מאיר אורבך
רמת־גן

שמורת אשפה

בעת ביקור ב„שמורת הטבע" בין יקום לבין אודים כול ככון ווינגייט בשבת, 3 בפברואר, מצאנו:

היעדר אפשרויות חניה; מכוניות רבות חונות בשולי הכביש בניגוד לחוק ומהוות מיטרד וסיכון לתנועה.

החורשה מלאה אשפה (בשעה 10 בבוקר) בלי פחי אשפה. גם סביבת מצבת הזיכרון לחללי אודים — מזוהמת.

שלט ההסבר של השמורה כאותיותיו מטושטשות.

אגם שבו צפו עשרות דגים מתים ולתוכו זרם נחל שופכין עכור ומכוסה קצף לבן מכיוון יקום.

האם אין רשות אחראית למקום הזה?

גבריאל גבריאלי
רמת־גן

ראיתי שמעתי

"אני מעדיף קצת פרוטקציה"

ב„מידעון", עלון פנימי של עובדי משרד הקליטה מצאנו את המכתב הבא:

לכבוד
מר א. ל. דולצ'ין
גזבר הסוכנות היהודית
מר דולצ'ין הנכבד,

הרשה לי להביא לך תודתי על המתמצאה העולה מדבריך כפי שצוטטו ב„מעריב":

שאלה: מדוע, לדעתך, הביורוקרטיה במשרד הקליטה רבה על זו שבסוכנות?

דולצ'ין: שם הפקיד נוהג לפי הוראות ברורות שאינו נסוג מהן. אצלנו, הסוכנות, גוף יותר ציבורי והפקיד מגלה יותר גמישות.

שאלה: האם אין הנוהל במשרד הקליטה עדיף? האם אין בגמישות שאתה משבח אותה פתח לפרוטקציוניזם ולשיטת הפיתקאות הידועה?

גזבר הסוכנות: אני מעדיף קצת פרוטקציה לעולה על הסבל שהוא נחלתו כיום.

אכן, אשרי המשרד הממשלתי שעובדיו נוהגים על־פי נהלים וקריטריונים ברורים ויישר כוח העובדים שאינם מגבירים ע"י „גמישות פרוטקציוניסטית" למעטים את הסבל הנגרם לעולים בשל המחסור בדיור.

הלל אשכנזי
מנכ"ל משרד הקליטה

ראדאר מיניאטורי

מכשיר ראדאר מיניאטורי לביקורת התנועה שהמשטרה, תוכנן ונבנה ע"י שני תלמידים בני 19, העומדים לסיים את לימודיהם בבית־הספר להנדסאים וטכנאים שליד המיכללה הטכנולוגית־תורנית קרית נוער בירושלים. התלמידים, דוד שמעוני וגבריאל בן־שיטרית, קיבלו על עצמם לבנות את הראדאר כנושא לעבודת גמר לקראת התואר הנדסאי מוסמך.

המכשיר מודד את מהירות כלי הרכב העוברים על פניו ובזמן שהוא קולט מהירות הגבוהה מהמותרת הוא מעביר הוראה למצלמה המחוברת אליו וזו מצלמת את המכונית. בעת הצילום מוארות במכשיר ספרות המציינות את התאריך ושעת ביצוע העבירה.

פרוייקט אחר מתוך 10 העבודות של תלמידי המחזור, פרי מחשבתו ועבודתו של רפאל פרוסי מאשדוד הוא שעון בין־לאומי המראה את השעה בכל מקום בעולם. מידת הדיוק של השעון היא אחת למיליון שניות.

פעמיים ונוס

לונוס ממילו, השמורה במוזיאון לובר בפאריס, היתה כפילה, שבעורתה נמנעה במלחמת העולם השניה העברת הפסל לידי הנאצים, — גילה הפרופ' וילהלם וירס מבית־הספר הטכני הגבוה בעיר אכן שבגרמניה־המערבית.

שעה שהצבאות הגרמניים התכוננו לפנות את פאריס בשנת 1944, — אמר — ניסו הנאצים לקחת עמם גם את ונוס ממילו. מנהל מוזיאון לובר פנה בבקשה נואשת לנספח לענייני תרבות בשגרירות הגרמנית בפאריס, כדי למנוע את רוע הגזירה. הוא מצא הבנה אצל הנספח, אשר העלה גם הצעה, כיצד למנוע את העברת הפסל לגרמניה: כפילה של ונוס, עשויה מגבס, נארזה בארגז, ששימש בעבר להעברת הפסל המקורי לתערוכה מחוץ לצרפת ופסל הגבס נמסר לנציגי גרמניה הנאצית. גורל הכפילה אינו ידוע.

רויטר

הידעת כי

בסטודנט באחד המוסדות להשכלה גבוהה אתה זכאי להנחה ניכרת מדמי המנוי שלך.

ראה מודעה בעמוד 21

הארץ

משרד השיכון
רשם הקבלנים

משרדי רשם הקבלנים יועברו

ביום הראשון 11.2.73 מבנין האוצר בקרית לבנין י. ב. מ. ברח' קרן היסוד 22, ירושלים.

מס' הטלפון החדש:

של רשם הקבלנים יהיה מעתה

69884

הכתובת למכתבים — רשם הקבלנים, רח' קרן היסוד 22, ירושלים. לרגל ההעברה יהיו משרדי הרשם סגורים לקהל בימים ראשון, שני ושלישי, 11—13.2.73.

הימים הללו

השבוע דנו נציגי הממשלה, ההסתדרות והתעשיינים על דרכים לבלימת האינפלציה.

(מן העתונות)

מעגל קסמים

שפעת הח"כ

יורשה לי למחות על הלשון שנקט סופרכם מתי גולן („מחזה של הצעת חוק", „הארץ" 4.2) כאשר כתב כי חליתי „רשמית" ביום שבו קיימה ועדת חוקה חוק ומשפט הצבעה פרוצדורלית בקשר להצעת החוק לשינוי שיטת הבחירות.

אינני יודע פירושה המדויק של „רשמיות" לגבי מחלה של חבר־כנסת, ונראה לי שהיא הגדרה באחד בלתי־מוצלחות לשפעת שלקיתי בה בשבוע שעבר ואשר בגללה נאלצתי לבטל השתתפותי בכמה ישיבות, פגישות, שיעורים ואף נוכחותי בבחינה של תלמידי. בכל אופן, לא היתה סיבה אחרת זולתה להיעדרי באותה הצבעה ששיבשה נושא לכאמר.

מסיבה זו נאלצתי להטריח את הועדה ולבקש דחייה של ההצבעה. (כאשר נמצא רוב התומך בבקשה כזו, מקיימת הועדה הצבעה חוזרת ואף קיבלה הועדה ברוב קולות את בקשת הדחייה שלי).

ח"כ מאיר אביזוהר
הכנסת, ירושלים

גישה בלתי מוסרית

לקהל נמסר כי בדעת הממשלה להעלות בעוד זמן קצר את דמי הדואר הטלפון וכי המחירים החדשים ייכנסו בתוקף רק אחרי פירסום ב„רשומות".

אולם, משרדי הדואר מוכרים זה כבר יותר משבוע את אסימוני־הטלפון במחיר של 30 אגורות במקום 25 אגורות, בטרם פורסם הדבר ב„רשומות".

אמנם נכון כי לא מעט אזרחים ניסו לרכוש מראש כמויות גדולות יחסית של אסימונים בידעם כי המחיר יעלה; בכל זאת, לפי דעתי אין זו גישה מוסרית מצד משרד ממשלתי למכור „יותר ביוקר" לפני הפירסום הרשמי.

ד"ר ז. רייך
חיפה

זכינו במקום הראשון*

פרסום אורן בע"מ

דירות־רווחה בנוה־רסקו

(רמת השרון)

שלב חדש של דירות אקסקלוסיביות 4 ו־5 חדרים בבית רב קומתי מהודר במרכז שכונת הוילות

חזית נפרדת לכל דירה * שירותים כפולים * חימום * מירב השיכלולים המודרניים

נותרו מספר דירות־רווחה 4 חדרים בבית ההולך ונבנה

המחירים כוללים כבישים, מדרכות, ביוב וכו'

פרטים נוספים

„רסקו" תל־אביב, רח' הר־סיני 1
טל. 622222

* לפי סקר דעת־קהל שנערך ע"י המכון למחקר חברתי שימושי בהזמנת „ידיעות אחרונות".

רסקו RASSCO

על רסקו אפשר לסמוך!

נערך מחקר

אודות

אוטו באואר

ראש התנועה הסוציאליסטית באוסטריה בתקופה בין שתי מלחמות העולם

כל מי שיש ברשותו חומר וצילומים, או כל מסמך אחר, אודות אוטו באואר, אחותו אידה באואר או על אשתו הלן לבית גומפלוביץ, שהיתה נשואה לפני כן למכס לנדאו, מתבקש לכתוב לפרופ' ארנולד א. רוגוב, החוג למדעי המדינה, האוניברסיטה העברית, ירושלים.

כל המסמכים יוחזרו בתודה אחרי עיון.

AUDI 100 מכונית למופת

החל מ־ 34,240 ל"י

עם שינוי שיטת המיסוי לרכב, כצפוי בהתאם לפרסום בעתונים, יועלו מחיריהם של דגמי AUDI 100 ב־2500—2000 ל"י.
הזמן את ה־AUDI 100 שלך עתה —
הרווח וההנאה יהיו כולם שלך!
הזמן נסיעת מבחן ב־AUDI 100 — תיווכח כי נסיעה אחת שקולה כנגד 1000 מילים!

AUDI NSU
עדיפות באמצעות הטכניקה

מוסוליני הציע „מדינת ציון" ויצמן חשש: „הישוב לא בשל"

„המריבות הפנימיות היו גומרות עם המדינה"

מאת סופר „הארץ"

מוסוליני צידד בשעתו ברעיון הקמת ארץ־ישראל, אך פרופ' ויצמן התנגד לרעיון של הקמת מדינה יהודית לאלתר, בשל החשש שהציבור היהודי בארץ עדיין מועט ובלתי בשל לקיום מדינה עצמאית.

דברים אלה מסתברים ממיסמכים איטלקים חסויים, שהגיעו באחרונה לידיו של ד"ר יצחק מינרבי מן האוניברסיטה העברית. פרטים על כך מתפרסמים בדו־שבועון של האוניברסיטה העברית.

מתברר, כי בספטמבר 1933 קבע מוסוליני, כי האינטרס האיטלקי הוא לעודד עליה יהודית גדולה כדי להגיע במהירות למדינה ציונית עצמאית. כאשר מוסוליני הציע לוייצמן להקים „מדינת ציון" התהפך וייצמן כתשובה עניינית.

אולם בשיחה עם פקיד איטלקי בכיר בשם סקארפה, שנודע כידיד לציונות, גילה וייצמן את לבו: „אני מפחד מן היהודים", אמר וייצמן, „מהי הקהילה היהודית בארץ ישראל? — זהו מגדל בבל... להפוך את הקהילה הציונית למדינה? — המריבות הפנימיות היו גומרות עם המדינה מהר מאד".

סקארפה רשם את תוכן השיחה לאחר הפגישה, שהתקיימה בפברואר 34, ורשימותיו אלה הגיעו באחרונה לידי החוקרים הישראלים.

למידה נפלה מצוק חולצה ע"י מסוק

מאת סופר „הארץ"

נערה תלמידה כיתה י' של ביה"ס ...ון חדש בת"א, נפלה ביום ב' ...בע מצוק בנחל צין, כאשר כיתה שהתה שלושה ימים בבית־ספר ...ה בחצבה. כיוון שלמטיילים לא ...יתה אלונקה הוזעקה עזרה מבית־...שדה. זו הגיעה למקום בחשיכה אך בשל המקום הצר לא הצליחו לפנות את הנערה שנפלה. חו־...ומדריכים שהו לידה בלילה ונתנו לה טיפול. עם בוקר בא למקום ..., אך הוא לא הצליח לחלצה. ...ק שני שהגיע למקום בתשע ב־...ר חילץ את הנערה והביאה לבית ...לים בבאר־שבע.

סופר „הארץ" נודע כי להתלמידה נגרמו שברים, אך כנראה תהיה ...ה למיטתה כמה שבועות.

...הל בית־הספר סירב למסור פר־... על המקרה, עד שתיערך חקי־...יסודית.

שר החוץ הברזילי — בצאתו:

הסיכויים להסדר יותר טובים משציפיתי בצאתי לביקור באיזור

(ע). ביקורי העמיק עוד יותר את היחסים הידידותיים הקיימים בין ישראל לברזיל — אמר אתמול שר החוץ של ברזיל, מר מריו גיבסון בארבוסה, במסיבת עתונאים שנערך בת"א עם סיום ביקורו בארץ.

לאחר המסיבה, ולאחר שהשתתף בטכס נטיעת עצים ביער קרן קיימת לישראל באזור כורזין, יצא האורח עם אנשי פמלייתו לנמל התעופה לוד ומשם המריא במטוס אליטליה לרומא.

בנמל התעופה נפרדו מן האורח שר־החוץ מר אבא אבן, ובכירים אחרים של משרד החוץ, ד' שגריר ברזיל בישראל.

בנמל התעופה נבצע מר בארבוסה להוסיף על הדברים שאמר לפני כן במסיבה, אשר במסגרתה נפגש עם ציבור העתונאים וצלמי הטלוויזיה, במלון דן בתל־אביב. הוא אמר באותו מעמד כי במשלחתו מעוניינת להגביר את יחסי הידידות בין שתי המדינות, לטובת ה־אינטרסים של ברזיל וישראל כאחד.

לבקשי העתונות ששאלוהו בענין התפקיד שארצו יכולה למלא בתיווך בין הצדדים לסכסוך במזרח התיכון, השיב מר בארבוסה בנימה של בדיחות הדעת. „לא הוזמנתי לישראל כדי לפתור את בעיה המזרח התיכון, אלא כדי לשפר את יחסי ברזיל־ישראל". לגופו של הנושא ציין, שתהיה יהירות מצד ברזיל — לאור היותה מרוחקת מן האיזור ומכח מיגבלות השפעתה — לראות עצמה בבחינה אשר יכולה להצליח במציאת פתרון לבעייה כה סבוכה.

עם זאת ציין, כי מהשיחות שניהל במצרים ובישראל התרשם כי הסיכויים להסדר הסכסוך המזרח־תיכוני בדרכי שלום הם טובים. „נראה לי כי הסיכויים להסדר הם יותר טובים משציפיתי, כאשר יצאתי לדרך" — אמר.

„מצאתי בשתי המדינות שאיפה חזקה לשלום" — ציין. הוא הטעים כי הסכם הפסקת האש בוויטנאם, הבהירו לסכסוך שפרץ לפני זמן קצר השבו שאי־אפשר למצוא לו פתרון, מצדיק טיפוח תקוות גם להסדר במזרח התיכון. „ידוע לנו שלפני שיושג שלום בחלק חשוב זה של העולם, לא נהנה משלום אמיתי".

שר החוץ שיבח את דרך הניהול התקין של המקומות הקדושים, שהם ביקר, והוסיף כי כבן הדת הקאתולית הוא מוקיר את מאמצי השלטונות הישראליים, הדואגים לאחזקת המקומות הקדושים בצורה נאה ומתוקנת.

מר בארבוסה סירב לומר דבר על עמדת ארצו לבעיית ירושלים.

בראזיל מעריכה מאד את הסיוע שישראל מגישה לה, בעיקר בחקר בעיית האזורים הצחיחים — אמר.

הוך כמה שבועות תצא משלחת של אל על לברזיל לדיון בשאלת הקשר האווירי בין שתי המדינות, גילה השר, בהביעו את התקווה כי השיחות יוכתרו בהצלחה. הוא ציין כי יש „גבונות מדינית לקיום קשר אווירי כזה".

שר־החוץ הבראזילי העלה על נס את ראש הממשלה, הגב' גולדה מאיר, אותה פגש בפעם הראשונה, עד כמה שזכור לו, ב־1959 בניו־יורק. במלים נרגשות דיבר על ה־שיחה הבלתי נשכחת שהיתה לו הזכות לנהל עם הגב' מאיר במהלך ביקורו, באמרו „אספח את זכר ה־פגישה הזו כמאורע ראשון במעלה בקריירה המקצועית שלי בשדה ה־דיפלומטיה, הנמשכת כזה 33 ש־נים".

61 נהרגו בדרכים בינואר

בחודש ינואר השנה נהרגו 61 איש בתאונות דרכים, — לעומת 60 בחודש המקביל אשתקד.

מספר הנפצעים קשה היה 332 איש לעומת 299 בינואר אשתקד — כלומר עליה של כ־10%. דבר זה מתברר מסיכומי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה שפורסמו אתמול.

בחודש הנסקר נרשמו על־ידי המשטרה 1,381 תאונות דרכים עם נפגעים, שבהן נפגעו 1,935 איש.

ילד נהרג בתאונת פגע וברח

(ע). בתאונת פגע וברח אתמול בבוקר בכביש רמלה, באיזור שכונת בית־חנינא. נהרג ילד בן 4, פתחי גיתאן, תושב בית־חנינא.

ארבע ניידות משטרה החלו לסרוק באיזור ובשעה 10.30 נתגלתה במחצבה ליד הכפר א־רם משאית ירוקה שהתאימה לתאור המשאית המעורבת בתאונה. הנהג, הנשב קלנדיה, בן 25, נעצר והובא לחקירה. נמסר כי הוא החל לשתף־פעולה עם חוקריו. נראה כי האיש קיווה להתנער מן המעשה. לאחר שאסף את הילד וראה כי איננו עוד בחיים השליך את הגופה בשדה.

שניים נפצעו קשה בהתנגש רכבם בקטר רכבת

(ע). נהג משאית מאשקלון, ידליאן פיאר בן 29, ואביו וולף פיאר, נפצעו קשה ביום ד' בערב בהתנגש רכבם עם קטר הרכבת, שהסיע פועלים מתל־אביב לעזה.

הקטר, שהיה נהוג בידי משה פרידמן מבתים, ירד מהפסים כתוצאה מההתנגשות, ורק דרך נס, לא סחב את הקרונות. איש מנוסעי הרכבת לא נפגע.

מאיר לוי הורשע בהריגת החייל מ. גרון

(ע). בית המשפט המחוזי בנצרת הרשיע אתמול את מאיר לוי באשמת הריגת החייל מ. גרון במגדל העמק. גזר־דינו יינתן ב־6 במארס.

התביעה האשימה את לוי ברצח, אולם בית המשפט זיכה אותו מאשמה זו ומצא אותו אשם בהריגה בלבד.

חברו, אברהם אולאי, שהואשם בסיוע להריגה, זוכה ושוחרר.

שביתת הסטודנטים למוסיקה בסמינר למורים אתמול — בדרישה לתנאי למידה נאותים
(צילום: י. פ. פ. א.).

ועדות המשנה לריסון המחירים יגישו הדו"ח עד ה־25 בפברואר

מאת סופר „הארץ"

ועדות המשנה של הועדה המשותפת לממשלה, להסתדרות ולמעסיקים, יגישו את המלצותיהן לריסון עליית מחירים ולספיגה נוספת מן הציבור עד ה־25 לחודש זה — נודע לסופר „הארץ".

הועדה המשותפת מינתה שתי ועדות. על האחת הוטל לבדוק דרכים ולהציע הצעות לספיגת אמצעי תשלום וריסון הוצאות, ועל השניה הוטל להציע דרכים מוסכמות לקביעת שיעור עליית מחירים, מדיניות מיסים והרווחים.

הרכבן של שתי הועדות עדיין לא נקבע רשמית, אך נראה כי בראשן יעמדו מנכ"ל האוצר מר א. אגמון ומנכ"ל משרד המסחר והתעשיה מר ג. להב.

מפקד משטרת הנגב: על ביהמ"ש להכריע בפרשת המריבה בקדמה

„בית־המשפט יצטרך ככל הנראה להחליט מה יהיה גורל המיבנים שנתפסו בקדמה על־ידי שתי קבוצות המתיישבים במקום" — אמר אתמול מפקד משטרת מרחב הנגב, סגן־ניצב יצחק יהב, בשיחה עם כתבנו באשקלון.

מפקד המרחב התייחס לקטטה שפרצה במקום ביום ג' השבוע בין קבוצת החיפים הדתיים, המכנה את עצמה בשם „משפחת ישראל", לבין קבוצת מתיישבים חדשים שהגיעה מקרית מלאכי.

הקבוצה מקריית מלאכי, המונה 12 איש בראשותו של מר שלמה אולאי, התיישבה במקום לפני כשבועיים. תחילה הגיעה לידי הסכם עם ראובן מנדל, ראש „משפחת ישראל", בדבר תשלום שכר דירה ודמי חשמל ומים. אולם בשבוע שעבר פרצו אנשי קבוצת מלאכי פירצה בגדר המשק, בטענה שמנדל נעל את השער כדי למנוע כניסת כלי־רכב. בעקבות זאת פרצה הקטטה ובה נפצעו ראשי שתי הקבוצות. ביום ד' שוחרר מנדל מבית החולים ונעצר עם שני אחרים — אחד מ„משפחת ישראל", ואחר מקבוצת קרית מלאכי.

ועדת הכספים תפגש עם הנהלת התעשיה האוירית

(ל.ע.מ.) בעקבות שאילתות של חברי הכנסת י. ישעיהו וי. גולן בדבר הפרסומים על מצב התעשייה האוירית ותכניותיה בחו"ל, הודיע יו"ר ועדת הכספים של הכנסת, ח"כ ישראל קרגמן, שכבר נקבעה ישיבת הועדה עם הנהלת התעשייה האוירית בשבוע הבא, בה תקבל הועדה מידע מלא ותקיים דיון מפורט בנושא.

ועדת הכספים החלה בדיוניה בתקציב משרד החקלאות לשנת הכספים 1973 בהשתתפות: שר החקלאות, מר חיים גבתי, סגן שר־החקלאות מר בן־ציון חלפון, מנכ"ל משרד החקלאות מר אברהם ברום, נציב המים מר מנחם קנטור ומנהל מחלקת ההתיישבות בסוכנות היהודית מר יחיאל אדמוני.

כלל ופרט

מסיבת פרידה להתאלוף יצחק פונדק עם פרישתו מתפקידו כמפקד רצועת עזה, נערכה אתמול אחה"צ במשרד הבטחון: מטעם אלוף שלמה גזית, מתאם הפעולות בשטחים. השתתפו במסיבה שר הבטחון משה דיין, שר העבודה יוסף אלמוגי, עוזר שר הבטחון רב־אלוף (מיל.) צבי צור, אלוף רחבעם זאבי, קצינים בכירים בצה"ל ומכרי ועבדה המנכ"לים למעלה בשטחים.

הגיעו לישראל

מר אליעזר פורמני, יו"ר ההסתדרות הציונית המאוחדת במקסיקו — לביקור בישראל. (באל־על).

יצאו מישראל

פרופ' יעקב נאמן מן הפקולטה למשפטים של אוניברסיטת בר־אילן — לאמסטרדם לישיבת הועדה המדעית הקבועה של הארגון הפיסקלי הבינלאומי.

הארכיבישוף יוסף ראייא ללבנון לביקור שיימשך שבועיים בעניני כנסייתו.

אסותא — אלישע

נולדו ל:

גילי ואברהם שחור — בת

אילין ומנדרי שלם — בן

רבקה ואבנר פינקוס — בת

גילה והלל הורדין — בן

צפורה ויעקב בימון — בת

שמואלה וגד סוכמר — בן

שרות חיתולים הביתה

למטנות לבתי־חולים
אסותא 'אלישע'
תל־אביב 245211 חיפה 87414

ג. מאיר: דו"ח הועדה לבעיות המצוקה החברתית — לממשלה

מאת סופר „הארץ"

דו"ח ועדת ראש־הממשלה לבעיות המצוקה החברתית, יקבל את כלוא שימת הלב הממשלתית — הבטיחה שלשום גב' גולדה מאיר לחברי מליאת הועדה.

בישיבה בבית אלישבע בירושלים, אמרה גב' מאיר כי היא מתכוונת להגיש לממשלה את מימצאי הועדה ומסקנותיה. עוד אמרה כי הכל מדברים על צמצום פערים חברתיים ועם זאת באים בתביעות שכר, שאינן תורמות להשגת היעד. היא הביעה תקווה, כי נושאי המצוקה החברתית — וכן המלצות הועדה לשינוי מבנה משרדי הממשלה — יקבלו ביטוי במצעי המפלגות לקראת הבחירות. הדיון במימצאי הועדה עדיין לא סוכם ונקבעה ישיבה נוספת, אחרי שובה של הגב' מאיר מביקורה בארה"ב.

הושג הסכם מלא בענין התשלומים לרופאים בועדות רפואיות

(ל.ע.ב.). בישיבה שנערכה אמש בלשכת שר־העבודה, מר יוסף אלמוגי בתל־אביב, הושג הסכם מלא בענין התשלומים לרופאים המשתתפים בועדות רפואיות.

בעקבות הסכם זה ביטלה ההסתדרות הרפואית את הודעתה לחברים, שניתנה לפני כחודש — אשר אסרה עליהם להשתתף בועדות אלה. עתה ישובו הרופאים לפעילותם הסדירה בועדות.

אתמול גיבה בחריפות את השביתה אירגון גבי רדיפות הנאצים.

החליטו לשבות רעב ליד הכותל

(ע). על שביתת־רעב ממושכת ליד הכותל המערבי, החליט אתמול בבוקר ועד ההורים של בית־הספר הדתי־מקיף בראש העין, המושבת מלימודים זה היום הרביעי ברציפות.

ההורים יפתחו בשביתה ביום א' וימשיכו בה עד שמשרד החינוך ייענה לתביעותיהם.

ההורים תובעים בניית שלב ב' של בית־הספר ובו 16 כיתות — דבר שהובטח להם עוד לפני 4 שנים.

תשלובת ערד משותקת כליל

בגלל שביתת מפעילי הריאקטור

מאת סופרת „הארץ" לעניני פיתוח

מפעל התשלובת הכימית בערד שוב משותק מזה כשבוע לאחר שחלה סתימה בדוד של הריאקטור שפעל עד כה. בגלל שביתת המפעילים מתעכב הניקוי והפעלתו מחדש. הריאקטור השני בי מפעל משותק חודשים רבים וצוותה עוסקים בתיקון תיקרתו שהתמוטטה אז. תיקון התיקרה יימשך עד חודש מאי.

שביתת המפעילים מקיפה קבוצה קטנה של עובדים התובעים הטבות בתנאי השכר והעבודה.

לא מכבר אישרה ועדת הכספים של הכנסת ערבות להלוואה למפעל בסכום נוסף של 27 מיליון ל"י הדרושים לשם הפעלתו עד ה־31 במארס. בכך תסתכם ההשקעה במפעל בשנה החולפת ב־41 מיליון ל"י. לקראת שנת הכספים הבאה יזדקק המפעל לתקציב נוסף של יותר מ־30 מיליון ל"י, הכולל גם החזר הלוואה וריבית לבנקים. וזאת בהנחה שהמפעל יתחיל בייצור בהיקף מסויים.

הפורשים מאגודת האינג'ינרים „קבוצה קטנה ובלתי מייצגת"

משתתפי כנס הארכיטקטים, שהצביעו בעד פרישה מאגודת האינג'ינרים והארכיטקטים בישראל, כי הם קבוצה קטנה ובלתי מייצגת, שכבר נסתה בעבר לפלג את ציבור הארכיטקטים ולהקים חוג שיפעל מחוץ לאגודה.

מהנהלת האגודה נמסר אמש, כי ציבור הארכיטקטים כגוף ימשיך לפעול במסגרת אגודת האינג'ינרים והארכיטקטים וכבר הגיעו פניות רבות של ארכיטקטים, מחשובי מקצוע האדריכלות בארץ, שמחו על כוונתה של קבוצה זעירה זו לגרום לפילוג ולקרע.

שר־הבריאות ויקטור שם־טוב, נתבקש על־ידי ההורים לחקור נסיבות מותה של הפעוטה איריס לוי דיל („הארץ" 28.1) אשר מתה לפני כחודש בביה"ח הדסה בירושלים לאחר שלקתה בדלקת ריאות ובמשך שבע שעות לא קיבלה טיפול.

ג'ז — מבוסס על פירוש רש"י

מאת סופר „הארץ"

קטעי ג'ז, המבוססים על פירושי רש"י לתורה, יושמעו ביום א' בביצוע בכורה עולמי באוניברסיטה בר־אילן. כן יושמעו לחנים למקהלה ולתזמורת לטכסטים כגון... המשניות.

הקונצרט מוקדש ליצירותיהם של חברי הסגל בחוג למוסיקולוגיה בבר־אילן. את המוסיקה לקטעי המשניות חיבר אנדרי היידן (שביצוע יצירתו „אורטוריית הפסחא" גרמה בזמנה לשערוריה, כאשר נשיא המוסד יצא מהאולם בשעת ביצועה). את פסוקיו של רש"י הלחין ד"ר צבי קרן. כן יושמעו יצירות של איתן אביצור ואורי שרביט.

פקודות מעצר נגד אנשי הליגה

(ע). כוכיר הליגה היהודית להגנה, יוסף שניידר, ושלושה פעילי הארגון, ברק בן־צמוס, שבעון רוזמיס ויואל לרנר, נעצרו אתמול לחמישה ימים, כחשודים בביצוע ההצתה במרכזו הבין־לאומי לכתבי קודש בהר־הזיתים.

בציג המשטרה טען בבית משפט השלום, כי נודע למשטרה, שהליגה להגנה היא שתכננה וביצעה את מעשה ההצתה. התובע ציין כי המשטרה מחכה למידע מודיעיני נוסף בדבר חלקם של החשודים במעשה, ולכן, ביקש להזות על מעצר החשודים ל־10 ימים, לשם המשך החקירה.

פרקליטם של החשודים, עו"ד ב. הולצר, דחה את טענות התביעה, וציין כי לשלושה מהחשודים היה אליבי שאושר על־ידי המשטרה, וכי חקירתם נסתיימה. לפיכך ביקש לשחררם.

שופט השלום אהרון שמחה, שציווה לעצור את החשודים לחמישה ימים, ציין כי על אף העובדה שהצעירים כופרים במעשה, ויש להם אליבי, הרי הם מהווים את מזכירות הליגה להגנה, וקיים חשד שהם ידעו על ביצוע המעשה. כן ציין השופט, שעובדת היותם יהודים, בעת ביצוע המעשה, אומרת דרשני.

כ־400 בני נוער — מהם כ־320 שיבואו מחו"ל — ישתתפו בחודש יולי בכנס הנוער הבינלאומי, שיאורגן על־ידי המכבי העולמי. הכנס ייערך במקביל למכביה ה־9, ומשתתפיו יטלו חלק באירועים השונים. כן ייצאו משתתפי הכנס לסיורים ברחבי הארץ וישתתפו בסמינרים שונים.

האוהבים־אוהבים בירה מכבי
בירה מכבי
השמפניה של הדור החדש

עסק מסובך...

מומחי הביטוח של "אחוד" מתעוררים לחיים ברגע שהם שומעים את המילים: קשה... מסובך... בלתי אפשרי. זוהי הזדמנות פז בשבילם להוכיח את כושר היצירה שלהם בביטוח - כושר יצירה בביטוח?

בדיוק. קח למשל מפעל מסובך זה. שום חוזה סטנדארטי שבעולם אינו יכול לכסות את כל סיכוניו. אנשי "אחוד" ידעו לבטח את המפעל על כל סיכוניו הם מומחים לביטוח תעשיות.

ביטוח ימי ותעופתי וביטוחים בלתי שגרתיים. ובזה ביחוד. הייחוד של אחוד!

אחוד סוכנויות בטוח בע"מ

משרד ראשי:
תל־אביב. רח' אחוזת־בית 6 טלפון 51381 - 03

סניפים: ירושלים. רח' יפו 33. בית יואל. טלפון 227352 - 02 • חיפה. רח' יפו 53. טלפון 535201 - 04
נתניה. רח' שער הניא 8. טלפון 23889 - 053

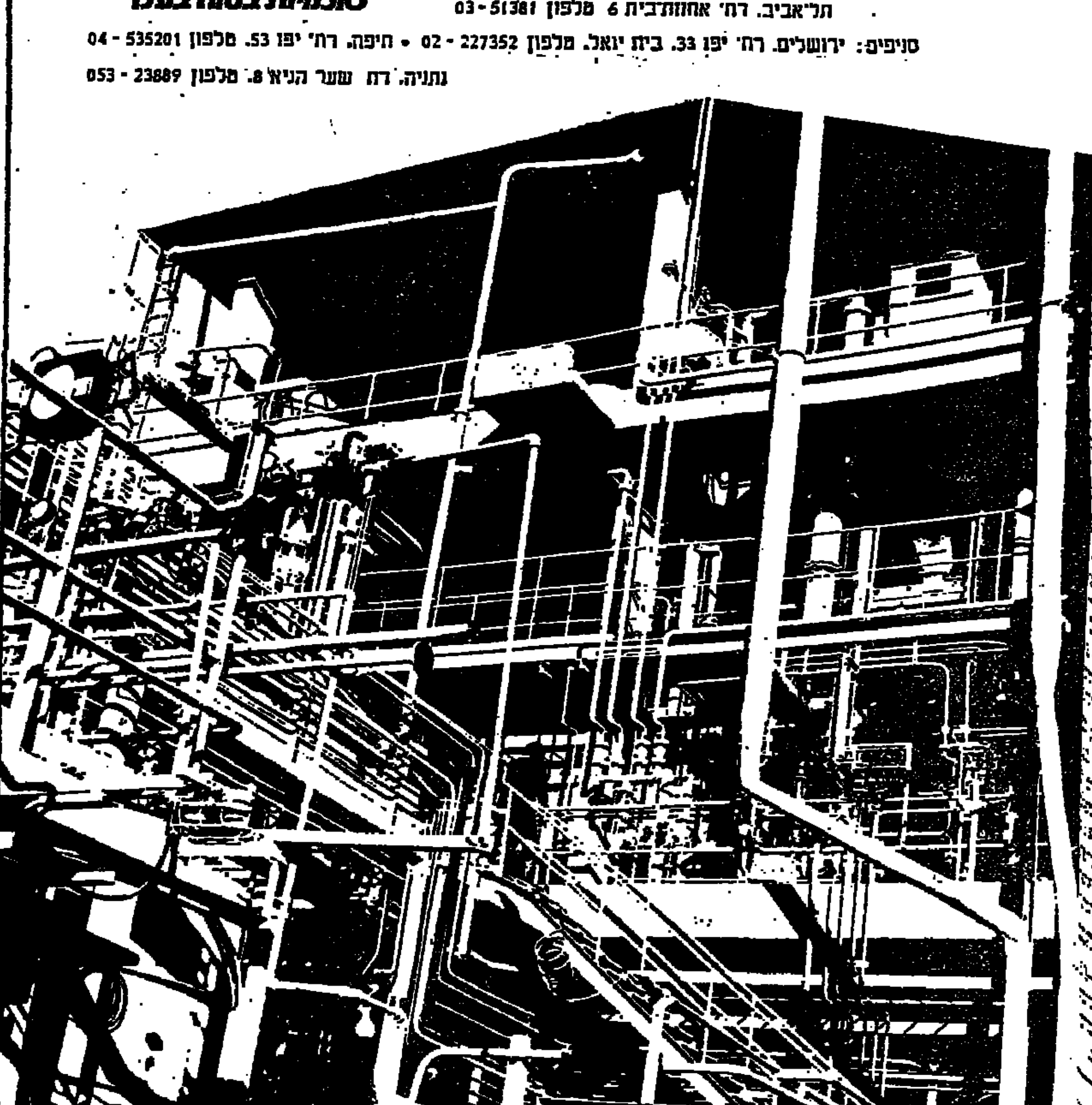

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

משרד העבודה | משרד החינוך והתרבות | אורט ישראל
המכון הממשלתי להכשרה טכנית

המרכז להכשרה טכנולוגית
הסמינר למורים ומדריכים טכניים

החלה ההרשמה
לשנת הלימודים תשל"ג

להכשרת טכנאים להדרכה והוראה בחינוך המקצועי העל יסודי

מגמות הלימוד:
1. דפוס
2. מתכת
3. אלקטרוניקה
4. מכונאות רכב
5. חשמל
6. תעופה
7. מכשור ובקרה

* פיקוח על הסמינר, רשוי והסמכה ינתנו באמצעות המחלקה להכשרת מורים טכניים, במכון הממשלתי להכשרה טכנית.

פרטים והרשמה: במשרד הראשי של אורט־ישראל — ת"א, כד' דוד המלך 39, קומה ד', טלפון: 264193, או 267436 (ביחידה לייעוץ והכוון ובמזכירות ביה"ס).

משרד העבודה | משרד החינוך והתרבות | אוניברסיטת הנגב
המכון הממשלתי להכשרה טכנית

בית הספר להנדסאים באר-שבע
מודיע על פתיחת ההרשמה לקורס

טכנאי אלקטרוניקה - לימודי יום

משך הלימודים — 3 סמסטרים
תנאי הקבלה — בוגרי תיכון בעלי תעודת־בגרות או בגרות אקסטרנית
פתיחת הקורס — בחודש מרץ 1973
* פרטים והרשמה: ביה"ס להנדסאים, רח' בול 71, באר־שבע, טלפון 3290; ת.ד. 45, בימים א', ה' בין השעות 08.00—13.00 ובין השעות 17.00—20.00. ביום ו' אין קבלת קהל.

BBC LONDON
תן לילד יד-באנגלית! שרות השידור הבריטי לשרותך! יעוץ חינם בסוכנות הבי.בי.סי. ת"א, קרליבך 11, טל. 289365

משרד הסעד

המדרשה להכשרת עובדים חינוכיים סוציאליים

אם הנך מעונין בעבודת הדרכה חינוכית וברכישת מקצוע הכרוך בעבודה מענינת ובלתי שגרתית.
אם הנך משוחרר צה"ל (או פטור משרות צבאי).
אם הנך בעל השכלה של 10 שנות לימוד ומעלה (או השכלה מקבילה) — (יש לצרף העתקי תעודות).

פנה אלינו

המדרשה מכשירה עובדים חנוכיים סוציאליים לעבודה עם ילדים ונוער עזוב, עבריינים וקשיי חנוך.
יתקבלו תלמידים לשלש מגמות:
(1) מדריכים חינוכיים במעונות חסות לנוער עבריין — במשרד הסעד — (מגמה ראשית).
(2) מדריכים חינוכיים בפנימיות צבוריות או פרטיות שבטפקות השרות לילד הנוער.
(3) עובדי חברות רחוב ברשויות המקומיות.
משך הלימודים וההכשרה 16 חדשים. התחלת הלימודים בחודש אפריל 1973.
אש"ל מלא, הוצאות נסיעה ודמי כיס — ע"ח המדרשה משך כל תקופת הלמודים.
לאחר קבלת תעודת גמר יועסק תלמיד המדרשה במשרה מלאה (במסגרות המפורטות לעיל) בדירוג עובדי ההוראה — לאחר בחינות חיצוניות הענק תעודת מדריך מוסמך של משרד החינוך.
בדבר פרטים נוספים וההרשמה נא פנה אל „המדרשה להכשרת עובדים חינוכיים סוציאליים", רח' בית הערבה 7, תלפיות ירושלים, טל. 261238, 261912 עד ה־23.2.73.
מספר המקומות מוגבל.

משרד הסעד | המדרשה להכשרת עובדים חינוכיים סוציאליים

קורס למטפלות
במוסדות לילדים מפגרים

לקורס מתקבלות תלמידות משוחררות שרות צבאי (או משוחררות ממנו ועל כך אישור בכתב מהצבא). בנות 17½ ומעלה, בעלות השכלה של 10 שנות לימוד או השכלה מקבילה (יש לצרף העתקי תעודות).

המדרשה מכשירה את תלמידותיה למלא תפקיד של מטפלת במוסדות לילדים מפגרים.

התלמידות מתחייבות לעבוד במעונות 3 שנים.

העבודה במעונות תהיה בכל הארץ. הלימודים ימשכו 10 חדשים, מתוכם פרקים של עבודה מעשית.

התלמידות תקבלנה פנימיה מלאה, הוצאות נסיעה, ומילגה בסך —.150 ל"י לחודש.

תכנית הלמודים כוללת בין היתר: גוף האדם — רפואה היגיינה, פסיכולוגיה, המוסר — דרכי החינוך והטיפול בו, הבעה עברית, אינפורמציה על שירותי הסעד, סיורי למודים במוסדות חינוך לילדים מפגרים, מיומנויות, ספרות ילדים, מלאכה, קישוט וציור, התעמלות תרפויטית.

המחזור יפתח בחודש אפריל 1973 בירושלים.

על המעונינות לפנות למזכירות המדרשה, ירושלים, רח' בית הערבה 7, שכונת תלפיות טל. 261238, 261912 עד ה־23.2.73.

BBC LONDON
התקדם בעבודה ובחברה! דע אנגלית! למד בעזרת הבי.בי.סי. יעוץ חינם בסוכנות הבי.בי.סי. ת"א, קרליבך 11, טל. 289365

המכללה לטכנולוגיה של אופנה וטקסטיל ע"ש שנקר

ההרשמה לשנת הלימודים תשל"ד
ה ח ל ה

מגמות הלימוד:
* טכנולוגיה טקסטילית
* ניהול הייצור
* ניהול ושיווק טקסטיל
* עיצוב אופנה
* עיצוב טקסטיל

תנאי הקבלה: א. מתקבלים תלמידים בעלי תעודת בגרות ו/או תעודת גמר מקצועית.
ב. תלמידים שיעמדו במבדקי הסלמה.
ג. ראיון אישי.

משך הלימודים: שלש שנים — מסלול מורחב. שתי שנים לקבלת תואר הנדסאי.

תואר: הוגשה בקשה למועצה להשכלה גבוהה להקניית תואר „בוגר" למסיימי השנה השלישית. בסיום שתי שנות לימוד יקבלו הבוגרים תואר הנדסאי מטעם המכון הממשלתי להכשרה טכנית, וכן את התואר A.A.S. מטעם מדינת ניו־יורק, המוכר באוניברסיטאות של ארה"ב.

הלוואות ומלגות: יש אפשרות לקבל הלואות למחיה ולמימון הלימודים ע"י משרד העבודה. בנוסף לכך קיימת קרן מילגות של המכללה, לעזרת תלמידים נזקקים. בקשות יש להגיש בעת ההרשמה.

פרטים והרשמה: במכללה, רח' אנה פרנק 24, רמת גן, בימים א'—ה' בין השעות 8.30—13.00.
המכללה תשלח טופסי הרשמה ואינפורמציה למבקשים בכתב.

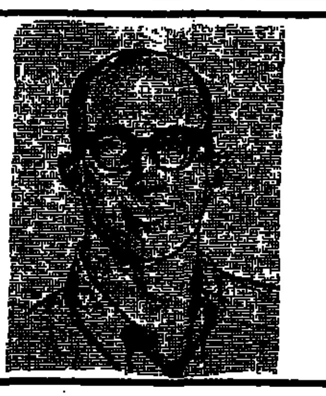

אולפן אמריקאי
אנגלית שוטפת

• תל-אביב: רח' דיזנגוף 158;
• ירושלים: רח' שלמון 1 (כיכר־ציון);
• חיפה: רח' ביאליק 13;
• באר-שבע: רח' העצמאות, בנין קולנוע „שביט".

שעות הקבלה: בימים א', ב', ג', ד', ה' מ־16.00 עד 20.00.

אוניברסיטה בר-אילן

מודיעה
על המשך ההרשמה של מועמדים לשנת הלימודים תשל"ד (1973/74)

לפקולטות ולבתי־הס דלקמן:
* מדעי היהדות
* מדעי הרוח
* מדעי החברה
* משפטים
* מדעי הטבע
* בית הספר לעבודה סוציאלית
* בית הספר לחנוך
* המחלקה לקרימינולוגיה
* המגמה למתורגמנות
* שלוחת האוניברסיטה באשקלון
* שלוחת האוניברסיטה בצפת
* שלוחת האוניברסיטה בעמק הירדן
* קורסים אוניברסיטאיים בנתניה

טפסים ופרטי הרשמה ישלחו לכל דורש לפי פניה בכתב. בא לפנות לפי הכתובת — המדור לקבלת תלמידים, אוניברסיטה בר־אילן, רמת־גן.

המתעניינים בשלוחה באשקלון, בצפת, ובעמק הירדן וכן בקורסים האוניברסיטאיים בנתניה, מתבקשים לפנות לפי הכתובת — משרד השלוחות, בנין המנהלה, אוניברסיטה בר־אילן, רמת־גן.

מספר המקומות מוגבל —
ההרשמה נפתחה ביום ראשון, י"א בשבט תשל"ג, 14 בינואר 1973 ותסתיים ביום רביעי, כ"ו באדר א' תשל"ג, 28 בפברואר 1973.

קרן ע"ש השר ח"מ שפירא ז"ל
על יד אוניברסיטת בר־אילן קיימת קרן מילגות מיוחדת ע"ש השר ח"מ שפירא ז"ל, המיועדת לבוגרי ישיבות גבוהות ותיכוניות, מצטיינים.

טופס בקשה ניתן לקבל על פי פניה בכתב ל„קרן המילגות ע"ש השר חיים שפירא ז"ל", אוניברסיטה בר־אילן, לא יאוחר מיום כ"ו באדר א' תשל"ג, 28 בפברואר 1973.

BBC LONDON
אנגלית למד מהאנגלי בעזרת ה"בי.בי.סי." יעוץ חינם בסוכנות שרות השידור הבריטי ת"א, קרליבך 11, טל. 289365

הטכניון - מכון טכנולוגי לישראל

המדור ללמודי חוץ
מודיע על פתיחת לימודי תעודה בנושא:

שרטוט בנין
בתל-אביב

הלימודים יתקיימו במשך חמישה סמסטרים, 2—3 פעמים בשבוע בשעות הערב.
תנאי הקבלה: 12 שנות לימוד ומיון ע"י ועדת קבלה.
ההרשמה תסתיים ביום ו', 16.2.73.
נותרו עוד מספר מצומצם של מקומות.
פרטים והרשמה: הטכניון, המדור ללמודי חוץ בתל־אביב, רחוב ליסין 14, טלפון 268126/7, 266992.

אוניברסיטת חיפה

מודיעה
כי נמשכת ההרשמה לשנה"ל תשל"ד
ללימודי תואר ראשון בחוגים:
במדעי הרוח
בבית-הספר להינוך (כולל המחלקה להכשרת מורים וביה"ס לחינוך של התנועה הקבוצית „אורנים")
במדעי החברה
בבית-ספר לעבודה סוציאלית
במכללת עמק יזרעאל „אהל שרה"

ללימודי תואר שני בחוגים:
ספרות עברית; היסטוריה של עם ישראל; היסטוריה כללית; אנגלית; חינוך; סוציולוגיה; מדעי המדינה.

וללימודי ספרנות, לימודי תעודה
ההרשמה נמשכת עד יום ה', י"א באדר ב' (15.3.73).
בחינת המיון הכלל־אוניברסיטאית תערך ביום ב' כ"ט באדר ב' (2.4.73).
המועמדים מתבקשים לעיין ב„מדריך לנרשמים לשנה"ל תשל"ד" בכל הנוגע למועדי בחינות הכניסה ולתהליכי הרשמה וקבלה. חוברות הסברה וטפסי הרשמה ניתן להשיג בנקודות מכירה הבאות:
1. מפעל השכפול של אגודת הסטודנטים באוניברסיטת חיפה, בימים א'—ה' בשעות 09.30—17.30.
2. חיפה — זוהר, רח' החלוץ 22.
3. קרית מוצקין — פינת הנוער, ויצמן 10.
4. צפת — גרינבאום זאב, בבנין מלון יאיר, רח' ירושלים 59.

סטודנטים המעוניינים לרכוש את החוברות בדואר, מתבקשים לצרף המחאת דואר ע"ס 3.25 ל"י לפקודת אגודת הסטודנטים באוניברסיטת חיפה והחוברת תשלח לביתם. חיילי צה"ל הפונים באמצעות הדואר הצבאי, יקבלו חוברות ללא תשלום.

בחברה בע"מ
באזור תל־אביב

נשארו מספר מקומות מצומצם
לקורס עיבוד שבבי
(חריטה, כרסום, השחזה)

מגמת הקורס: הכשרת בעלי מקצוע בשיטות עבודה חדישות בתחומי חריטה, כרסום והשחזה.
תוכנית הקורס: שרטוט, מתמטיקה, תורת המדידות, תורת הכלים, טכנולוגיה ועבודה מעשית.
כישורים: משוחררי צה"ל בעלי השכלה של 8—10 שנות לימוד.

בזמן הקורס תינתן מילגה למשתתפים.

עם סיום הקורס מובטחת עבודה מקצועית מענינת וברמה גבוהה.
המועמדים מתבקשים לפנות בכתב אל ת. ד. 42 רמת־גן.

המכללה | המדרשה למינהל
מיסודה של הסתדרות הפקידים

נפתחה ההרשמה
למכללה למינהל
לשנת הלימודים תשל"ד

לימודי ערב אקדמיים*
בחוגים:
מינהל ציבורי 7 סמסטרים
מינהל עסקים 7 סמסטרים
ראיית חשבון 9 סמסטרים

שיטות ההוראה מותאמות לאנשים הלומדים לאחר שעות העבודה.
שיטת נקודות־הזכות, הנהוגה במכללה, מאפשרת לתלמיד לקצר את משך הלימודים, בהתאם ליכולתו האישית.

מכינות במתמטיקה ובאנגלית תיפתחנה בחודש יוני 1973

פרטים והרשמה בשלוחות המכללה:
ירושלים — בית הפקיד, רח' מטריק 10, טל. 66380.
תל־אביב — המכללה למינהל, רח' אלנבי 113, טל. 624462.
חיפה — בית הפקיד, רח' מאיר 44—46, טל. 524103.
באר־שבע — בית הפקיד, רח' השלום 18, טל. 3706.

* בירושלים — יום אחד בשבוע — לימודי בוקר

האוניברסיטה העברית בירושלים

מחלקת מינהל תלמידים
המשרד לקבלת תלמידים

רישום מועמדים לשנת הלימודים תשל"ד (1973/74)
יסתיים ביום ד', כ"ו באדר א' תשל"ג (28.2.73).

מתקבלות בקשות לפקולטות/בתי־ספר:

מדעי הרוח	רפואה
חינוך	רפואת שיניים
הכשרת מורים (תעודת הוראה)	רוקחות
מדעי החברה	מתימטיקה ומדעי הטבע
עבודה סוציאלית	מדע שימושי וטכנולוגיה
הכשרת מנהלים למרכזים	הוראת המדעים
קהילתיים	חקלאות
משפטים	מדעי התזונה והבית
קרימינולוגיה	ספרנות

בעלי תעודת בגרות ישראלית או מי שלמד במוסד להשכלה גבוהה בארץ שנה אחת לפחות, יפנו אישית או בכתב ל„אקדמון" ת. ד. 41, גבעת רם, ירושלים 91999 ויקבלו את „המדריך לתלמיד החדש" וטפסי רישום תמורת —.4 ל"י (ללא צירוף המחאה על הסך הנ"ל לא ישלח המדריך).

חיילים בשרות חובה יקבלו את המדריך חינם, אישית או לכתובתם הצבאית.

בעלי תעודת בגרות שאינה ישראלית ושטרם למדו במוסד להשכלה גבוהה בארץ, יפנו למשרד לתלמידי חו"ל, הר הצופים, ירושלים 95621.

מועמדים חדשים או מחליפי פקולטות המבקשים להתקבל ללימודי תעודה/מוסמך, מתבקשים לפנות ליעוץ מוקדם למזכירויות החוגים.

תלמידי האוניברסיטה העברית המבקשים להוסיף/להחליף תחום לימודים, יקבלו טפסים במזכירות הפקולטה או במשרד לקבלת תלמידים.

מועדי הרישום לשנה א' שלעיל חלים על כל המועמדים.

עקב פניות רבו
הוחלט להאריך א
משך ההרשמ
לפנימיו
הצבאיו
עד ל־
28 בפברואר

יכולים להרשם תלמידים בעלי אזור
ישראלית הלומדים בכתות ח' או

בעת ההרשמה על המועמדים לה
העתק תעודת הציונים של סיום
ז' או העתק תעודת הציונים של ס
כתה ח' (לגבי המועמדים לכתות
ותעודת זהות של ההורים בהן
רשומים.

צה"ל יעניק מילגות והנחות מ
הפנימיה לתלמידים מעוטי יכ
נוסף להנחות הניתנות בהתאם ל
הלימוד המדורג.

• פרטים נוספים בכל לשכות הגיוס האזוריו
• פרטים בכתב ניתן לקבל על ידי פניה לד.צ. 91.

הפנימיות הצבאיות

ליד בית הספר הריאלי העברי בחיפה | וליד הגמנסיה העברית "הרצלי" בתל-אביב

ספורט

בעריכת יחיאל ארזי

בעוד שהסגן מצפה לאלוף בימק"א

כל התחתית בבית כל הצמרת בחוץ

ית"ר ת"א — הכח ר"ג ✱ מרמורק — הפועל ת"א ✱ שמשון — כפ"ס ✱ הפועל פ"ת — חיפה במוקד השבת

ליגה לאומית

מאת סופר „ספורט הארץ"

השליש השני של הליגה הלאו־ת יסתיים מחר, כאשר כל קבו־ת הצמרת מתארחות במגרשים ים וכל קבוצות התחתית — מכבי־ בביתן קבלת פנים „חמה" ליריבותיהן. לא ברור כי יהנה מעוב־ת אלה, אך קשה להניח כי לא חוללו שינויים מהותיים באזורים ישים בדירוג הלאומי.

על פי כל הסימנים, ישרור עיקר תה במאבק על ההצלה מירידה, מר ברחובות, בבלומפילד, ב־ת הקוה ובירושלים.

כשאפור ההפסד...

הפועל מרמורק, בפיגור של 4 דזה מסוף ההצלה, ואחרי הפסד ל לכפר־סבא, יארח את הפועל אביב במיפגש ש„אסור" להפסיד אך להדע כולה של סוגרת הסב־, נכון הדבר גם לגבי התל־אבי־, הזייבים להתאושש בהחיות שלהם האחרון נגד באר־שבע — י לא להגדיל את הפער בינם לבין ת בפיגוגה. קרב קשה, הדוק, ל ומתוח, שהכל עשוי לקרות.

שמשון התל־אביב יתמודד במשחק וקדם בבלומפילד (12.30) עם הפועל כפר־סבא בבה שנראה, לפ־ בבבט הפוך, הזדמנות טובה יר־ לצבור נקודות ביתיות. אבל גם קרה שיבוצתם של רומנו ודוכי־ בה. כוח סוף, לא תהיה זו עדר־ להכלכות כהמקום ה־15. אכן, בה הלוי בתוצאות כשחקו הביתי הפועל פתח־תקוה, הבקודים ב־ זה את שמשון הבארת מחר יריב צבו עדיך בכדורגל לבדי — הפו־ חיפה. אחרי ארבעה משחקי ק שיום (1:1) ורצופים אין זה קא המשחק האידיאלי לשבירת יה, מבחינתה של פתח־תקוה. כי קת נקודה נראית סבירה יותר.

צה באמן — משנה מזל? צת הלאה כלפי מעלה, בהפרש נקודה נוספת, כצפה בית"ר שלים בקבלי רוח ובאחיזה קר־ לידיה הגדול מאשתקד, מכבי אביב, שהקדים בדירוג לעבר א'. מצבן של שתי הקבוצות,

מצבת הליגה הלאומית

1.	הכח ר"ג	19	12—27	28
2.	הפועל ת"א	19	17—29	25
3.	הפועל י־ם	19	13—18	22
4.	מכבי פ"ת	19	27—28	21
5.	מכבי יפו	19	14—20	20
6.	הפועל ב"ש	19	24—26	20
7.	הפועל כפ"ס	19	17—19	20
8.	מכבי ת"א	19	15—17	20
9.	בית"ר ת"א	19	17—19	19
10.	מכבי חיפה	19	21—18	19
11.	הפועל חיפה	19	23—21	17
12.	מכבי נתניה	19	25—17	17
13.	בית"ר י־ם	19	22—15	16
14.	הפועל פ"ת	19	19—14	15
15.	שמשון ת"א	19	31—22	14
16.	הפ. מרמורק	19	28—15	11

בנקודות ה־13 וה־8, רחוק מלהניח את הדעת. ביקק"א יש לכאורה ל־בית"ר סיכויים צודקים, גם משום שהכל כצפים לתנופה מוגברת כ־צד, בעקבות מינויו של המאמן שמואל רוזניק ואחרי מהפיכת־התצר שגרמה לפרישת עמנואל שפר בראשית השבוע. אבל המבחן האמיתי יהיה, ככלות הכל, במגרש — כי העיקר תלוי ביכולת השחקנים; גם אלה כל מכבי, כמובן.

נסיגתו של מכבי נתניה למקום ה־12, ודאי תתן אותותיה בשאפת־נות שחקניו, אבל אינה צריכה במ־יוחד את מכבי יפו, שיהנה מיתרון ביתי ויוכל לשחק ביתר שלוה בב־לל מיקומו הנוח (5). משום כך — תיקו הבלה ליפואים.

המיפגש המרכזי בבלומפילד (2.30) יהיה גם אחד ממשחקי ה־מפתח לגבי התפתחות המאבק ל־אליפות הליגה. לא כבחינת בית"ר תל־אביב הבארה, כמו לגבי הכח רמת־גן, המינה מעדיפות ברורה ובמציאותה של 3 נקודות. שני נצחו־נות חוץ רצופים נסכו בטחון בבי־ת"ר, אבל אין לשכוח כי הכח עשה כל העונה חיל דוקא במגרשים זרים. מכבי להגיה, כי האתגר ה־דגול שלפניו ידרבן אותו להמשיך במסורה.

המצרה: מקום שלישי

גיבורות המחזור האחרון, באר־שבע, חוזרת הביתה לאחר הישגה הכרשים בבלומפילד (2:4 נגד הפו־על תל־אביב), כדי לאיים גם על מעמדו של הפועל ירושלים. לפתע מתברר, עם זינוקה למקום השישי, כי באר־שבע היתה לקבוצת צמרת. נצחון בן שני שערים עשוי להקפי־צה מעל ירושלים, המצויה במקום השלישי, וזו לכל הדעות משימה ש־תשפיע על מהלך המשחק.

מכבי חיפה מתעמד לנצחון במש־חק השמיני, שבו יארח את מכבי פתח־תקוה, המחזיק עדיין מעמד ב־צמרת בגלל מכבור נקודות מראשית העונה, אך איבד מיכולתו ושוב אינו מסוכן כמו בשבועות הראשונים ש־לאחר עלייתו מליגה א'.

מירוצי אופניים

מירוצי אופניים לבוגרים ונוער, למרחק 15 ק"מ, יהיו מחר משעה 7 בבוקר ברמלה.

בהופעה ראשונה של ספור־טאים פורטוגזים בישראל, רכשו שלשום בלילה כדורג־לני ספורטינג ליסבון את הי־בת הקהל, כאשר עלו לכר הדשא באיצטדיון בלומפילד ביפו כשהם מניפים דגל ישר־ראלי. לאחר מכן גברו על ה־נבחרת הלאומית של ישראל, המתכוננת למשחקים המוקד־מים על הגביע העולמי, בשי־עור 1:0, ושוב רכשו את אהדת הקהל בהופעתם המר־שימה ובשלוותם בריזי המש־חק.

תצלום: אבי קומין

23 נקודות לזימנטאל

גברה במיפגש הראשון על הכוכב האדום 85:108

גביע אירופה

מילאנו, 8 (שרות „ספורט הא־רץ"). אלופת הכדורסל האיטלקית זימנטאל מילאנו, הביסה כאן אמש במיפגש הראשון את הכוכב האדום בלגרד בהפרש 23 נקודות (85:108) במאבק על ראשות הבית, ברבע־גמר גביע אירופה. מיפגש הגומלין יהיה בשבוע הבא בבלגראד.

האיטלקים הפגינו עליונות מוחל־טת על אורחיהם היוגוסלבים, ובמח־צית הובילו ביתרון 21 נקודות (34:55).

הירבו לקלוע לזימנטאל: באריבירה 24 נקודות, ברומאטי 24, מא־ריני 18. לכוכב האדום הירבו לק־לוע: קאפיצ'יץ 34, סראיאנוביץ 30, סלאבניץ 30.

האבקות

בליגה האבקית בהאבקות, יהיו מחר ערב, משעה 8, באולם הספורט ב־גבעת־חיים 3 התחרויות הבאות: ה־פועל יבנה — הפועל אשקלון; ה־פועל ירושלים — מכבי תל־אביב; הפועל בקעת אל גרביה — הפועל רמלה.

קליעה

אליפות מכבי בקליעה, ברובה סטנדרטי 3X20 כדור, תהיה מחר משעה 9 לפני הצהריים במטווח רע־ננה.

טניס שולחן

בליגה בטניס־שולחן יהיו הערב ומחר המיפגשים הבאים: הערב (שעה 8) מכבי תל־אביב — הפועל ראשון לציון. מחר (10 לפנה"צ): בית"ר נס־ציונה — מכבי צפון. (ב־8 בערב) מכבי חיפה — הפועל פ"ת.

מיפגש לאומיות לשעבר במחוז הדרומי

חולון (בבית נגד בית־שמש) מצפה לנצחון שעריים על בני־יהודה

ליגה א'

מאת סופר „ספורט הארץ"

המחזור ה־18 של ליגה א' יפגיש מחר ברחובות, בהתמודדות המוקד של השבת, את המדורגים שני ו־שלישי במחוז הדרום — בני־יהודה תל־אביב ומכבי שעריים, שתי ל־אומיות־לשעבר המאבקות עתה על כרטיס ההצטרפות ל־16 הגדולות.

מאבק זה אולי אינו המשחק ש־יבטיח את העליה, כשם שהוא מאבק העשוי לקדם את סיכויי המוביל, הפועל חולון. הוא נתנה עתה מנ־קודת־יתרון על פני בני־יהודה, ו־5 נקודות של שעריים, ומבחינתו עדיף בהולס בצוהן המארחים מרחובות, שאינם מסוגלים לסכנו בשלב זה. הפועל חולון צופה לנצחון ביתי קל על המדורג 10. הפועל בית־שמש, שספק רב אם יצליח להפתיע בחולון את המוליך, שגברה העונה רק פעם אחת (ו־5 תיקו) לצומת 11 נצחונות שהשיג.

צמרת ליגה א' — דרום

1.	הפועל חולון	17	11—25	27
2.	בני־יהודה	17	15—30	26
3.	מכבי שעריים	17	17—28	22

יתר משחקי מחוז הדרום: הפועל לוד — הפועל אילת, בית"ר רמלה — הפועל קרית־אונו, הפועל יהוד — הפועל באר־יעקב, מכבי רמת־עמידר — הפועל ראשון־לציון, ה־פועל אשדוד — הפועל רמלה, הפו־על דימונה — הפועל בתדים.

הדרה תגמול לנתניה

הפועל חדרה, שהתבסס בראש ה־דירוג הצפוני ביתרון מבטיח של 5 נקודות, כבר יכול להרשות לעצמו לשחק ברגיעה מסויימת, בעיקר כ־אשר הוא מארח יריב ממרכז הבלט כבית"ר נתניה (מדורג 9), שניצח את החדרתים 2:0 במיפגש הרא־שון בנתניה. עתה יעשו החדרתים מאמצים לגמול לאורחיהם, וסיכוייהם טובים לכך.

צמרת ליגה א' — צפון

1.	הפועל חדרה	17	11—38	29
2.	הפועל עכו	17	16—25	24
3.	מכבי הרצליה	17	14—26	23

יתר משחקי מחוז הצפון: הפועל מחנה־יהודה — הפועל רמת־גן, ה־פועל נהריה — הפועל בני־נצרת, הפועל הרצליה — הפועל גבעת־חיים, הפועל מגדל־העמק — מכבי הרצליה, הפועל צפת — הפועל עכו, הפועל טבריה — הפועל קרית־שמונה, הפועל טירת־הכרמל — ה־פועל נחליאל.

משקולות

מחזור נוסף בליגה הלאומית ב־משקולות, יהיה הערב באולם ה־ספורט של הפועל קרית־חיים. פ־רוט התחרויות: הפועל רמת־גן — הפועל קרית־חיים; הפועל עכו — מכבי תל־אביב.

מכבי תל־אביב מחכה לאשדות

הערב בליגה הלאומית

כדורסל

מאת סופר „ספורט הארץ"

קבוצת הכדורסל של הפועל גב־עת־ברנר/גנן תארח הערב ב־8, ב־אולם בגבעת־ברנר, את הפועל ירו־שלים במשחק המרכזי במחזור ה־13, בליגה הלאומית בכדורסל. בסיבוב הראשון ניצחו הירושלמים בהפרש נקודה, בתום מאבק מרתק. גם ה־ערב צפוי מאבק שקול.

קבוצת התחתית של הפועל גיז־דוד/בית־אלפא, שעמד על סף נצ־חונות מול מכבי הפועל תל־אביב, תשחק פעם נוספת באולמה (8), ה־פעם נגד מכבי רמת־גן, השני ב־טבלה. קבוצת תחתית נוספת, מכבי חיפה, תשחק במגרשה (8), אך ללא קהל, בגלל עונש משמעתי, נגד ה־פועל גבע/יגור. משחק נוסף ללא קהל, בגלל עונש משמעתי, יערך בירושלים בין הפועל מגדיאל וביתר ירושלים (8).

משחקי בית קלים צפויים לשתי הקבוצות התל־אביביות. הפועל יא־רח במגרשו את הפועל קרית־חיים (8.45) ומכבי יארח בית־אליהו את הפועל אשדות־יעקב (8).

התעמלות

אליפות ישראל בהתעמלות ליל־דים, דרגה א', בקרב 6, תהיה מחר בשעה 10 לפני הצהריים בבית באר־בור.

סיוף

2 תחרויות במסגרת אליפות ישר־אל ברומח לבחדים, יהיו מחר מ־שעה 10 לפני הצהריים באולם הפועל פתח־תקוה.

כדורמים

בליגת החורף בכדורמים (לנוער עד גיל 16) יהיו מחר במכון וינ־גייט המשחקים הבאים: בית הנוער ירושלים — הפועל רמות השבים; הפועל פ"ת — הפועל בית־יצחק; ה־פועל גבעת־ברנר — בית הנוער ירושלים; הפועל בית יצחק — מכ־בי חיפה; הפועל גבעת ברנר — הפועל רמות השבים; הפועל פ"ת — מכבי חיפה.

מחר באנגליה: ליברפול – ארסנל

לונדון, 8 (צ'יר). הקרב הגדול בשבת בליגה האנגלית בכדורגל יהיה באיצטדיון אנפילד, כשהרא־שונה בטבלה, ליברפול, תארח את שכנתה לצמרת, ארסנל.

השלישית בצמרת, לידס־יונייטד, יוצאת למיפגש עם לסטר הגמנית על קבוצת התחתית. משחקים מענ־יינים נוספים צפויים בין טוטנהאם למנצ'סטר־סיטי ובין מנצ'סטר יונ־ייטד לוולבס.

יתר המשחקים: בירמינגהאם — דרבי, צ'לסי — שפילד־יונייטד, ניוקאסל — קובנטרי, סטוק — איפ־סוויץ', נוריץ' — ווסטהאם, סאות־המפטון — אברטון.

משקיע רציני

מעוניין בפרדס או שטח חקלאי או קרקע אחרת

(עדיף באזור השרון)

או בנין תפוס, בסכום של עד 1,500,000 ל"י.

בהצעות רציניות נא לפנות בכתב לת.ד. 1334 תל־אביב למס' 9807182

שפע פרדסים בחידון הסמלים

בכל יום ו' במוסף השבועי של „הארץ"

...נולדה לנו בת ושמה

דינה

דליה (לבית קרוא) וד"ר **אורי קלעי**

מצ'וסטס, ארה"ב, 5.2.1973

טלילה (לבית קולר) **ושי לחמן**

מודיעים בשמחה על־הולדת בתם

שרון

ירושלים, 7.2.1973

ארנסט סימקה — מנילה | רות וקורט הולצהיים — ברלין

סוזן ואריה בילד

תל־אביב

שמחים להודיע על הולדת הנכד והבן

דניאל יעקב

בוסטון, 20 בינואר 1973

למנהלנו

מהנדס זאב גינזבורג ורעיתו פרידה

לרוני בר־טור ורעיתו ליאורה

ברכת מזל טוב לבבית

להולדת הנכדה - הבת הבכורה

ההנהלה וחבר העובדים

„ברגה" 1969

תעשית מוצרי גומי — יהוד בע"מ

UNIVERSITY of CAMBRIDGE

CERTIFICATE of PROFICIENCY in ENGLISH and LOWER CERTIFICATE in ENGLISH EXAMINATIONS

הבחינות הנ"ל תערכנה ביוני 1973. כל הבקשות צריכות להגיע אל הממונה על הבחינות, המועצה הבריטית, עד ה־1 במרס 1973. טופסי בקשות ופרטים נוספים אצל:

הממונה על הבחינות,
המועצה הבריטית,
רח' הירקון 140, ת.ד. 3302, תל־אביב טל. 222194

שעות קבלת קהל:
מיום ב' עד יום ו' (בכלל) מ־9.00 עד 1.00 אחה"צ.

...משהו מיוחד

בטרם תקנה השווה עם Pilot

שיכלולים בלעדיים בטלוויזיות „פילוט"

● 2 טיונרים אלקטרוניים נפר־דים ל־VHF ו־UHF מבטיחים רגישות גבוהה ותמונה חדה ובלעדית.

● INTEGRATED CIRCUIT המיכלול הטרנזיסטורי המאחד בתוכו 42 טרנזיסטורים, 11 דיודות ו־59 נגדים.

* הודות לאיכות הגבוהה — חמש שנים אחריות חינם על כל החלקים כולל מנורת המסך (בתנאי שהמקלט יותקן במעבדות "שרותי פילוט").

לבחירתך מבחר דגמים: דגם 4050, דגם 4051 עם חזית עץ ודגם היוקרה 4052 עם 2 רמקולים.

פילוט

משרד השיכון

תוכניות החסכון לבנין

חסכון בר־מצוה — מפעל חסכון לבנין 1971

בנוסף לתחנות ההרשמה ברחבי הארץ, עומדות לרשות צבור החוסכים תחנות הרשמה של „טפחות" בנק משכנתאות לישראל בע"מ:

- **בירושלים** — רח' הלני המלכה 9, בימים א'—ה' בשעות 8.30—12.30 ו־16.00—18.30.
- **בחיפה** — רח' הנמל 48, בימים א'—ה' בשעות 8.30—12.30. רח' הנביאים 20, בימים א'—ה' בשעות 9.00—13.00 ו־16.00—19.00, וביום ו' בשעות 9.00—13.00.
- **בתל־אביב** — רח' החשמונאים 123, בימים א'—ה' בשעות 8.30—12.30.
- **באשדוד** — מרכז מסחרי א' רחבת שרת, בימים א'—ה' 8.30—12.30, 16.00—18.00.
- **בבאר־שבע** — רח' מצדה, מרכז הנגב, בימים א'—ה' בשעות 8.30—12.30.

משרד החינוך והתרבות

המחלקה להכשרת עובדי הוראה

סמינר לוינסקי

הכשרת מורים במסלולים:

- לגיל הרך
- לחינוך המיוחד
- לבית־הספר היסודי
- לחטיבת הביניים

חוגי בחירה:

- מתמטיקה
- ביולוגיה
- אנגלית
- לשון עברית
- ספרות עברית
- מקרא
- היסטוריה
- גיאוגרפיה

קורסים:

- הסבה לבעלי השכלה אוניברסיטאית
- חינוך מבוגרים
- מורים לתפוצות

הסמינר הוגדר כמיועד להפך למכללה

דף מידע ישלח לכל דורש

יעוץ והדרכה: במשרדי הסמינר, רח' בן־יהודה 193 תל־אביב

ת. ד. 6018 טלפון 221272/3

אולפן עקיבא נתניה — מרכז ללימוד השפה העברית ותרבות ישראל וידע הארץ

משרד החינוך והתרבות — היחידה לחינוך מבוגרים

קורסים לשיפור הלשון באולפן עקיבא - 4 שבועות

פתיחה 4.3.73

- **ירח לימודים להשתלמות**
  - ✱ לותיקים ולבוגרי אולפנים
  - ✱ שיפור ההבעה בכתב ובעל־פה
  - ✱ עיון בפרקי ספרות עברית ותנ"ך
- **כתיב נכון**
  - ✱ ליודעי עברית המתקשים בכתיב
  - ✱ מקצוע ראשי — כתיב
  - ✱ מקצועות משניים — דקדוק, ניסוח

הקורס מתקיים בתנאי פנימיה במלון הדר

תושבי נתניה והסביבה מתקבלים גם כתלמידים אקסטרניים.

● פרטים והרשמה: אולפן עקיבא, נתניה, חבצלת־השרון, טלפון 053—24506.

בית־הספר התיכון מקצועי

ע"ש הנריאטה אירוול — ויצו חיפה

רח' חנה סנש 12. ת. ד. 4131 טל. 81780, 81479

ימים פתוחים 13.2 - 14.2.1973

לכתה ט' — מסיימי כתה ח' בבתי־ספר יסודיים,

לכתה י' — מסיימי כתה ט'.

בית הספר מקנה:

- ✱ **תעודת בגרות** — למסיימי י"ב כתות מסמ"ת,
- ✱ **תעודת גמר** — למסיימי י"ב כתות מסמ"ה,
- ✱ **התמחות** באחת מן המגמות הבאות:
  - ✱ אומנויות ומלאכת מחשבת
  - ✱ אופנה ועיצוב אופנה
  - ✱ אירוח ומשק
  - ✱ שרטוט אדריכלי ועיצוב פנים
  - ✱ צילום
  - ✱ מזכירות ומינהל

לבוגרי ביה"ס במסלול מקצועי תיכוני הזכות להמשיך בלימודים באוניברסיטאות ובכל המוסדות העל־תיכוניים בארץ.

המכללה העל־תיכונית של ויצו בחיפה מאפשרת המשך לימודים בכל מגמות המינהל, צילום, גרפיקה, עיצוב פנים ובביה"ס לחינוך והכש־רת מורים במגמות מינהל ופקידות, אומנויות טכניות וכלליות וכלכלת בית.

הסיורים בביה"ס ייערכו בין השעות 9.00 — 16.00.

בדבר קביעת מועד יש להתקשר עם מזכירות ביה"ס טל. 81479 ו־81780.

هكذا من الأصل

هكذا من الأمل

המועצה המוסלמית מוחה על פתיחת סניף של בית הדין השרעי היפואי – בירושלים

מאת יהודה ליטני
סופר „הארץ"

המועצה המוסלמית בירושלים פר־סמה שלשום שוב הודעת חריפות נגד הקמת בסרד בית הדין השרעי היפואי בירושלים ונגד פינוי תוש־בים ערבים מרחוב השלשלה בעיר העתיקה. המועצה מציינת כי כבר 1400 שנה קיים בית דין שרעי חוקי בירושלים כוונת הקמתו של הסניף היפואי בירושלים, הוא להצר את צעדיו של בית הדין הירושלמי.

ראוי לציין, כי כל היתר דהיי ש־ניתן על־ידי בית הדין בירושלים טעון אישורו של הקאדי היפואי וכך חייב כל מוסלמי תושב ירושלים להתחתן פעמיים כדי לזכות באי־שור מדינת ישראל. הבדיקה אינה מכירה באישור הניתן מטעם בית־הדין הירושלמי, אך הקאדי היפואי מאשר אוטומטית כל אישור כזה. עתה, הוחלט להקים סניף של בית הדין היפואי בירושלים כדי להקל על תושבי ירושלים. הסניף יוקם בירושלים המערבית.

בהודעתה השניה, מגנה המועצה המוסלמית צווי פינוי שנשלחו לכמה תושבים ערבים ברחוב השלשלת. המועצה מגנה בהודעתה את המדי־ניות של „החלפת תושבים בתוש־בים, לאומיות בלאומיות ושפה ב־שפה", במטרת צעדים אלה לדברי הודעת המועצה, היא יהוד העיר ה־עתיקה ו„שינוי הפנים האסיאתיים של העיר".

מהחברה לפיתוח הרובע היהודי נמסר כי צווי הפינוי היו דבר ש־בשגרה ובהתאם למדיניות הכלכלית שלפיה לאחר שיפוץ מספר בתים מפנים את התושבים בבתים הבאים בתור לשיפוץ. כן נמסר כי בהתאם לתכנית שהותוותה עוד בשנת 1968 נכלל חלק מרחוב השלשלת במסג־רת תכניות השיפוץ של הרובע ה־יהודי.

7 נאשמים בגרימת מותו של בעל מזנון בחולון

(צ). חמישה דיירי הבית בשדרות קוגל 40 בחולון ושני פועלים מוא־שמים בגרימת מותו של בעל מזנון פלאפל בבנין, לפי כתבי אישום ש־הוגשו אתמול לבית־המשפט בתל־אביב.

התובע, עו"ד אברהם אלגזים מ־פרקליטות מחוז תל־אביב, האשים את צדוק סופר, בעל גבריה בן 52, ושני פועליו, אהרן כרגיני, בן 24, ושמואל יצחק, בן 30, בהריגת בעל המזנון יחיאל נוני, בסוף חודש אפ־ריל אשתקד. הנאשמים האחרים — רחמים שרותי, בן 41, ואשתו לבנה, יצחק דניאל, בן 35, וצורא נפהלי, בן 34 — הואשמו בגרימת מוות בלי־בד.

יחיאל נוני נהרג כאשר ירד למר־תף הבנין, לאחר שבלוני־הגז נו־תקו מהמזנון שלו והוא ירד לחפשם. לדברי התביעה הושלכו הבלונים ל־מרתף על־ידי צדוק סופר ופועליו והגאז יצא מהם. נוני נכנס למרתף החשוך והצית גפרור כדי להאיר את דרכו — ואז התלקח הגז ואירעה התפוצצות, שבה נהרג בעל המז־נון.

בכתב האישום נאמר, כי לנוני היה מזנון פלאפל בבנין, אך בחודש אפריל התקין בו גם סטיקיה. לצורך זה בנה ארובה על הבנין, התקין כירים לצליית בשר והחל למכור סטיקים. המתקן של נוני גרם ל־רעש, הפיץ ריחות ועשן והיווה מי־טרד לשכנים.

חמשת השכנים מואשמים, כי החר־לימו יחד לחבל במיתקן של הסטי־קיה על ידי הסרת הארובה, ניתוק בלוני הגז והורדת המנוע המרעיש.

רבינוביץ: בלי רכבת־תחתית בת"א עלולים להתפורר

„אם לא נתחיל בעתיד הנראה ל־עין בבניית־רכבת התחתית בעיר תל־אביב, שתוטסת באורח מכריע את תנועתה היום־יומית של אוכלוסיית שש ערי הגוש דן, שצפויה להגיע בעוד מספר שנים למיליון וחצי אז־רחים, המבקרים יום־יום בת"א, עלו־לים אנו לעמוד בפני חנק תחבורתי, התפוררות החיים בעיר ואף סכנת פיזור של אוכלוסית העיר הראשית לכל קצווי הארץ. סכנה זו היא מ־משית ואין אני יודע, מי יכול להיות מעוניין בהתפתחות קטלנית כזו ולי־טול עליו האחריות של תוצאה הר־סנית כזו" — אמר מר י. רבינוביץ, ראש עירית תל־אביב—יפו, בערב ש־אלות ותשובות, שנערך אמש בברא־שותו של ד"ר חיים טייכמן, במו־עדון המפלגה הליברלית העצמאית (ל"ע) בתל־אביב.

מר רבינוביץ הדגיש, כי אין מ־נוס מיצירת איגוד שש ערי גוש דן (ת"א, חולון, בת־ים, רמת־גן, גב־עתיים ובני־ברק) כאזור אדמיניס־טרטיבי אחד ואחיד, בהתחשב בב־עית התיוניות של תיכנון, הקמתם ושכלולם של מרכזי מסחר ותעשיה, חינוך ובידור ושמירה מירבית על צווי האקולוגיה ובריאות העם.

המאבק על שמירת ערך הכסף

בשוקי ההון והכספים

מאת מרדכי צבי

שוקי הכספים באירופה שימשו השבוע זירה להסתערות כתוקפנית על המטבעות החזקים של העולם: היאן היפני והמארק הגרמני.

באורח שגרתי הוארו הפעולות ה־פיננסיות הענקיות כהסתערות ספ־קולטיבית. שנועדה להוליך את מע־מד הדולר. היו אלה גופים פיננ־סיים עצמיים, כגון בנקים, חברות בי־טוח, קרנות ועוד, שנאלצו להמיר מלאי כסבע אחד בשנית במטרה אחת — לשמור על הכסף של לקו־חותיהם. הכנות זאב נחום ויליאמס, איש הכספים מבריטניה (בעל קבו־צת ויליאמס השולטת על אימפריה כספית ענפה, הבין השאר על בנק איי־בריטניה) שהרוויח מעט כסכומים ניכרים לאחר אחד הפיתוחים של הלירה שטרלינג, ביטא זאת בשיחה עם ידידיו שכבא גוטפריינד, שביצע עבורו את הפעולות הכספיות והמ־סובבות: למעשה לא הרווחתי ולא הפסדתי. לכל היותר שמרתי על ערך הכסף.

חידוש המסחר בנת"ד

גם בארץ התנהלה השבוע פעילות הבורסה לניירות ערך בסימן משבר האינפלציה המאמצים לבלימתה. ה־חששות מפני שינויים אפשריים ב־מעמדם של מטבעות חוץ הביא לחי־דוש המסחר בדולרים נת"ד. בסוף השבוע נסגר שערו 4.24 ל"י. בשוק השחור התיצב הדולר על רמה ממו־צעת של 4.55 ל"י והזהב עלה מעל ל־10,000 ל"י הק"ג.

מהלומה קשה למניות

שוק המניות ספג השבוע מהלומה קשה, כאשר נוצרה אוירה קודרת וה־שערים הדרדרו חזק. אלפים רבים, שהצטרפו לשוק רק בשבועות הא־חרונים, עברו את טבילת האש הרא־שונה שלהם והתנסו בטעם הירידות. רבים שחשבו, כי די לפנות לאחד הבנקים ולהאריך בפקיד לקנות המניה הראשונה שמזדמנת, נוכחים עתה כי השקעה ספקולטיבית לבד מסיכוי לרווח כוללת גם אלמנט של סיכון. אלמנט זה גבר בבירור בשבו־עות האחרונים, ככל ששערי המניות הוסיפו לעלות.

כן הראוי לבחון בקצת את המצב הכללי של השוק. ותחילה קצת היס־טוריה. המדד הכללי של שערי המנ־יות עלה ב־6 באפריל 72 לרמת שיא של 255.31. לאחר אותו מועד החלו ירידות רצופות עד 17 במאי (כלו־מר במשך כשבעה שבועות) עד שה־מדד התיצב על רמה של 215.57. מכאן החל שיפור איטי, אך רצוף, תוך מחזורים בינוניים, עד 19 באוק־טובר, כאשר המדד הגיע לרמה של 289.25. שוב תקופה של רגיעה יח־סית המדד יורד ל־281.32 ביום — 12.11.72. מאותו תאריך ועד סוף ינו־אר השנה עלה המדד לרמה שיא של 336.

תמונה זו תהיה חדה יותר אם נת־בונן מה אירע בשערי עשר המניות הבולטות בבורסה במשך כארבעה חו־דשים, בין הנקודה הנמוכה בספטמ־בר שעבר לשיא בראשית שנה זו:

החברה	נמוך ספטמ. 72	גבוה ינואר 73
אי.די.בי. רג'	215.5	345
בנק המזרחי מ'	143	239
בנק הפועלים מ'	284	434
סטוק בליל	324	454
אפותיקאי מ'	206.5	368
הסנה	177	294
ישרס	166	229
השקעות דיסקונט	244	330.5
השקעות בליל	212	326
כל השקעות	153	283.5

המלאי גדל, האשראי תפח

רק תמימים יכלו להתפתות ולח־שוב כי עליות בקצב כזה, ובפרק זמן כה קצר, יימשכו באין מפריע. התוצאה היתה כי כל עליה נוספת הקטינה את הרצון למכור, גם אם נצבר רווח ניכר. להיפך, כל אחד ביקש מן הבנק שלו אשראי נוסף לקנות שוב ושוב. המלאי גדל, האש־ראי תפח. כל עוד הבנקים נהנו מ־עודפי נזילות היתה התמונה אידיא־לית. אולם כאשר הבנקים החלו סוב־לים ממחסור הולך ומחריף היתה התוצאה בלתי נמנעת: בעלי האש־ראי נאלצו למכור וכל גל מכירות החריף את הירידות ואת העצבנות.

אתמול חל שיפור מסוים ברמת השערים אולם המחזור הסתכם ב־5.4 מיליון ל"י. הדבר מעיד על רגיעה בולטת כאשר הקונים והמוכרים כאחד מנסים לכלכל צעדיהם בזהי־רות. אין טעם להתנפל מכל הבא ליד, אך גם אין הצדקה לזרוק סחורה בלי מחשבה. סוף השבוע בסימן תיקו. ביום א' בבקר מתחיל פרק נוסף.

מדד שערי המניות בבורסה התל-אביבית

100 — 31.3.67

	7.2.73	8.2.73
כל המניות	31.3.23	314.86
כספים וביטוח	267.38	267.33
בנקים מסחריים	292.79	294.75
בנקים למשכנת'	266.24	264.43
מוסדות מימון ענפיים	256.18	255.49
חברות להשקעה	269.81	273.64
תעשייה	456.57	456.16
מסחר ושירותים	462.97	467.83
מקרקעין, בינוי ופיתוח	272.61	274.08

פרקליטי הנאשם בשוד הבנק באשדוד מבקשים להסתלק מההגנה

(ע). פרקליטיו של אחד הנאשמים בשוד המזויין בבנק הפועלים באש־דוד, ביקשו אתמול מבית־המשפט המחוזי בבאר־שבע לשחררם מתפ־קידם ולאפשר לנאשם לבחור לו סני־גור אחר. בית המשפט דחה לימים אחדים את ההכרעה בבקשתם.

הנאשם, אלי יעקובוב, עומד ל־דין יחד עם נאשם שני, דניאל עלי („הכושי"). יעקובוב מיוצג במשפט על־ידי עורכי־הדין האחים שלמה ויצחק תוסיה־כהן, והללו ביקשו ל־שחררם מן ההגנה עליו. נימוקי בק־שתם של השנים הובאו על־ידי אחד מהם, שלמה תוסיה־כהן, לפני נשיא בית המשפט המחוזי, השופט שלמה אלקיים, והשופטים המחוזיים מאיר וולינסקי ואברהם מלול. עו"ד תו־סיה־כהן אמר לשופטים, כי הוא ו־אחיו החליטו להתפטר בעקבות חי־לוקי־דעות שהתעוררו ביניהם לבין שולחם בנוגע להמשך קו ההגנה ב־משפט. המבקש, הדגיש, כי כל מא־מציו להגיע להבנה עם הנאשם עלו בתוהו. הוא ציין, כי לא יוכל להמ־שיך ולייצג את הנאשם ולפעול לפי הוראותיו, משום שהדבר נוגד את מצפונו וייעודו כעורך דין.

הדיון בבקשתו של עו"ד תוסיה כהן נערך בלשכתו של נשיא בית המשפט המחוזי, השופט אלקיים. ב־עת הדיון נכחו במקום הנאשם ה־שני, דניאל עלי, סניגורו עו"ד אורי וגמן, ופרקליט המחוז יעקב קרוסהר.

עיטור קצין מסדר ליאופולד ש־הוא מהעיטורים החשובים בבלגיה, הוענק לעתונאי החיפאי, ד"ר אמיר איתן. העיטור הוענק לד"ר איתן על־ידי בודואן, מלך הבלגים, על פעילותו לקידום היחסים הידידו־תיים בין ישראל לבלגיה. ד"ר איתן, שהוא כתב העתון „ליאינפורמסיון", משמש בין היתר כיו"ר אגודת יש־ראל—בלגיה האגודה חיפה — אנט־ורפן.

שערי ניירות ערך בבורסה התל־אביבית

8.2.1973

מניות			
בנקים מסחריים החברות לאחזקות בנקאיות			
אה"ה (ב)	342	—1	346
אי.די.בי. בכ'	289		293
אי.די.בי. ר"ג (ש)	285		288
אי.די.בי. ב' (ש)	390		
אגוד (ש)	448	+3	447
אי' בריט' ר"מ (ב)	345		344
אי' בריט' (ב)	344	—6	342
דיסקונט א' (ש)	642	—3	637
מזרחי (ב)	197.5	+3	205
פועלים ר"מ (ב)	438		436
פועלים (מ)	420		421
בליל (ש)	407.5	—0.5	409.5
בליל חדשות (60%) (ש)	403	—1	406.5
בנקים למשכנתאות			
אפותיקאי (מ)	296	—2	300
כרמל (מ)	167	—8	
משכנתא' בנין	280	—4.5	280
פת' משכנת' (מ)	274	+4	
שכון בכ'	246	+1	252
טפחות מב'	263		264
טפחות ר"ג	252.5	—0.5	255
שכון ר"ג	260		268
מוסדות מימון ענפיים			
שלטון	141		140
אוצר לתעשיה	593	+3	592
חקלאות	88.5	—0.5	88.5
פת' תעשיה מב'	79.5	—0.5	79.5
ביטוח			
הסנה	262	—1	262
סהר	251	+1	
צור	168	—4	
מסחר ושרותים			
בית הרכב	85.5	+1	86
דלק (ש)	226.5	—0.5	231
דלק (ב)	242	+3	244
קרור 1	475		
קרור 10	421	+1	425
חשמל	70	—0.5	71.5
ספנות	248	—2	248
צים	347		
מקרקעין, בינוי, פתוח הדרים			
אזורים	249	+2	247
אפריקה 1	335	—5	
אפריקה 10	301		303
הכשר הישוב ש'	218.5	+0.5	221
הכשר הישוב מ'	225		225
תל. בבנג מ'	151	—2	153
גבסים	262	+1	261
ישרס	200.5	+2.5	205
מוהדרין	172	+4	
מטעי הדר	108	+2	108
משקיעים	124.5	+0.5	124
נאות אביב	98.5	+1.5	99.5
פרי אור	162.5	—0.5	162.5
ריאלקו	136.5	—0.5	
רסקו מב'	124		124
רסקו רב'	98	+3.5	97
תעשיה			
אליאנס	576	—30	590
אלקו 1	108		107.5
אלקו 2.5	109		108
אלקטרה 1	324		320
אלקטרה 5	313	—6	317
ארגמן מב'	361	—9	
ארגמן (מ)	348		350
אתא ב'	163		166.5
אתא ג'	163.5		167
דובק	426	+1	435
כבלים	215	+3	215
טבע (מ)	949	—2	
כימיקלים	60	—1	59
ל' אפשטיין	81.5	—0.5	78
מולר	254		
פניציה (מ)	131	—5	135
פניציה 10	133.5	—1.5	
ניר חודרה	389		386
עסיס	281	—4	282
נחושתן	361.5		
צרד	131	+2	131
שכן	136	+1	136
תעל	310		312

חב' להשקעות			
אלגר (מ)	109.5	—0.5	112
אלרן (מ)	279.5	—0.5	277
מרכזית	320		320
פועלים השק'	310		308
פז	115	+2.5	115
חלפסון 1	207.5	—3	
חלפסון 10 (מ)	127	—2	129
אמפא	145	+2	152
דיסקונט השק. (מ)	287	+1	289
מזרחי השק.	143.5	+1.5	145
בליל השק.	296	—3	296
פריזן	126.5	+3	131
חסותה	130		129
יצוא השק.	90.5	+1.5	93
כור	184.5	—0.5	187
כלל. השק.	238.5	+0.5	243
כלל תעשיות	226	+2	235
עוז	210	—5	
פמיה	80	+2	80
נפט			
נפטא	71.5	—1	71.5
לפידות (ש)	146	—2	147
לפידות (מ)	176.5	—1	
אגרות חוב להמרה			
שטרי הון בליל	161	—4	162.5
שטרי הון בליל	121.5	—3.5	123
פת' משכנת'	137		135
הכשר הישוב	109	—4	111
אלקטרה	207	—15	211
אתא	111	—3	111
דיסקונט השק.	137	—11	138
מזרחי השק.	111.5	—3	114.5
אי.די.בי.	115		116
מניות הנסחרות במטבע חוץ			
אנטיקו א' (ב)	84	—3	
8% אנטיקו (מ)	108		
7% פ' התעשיה (ש)	220.5		
6% פ' התעשיה ג' (ש)	171		
6% פ' תעשיה גב (ש)	105		
6% פ' תעשיה גב 1 (ש)	104		
בזית (ש)	74.5		

אגרות חוב		פדיון	שינוי
צמודות לדולר			
5% חשא ים המלח (ש)		213.2	+0.1
5% אגרות ים המלח (מ)		137.9	—1.2
6% חשמל הטיבה ב' (ש)		136.9	—0.1
חלפסון קלור מאיר 6.5% אג"ח (ש)		88.1	
הוללים 5		119.3	+1.4
הוללים 6		123.7	+6
הוללים 7		128.9	+0.4
הוללים 8		102.9	—0.4
הוללים 9		104.3	—0.7
הוללים 10		106.5	+0.2
הוללים 11		104.6	—0.2
הוללים 13		105.2	—0.2
הוללים 14		106.6	—0.6
הוללים 15		108.9	+0.8
הוללים 16		109.2	—0.5
הוללים 17		108.3	+1.2
הוללים 18		105	—0.1
הוללים 19		108.4	—1
הוללים 5 פדיון		117.8	+1
הוללים 7 פדיון		122.9	+0.5
הוללים 9 פדיון		102.7	—0.5
צמודות למדד			
קרן ודבית			
מלוה במחון 1968			
סדרה א'		168.2	+0.3
סדרה ה'		165.5	—0.5
סדרה כ"א		164.4	—1
מלוה במחון 1969			
סדרה א'		161.8	—0.5
סדרה ס'		154.6	—0.8
סדרה מ"א		156	—1
מלוה קליטה 1962			
אינדקס	132.6	169.6	
מלוה קליטה 1963			
אינדקס	132.6	237.3	—0.3
מלוה קליטה 1964			
אינדקס	138.5	217.9	—0.4
מלוה קליטה 1965			
אינדקס	110.1	200.9	—0.1
מלוה קליטה 1966			
אינדקס	118.7	166.1	+0.2

שערי מטבע חוץ בין בנקאיים (Interbank) אתמול (8.2.73) באירופה

מסירה מיידית (Spot)

$ ארה"ב	2.3834/36	ל־£1 שטרלינג
מרקים גרמניים	3.1495/3.1500	ל־$1 ארה"ב
פלורינים הולנדיים	3.1715/30	"
פרנקים שוויצריים	3.5650/3.5750	"
פרנקים בלגיים	43.80/82	"
פרנקים צרפתיים	5.0080/0110	"
לירות איטלקיות	580.90/581.10	"
ינים יפניים	298.50/299.50	"

מסירה מאוחרת (Forward)

	£/$	פריש/$	מר"ג/$
חודש:	2.3752/57	3.5575/685	3.1300/25
חדשיים:	2.3675/81	3.5500/615	3.1095/120
3 חדשים:	2.3608/14	3.5445/560	3.0985/3.1010
6 חדשים:	2.3441/47	3.5270/400	3.0595/640

השערים נמסרו על־ידי בנק דיסקונט לישראל בע"מ

בנק דיסקונט לישראל בע"מ

	מחיר היחידה	מחיר פדיון
ארלון — 31 %S, אינדקס 69%	ב.ר. 123.59	ב.ר. 120.65
דקל	504.3	481.3
ברוש	257.6	245.8

המנהל: חברה להשקעות של בנק דיסקונט בע"מ

החברה לניהול קרנות בנאמנות בע"מ

	מחיר יחידה	מחיר פדיון	מחיר שוק
צבר	303	288.8	295.9
ארד	166.3	158.7	162.5
איתן	118.52	—	115.64

הנאמן: בנק הפועלים בע"מ

חנות למסירה

באלנבי ליד מוגרבי

שטח 120 מ' (בשני חלקים)

+ גלריה 40 מ'

לפנות טלפון: 58420

או ת.ד. 425 עבור „חנות"

האם גם אתה אומר כל הכבוד לצה"ל!

אז מדוע הינך שוכח את החייל בהיותך ליד ההגה

חיילינו העומדים בכבישים יום־יום, בהמתנה ל„טרמפים" וממהרים לחזור לבסיסים, המה המאפשרים לך תנועה חופשית על הכבישים בלי פחד.

האין זאת בושה?

לחלוף על פני ה„טרמפיסט" ביום גשם, או שמש צורבת, מבלי לעצור את רכבך

מלא את חובתך וקח עמך „טרמפיסט"

המפעל לעידוד הסעת חיילים

ת. ד. 3130, תל־אביב

תודות לרכב יומצאו לפונים אלינו.

הידעת כי

עובדי משרד הבטחון

נהנים מהנחה ניכרת

מדמי המנוי

ראה מודעה בעמוד 21

הארץ

תרנגול הזהב

EL GALLO DE ORO

תל־אביב אבן גבירול 22, טל: 269573

המסעדה לאניני טעם

✱ תבשילים ומאכלים דרום אמריקאים

✱ ארוחות עסקיות

טעמו את הפיצה המקורית שלנו שכמוה טרם אכלתם.

✱ בימי ששי ומוצ"ש ארוחות מלוות להקה

בשבתות ארוחות משפחתיות

בוא ראה אותנו

נסה אותנו

טעם אצלינו

ותהנה

CASA MIA

פיצריה - טרטוריה

שלמה המלך 38, תל-אביב — טל. 239856

OSTERIA DA ANTONIO

מול מלון „שרון"

הרצליה פתוח — טלפון 932880

DAL PESCATORE

ירמיהו 33 תל-אביב — טל. 449722

במלאת שלושים לפטירתו של
בעלי, אבי ואחינו היקר
פנחס (פינק) טאוב ז"ל
נעלה למקום מנוחתו ותתייחד עם זכרו
ביום ראשון, ט' באדר א' תשל"ג (11.2.73), בשעה 3.00 אחה"צ בבית העלמין הישן בחיפה.
תודתנו שלוחה לכל מנחמינו בכתב ובע"פ.
המשפחה

במלאת שלושים למותו של
ר' אשר רבלין ז"ל
ראש עדת הצופים
תתקיים עליה לקברו וגלוי מצבה
ביום ראשון ט' באדר א' תשל"ג (11.2.73) בבית העלמין בחולון.
נפגשים ליד השער בשעה 15.30.
המשפחה

הסתדרות הצופים העברים בישראל
הצופים הדתיים
במלאת שלושים לפטירת ראש עדת הצופים
ר' אשר רבלין ז"ל
תתקיים אזכרה לזכרו
באולם ביהכ"נ שבביה"ס „תחכמוני" ברח' לילינבלום 7 ת"א
(ולא בשבט חורב כפי שפורסם בהזמנות)
ביום שני י' באדר א' תשל"ג (12.2.73) בשעה 19.00.
חניכיו, מוקיריו וידידיו של „אשר" מוזמנים בזה
המזכירות והמשפחה

אנו מודים לכל אלה שהשתתפו עמנו ביגוננו הגדול
על מות ראש משפחתנו היקר
רב-אלוף **יעקב דורי ז"ל**
משפחות: דורי, פדן ושורץ

הנהלת משרד התיירות
וחבר העובדים
מביעים תנחומים
למר שלום אמסלם
במות אחותו
יקוט בהרי ז"ל
ומשתתפים באבל המשפחה

לידידינו
אבנר מנור ואמנון מוסקוביץ
צים חברת השיט הישראלית בע"מ
והמשפחה
אתכם אנו באבלכם על מות אחיכם
יחיאל ז"ל
משפחות: פיקוביץ, אביבי, אלון
חברה ימית חיפה בע"מ

ליצחק יהודאי
כוס תנחומים עם פטירת אחיך
יהודה יהודאי ז"ל
אמנון רוזנשטיין
ומשה גלה

לנשקה ודני אהרוני
משתתפים באבלכם הכבד על מות האב
חיים אהרוני ז"ל
ליאון וסופיה לוסטיג

לט. אהרוני ומשפחתו
השתתפותנו באבלך הכבד במות
אחיך ז"ל
ספקי ניר וקרטון בע"מ

ארגון יוצאי דרוהוביץ' בוריסלב והסביבה בישראל
מודיע שביום רביעי, י"ב באדר א' תשל"ג, 14 בפברואר 1973, בשעה 2.30 אחה"צ
תתקיים
אזכרה וטכס גלוי אנדרטה
של קדושי הערים
דרוהוביץ', בוריסלב והסביבה
הטקס יתקיים בבית הקברות בנחלת־יצחק בת"א בהשתתפותו של
הרב הגאון ר' יצחק ידידיה פרנקל שליט"א,
ד"ר שבח זהיים ומר ברוך שרוני
כל החברים מוזמנים להשתתף באזכרה.
לרשות אנשי חיפה וסביבתה תועמד תחבורה ע"י קולנוע „באיי" חיפה, מול העיריה, בשעה 12.30 בצהרים.
הוע'

לדורית אופנהיימר
אתך באבלך
חבריך ללמודים בשנה ב'
בביה"ס לעבודה סוציאלית, ירושלים

לד"ר **אשר פרנסדורף**
השתתפותנו הכנה במות
אמך
המחלקה למיקרוביולוגיה
אוניברסיטת תל-אביב

לידידינו **אבנר ואמנון**
ולמשפחה האבלה
משתתפים בצערכם במותו הטראגי של
יחיאל מוסקוביץ ז"ל
חברה ישראלית לשילוח בינלאומי בע"מ

למשפחות מנור ומוסקוביץ
אתכם באבלכם במות האח
יחיאל ז"ל
צים — חברת השיט הישראלית

ההנהלה והעובדים של
תכנון המים לישראל בע"מ
ותה"ל מהנדסים יועצים בע"מ
אבלים על מות עובדנו
יצחק גרינולד ז"ל
ומשתתפים בצער המשפחה

לד"ר **שולמזון משה** וב"ב
אתכם באבלכם הכבד במות
האח ז"ל
בי"ח „רמת-אסא" ו„יד אסא"
ההנהלה וצוות העובדים

יצחק אברבך וב"ב
משתתפים בצערכם במות
האב ז"ל
לא תדעו דאבה עוד
חברה ישראלית לשילוח בינלאומי בע"מ

מ. יונת
מנהל פלוהאפלסט
על מות
אביך ז"ל
אתך בצערך
„אלדא" חברה ישראלית לסחר בע"מ

הלוח הכפול הארץ ידיעות אחרונות

המשרד הראשי: תל־אביב שד' רוטשילד 99 (פנת שינקין)
טלפונים: מחלקת מודעות — 248905, 230521, 230401
המחיר: יום חול: 1.00 ל"י למלה / יום ו': 1.20 ל"י למלה

רופאים תורנים

תורנות בתי מרקחת

תורניות בתי חולים

● היום: אובילום.
● שבת: אובילום.

הודעות

דירות

● לזוגות צעירים! 3 חדרים, 70,000, הרשמה בדירות גוני די, הרצל 59 ראשון לציון.

● דירות 3 חדרים, לפניך אפשרויות רכישת דירת 3 חדרים בראשון לציון או ב־בתים או ברחובות, בחר את המקום המתאים לך.

דירות למכירה 3 חדרים ויותר

קבלנים מציעים

וילות ובתים

2-2½ חדרים

1-1½ חדרים

דירות בדמי מפתח

דירות בשכר חודשי

דירות מרוהטות

חדרים מרוהטים

ביקוש דירות

מכזا من الأصل

هكذا من الأصل

הלוח הככול הארץ ידיעות אחרונות

המשרד הראשי: תל-אביב שד' רוטשילד 57

טלפונים: מחלקת מודעות — 249985, 238221, 238402

המחיר: יום חול 1.00 ל"י לשורה / יום ו' 1.20 ל"י לשורה

● זוג הירים מעוניין בדירה לקניה או השכרה בתל-אביב, לכניסה מיידית. טל. 245636

● דרושה דירה מאי להשכרה עבור לקוחותינו הזוג הורי, עבר נכונה מראש — המרכז הישראלי לדירות. 51909 50850

● דרושה דירה 2 חדרים ב"ש במרכז ת"א טלפון — 906573

● זוג מבוגר ודרושה דירה בשכ"ח בחולון — בהיים תל-אביב. 622556

אולמות

● בשכ"ח אולם (40 מטר), ח"ק, אפשר לתקופה ארוכה. טל. 38887 234464

● למכירה אולם 130 מ' + 80 מ' חצר ליד "עליה" — 432124

● דרוש אולם בסביבת ת"א, 300 מ', אפשרי גם בחולון. 432121

● בש"ח בשכ"ח אולם לתעשיה 140 ממר + הכנה. 912478 מרם לשבה.

משרדים

● ברמ"ש 4 חדרים, ק"א, 2 כניסות, בסביבה מרכזית.

● 3 חדרים ק"ג, כבר מלכי ישראל, 125,000 ל"י, טלפון בערב 292683.

● משרד, הריר יפה וטלפון למסירה ...

● בשכ"ח אולם (40 מטר), ק"א, אפשר לתקופה ארוכה. 294464 38887

מגרשים

● "מרים ישראל" מציעה לך מגרשים בנהריה עם נוף נהדר...

מחסנים

● דרוש מחסן ו/או מגרש בשכ"ח ...

בתי מלאכה

● למכירה במרכז הרצליה בבנין התעשיה ...

חנויות

● בנוה"ב חנות 100 מ"ר למכירה/השכרה...

ביקוש עבודה

הצעות עבודה

עסקים

מכוניות למכירה

הלוח הכפול הארץ ידיעות אחרונות

המשרד הראשי: תל-אביב שד' רוטשילד 99 (פנת שינקין)
טלפונים: מחלקת מודעות — 249905, 230521, 238401
המחיר: יום חול 1.00 ל"י לשורה / יום ו' 1.20 ל"י לשורה

● למכירה 2 כורסאות וספה סלונית כמושב במצב טוב. ר"ג, 792475.

● למכירה רהוט מטבח: מזנון מגולף עבודת יד עם ראי, ספה ושתי כורסאות, קומודה, מיטה כפולה ושני ארונות פנימיות (שידות) — 04-533043, 04-663707.

● קונה רהיטים משומשים, עתיקים, פריג'ידרים, ירקות והיטולים. כהן. טלפון 772796.

● למכירה מיטה זוגית ו' ארון 4 דלתות חדישים. טל. 061214 בעבודה.

● ב-100 לירות להודשו מע' רבות כלוניות ומזנונים ספר ארים טלפון 445074 ושבינגו יבקוך ללא התחייבות.

● למכירה 2 מיטות נוער, מזרנים גומאויר וארון יל' דים פורמיקה שייר, בצלצל סוז 10 נבעתיים 266017.

● למכירה חדר אוכל, סלון סטיל, חדר שינה, ביאליק 16 רמת גן דירה 8.

● קונה רהיטים משומשים מכונות תפירה פריג'ידרים וכל דברי בית 867025.

● רהיטי סלון קומפלט בד' לי מזנון עץ פוליסנדר. טל. 908545.

● רהיטי סלון + הול + פריג'ידר ועוד. טל. 726154.

● בהזדמנות רהוט לסלון ורדיו סטריאו 287730 מ־17.00.

מקררים

מציעים למכירה

השכרת רכב

ביקוש רכב

שחות רכב

אופנועים וקטנועים

רהיטים

שטיחים

רוצים לקנות

צילומים

כלי נגינה

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

הלוח הכפול ירושלים

ידיעות אחרונות: הלל 28 טל. 225251
הארץ: המבשלת 5 טל. 234245

בתי כנסת

תורנות בתי מרקחת

תורנות רופאים לפי המקומות

תורנויות בתי חולים

1-1½ חדרים

הרצאות וכינוסים

קבלנים

משרדים

דירות בדמי מפתח

המשך לוח כללי ברגע האחרון

2-2½ חדרים

חנויות

עסקים

מחסנים

מגרשים

דירות בשכר חודשי

משרדים

חנויות

אולמות

וילות ובתים

מחסנים

הצעות עבודה

דירות

דירות מרוהטות

ביקוש עבודה

2-2½ חדרים

דירות למכירה 3 חדרים ויותר

הכשרה לעבודה

הצעות עבודה

חדרים מרוהטים

ביקוש דירות

ביקוש עבודה

הכשרה לעבודה

מכוניות

הלוח הכפול הארץ ידיעות אחרונות

הודעות

בתי״ס לנהיגה

נופש

שונות

חוגים

הלבשה

תנורי חמום

ספסים

סירות

בתי-ספר ושיעורים

ספרים

בולים ומטבעות

ריקודים

ספורט

הרצאות וכינוסים

מי מצא?

חיות בית

הלוואות

אירועים ובידור

חקלאות

מכונות כביסה

מכונות בתיבה

מכונות גילוח

טלויזיה

תריסים

דודי שמש וחשמל

שרותים

שידוכים

הלוח הככול נתניה

קבלנים מציעים

• בהזדמנות! קומה יפה נוף ים בבניין מפואר 180 מ"ר בבנין על רבע דונם 200,000 ל"י. טלפון 053-23102.

• לזוגות צעירים נותרו מספר דירות ברח' רזיאל. כל הקודם זוכה, תנאים נוחים — לפנות לבורדרדינגרי, רחוב שמואל הנציב 5.

• דירות 4 — 3½ — 3 חדרים ברח' ששת הימים, כל השכלולים, חניה, חסום, ונוף מרכזי, אנטנה מרכזית לטלוויזיה, טלפון פנימי, בתנאים נוחים, פרטים בבורדרדינגרי רח' שמואל הנציב 5 — טלפון 23457.

• סולל בונה נתניה, בונה למכירה, דירות נהדרות עם כל השכלולים, בנתניה והוד השרון: פרטים במשרד: רח' הרצל 51 נתניה, טלפונים — 053-28934 — 053-22958.

דירות למכירה

• דירות פאר 4 חדרים כ־ מ"ר ירושלים פינת לבנשטיין לפנות בורדרדינגרי רח' שמואל הנציב 5.

• בשכונאות 5 חדרים למכירה בבנין מפואר בהר' הרב קוק לפנות בורדרדינגרי, רח' שמואל הנציב 5.

• דירה 2 חדרים והול ב' החוב אצל 16 קומה ב' חזית ים טלפון: בעבודה — 41,000.

ביקוש דירות

• להתיישבותנו בחו"ל דרושות מיד דירות מודרניות באזור שקט, עד שנים 4 — 2 חדרים בעלי דירות בתנאים נוחים. לבעלי דירות פנויים מיד לפנות לבורדרדינגרי, רח' שמואל הנציב 5.

• מחפש לקנות 1½ — 2 חדרים בנתניה. לפנות ...

מכוניות

• למכירה פוסיתא בהזדמנות 1964. במצב טוב. 053-96861, 12.00—8.00 ואב.

נופש

• מלון צוקרים, דיזנגוף 33 טלפון 22818 כשר. כדר מסה מסורתי עם חוף. 40 ל"י ליום כולל המסים.

• מלון גדהמלך נתניה. טל. 053-23918 נופש. כשר הבראה ויחודים בחדרים מפוארים עם שרותים צמודים, פנסיון מלא החל מ־38 ל"י.

• מקבלים הזמנות לפסח ב' מלונות "אביב" ו"טקסס" — חדרים צמודים. כשר למהדרין. 053-22380, 053-22346.

אירועים ובידור

• החוג הירוק, מועדון לילה חדיש ברמה אירופית זה עכשיו! אורח מרכזים, ג'קי אלקיים, דוי יאנג, ג'וסי ארקין בלווי התזמורת "קפה טורקי" ודיסקוטרים לצלילי להקת הצבע "הצעירים".

עסקים

• רוצים לשכור מסעדה או חנות ריקה באזור כבר יש עצמאות מספר 2487 ת. ד. 8209 נתניה.

אשדוד

דירות למכירה

• ביבנה 3 חדרים, ק"ב — 35,000 ל"י, טל. 055-95839.

• 3½ חדרים ק.ד. על עמודים מרכז א', עם קיפורים 70,000 כולל משכנתא — טל. 055-22161.

• 3½ חדרים ביוזרי הסיר קומה ב' טל. 055-32121 סביבי 287 מרדכי.

ביקוש דירות

• דרושה דירה 4 חדרים לרכישה טלפון 055-25003 או 055-21686.

דירות בשכר חודשי

• באשדוד בשכ"ח דירת 3½ חדרים ופינת אוכל, רחוב שבי ציון 33 קומה ב' אחר סלס. לפנות בשעות 6—4.

דרוש מפעיל
בעל רשיון למנוף
נייד — לורן
לפנות אמנון גולדשטיין
טל. 723018 עד 16.00
ובערב 714148.

הלוח הככול באר־שבע

וילות ובתים

• בעומר וילות 4 ו־5 חדרים בתכנון ובעיצוב מודרני בואו לגור בשכונה הכפרית המפוארת בעומר, "רסקו" באר־שבע, בית רסקו טלפון 2145.

דירות

• דירת 84 מ"ר בביאליק, ק"ש, טלפון 1965 אחה"צ.

• תיווך קידמה בע"מ, רחוב ק.ק.ל. 116 טלפון 057/2776 קונה, דירות. מוכר דירות, מחליף דירות ומשכיר דירות.

• "בבנין" מיכור דירות להשכרה ולמכירה 057—6105 ההסתדרות 30.

• 54 מ"ר בשכונה ה', למכירה 33,000 ל"י כניסה מיידית. טל' 2776.

• דירת רופא 113 מ"ר הול 58 למכירה בתנאים מצוינים להיום ללא טלפון בשעות הערב. 4143

• דירה למכירה 73 מ"ר ...

דירות למכירה

• בצרכה אוזהי בקלנת הא־ אווירתיבית דירות רווחת 3 ו־4 חדרים באיכות עולה. "רסקו" באר־שבע, בית רסקו, טל' 2145.

• בהזדמנות 2½ חדרים ב־ ... טלפון 4924.

• באר־שבע שכ' ב', דירה 3½ למכירה ...

• 4 חדרים 97 מ"ר 60,000 ל"י ומשכנתא בניה מיידית ...

• 4 חדרים קומה ב', ברחוב ... 110,000 ל"י ... לפנות 057—2776.

• 3 חדרים בשכונה ... 15,000 ל"י ... 057—2776 טל' 110.

• בעיר דירה 3 חדרים, ... 19.00—16.00 13.00—08.00.

• דירות 4 חדרים בתכנון ... 65,000 ל"י. לפנות: "נווה באר־שבע" ... 3162.

• בשכונה ד' דירה 3 חדרים ... 71453.

• בעיר, 3 חדרים 58 מ"ר ... 057—97256.

דירות בשכר חודשי

• דירות מרוהטות ודיקות בכל השכונות 250 ל"י לחודש. טל. 2776.

• דירה יפה מרוהטת חלקית (או בלי), 96 מ"ר, 3 חדרים. במחיר הזדמנותי — 057—72849.

• דירה מרוהטת קומפלט + טלפון ומיזוג אוויר — מ־ 15.4.73 לפנות: לופו משה, טל. 057—3012.

דירות מרוהטות

• בשיכון ד', 2 חדרים, סלון, מ"א, מקרר, ארונות קיר, מ־8.00—16.00, טלפון 057—79462.

• בעיר להשכיר דירה מרוהטת 2 חדרים. לפנות טלפון 08—770122.

עסקים

• הזדמנות, השקעה מרכזית!!! — קיוסקוו! לפנות לופו משה, טלפון 057/3012.

• למכירה אולם עבור סופרמרקט במקום מרכזי, כ־300 מ"ר. לפנות: לופו משה טלפון 057/3012.

• מספרה למכירה עם כל הציוד 12000 ל"י, טל. 2776—057.

• פסטיה למכירה במרכז ד' עם כל הציוד 3500 ל"י, טל. 2776.

משרדים

• 3 חדרים + מיזוג אוויר, טלפון במקום מרכזי בבאר שבע למכירה/להשכרה. לפנות: לופו משה, טלפון 057/3012.

חנויות

• חנות בשוק 200 ל"י לחודש בלבד. טל. 2776.

• חנות ריקה ברחוב הרצל 500 ל"י, לתורש. טלפון 2776.

הצעות עבודה

• דרוש בחור משקאות קיוסק ... טלפון 2805 ...

מכוניות

• למכירה במחיר הזדמנותי פיג'ו 404 ... 057/3310.

• אקספרס טובנה פיג'ו כל הדגמים ... 3292.

מקררים

• למכירה מקרר פריג'ידר 11 במצב מצויין, טל' 485.

ביטוח

• בטרם תבטח ביטוח הרכב — בוא להבדלה, סוכנות ביטוח, הפלמ"ח 66, בית סוכו רכב תדייא, זול יותר.

כלי־נגינה

• למכירה פסנתר גרמני ב־ מצב טוב. ...

הכל בכל בלוח
בלוח הככול

הלוח הככול חיפה והצפון

סניפים: ...

מכוניות

דירות בשכר חודשי

מקרקעין

אופנועים וקטנועים

ביקוש רכב

מציעים למכירה

חצים לקנות

חקלאות

מכונות בניה

מקררים

טלוויזיה

רהיטים

כלי נגינה

הלבשה

תנורי חמום

תערוכות

בתי־ספר ושיעורים

מי מצא?

חיות בית

עסקים

ביקוש עבודה

הכשרה לעבודה

הצעות עבודה

משרדים

מחסנים

מגרשים

דירות בדמי מפתח

דירות מרוהטות

חדרים מרוהטים

ביקוש דירות

אולמות

חנויות

דירות 2—2½ חדרים

דירות 1—1½ חדרים

תורנות רופאים לפי השכונות

תורניות בתי חולים

תורנות בתי מרקחת

וילות ובתים

קבלנים

דירות

דירות למכירה 3 חדרים ויותר

מכונות בניה

פרסומים

שרותים

מסעדות

רהיטים

בתי"ס לנהיגה

שידוכים

ריקודים

אופנועים וקטנועים

שותפי רכב

מציעים למכירה

כלי נגינה

מקררים

טלוויזיה

מציעים לקנות

ריקודים

דרושים זוגות צעירים
הצטרף ליהר"ת
ההתישבות הרב־תכליתית בישראל

! מתארגן גרעין התישבותי (חקלאי—תעשייתי) חדש ! צעירים וצעירות וזוגות (עם ילדים) המוכנים לקבל על עצמם אתגרים מעניינים ולבנות עתידם בישוב הר"ת חדש, יפנו מיד בצירוף קורות חיים לת. ד. 3452, תל־אביב (סודיות מובטחת)

התישבות קואופרטיבית זו מאפשרת בין היתר:
● הבטחת צרכיו הבסיסיים של החבר ● רכוש פרטי ● משכורת ● חלוקת רווחים ● ילדים בטיפול משותף או בבית ● ארוחות בחדר האוכל או בבית ● עבודת האשה מלאה או חלקית ● חילוניים ומסורתיים ● יוזמה פרטית, ועוד.

היה גם אתה בין המייסדים של צורת התישבות חדשה ותיונית זו!

ישובי הר"ת תורמים לקליטת העליה, פיזור האוכלוסיה ויישוב המולדת

דרוש
מנתח מערכות מידע

הכישורים הדרושים: השכלה גבוהה וידיעות בתכנות, נסיון של 3 שנים בניתוחי מערכות ממוחשבות ובעיבוד נתונים בהחשב, שליטה בשפות עברית ואנגלית.

מקום העבודה: אזור תל־אביב

על המעונינים לפנות בכתב־יד אל קפלמן וקפלמה, שרותי ניהול (1964) בע"מ, ת.ד. 452 תל־אביב בציון קורות חיים ופרטי נסיון קודם

א.אי.ל ישראל בע"מ
תעשיות אלקטרוניקה
לתחום ה־R.F. והמיקרוגל
דרושים

★ **מהנדס אלקטרוניקה** (מע/454)
לעבודות פתוח במערכות קליטה R.F. ומיקרוגלים.
דרוש נסיון קודם בתחום זה.

★ **הנדסאי/טכנאי אלקטרוניקה** (מע/455)
1. נסיון קודם של 4 שנים במערכות, במעגלים וב־R.F.
(מע/446)

תנאים טובים למועמדים המתאימים

נא לפנות בכתב או טלפונית 782141, או 787131 אל מחלקת כח־אדם (בציון המשרה המבוקשת) רח' מבצע קדש 48, בני־ברק.

סודיות מובטחות!

תעשיות רכב בע"מ
נצרת עלית

דרושים לנו:

— אחראי למחסן חומרים וחלקי רכב
★ נדרש נסיון קודם במחסנאות, הכרת חומרים, חלקים, שיטות רישום ואיחסון וכושר לניהול צוות עובדים.
★ ידע מקצועי קודם במקצועות המתכת או המכונאות — יתרון.

— מחסנאי מכני לחלקי רכב
★ נדרש נסיון קודם במחסנאות חלקי רכב
★ ידע קודם במכונאות כלי רכב — יתרון

— אחראי עתוד
★ נדרשת הכשרה ונסיון בעיתוד חלקים וחומרים לעבודות תהליך ופרויקטים
★ ידע ונסיון בהזנה וקליטת נתונים למחשב.
★ הכשרה עיונית בנושא זה או השכלה כהנדסאי/טכנאי יתרון.

נא לפנות בכתב בצירוף קורות חיים לת.ד. דאר 535 נצרת עלית.

— סודיות מוחלטת מובטחת —

هكذا من الأصل

מכתבי תודה
ממאות
רוכשי דירות
בפתח-תקוה
?
אצלנו זה מקובל
!

בביקורך במשרדי "גן" בפתח-תקוה, תוכל לעיין באלבומים ולקרוא את מכתבי התודה ששלחו מאות רוכשי דירות.

בחברת "גן" פתח-תקוה

יקחו אותך לסיור באתרי הבנייה השונים בפתח-תקוה — למען תראה במו עיניך ותווכח בטיב וברמת הבניה.
אז תבין מדוע אנו מקבלים מכתבי תודה ממאות דיירים.

מבחר דירות בכל חלקי פתח תקוה
הלוואות לא צמודות עד 40,000 ל"י
ע"י משכנתא בנקאית רגילה בין 15,000 - 25,000 ל"י
והלוואה נוספת של חב' "גן" בסך 15,000 ל"י

העובדות הוכיחו הדיירים יגידו:
דירה בחברת "גן" תקנה - בשתגור בה מרוצה תהיה.

"גן"
חברה קבלנית לבנין והשקעות בע"מ
פתח תקוה, רח' חיים עוזר 20

חוקרים בטכניון גילו תכולת כספית גבוהה בדגי המיפרץ

מקור הכספית — בזיהום משפכי התעשיה הכימית

מאת אריה כשר, כתב "הארץ"

תכולת כספית גבוהה, עד ל-שיעור פי ארבעה מעל התקן ה-מותר, נתגלתה על-ידי חוקרים בטכניון בבשרם של דגי מאכל מסוג דקר-הסלעים (דאהור בער-בית) שניצודו במימי מפרץ חיפה.

כן גילו חוקרים תכולה גבוהה ב-בשרם של חלק מדגי האספירנה ה-ידועים בשם המסחרי מליטה. בחלק אחר מסוג זה התקרבה תכולת ה-כספית לתקן הבינלאומי.

מאגף הדיג במשרד החקלאות נמ-סר, כי דקר-הסלעים הוא אחד מסוגי דגי הדקר ששיווקו הוא מעט יחסית ומגיע בצפון ל-3—2 טונה בשנה בלבד. שיווק דגי מליטה הגיע ב-שנת 1971 ל-205 טונות מכלל זה 95 טונות דייג-חופי בצפון הארץ.

המחקר נערך על ידי צוות חוקרים במחלקה להנדסת מזון וביוטכנו-לוגיה בטכניון בראשותו של ד"ר שמואל יתאי ובהשתתפות גב' שושנה ליתן וגב' לאה רוזנר.

תכולת הכספית המותרת בדגים ל-פי הנחיות משרד-הבריאות (המסת-מך על תקן אמריקאי) היא 0.5 חלקי מיליון. חוקרי הטכניון בדקו 18 דגי דקר-הסלעים שקיבלו מידי דייגים וב-13 מהם מצאו תכולת כספית ב-שיעור של 2.2 חלקי מיליון. (פי ארבעה מהמותר). החוקרים בדקו 22 דגי איספירנה (מליטה) ואצל שלו-שה מהם מצאו תכולה מעל המותר וצוד 3 אחרים התקרבו לגבול הסכ-נה.

לעומת זה לא מצאו החוקרים דופי בדגי הבורי או בדגי ה-קרפיון של בריכות דגים והתכו-לת הכספית אצל אלה נמצאה נמוכה מאד.

החוקרים מציינים כי דג דקר-הסלעים שנחקר אינו דג נודד אלא מבלה כל חייו בסביבה אחת. מכאן הם מסיקים שהכספית שנצטברה ב-בשר הדג מקורה כולה במימי מפרץ חיפה, שהודהמו לפי כל הסימנים מפסולת ומשפכים של תעשיות שו-נות.

המחקר שבוצע בטכניון מהווה רק חוליה אחת במערכת מחקר שנועדה להקיף את הדגים בכל חופי הארץ.

המכ"ל כלורין, מר דוד סיון, אמר אמש כי את ריבוי הכספית בדגים יש לייחס לפליטת כספית בתהליכי הייצור בבית"ר פרוסארום, שליד העכו.

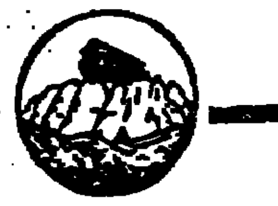

ארדע
חברה לבטוח בע"מ
המשרד הראשי: בית ארדע
רחוב יבנה 32, תל-אביב — טלפון 614431
סניף ירושלים, רחוב בן-יהודה 5, טלפון 233721
סניף חיפה, רחוב נתן 11, טלפון 668236

תוצאות החקירה עד כה:

ברמת הגולן פעלו שלוש רשתות ריגול

(ע). ברמת הגולן פעלו שלוש רשתות ריגול דרוזיות, ולא אחת, כפי שסברו בתחילה. הדבר הת-ברר בעת חקירת הרוזים שנ-נעצרו עד עתה.

נודע כי עיקר תפקידן של רש-תות אלה היה איסוף מידע בעל אופי צבאי ומסירת ידיעות לסורים על מנהיגי רמת הגולן ועל קשריהם עם ישראל.

בראש רשת אחת, עמד עקיב אבו ג'בל, שבנו נהרג למרגלות החרמון על-ידי חוליית צה"ל; בראש שתי הרשתות האחרות, עמדו אנשים אח-רים, שאף הם נמצאים בין העצורים. שלוש הרשתות פעלו, כל אחת ב-נפרד, מבלי שהיה קשר ביניהן.

אור ליום ה' נעצרו ארבעה אנשים נוספים, ובכך מגיע מספר העצורים ל-29, רובם מהכפר מג'דל שאמס ומיעוטם מהכפר בוקעתה. בין הע-צורים גם נוצרי בן 25 מג'דל שאמס. נודע, כי החקירה מתפשטת וצפויים מעצרים נוספים.

טכס קריאת שדרות לוי אשכול בחולון נערך אתמול. הסירה את הלוט מהשלט אלמנת רה"מ המנוח (מימין). לידה רעייתו של ראש עירית חולון גב' אילון. (צילום: א. שטרק).

ייקבע נתיב חדש לכניסת מטוסים לתחום נמל לוד

מאת עמוס הדר, סופר "הארץ"

נתיב חדש של כניסת מטוסים לתחום האוירי של נמל התעופה לוד יופעל בראשית הקיץ המטו-סים הנכנסים לישראל לא יעברו עוד בשמי תל-אביב — מסר לסו-פר "הארץ" מנהל מגדל הפיקוח של נמל התעופה לוד, מר ברד בלומן.

מר בלומן אמר כי עד היום עוב-רים כל המטוסים הנכנסים והיוצאים בשמי תל-אביב, דבר הגורם לע-תים ל"פקק תנועה". עד 1967 לא היתה אפשרות לשנות את המסלול — אולם לאחר המלחמה האפשר הדבר וזה נמצא בתהליך של שינוי.

נתיב הכניסה החדש עובר בקיר-בת נתניה ומשם ידרימו המטוסים ללוד ואילו היציאה תהיה מעל בית העלמין של חולון. עם הפעלת הנ-תיב החדש תפחת הסכנה של "פקק תנועה" והתנגשות באויר.

מערכת מכ"ם מהחדישים בעולם תופעל לראשונה בנמל התעופה לוד בחודש הבא לקראת עומס המטוסים בלוד באפריל לרגל חג העצמאות.

מערכת המכ"ם הורכבה במפעל אלתא באשדוד ואילו המסך נרכש מקנדה. המערכת החדישה מאפשרת לראות מעל מסך המכ"ם מטוסים באור יום ואין צורך בחשיכה.

שר העבודה מר יוסף אלמוגי, שהירצה שלשום במפלגת העבודה בחיפה על הדרכים לריסון האינפל-ציה, אמר כי הוא עומד להציע קבי-עת מועד אחיד למו"מ על הסכמי ה-עבודה ו"חיסול המושג ריטרואקטי-ביות".

ניסויים בעכברים במכון וייצמן

תמציות שהופקו מעלים סייעו בהדברת סרטן

החוקרים מנסים לגלות חומרים צמחיים שיעזרו בגמילה מסמים

מאת סופר "הארץ" לעניני מדע

תמציות שהופקו בארץ מעלים מסויימים גרמו להדברת סרטן ב-עכברים שהודבקו בהלה, ויהודה כוז: אחרי הטיפול טוב אי אפ-שר היה להדביק בסרטן אותם עכ-ברים — נמסר בעלון הפנימי של מכון וייצמן, שיצא לאור בסוף השבוע.

צוות חוקרים בראשותו של פרופ' דוד לביא, המתמסר לחקר חומרי ט-בע המשמשים כחומרי מרפא, בהד-מצמחים חומרים הפעילים נגד דפ-נות או גרעינים של תאים סרטניים, בלי לפגוע בתאים נורמליים. תמציות צמחים אלה מנוסות על עכברי ניסוי בבי"ח בילינסון. שם נבצא, כי ה-תמציות פעלו באורח יעיל נגד סוג מסוים של סרטן, הרגיש במיוחד ל-חומרים כימיים. כעת מתמסר הצוות לגילוי חומרים שיפעלו גם נגד ג-דולי סרטן עמידים יותר.

כן עוסקים החוקרים לגילוי חומ-רים צמחיים העשויים לסייע בגמילה מסמים.

ביום א'—הקראת כתב האישום נגד טורקי, אדיב ו-4 חבריהם

המשפט עצמו יחל ב-25 בפברואר — בחיפה
✶ הותקנה מערכת טלוויזיה במעגל סגור

(ע). בבית המשפט המחוזי ב-חיפה הושלמו ההכנות למשפטם של ששת הנאשמים הראשונים ב-פרשת רשת הריגול שנחשפה ל-אחרונה.

ששת הנאשמים הם: דאוד טורקי, בן 45, המיוצג על-ידי עו"ד י. הגלר, אהוד אדיב, בן 26, המיוצג על-ידי עו"ד ש. תוסיה-כהן; סובחי נעראני, בן 28, המיוצג על-ידי עו"ד עלי רא-פע, דן ורד, בן 28, המיוצג על-ידי עו"ד ר. כספי, אניס קרעאוי, בן 23, המיוצג על-ידי עו"ד שחאדה, וסימון חדד, בן 34, המיוצג על-ידי עו"ד י. עינבר. השישה מהווים חלק מתוך קבוצה של כ-40 נאשמים שנעצרו ב-פרשה זו. משפטם של השישה ייפתח ביום א' בבוקר בפני השופטים ע. סלונים, א. פרידמן וגב' ל. פורטונה.

המשפט ייערך באולם מספר 1א', אשר בו כ-50 מקומות. האולם צר מלהכיל את כל העתונאים ובני ה-משפחה המבקשים להיות נוכחים ב-משפט. לכן הותקנה בבית המשפט מערכת של טלוויזיה במעגל סגור אשר תשדר את מהלך המשפט אל בנין סמוך ברחוב חסן שוקרי 7 (בנין משטרת הדר הכרמל לשעבר).

באולם בית המשפט הותקנו אתמול ציוד אלקטרוני מיוחד לצורך העב-רת השידורים.

ביום א' תהיה בבית המשפט הקר-את כתב האישום, ואילו המשפט עצ-מו יחל ב-25 בפברואר — שלושה ימים בכל שבוע.

התביעה במשפט תהיה מיוצגת על-ידי פרקליט מחוז חיפה, עו"ד י. ברב-לי, ועו"ד א. רביד.

נודע, כי בשבוע הבא יוגשו כתבי-אישום נוספים נגד חשודים אחרים בפרשה זו.

הוקמה ועדה לענייני מסים של הארגונים הכלכליים ואירגוני האקדמאים

ועדה לטיפול בענייני מיסים, ה-משותפת ללשכת התיאום של האר-גונים הכלכליים ולארגוני האקד-מאיים (עו"ד, רו"ח, מהנדסים ורופ-אים) הוקמה אתמול בעקבות פגישה בין נציגי לשכת התיאום, בראשותו של מר דוד שטרן, ונציגות ארגוני האקדמאים, שכללה את נשיא לשכת עורכי הדין, מר יצחק טוניק, ונשיא לשכת רואי חשבון, מר זלמן גרופל. נציגי לשכת התיאום מסרו דו"ח על הפעולות בועדה הממלכתית ל-בלימת האינפלציה ועל פעולות ה-לשכה בנושאים שונים.

450.000 דולאר
שולמו על ידי הוצאת ספרים אמריקאית עבור הזכות לפרסם את רב המכר העולמי

תיק אודסה
מאת פרדריק פורסיית

סיפור המפציץ את הקורא... ההופך את הדפים בסקרנות גוברת והולכת. (ניו-יורק טיימס)

הדבר הטוב ביותר שאפשר לאמר על תיק אודסה הוא שעליך להשיג עותק של הספר ולקרוא מיד. (סינסינטי פוסט)

הטכניקה היא להקיף את הסיפור באינפורמציה ממשית כה רבה, עד שהקורא תוהה אם זהו רומן מתח או ספר דוקו-מנטרי. (טיימס הלונדוני)

בידיו של פורסיית הגיע ספר המתח הדוקומנטרי לצורתו המתוחכמת ביותר. ספר מבריק לבילוי שעות הפנאי. (מנצ'סטר גרדיין)

ספרי שין שין שין

אנו מודיעים בצער על פטירתו של
ד"ר טוביה פורטר ז"ל
יו"ר מגן דוד אדום בחולון
ומשתתפים באבל המשפחה
הלויה תצא היום, יום שישי ז' אדר א' תשל"ג (9.2.73) בשעה 11.00 לפנה"צ מבית המנוח רח' קליר 11 חולון, לבית מגן דוד אדום ומשם לבית העלמין בחולון.
מגן דוד אדום,
סניף חולון, ההנהלה והעובדים

אל קוראי "הארץ" בארה"ב ובקנדה
לנוחיותכם, קיים משרד של העתון בניו-יורק לקבלת מינויים חדשים, לחידוש מינויים קיימים ולקבלת מודעות מכל הסוגים ל"הארץ" ול"הארץ שלנו":
Israel Communications Inc.
110 East 59th Street
New York, N.Y. 10022
Tel. 421-5547.
נציגים בלעדיים של "הארץ" בארה"ב ובקנדה.

דירת 2½ חדרים
ברחוב שקט
בצפון תל אביב
למכירה
"קבלנים אלעזר"
טלפון 221531

קונצרן בניני התקוה פ"ת בע"מ
בונה ע"י חברות בת:
נטפים בע"מ
קבוצות בתים משותפים על שטחים נרחבים ובית וילות בפתח-תקוה.
מגורי ישראל בע"מ
שכונות של בתים משותפים ומבני תעשיה ביהוד.
בנין למרחב בע"מ
(כקבלן מבצע) דירות רווחה, דירות לעולים חדשים ולזוגות צעירים במקומות שונים בארץ.

בניני התקוה פ"ת בע"מ
רח' ההגנה 17 פתח-תקוה, טל. 906216—919383.

הלוח הכפול
עמודים: 7, 8, 9, 10, 11
22, 23, 24, 25, 26, 27
הכל בכל בכל בלוח
בלוח הכפול

אנו מודיעים בצער רב על פטירתו של
רבי שמשון בורנשטיין ז"ל
הלויה תצא היום, יום שישי 9.2.73 מרמב"ם בשעה 11.15. אוטובוס ייצא מהבית בשעה 10.45, מרכז הכרמל רח' זרניק 6 לבית הקברות הישן ע"י חוף הכרמל חיפה.
רעיתו שרה בורנשטיין
והמשפחה המתאבלת

Reader's Digest
January 1973
★ Why Husbands Cheat On Their Wives — by Dr. David Reuben.
★ The Lifesaving Technique Everyone Should Know.
✶ ✶ ✶
Profitable Tips for Working Wives.
הפצה בלעדית
סוכנות סטימצקי
ירושלים·תל-אביב·חיפה נמל תעופה לוד
להשיג בכל מקום

שפע פרסים בחידון הסמלים
בכל יום ו' במוסף השבועי של "הארץ"

לאסיה ודרור זייגרמן
ליום נשואיכם
שפע ברכות
המפלגה הליברלית בישראל
סניף ירושלים

אנו משתתפים בצערה של
גב' שרה בורנשטיין
עם הלקח ידידנו הבלתי נשכח
רבי שמשון בורנשטיין ז"ל
משפחת קינרייך
משפחת מירז

סוחרי נעליים
יבוא בלעדי — GALLARATE
של נעליים — GRECO
מאיכות עולמית — VELOZ
לגברים וילדים — SELLO DE ORO
הצעות ותנאים להזמנה ראשונה
אורוג - אקסאימפורט בע"מ
אולם לתצוגה ומכירות רחוב אבן-גבירול 188, תל-אביב
להזמנת נציגנו לטלפון: 243224 מ-8—13 ומ-16—19

השתתפותנו הכנה באבלה הכבד של
הגב' פאולינה פקלר
במותה הטרגי של בתה
חנה הוכמייסטר ז"ל
דיירי חבית המשותף
ברחוב בן-יהודה 95, תל-אביב

אנו מעוניינים ב-
מגרשים
באזור פתח-תקוה
בעל' הצעות רציניות יפנו לחב' אמיר רח' שטמפר 34
טל. 908388 פ"ת בין השעות 10.00-12.00 ו- 16.30-19.00

טוס לאילת על חשבון המלכה